

BUSKSKVETTEN

2017 * 33. årgang

LAKSAND

**Organ for Norsk Ornitologisk Forening
Avdeling Buskerud**

REDAKSJONELT:

REDAKTØR: Jens Erik Nygård
Brinken 19
3426 GULLAUG
Epost : jenygard@online.no

Stoff til Buskskvetten sendes fortrinnsvis direkte til redaktøren. Manuskripter leveres via epost. Stoff med ferdig layout kan med fordel leveres som pdf-fil. Buskskvetten blir utgitt som nett-tidsskrift. Etter årets slutt blir det produsert en PDF-fil med forside og innholdsfortegnelse.

Medlemskap :

Man blir medlem av gjennom Birdlife Norge. Fylkesavdelingen dekker inntil videre tidligere Buskerud fylke, og er ansvarlig for saker av felles interesse for lokallagene i fylket. Nye medlemmer får tilknytning til fylkesavdeling etter hvor de bor.

Laksanda på forsiden er fotografert i Drammen kommune i mars 2017.
Kjøttmeisen på baksiden er fotografert i Lier kommune i september 2017 .
Begge foto av Jens Erik Nygård.

Innhold :

Side 4	Vandrefalk i Buskerud 2016. Utbredelse og hekkestatus	Tore Gunnarsen
Side 17	Fugler i Øvre Eiker 2015 og 2016	Steinar Stueflotten og Anders Hals
Side 65	Horndykker (Podiceps auritus) i Buskerud 2016	Torgrim Breiehagen og Per Furuseth
Side 76	Kongeørn i Buskerud. Rapport 2015 og 2016	Thor Erik Jelstad
Side 90	Sjeldne fugler i Buskerud 2016. Rapport fra LRSK i Buskerud	Steinar Stueflotten
Side 127	Skarver og storkefugler i Buskerud	Steinar Stueflotten
Side 138	Stormfugler i Buskerud	Steinar Stueflotten
Side 143	Fuglelivet i Linnestranda naturreservat. Rapport 2016	Jens Erik Nygård

BILLEDGALLERI

Vinner i oktober. Hauksanger, Lier.
Foto: Jan-Erik Nyhuus

Vinner i november og Årets bilde.
Spurveugle, Øvre Eiker.
Foto: Jostein Myre

Vinner i juli. Gjøk, Nore og Uvdal.
Foto: Dag Amundsen

Vinner i april.
Svartstrupe, Hol
Foto: Per Furuseth

Vandrefalk i Buskerud 2016

Utbredelse og hekkestatus

Tore Gunnarsen

Februar 2017

 **NATURVERNFORBUNDET
I BUSKERUD**

Sammendrag

Rapporten sammenfatter resultatene fra arbeidet til *Naturvernforbundet i Buskerud* med vandrefalk (*Falco peregrinus*) i 2016.

Samlet ble det dette året funnet 47 territorielle par i fylket, en tilbakegang på ett par fra året før.

Hele fire lokaliteter var nyetableringer, mens det på tre gamle lokaliteter hadde skjedd reetableringer. Dessverre var det samtidig hele fem gamle lokaliteter hvor begge fuglene hadde forsvunnet, og det satt i tillegg enslige fugler på tre lokaliteter.

Bestanden av vandrefalk i Buskerud vurderes i 2016 til fremdeles å være i størrelsesområdet 48-51 par.

Samlet kom det 88 unger på vingene dette året. Det er en god økning fra fjorårets 76 og er det nest høyeste antallet som har vært registrert siden artens reetablering.

Det ble i 2016 produsert henholdsvis 1,87 unger pr. territorielt par (N=47), 2,20 unger pr. konstatert hekkforsøk (N=40) og 2,51 unger pr. vellykket hekking (N=35).

Av de territorielle parene var det 74 % som fikk unger på vingene. Dette var et langt bedre resultat enn året før og skyldtes i hovedsak gunstige værforhold.

Forside: En vaktsum hunn av vandrefalk fotografert på en ny hekkelokalitet i Hallingdal.

Foto: [Thomas Mørch](#) (©)

Forfatter:

Tore Gunnarsen,
Fjordsvingen 22,
3427 Gullaug

e-post: tore@storeferder.no

Tlf.: 905 45 285 (m)

1. Innledning

Også i 2016 har det blitt gjennomført en omfattende og grundig kartlegging av vandrefalk (*Falco peregrinus*) i Buskerud fylke. Dette er et arbeid som nå har blitt utført tilnærmet sammenhengende over et tidsrom på over 30 år. De første årene ble dette initiert av *Prosjekt Vandrefalk Sørøst-Norge*, mens arbeidet de senere årene har vært utført i regi av *Naturvernforbundet i Buskerud*.

Bestanden av vandrefalk betegnes nasjonalt nå som «livskraftig» (LC) i Norge og er dermed ikke lenger rødlistet ([Henriksen og Hilmo 1915](#)).

Det har blitt gitt et tilskudd på 20.000 kr. til arbeidet fra Fylkesmannen i Buskerud.

2. Materiale og metoder

Vandrefalk er en art som i større grad enn andre rovfugler er rimelig lett å lokalisere og følge opp rent visuelt. I Buskerud hekker arten kun i bergvegger, og det har siden arten ble reetablert i Buskerud i 1985 vært utført årlig systematiske letinger ved potensielle hekkeberg over hele fylket. Årets undersøkelser har foregått etter de samme metoder og omfang som har blitt benyttet de siste årene.

De første fuglene ankommer Norge omtrent i første halvdel av mars, og fuglene etablerer seg raskt i hekkebergene. De fleste parene er på plass innen månedsskiftet mars-april, men ved mange tilfeller av ny- eller reetableringer kan pardannelsen først være klar i slutten av april. Paretableringer senere enn dette

lykkes sjelden med hekking den samme sommeren.

Rugestart skjer i Buskerud vanligvis i siste halvdel av april, og rugetiden er normalt 28-33 døgn. Godt etablerte par starter ofte rugingen en uke tidligere enn ved nyetableringer. Par i lavereliggende områder starter også ofte opp rugingen en ukes tid før parene i nordfylket. Det er i perioden mars-april svært viktig at lokalitetene følges tett opp, både for å registrere tidspunkter for ankomst, hekkestart og ikke minst for å lokalisere hekkehyllene.

Klekkingen av egg skjer som oftest den siste uken av mai, og ungene er flyvedyktige i en alder av 38-42 døgn. Lokalitetene har

Figur 1.

Ofte kan hekkebergene være vanskelig tilgjengelige og krever mye arbeid dersom en skal komme tett inn på fuglene.

Foto: Thomas Mørch

blitt fulgt spesielt tett i tiden hvor ungene er på reiret og når de har blitt flyvedyktige i begynnelsen av juli. Det er også utført etterkontroller i august på lokaliteter hvor det har vært usikkerhet om antall unger på vingene.

For en langt mer utfyllende beskrivelse av historikk og metodebruk, henvises til tidligere års rapporter (f. eks. [Gunnarsen 2010](#)).

Artikkelforfatteren har loggført ca. 655 timers feltarbeid med arten. Regner en med andres bidrag overstiger totalantallet langt over 700 timer. Fylkesdekkende undersøkelser av en vidt spredt art medfører også en omfattende reiseaktivitet og hele 16 500 km har blitt loggført.

Lokaliteter besatt med en eller to falker har i gjennomsnitt blitt besøkt 8,0 ganger gjennom hekkesesongen. Tidligere kjente hekkeberg, men som i 2016 sto tomme, har i snitt blitt kontrollert 4,0 ganger gjennom sesongen. Dette er en besøksfrekvens og omfang som tilsier at undersøkelsen faglig sett har hatt en tilfredsstillende oppfølging.

Figur 2.

En nettopp flyvedyktig vandrefalkunge på en hekkelokalitet i Hallingdal. Foto (©): [Thomas Mørch](#).

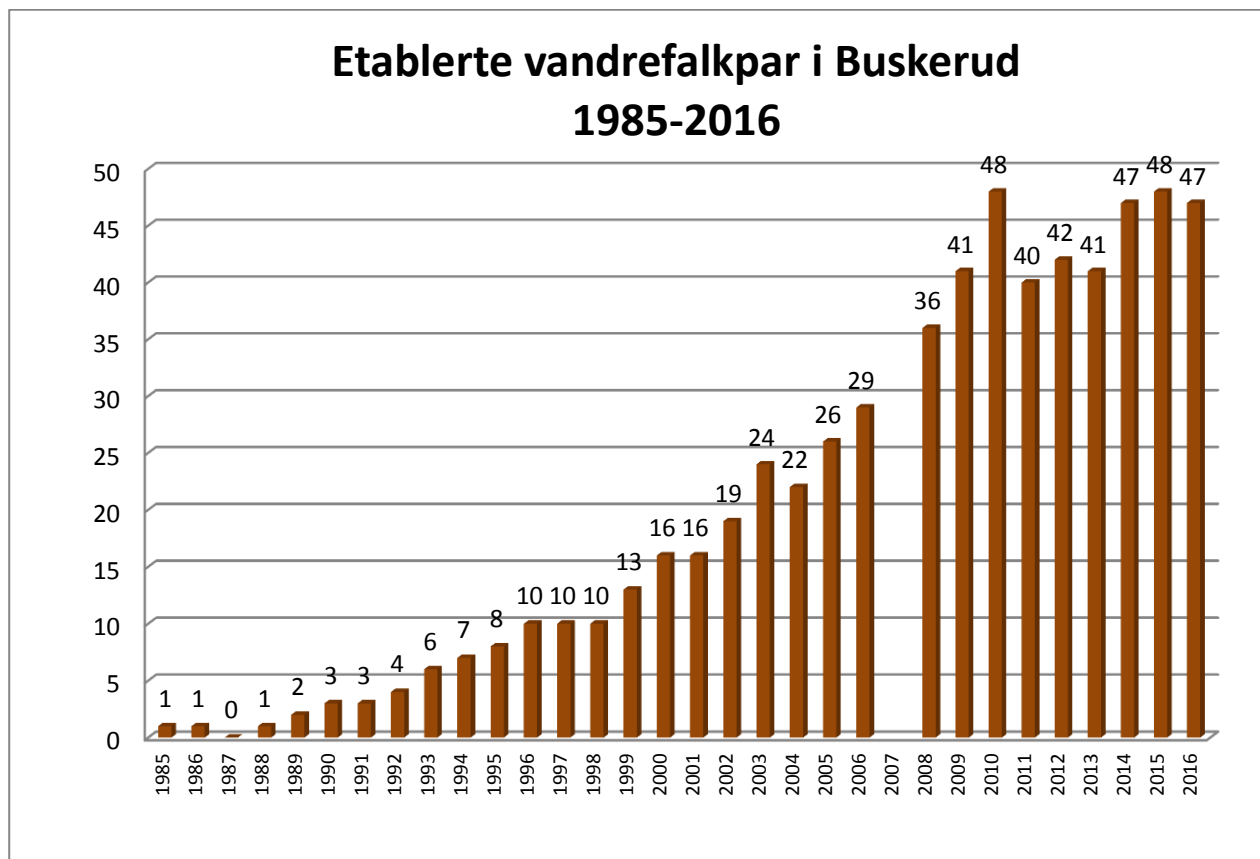
Feltarbeidet i denne rapporten er i all hovedsak blitt utført av artikkelforfatteren, men det er også gitt viktig supplerende informasjon fra Morten Brandt, Bent Fjeldheim, Vegard Finset Fjeldheim, Finn Gregersen, Christer Gustafsson, Emilie Husvik, Audun Jahren, Thor Erik Jelstad, Kenneth Larsen, Martin Lindal, Thomas Mørch, Steinar Stueflotten og Jan Wessel-Berg.

3. Resultater

a. Bestand og bestandsutvikling

De første falkene dukket opp tidlig i mars og i løpet av de nærmeste tre ukene var de fleste parene på plass ved tidligere etablerte hekkelokaliteter. Enkelte steder hvor det var ny- eller reetableringer, drøydde det en uke eller to før alle fuglene var på plass.

Totalt ble denne hekkesesongen konstatert 47 etablerte par og 3 single, men revirhevdende falker i fylket. Dette er en nedgang fra fjorårets 48 par, men det må bemerkes at det i 2015 ikke ble funnet noen enslige fugler. Totalt sett må en derfor kunne konkludere med at bestanden nå ser ut til å stabilisere seg i Buskerud.

Figur 3.

Antall territorielle par av vandrefalk i Buskerud i perioden 1985-2016. Resultater fra tidligere år er hentet fra rapporten til Naturvernforbundet i Buskerud for 2015 ([Gunnarsen 2016](#)).

Det ble dette året funnet hele fire nye lokaliteter hvor arten hadde etablert seg. Det første paret ble allerede tidlig i etableringsfasen funnet i en liten vegg i Lier (Figur 4). Selve veggene ligger tett ved den sterkt trafikkerte riksvei 23, men fuglene lot seg overhodet ikke affisere av verken trafikk eller støy. Men denne veggene skulle virkelig vise seg å være mer utsatt enn hva som er vanlig.

For det første er veggene en av de mest populære klatrelokalitetene for *Drammen Klatreklubb*, og i tillegg skulle *Statens Vegvesen* på ettersommeren 2016 starte opp arbeidet med å lage en tunnel eller mer korrekt et tverrslag rett inn i fjellveggen. Inne i tverrslaget skal en så påbegynne et større arbeide med to parallelle tunneler for den nye traseen til riksvei 23.

Det ble tatt kontakt med både *Statens Vegvesen*, *Drammen Klatreklubb* og *Statens Naturoppsyn (SNO)* og det ble sammen med *Naturvernforbundet i Buskerud* raskt avholdt en befarings på lokaliteten. Med litt smidighet fra alle parter og en god del heldige omstendigheter ser det ut til at en skal klare å bevare hekkelokaliteten.

SNO satte opp plakater som frarådet ferdsel under den delen av veggen hvor falkene så ut til å etablere seg, og klatregruppen fikk bruke den for deres del viktigste nordlige delen av veggen. Denne delen er ganske godt skjermet med vegetasjon mot selve hekkeveggen og aktivitet der ville neppe påvirke fuglene negativt. *Drammen Klatreklubb* orienterte også på sine WEB-sider om at det var «hekkende rovfugl» i veggen, og deres medlemmer ble på det sterkeste tilrådt å holde seg til den nordligste delen av veggen. Dette skulle i etterkant vise seg at deres anbefaling ble fulgt, og denne informasjonen spredte seg også raskt til besøkende klatrere fra Oslo-miljøet.

Statens Vegvesen skulle ikke påbegynne arbeidet under veggen før i slutten av august og deres arbeid var i første omgang dermed ikke noe problem (*Figur 4 og 5*). I løpet av høsten 2016/våren 2017 skal det bygges en kulvert under den gamle traseen til RV23, men selve tunnelsprengningen for å lage tverrslaget skal ikke påbegynnes før etter fellesferien 2017. Det kan derfor se ut til at falkene også i 2017 vil kunne bruke veggen i hele i hekkesesongen.

Det hører med til historien at falkene sommeren 2016 fikk tre unger på vingene i veggen.

Figur 4.

En ny lokalitet med hekkende vandrefalk ble dette året funnet tett ved riksvei 23 i Lier. Bildet ble tatt i august 2016 mens de tre ungene fremdeles holdt til i veggen. Plasseringen av årets hekkehylle er angitt med hvit sirkel. Foto: Tore Gunnarsen

Figur 5.

Den samme lokaliteten som i *Figur 4*, men nå fotografert i slutten av september. Klargjøringen for bygging av en kulvert og rydding for inngangen for tverrslaget har blitt påbegynt. Selve sprengningsarbeidet skal begynne først på ettersommeren 2017. Det planlagte tunnelinnslaget er markert med hvit sirkel i bildet.

Foto: Tore Gunnarsen

Thomas Mørch rapporterte i april inn en ny lokalitet i Nes kommune. Fuglene var svært aktive i vegg og antatt hekkehylla ble lokalisert, men det skulle vise seg at det dessverre ikke ble noen vellykket hekking. Det var sannsynligvis et hekkforsøk på stedet, men tidspunkt og årsak til hekkeavbrudd ble ikke konstatert.

I juni rapporterte Thor Erik Jelstad om et sannsynligvis hekkende par av vandrefalk i Sigdal kommune. I løpet av de nærmeste dagene ble hekkehylla lokalisert, og det viste seg at det var to nærmest flyvedyktige unger på hylla. Dette er en lokalitet som har vært fulgt grundig i flere år da stedet har vært vurdert som en potensiell hekkelokalitet for arten.

Den siste etableringen ble rapportert inn fra Morten Brandt, men dette var etter selve hekkesesongen. Under vannfuglregistreringer i Tyrifjorden ble det om sommeren funnet tre tilnærmet flyvedyktige unger av vandrefalk i et gammelt ravnereir. Selve reiret var plassert i en lav liten vegg som lå rett over vannoverflaten (*Figur 6 og Figur 7*). Stedet skal i en årrekke ha vært sjekket i forbindelse med vannfugltellingene, men det har tidligere år kun vært ravn som har hekket i vegg.

I tillegg til disse nyetableringene var det reetableringer på tre gamle lokaliteter, men ingen av disse reetableringene klarte å få unger på vingene. Årsaken til det dårlige resultatet er litt vanskelig å forklare, men mest sannsynlig skjedde reetableringene så seint på våren at det fysiologisk allerede var for seint for normal eggutvikling hos hunnene.

Til tross for at det ble lokalisert hele fire nye hekkelokaliteter var det overraskende nok hele fem etablerte lokaliteter som i 2016 sto tomme og tre hvor det nå bare satt enslige fugler. Totalt sett ble derfor resultatet en reduksjon på ett par fra året før. Dette er en helt ubetydelig reduksjon, men er likevel en sterk indikasjon på at vandrefalkpopulasjonen i Buskerud nå nærmer seg en naturlig og stabil bestandsstørrelse. I fjorårets rapport ([Gunnarsen 2016](#)) ble bestanden i Buskerud anslått til å være i størrelsesområdet 48-51 par, et estimat det i denne omgang ikke er noen grunn til å endre.

Bestanden i Buskerud ble i regi av *Norsk Ornitologisk Forening* ([Heggøy & Øien 2014](#)) estimert til å være mellom 51 og 63 par, men dette er dessverre et for optimistisk overslag. Tallene er i for stor grad basert på antallet hekkelokaliteter som har vært benyttet de siste årene. Erfaringsmessig er frafallet av enkeltlokaliteter de siste årene ganske stort, og i 2016 var dette frafallet på 10 %. Regner en også med lokaliteter hvor det kun satt enslige fugler, var frafallet på hele 17 %. At dette frafallet etter hvert har økt er logisk når en ser hvordan bestandens tilvekst har flatet ut.

Figur 6.

Det ble i 2016 funnet en ny hekkelokalitet i et lite berg relativt lavt over vannflaten i Tyrifjorden. På bildet som er tatt i 2008, kan en skimte svarte ravnunger i reiret som vandrefalkene hadde tatt over i 2016 (rød sirkel).

Foto: Morten Brandt.

Figur 7.

På den samme reirplasseringen som er vist i Figur 6, ble det i 2016 funnet tre nær flyvedyktige vandrefalkunger. Selve reiret var sannsynligvis påbygd av ravn samme år eller året før. Det har tidligere år kun vært hekkende ravn i veggen.

Foto: Morten Brandt.

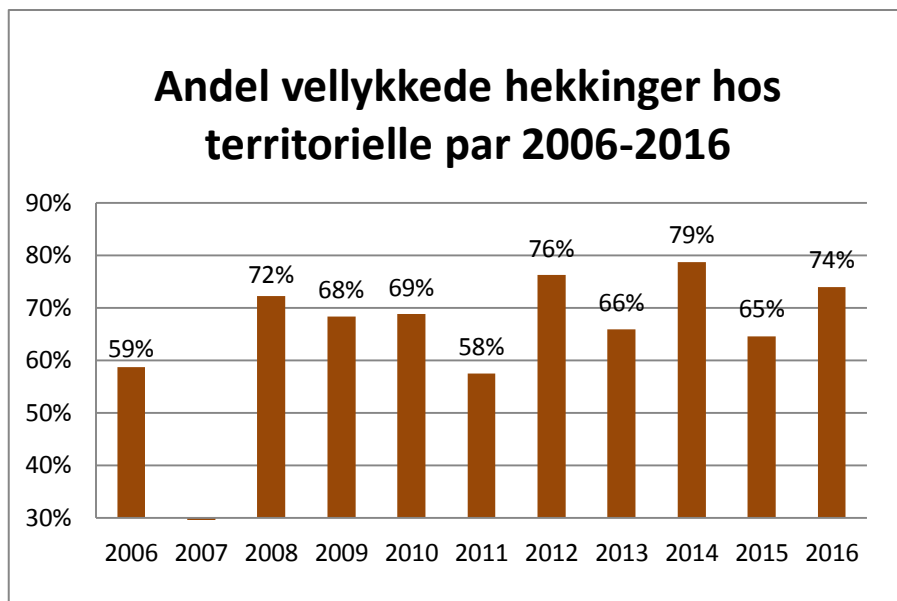
b. Reproduksjon

i. Hekkeforsøk

I 2016 ble med sikkerhet 40 av de totalt 47 parene konstatert hekkende. I tillegg ble fire par betegnet som «sannsynlig hekkende» og tre par som «mulig hekkende».

Med «*konstatert hekkende*» menes par hvor ruging, egg eller unger har blitt sett, «*sannsynlig hekking*» at kun parring, arbeid med reirgrop etc. har blitt sett og «*mulig hekking*» der paret har vært sett etablert i veggen, men noen klare indikasjoner på hekkeforsøk aldri har blitt konstatert.

Av de totalt 47 parene i Buskerud kunne en konstatere at 35 par klarte å få unger på vingene. Dette utgjør en andel på 74 % og er betydelig bedre enn hekkesesongen året før.

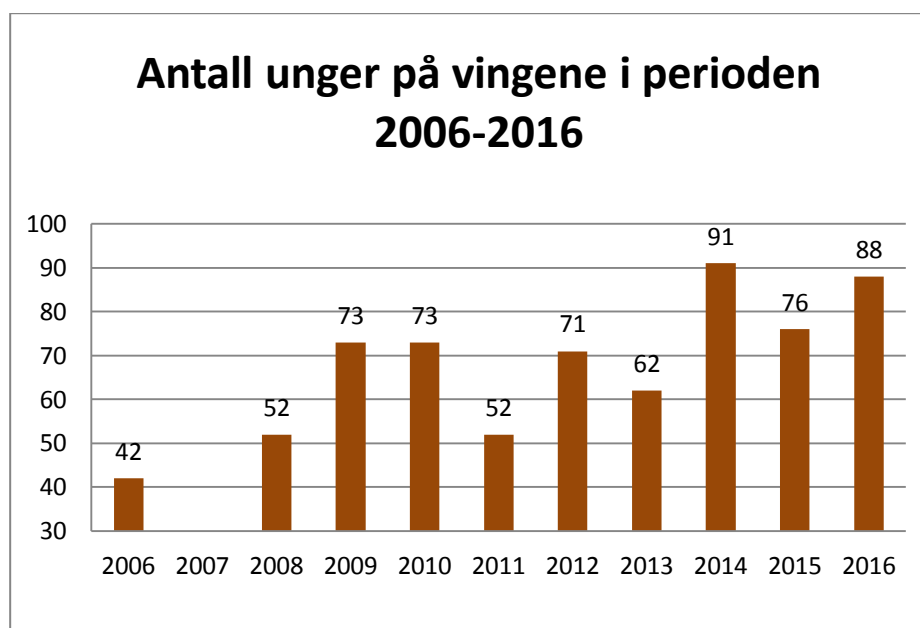
Figur 8.

Andel vellykkede hekkinger hos etablerte par av vandrefalk i Buskerud i perioden 2006-2016.

Under vår og hekkesesong 2016 lå temperaturen i Drammensområdet hele tiden over normalen. Det var litt mer nedbør enn normalt i de to kritiske månedene april og mai, men det var aldri snakk om store nedbørmengder på en gang. Det var dette som var tilfellet i hekkesesongen 2015 hvor frafallet i rugeperioden var påfallende stort. Totalt sett må de meteorologiske forholdene betegnes som relativt gunstige denne hekkesesongen.

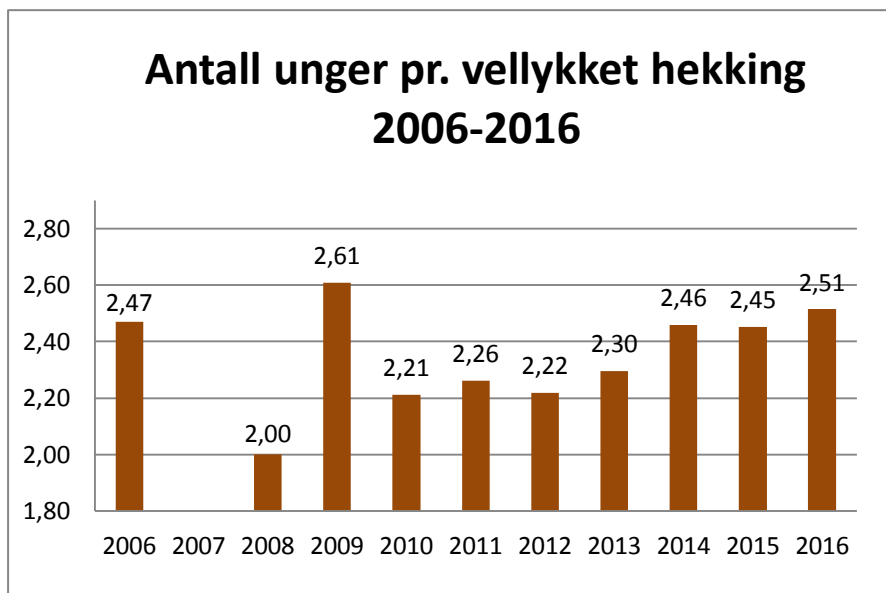
ii. Ungeproduksjon

Også antall flyvedyktige unger forsterker inntrykket av at 2016 var et godt reproduksjonsår. Totalt ble det registrert 88 utflydde unger, noe som er en klar økning fra fjorårets 76 unger. Det er kun i 2014 hvor det har blitt registrert flere utflydde unger. Det året var det totalt 91 unger.

Figur 9. *Antall flyvedyktige unger av vandrefalk i Buskerud i perioden 2006-2016.*

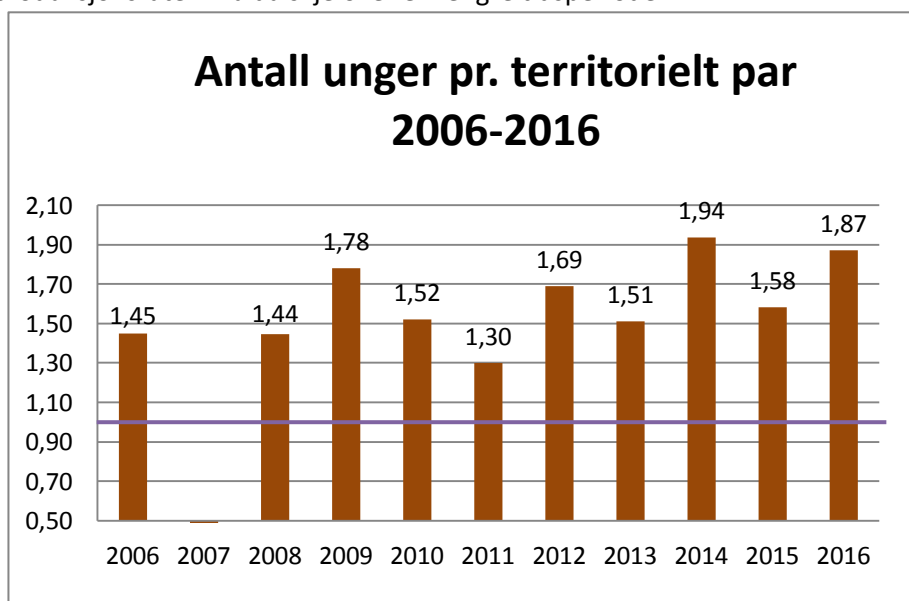
Ser en på antall unger i kullene hvor det har vært vellykket hekking, ligger snittet på 2,51. Dette er også over det som har vært vanlig de siste årene. For vandrefalk er det mer sannsynlig at dette skyldes gode meteorologiske forhold enn næringstilgang. Arten har vist seg å ha en mer stabil næringstilgang på grunn av byttedyrvalg enn f.eks. våker og ørner som påvirkes av store årlige svingninger i byttedyrforekomsten hos mus, hare og rype.

Figur 10.

Antall unger av vandrefalk i Buskerud produsert pr. vellykket hekking i perioden 2006-2016.

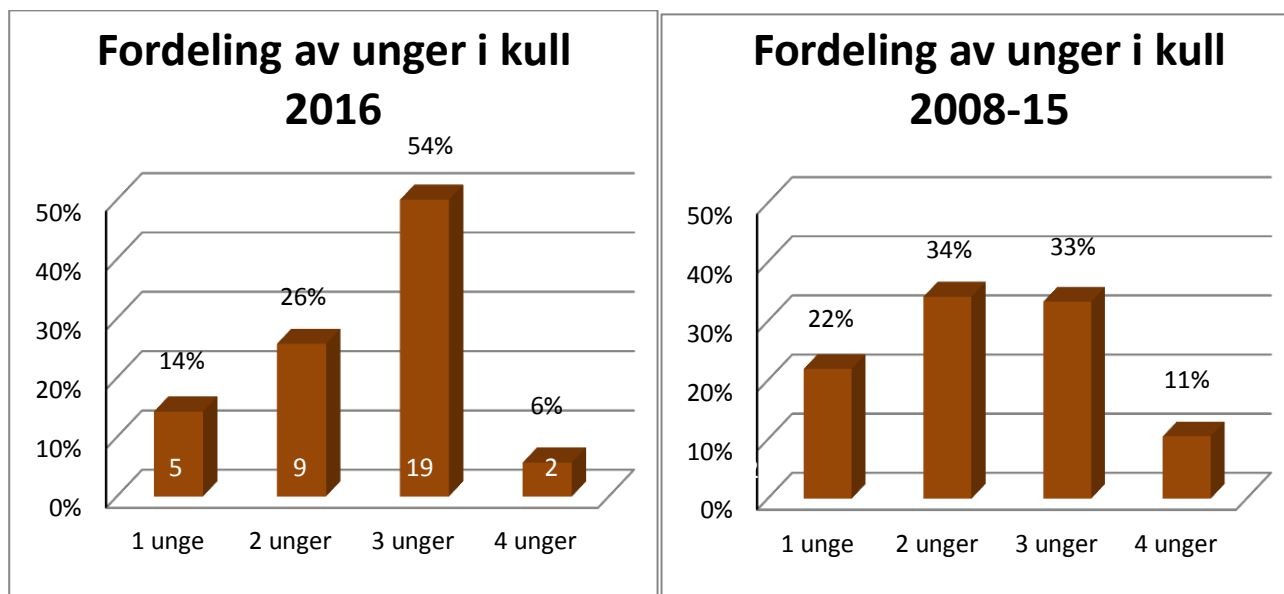
For å kunne vurdere en arts bestandsutvikling er det vanlig å se på antall unger produsert pr. etablert par. Kjenner en til årlig dødelighet for arten, kan en da beregne nødvendig reproduksjon for å opprettholde bestandstørrelsen. Ratcliff (1993) har hos vandrefalk beregnet dette til å ligge på 0,8 unger/territorielt par, og denne reproduksjonsraten må da skje over en lengre tidsperiode.

Figur 11. Antall unger pr. territorielt par av vandrefalk i Buskerud i perioden 2006-16. Blå strek markerer faregrensen (1,0) brukt av nordamerikanske overvåkningsprogram av arten (U.S. Fish and Wildlife Service 2003).

Når en ser på reproduksjonsverdiene for Buskerud (Figur 11), er verdien langt over det Ratcliff (op. cit) angir som et balansepunkt. Det kan være en indikasjon på at arten fremdeles har et vekstpotensial i Buskerud, men bestandsutviklingen (Figur 3) i Buskerud tyder på at tilveksten her er i ferd med å flate ut.

Overskuddet i Buskerud kan derfor være en indikasjon på at mortaliteten for denne bestanden er høyere enn 0,8 eller at overskuddsindividene migrerer ut av fylket til fremdeles ledige og ubesatte områder i Fennoskandia.

Figur 12 og 13.

Fordeling av kullstørrelse hos vandrefalk i vellykkede kull i Buskerud i snitt for perioden 2008-15 og i hekkesesongen 2016.

Ser en på fordelingen av kullstørrelsene i 2016 (Figur 12), er det et påfallende høyt antall av kull med tre unger. Ser en på den tilsvarende fordelingen for perioden 2008-2015 (Figur 13) viser den det helt karakteristisk for arten hvor 2-3 unger er vanligst forekommende.

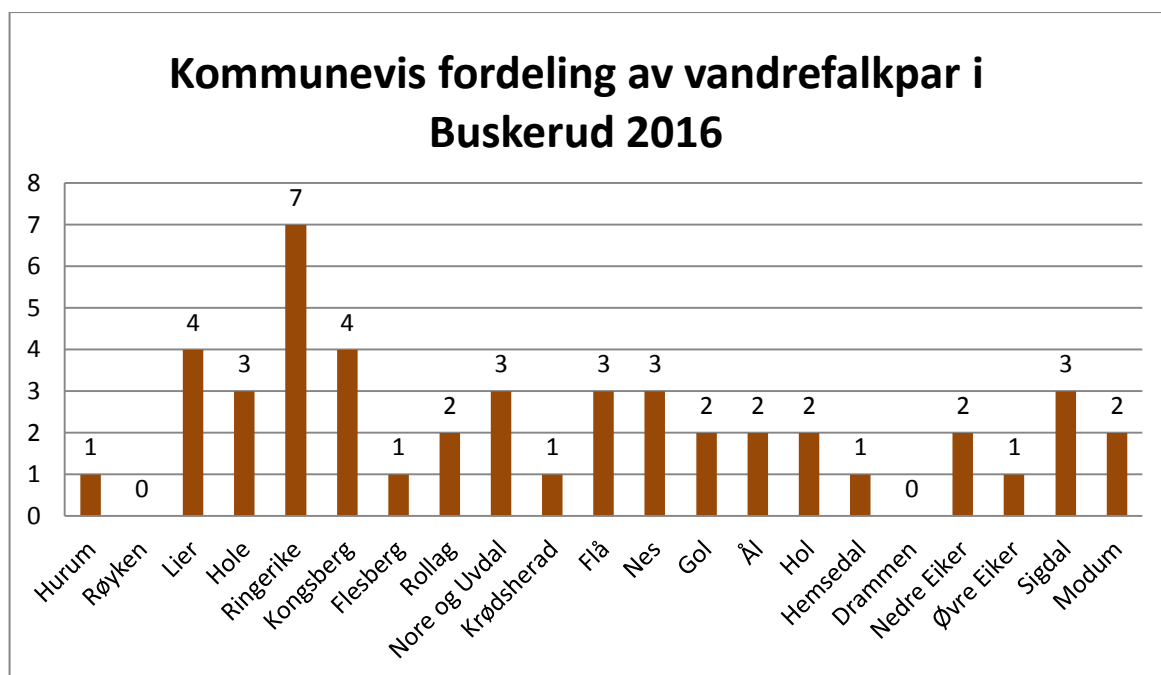
Det er som regel ikke en enkelt årsak til at reproduksjonen kan være spesielt god et enkelt år. Det er heller en kombinasjon av en rekke faktorer som fuglenes fysiologiske tilstand i hekketiden, meteorologiske forhold, næringstilgang, etc.

c. Spredning og lokale variasjoner i Buskerud

Spredningen av arten i Buskerud viser som ved tidligere år en jamn fordeling ut over alle kommunene (Figur 14). Ringerike kommune med 7 par er kommunen med flest hekkende par. Kommunene Drammen og Røyken er de eneste kommunene hvor arten fremdeles ikke er etablert.

Det har de siste årene vist seg at det kan være relativt store regionale forskjeller i fylket. Dette skyldes i hovedsak lokale meteorologiske forhold, men i 2016 var det ingen store forskjeller mellom de nordlige og sørlige områdene av fylket (Tabell 1). Definisjonen av den nordlige regionen omfatter i denne

sammenhengen Hallingdal fra nordenden av Krøderen og opp til Hemsedal, videre vestover mot Geilo og så sydover mot Numedal til Veggli. Det sydlige området består av de resterende områder av fylket.

Figur 14. Kommunevis fordeling av de 47 vandrefalkparene i Buskerud.

	Nordfylket				Sørfylket			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Antall par	11	15	14	14	30	32	33	33
Enslige fugler	1				1	2		3
1.årige fugler i parene					1			
Antall unger på vingene	8	30	22	26	54	61	54	62
Unger pr. territorielt par	0,73	2,00	1,57	1,86	1,80	1,91	1,64	1,88

Tabell 1.

En sammenlikning mellom variasjon av antall par og ungeproduksjon i årene 2013-16 for nordlige og sørlige områder av Buskerud.

Figur 15 og 16. Ved en lokalitet i Lier ble det i 2016 samlet inn byttedyr på reirhylla i etterkant av hekkingen. I Figur 15 kan en se de karakteristiske føttene til ei sothøne (*Fulica atra*), mens Figur 16 viser et ribb av rugde (*Scolopax rusticola*). Fotos: Tore Gunnarsen.

4. Takk

Jeg vil takke Morten Brandt, Bent Fjeldheim, Vegard Finset Fjeldheim, Finn Gregersen, Christer Gustafsson, Emilie Husvik, Audun Jahren, Thor Erik Jelstad, Kenneth Larsen, Martin Lindal, Thomas Mørch, Steinar Stueflotten og Jan Wessel-Berg for bidrag med observasjoner og tips.

En spesiell takk også til Morten Brandt og Thomas Mørch for å ha stilt bilder til disposisjon.

Jeg vil også takke for prosjektmidler gitt fra Fylkesmannen i Buskerud.

En ekstra takk til Thor Erik Jelstad og Per Øystein Klunderud for å ha tatt seg tid til å lese gjennom rapporten og for å ha gitt konstruktive tilbakespill.

Litteraturliste:

Gunnarsen, T. 2010. *Vandrefalk i Buskerud 2009*. Utbredelse og hekkestatus. Rapport fra Naturvernforbundet i Buskerud, 15 pp., *Buskskvetten* 26.

<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2010/Vandrefalk%20i%20Buskerud%202009.pdf>

Gunnarsen, T. 2016. *Vandrefalk i Buskerud 2015*. Utbredelse og hekkestatus. Rapport fra Naturvernforbundet i Buskerud, 11 pp, *Buskskvetten* 32.

<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2016/Vandrefalk-i-Buskerud-2015.pdf>

Heggøy, O. & Øien, I. J. (2014) Conservation status of birds of prey and owls in Norway. NOF/BirdLife Norway - Report 1-2014. 129 pp.

http://www.birdlife.no/prosjekter/rapporter/2014_01_NOF.pdf

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge

<http://beta.artsdatabanken.no/File/2308/Norsk%20rødliste%20for%20arter2015>

Ratcliffe, D. 1993. *The Peregrine Falcon*. 2:nd edition. T & AD Poyser. London

U. S. Fish and Wildlife Service. 2003. *Monitoring Plan for the American Peregrine Falcon, A Species Recovered Under the Endangered Species Act*. U. S. Fish and Wildlife Service, Divisions of Endangered Species and Migratory Birds and State Programs, Pacific Region, Portland, OR 55 s

Fugler i Øvre Eiker

2015 og 2016

Ørkensteinskvett *Oenanthe deserti* - en nasjonalt meget sjelden art og ny art for Øvre Eiker og Buskerud.
Oppdaget av Erlend Landsverk på Hegstad beitemark 19.10.2016. Foto: Jostein Myre.

Feltutvalget i NOF Øvre Eiker v/Steinar Stueflotten og Anders Hals

Utgiver: Norsk Ornitologisk Forening, Øvre Eiker lokallag,
Postboks 31,
3301 Hokksund.
<http://nofeiker.blogspot.no/>

Feltutvalget: Anders Hals Steinar Stueflotten
a-hals@online.no sstuef@broadpark.no
Tlf. 97 06 23 42 Tlf. 91 33 41 23

Tabellarisk oversikt over registrerte artsobservasjoner i Øvre Eiker 2015 og 2016

Tabellen nedenfor gir en oversikt over observerte arter i Øvre Eiker i 2015 og 2016 sammenlignet med gjennomsnittet for forgående 6-års periode 2009-2014. Kolonnen «Snitt» viser gjennomsnittlig antall observasjoner i 6-års perioden ± standardavviket for årsobservasjonene i perioden. Antall observasjoner i 2015 og 2016 som ligger innenfor dette intervallet, kan ansees som normale for arten. Antall observasjoner som ligger utenfor intervallet «gjennomsnitt ± 2 standardavvik», ansees som uvanlig høye eller lave for arten. Ellers gjelder følgende forklaringer til tabellen:

Symbol	Forklaring til kolonne «Tendens»
++ / --	Sterk signifikant økning / nedgang i antall observasjoner på > 25 % pa. i perioden 2009-2016 (p < 0,05)
+ / -	Signifikant økning / nedgang i antall observasjoner på < 25 % pa. i perioden 2009-2016 (p < 0,05)
(+) / (-)	Positiv / negativ trend med noe lavere signifikans enn ovenfor (p < 0,10)
0	Stabil trend / ingen markert endring i antall observasjoner per år i perioden 2009-2016

Statistisk signifikant betyr at det er < 5 % sannsynlig at antagelsen om angitt tendens er feil (basert på t-test med p < 0,05).

Tabell 1: Oversikt over registrerte observasjoner

Art	Snitt 2009-2014	2015	2016	Ten- dens	Kommentar
Knoppsvane <i>Cygnus olor</i>	146 ± 33	232	163	0	Mange observasjoner i 2015
Sangsvane <i>Cygnus cygnus</i>	83 ± 35	156	116	(+)	Mislykket hekking/hekkeforsøk på Fv.
Sædgås <i>Anser fabalis</i>	1 ± 2	0	13	0	Stasjonær sædgås, mange obs. 2016
Kortnebbgås <i>Anser brachyrhynchus</i>	30 ± 7	41	58	+	Økning 15 % pa. Tidlig obs. 23.3.2015
Tundragås <i>Anser albifrons</i>	0,2 ± 0,4	0	2	0	Sist sett på Fiskumvannet 15.4.2009
Grågås <i>Anser anser</i>	93 ± 43	235	197	++	Økning 28 % pa.
[Stripegås] <i>Cygnus atratus</i>	0,3 ± 0,8	1	0	0	Sist observert i mai 2011
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	79 ± 28	96	60	0	
Hvitkinngås <i>Branta leucopsis</i>	4 ± 4	2	3	0	Tidlig observasjon 6.4.2016
Gravand <i>Tadorna tadorna</i>	0,3 ± 0,5	1	1	0	Rekordtidlig observasjon 10.3.2015
Brunnakke <i>Anas penelope</i>	46 ± 16	107	83	(+)	Mange observasjoner i 2015 og 2016
Snadderand <i>Anas strepera</i>	1 ± 2	0	4	0	
Krikkand <i>Anas crecca</i>	70 ± 16	107	69	0	Tidlig funn 12.3. og mange obs. i 2015
Amerikakrikkand <i>Anas carolensis</i>	0,2 ± 0,4	0	15	0	Sist sett på Fiskumvannet 15.4.2009
Stokkand <i>Anas platyrhynchos</i>	171 ± 49	245	163	0	
Stjertand <i>Anas acuta</i>	3 ± 1	1	4	0	
Knekkand <i>Anas querquedula</i>	5 ± 5	7	10	(+)	
Skjeand <i>Anas clypeata</i>	7 ± 6	20	10	0	Mange observasjoner i 2015
Taffeland <i>Aythya ferina</i>	2 ± 3	11	12	(+)	Mange observasjoner i 2015 og 2016
Toppand <i>Aythya fuligula</i>	83 ± 24	173	147	(+)	Mange observasjoner i 2015 og 2016
Bergand <i>Aythya marila</i>	5 ± 7	2	42	(+)	Rekordforekomst høsten 2016
Havelle <i>Clangula hyemalis</i>	1 ± 2	1	34	0	Rekordforekomst høsten 2016
Svartand <i>Melanitta nigra</i>	10 ± 10	16	38	++	Økning 45 % pa.
Sjørørre <i>Melanitta fusca</i>	0,2 ± 0,4	4	3	(+)	
Kvinand <i>Bucephala clangula</i>	158 ± 41	272	237	0	Mange observasjoner i 2015
Lappfiskand <i>Mergus albellus</i>	1 ± 1	21	10	(+)	Mange observasjoner i 2015 og 2016
Siland <i>Mergus serrator</i>	26 ± 7	17	35	0	
Laksand <i>Mergus merganser</i>	47 ± 10	43	44	0	
Vaktel <i>Coturnix coturnix</i>	11 ± 12	38	8	0	Mange obs. 2015, tidlig funn 11.05.15
Jerpe <i>Bonasa bonasia</i>	14 ± 8	1	6	0	
Orrfugl <i>Tetrao tetrix</i>	18 ± 5	21	9	0	
Storfugl <i>Tetrao urogallus</i>	12 ± 3	9	6	-	Nedgang 10 % pa.
[Rapphøne] <i>Perdix perdix</i>	0	0	6	0	Sist observert i juni 2000
[Fasan] <i>Phasianus colchicus</i>	0,3 ± 0,5	1	5	(+)	
Smålom <i>Gavia stellata</i>	1 ± 1	0	1	0	Sist observert 30.9.2012
Storlom <i>Gavia arctica</i>	13 ± 4	10	44	0	Mange observasjoner i 2016

Art	Snitt 2009-2014	2015	2016	Ten- dens	Kommentar
Islom <i>Gavia immer</i>	0,3 ± 0,5	0	0	0	
Dvergdykker <i>Tachybaptus ruficollis</i>	12 ± 8	39	26	0	Mange observasjoner i 2015
Toppdykker <i>Podiceps cristatus</i>	94 ± 31	184	186	+	Økning 18 % pa. Tidlig ankomst 15.3.16
Gråstrupedykker <i>Podiceps grisegena</i>	1 ± 1	0	14	0	Sist sett i Fv. 19.10.2014
Horndykker <i>Podiceps auritus</i>	5 ± 4	8	10	0	
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	39 ± 17	112	86	++	Økning 26 % pa.
Gråhegre <i>Ardea cinerea</i>	51 ± 17	91	65	(+)	Hekking de siste årene. Tidlige obs. i feb
Vepsevåk <i>Pernis apivorus</i>	5 ± 4	5	2	0	
Glente <i>Milvus milvus</i>	0,2 ± 0,4	0	2	0	
Havørn <i>Haliaeetus albicilla</i>	2 ± 2	1	5	0	
Sivhauk <i>Circus aeruginosus</i>	21 ± 6	62	86	++	Økning 41 % pa. pga. hekking; 27.03.16
Myrhauk <i>Circus cyaneus</i>	5 ± 2	3	6	0	
Hønsehauk <i>Accipiter gentilis</i>	26 ± 8	46	41	0	
Spurvehauk <i>Accipiter nisus</i>	44 ± 14	47	48	0	
Musvåk <i>Buteo buteo</i>	83 ± 26	91	148	0	Mange observasjoner i 2016
Fjellvåk <i>Buteo lagopus</i>	1 ± 1	4	1	0	
Kongeørn <i>Aquila chrysaetos</i>	5 ± 2	6	12	0	En vellykket hekking i 2015
Fiskeørn <i>Pandion haliaetus</i>	17 ± 7	11	14	0	En vellykket hekking i 2016
Tårnfalk <i>Falco tinnunculus</i>	20 ± 13	19	16	0	
Dvergfalk <i>Falco columbarius</i>	17 ± 9	11	13	0	
Lerkefalk <i>Falco subbuteo</i>	17 ± 4	21	19	+	Økning 8 % pa.
Vandrefalk <i>Falco peregrinus</i>	26 ± 18	18	16	0	1 par vellykket hekking 2015 og 2016
Vannrikse <i>Rallus aquaticus</i>	3 ± 3	3	35	0	Tidlig obs. 9.4.16, mulig hekking i 2016
Åkerrikse <i>Crex crex</i>	4 ± 4	3	0	0	
Sivhøne <i>Gallinula chloropus</i>	5 ± 5	5	8	0	
Sothøne <i>Fulica atra</i>	96 ± 23	184	137	(+)	Mange observasjoner i 2015
Trane <i>Grus grus</i>	59 ± 24	79	59	0	Rekordtidlig ankomst 13.3.2015
Tjeld <i>Haemantopus ostralegus</i>	1 ± 1	0	4	0	
Heilo <i>Pluvialis apricaria</i>	12 ± 7	8	7	(-)	
Tundralo <i>Pluvialis squatarola</i>	0	1	0	0	Sist sett Flesaker i oktober 2007
Vipe <i>Vanellus vanellus</i>	95 ± 35	138	133	0	
Dverglo <i>Charadrius dubius</i>	4 ± 4	1	0	0	
Sandlo <i>Charadrius hiaticula</i>	3 ± 3	3	1	0	
Boltit <i>Charadrius morinellus</i>	0	1	1	(+)	Sist observert 18.5.2008
Småspove <i>Numenius phaeopus</i>	4 ± 2	4	3	0	
Storspove <i>Numenius arquata</i>	11 ± 7	9	21	0	1 seint ind. 17.-24.10.2016
Lappspove <i>Limosa lapponica</i>	0,3 ± 0,8	1	0	0	Sist observert i april 2009
Brushane <i>Philomachus pugnax</i>	3	2	1	(-)	
Temmincksnipe <i>Calidris temminckii</i>	0,2 ± 0,4	1	0	0	
Myrsnipe <i>Calidris alpina</i>	5 ± 3	1	0	0	
Strandsnipe <i>Actitis hypoleucos</i>	25 ± 6	22	43	0	
Skogsnipe <i>Tringa ochropus</i>	40 ± 18	28	58	0	Tidlig ankomst 31.3.2016
Gluttsnipe <i>Tringa nebularia</i>	21 ± 7	8	9	0	
Grønnstilk <i>Tringa glareola</i>	29 ± 9	26	30	0	
Rødstilk <i>Tringa totanus</i>	8 ± 5	6	5	0	
Kvartbekkasin <i>Lymnocyptes minimus</i>	1 ± 2	6	2	(+)	Mulig økning pga. ny fuktbeitemark?
Rugde <i>Scolopax rusticola</i>	16 ± 6	17	18	0	Tidlig obs. 16.3.2016
Enkeltbekkasin <i>Gallinago gallinago</i>	66 ± 15	162	164	+	Økning 22 % pa.
Dobbeltbekkasin <i>Gallinago media</i>	1 ± 1	1	10	0	Bra forekomst i 2016
Dvergmåke <i>Larus minutus</i>	0,3 ± 0,5	0	3	0	
Hettemåke <i>Larus ridibundus</i>	10 ± 3	7	8	(-)	
Fiskemåke <i>Larus canus</i>	59 ± 16	61	66	0	
Sildemåke <i>Larus fuscus</i>	14 ± 3	25	10	0	Tidlig ankomst i 2015 og 2016
Gråmåke <i>Larus argentatus</i>	47 ± 11	59	48	0	
Svartbak <i>Larus marinus</i>	7 ± 3	15	11	+	Økning 18 % pa.

Art	Snitt 2009-2014	2015	2016	Ten- dens	Kommentar
Makrellterne <i>Sterna hirundo</i>	1 ± 1	7	1	0	Tidlig ankomst 30.4.2016
Bydue <i>Columba livia domestica</i>	27 ± 10	54	55	0	
Skogdue <i>Columba oenas</i>	9 ± 5	8	2	0	Rekordtidlig ankomst 3.3.2015
Ringdue <i>Columba palumbus</i>	155 ± 47	152	145	0	Vinterfunn i januar-februar 2015
Tyrkerdue <i>Streptopelia decaocto</i>	7 ± 7	5	1	0	
Gjøk <i>Cuculus canorus</i>	13 ± 8	5	7	(-)	
Haukugle <i>Surnia ulula</i>	4 ± 5	0	70	0	Rekordforekomst høsten 2016
Spurveugle <i>Glaucidium passerinum</i>	4 ± 2	12	12	0	
Kattugle <i>Strix aluco</i>	12 ± 6	6	7	(-)	
Hornugle <i>Asio otus</i>	6 ± 5	3	6	0	Hekking i 2015 og 2016
Jordugle <i>Asio flammeus</i>	2 ± 2	7	2	0	Tidlig ankomst 27.3.2015
Perleugle <i>Aegolius funereus</i>	1 ± 1	4	1	0	
Nattravn <i>Caprimulgus europaeus</i>	6 ± 2	5	12	(+)	
Tårnseiler <i>Apus apus</i>	63 ± 17	66	57	0	
Isfugl <i>Alcedo atthis</i>	0	0	1	0	Sist observert april 2009
Hærfugl <i>Upupa epops</i>	0,3 ± 0,5	0	2	0	Sist observert 7.5.2012
Vendehals <i>Jynx torquilla</i>	11 ± 7	22	7	0	
Gråspett <i>Picus canus</i>	16 ± 7	19	13	0	
Grønnspekk <i>Picus viridis</i>	16 ± 4	22	14	0	
Svartspett <i>Dryocopus martius</i>	27 ± 8	34	32	0	
Flaggspett <i>Dendrocopos major</i>	81 ± 29	79	77	0	
Dvergspett <i>Dendrocopos minor</i>	4 ± 4	6	4	0	
Tretåspett <i>Picoides tridactylus</i>	4 ± 3	6	1	0	
Sanglerke <i>Alauda arvensis</i>	97 ± 27	152	117	0	Stabil forekomst
Fjellerke <i>Eremophila alpestris</i>	0	0	1	0	Sist observert på Hals 19.4.2008
Sandsvale <i>Riparia riparia</i>	21 ± 6	36	17	0	Rekordtidlig ankomst 9.4.2016
Låvesvale <i>Hirundo rustica</i>	90 ± 21	111	110	(+)	Tidlig ankomst 10.4.2016
Taksvale <i>Delichon urbicum</i>	29 ± 7	53	27	0	Mange observasjoner i 2015
Trepiplerke <i>Anthus trivialis</i>	22 ± 9	17	20	0	
Heiplierke <i>Anthus pratensis</i>	46 ± 16	81	94	(+)	Mulig økning pga. ny beitemark?
Gulerle <i>Motacilla flava</i>	14 ± 4	32	80	(+)	Økning sfa. hekking i 2015-2016
Vintererle <i>Motacilla cinerea</i>	5 ± 2	15	31	++	Økning 58 % pa.
Linerle <i>Motacilla alba</i>	128 ± 33	164	158	0	
Sidensvans <i>Bombycilla garrulus</i>	15 ± 7	20	17	0	
Fossekall <i>Cinclus cinclus</i>	14 ± 7	27	21	0	
Gjerdsmett <i>Troglodytes troglodytes</i>	23 ± 8	89	44	(+)	Mange observasjoner i 2015, vinterfunn
Jernspurv <i>Prunella modularis</i>	33 ± 11	25	16	0	Få observasjoner i 2016
Rødstrupe <i>Erithacus rubecula</i>	112 ± 31	110	102	0	Vinterfunn januar-februar 2015
Nattergal <i>Luscinia luscinia</i>	10 ± 9	2	4	0	
Blåstrupe <i>Luscinia svecica</i>	2 ± 2	3	5	0	
Rødstjert <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	6 ± 2	2	4	0	
Buskskvett <i>Saxicola rubetra</i>	50 ± 13	84	92	+	Økning 16 % pa.
Svartstrupe <i>Saxicola torquatus</i>	2 ± 4	32	1	0	Observert alle år 2014-2016
Steinskvett <i>Oenanthe oenanthe</i>	26 ± 8	43	34	0	
Ørkensteinskvett <i>Oenanthe deserti</i>	0	0	15	0	Ny art for Øvre Eiker og Buskerud!
Ringtrost <i>Turdus torquatus</i>	5 ± 5	4	0	0	
Svarttrost <i>Turdus merula</i>	132 ± 51	112	86	0	
Gråtrost <i>Turdus pilaris</i>	150 ± 36	182	180	0	
Måltrost <i>Turdus philomelos</i>	61 ± 18	51	43	0	
Rødvingetrost <i>Turdus iliacus</i>	71 ± 23	81	95	0	
Duetrost <i>Turdus viscivorus</i>	16 ± 8	10	9	0	Tidlig ankomst 20.3.2015
Gresshoppesanger <i>Locustella naevia</i>	5 ± 8	0	1	0	Sein observasjon 3.9.2016
Gulsanger <i>Hippolais icterina</i>	21 ± 4	17	16	0	
Sivsanger <i>Acrocephalus palustris</i>	4 ± 4	4	2	0	
Busksanger <i>Acrocephalus dumetorum</i>	4 ± 8	2	0	0	

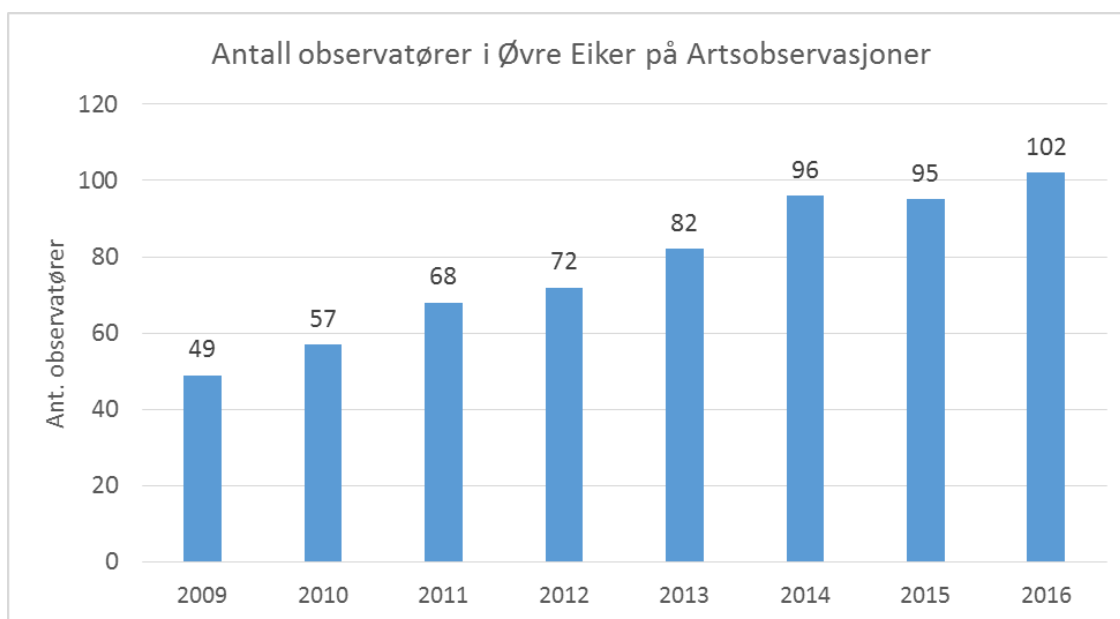
Art	Snitt 2009-2014	2015	2016	Ten- dens	Kommentar
Myrsanger <i>Acrocephalus palustris</i>	33 ± 19	25	22	0	
Rørsanger <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	25 ± 6	42	35	(+)	
Møller <i>Sylvia curruca</i>	9 ± 5	8	13	0	
Tornsanger <i>Sylvia communis</i>	35 ± 11	23	21	0	
Hagesanger <i>Sylvia borin</i>	35 ± 12	44	44	0	
Munk <i>Sylvia atricapilla</i>	54 ± 16	40	42	0	
Bøksanger <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	2 ± 1	1	4	0	
Gransanger <i>Phylloscopus collybita</i>	53 ± 14	50	64	0	
Løvsanger <i>Phylloscopus trochilus</i>	91 ± 24	94	108	0	
Fuglekonge <i>Regulus regulus</i>	12 ± 3	20	14	+	Økning 10 % pa.
Gråfluesnapper <i>Muscicapa striata</i>	18 ± 5	30	18	0	
Svarthvit fluesnapper <i>Ficedula hypoleuca</i>	30 ± 17	33	29	0	
Stjertmeis <i>Aegithalos caudatus</i>	5 ± 5	2	22	0	Store variasjoner fra år til år
Blåmeis <i>Cyanistes caeruleus</i>	165 ± 53	218	186	0	
Kjøttmeis <i>Parus major</i>	173 ± 57	216	163	0	
Svartmeis <i>Periparus ater</i>	30 ± 10	16	17	-	Nedgang 12 % pa.
Toppmeis <i>Lophophanes cristatus</i>	23 ± 8	7	8	-	Nedgang 15 % pa.
Løvmeis <i>Poecile palustris</i>	6 ± 4	0	4	0	
Granmeis <i>Poecile montanus</i>	37 ± 19	22	18	0	
Spettmeis <i>Sitta europaea</i>	58 ± 37	37	38	-	Nedgang 18 % pa.
Trekryper <i>Certhia familiaris</i>	11 ± 3	13	7	0	
Tornskate <i>Lanius collurio</i>	12 ± 7	17	9	0	
Varsler <i>Lanius excubitor</i>	20 ± 5	67	76	(+)	Mange observasjoner i 2015 og 2016
Nøtteskrike <i>Garrulus glandarius</i>	67 ± 29	72	47	0	
Skjære <i>Pica pica</i>	174 ± 57	191	129	(-)	
Nøttekråke <i>Nucifraga caryocatactes</i>	8 ± 4	8	17	(+)	
Kaie <i>Corvus monedula</i>	62 ± 14	59	71	0	
Kornkråke <i>Corvus frugilegus</i>	7 ± 5	3	9	0	Tidlig observasjon 8.3.2016
Svartkråke <i>Corvus corone</i>	0	2	2	+	Sjelden art, tilfeldig forekomst
Kråke <i>Corvus cornix</i>	196 ± 63	208	221	0	
Ravn <i>Corvus corax</i>	65 ± 20	113	69	0	Mange observasjoner i 2015
Stær <i>Sturnus vulgaris</i>	75 ± 21	75	97	0	Tidlig ankomst 21.2.2015 og 2016
Gråspurv <i>Passer domesticus</i>	26 ± 19	19	14	0	
Pilfink <i>Passer montanus</i>	109 ± 60	92	76	-	Nedgang 15 % pa.
Bokfink <i>Fringilla coelebs</i>	185 ± 52	155	156	(-)	
Bjørkefink <i>Fringilla montifringilla</i>	48 ± 18	39	35	0	
Grønnfink <i>Carduelis chloris</i>	147 ± 65	101	74	-	Nedgang 15 % pa. Halvering siste 5 år
Stillits <i>Carduelis carduelis</i>	63 ± 12	92	58	0	
Grønnsisik <i>Carduelis spinus</i>	90 ± 33	147	76	0	
Tornirisk <i>Carduelis cannabina</i>	17 ± 6	46	34	0	Mange observasjoner i 2015 og 2016
Bergirisk <i>Carduelis flavirostris</i>	9 ± 4	8	4	0	
Gråsisik <i>Carduelis flammea</i>	42 ± 24	55	37	0	
Brunsisik <i>Carduelis cabaret</i>	6 ± 2	42	25	(+)	Økning sfa. økt fokus på arten?
Båndkorsnebb <i>Loxia leucoptera</i>	0	0	2	0	Sist sett Ormåsen 9.3.1968!
Grankorsnebb <i>Loxia curvirostra</i>	13 ± 9	27	24	0	
Furukorsnebb <i>Loxia pytyopsitacus</i>	2 ± 2	5	1	0	
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	38 ± 16	60	62	+	Økning 18 % pa. Stabilt siste år.
Dompap <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	105 ± 61	59	26	-	Få observasjoner i 2016
Kjernebiter <i>Coccoth. coccothraustes</i>	30 ± 14	23	19	0	
Snøspurv <i>Plectrophenax nivalis</i>	3 ± 3	1	3	0	
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	159 ± 34	147	140	0	
Sivspurv <i>Emberiza schoeniclus</i>	85 ± 22	152	165	+	Økning 15 % pa. Tidlig ankomst 14.3.15

Kommentarer til artsoversikten

Tabell 2 nedenfor viser hvilke arter som er angitt med positiv/negativ trend i tabellen ovenfor. Som vi ser, er det flere arter med positiv trend enn med negativ trend, noe som kan skyldes at antall observasjoner generelt sett har økt de siste årene. Arter med påvist negativ trend bør av den grunn vektlegges mer enn de med positiv trend.

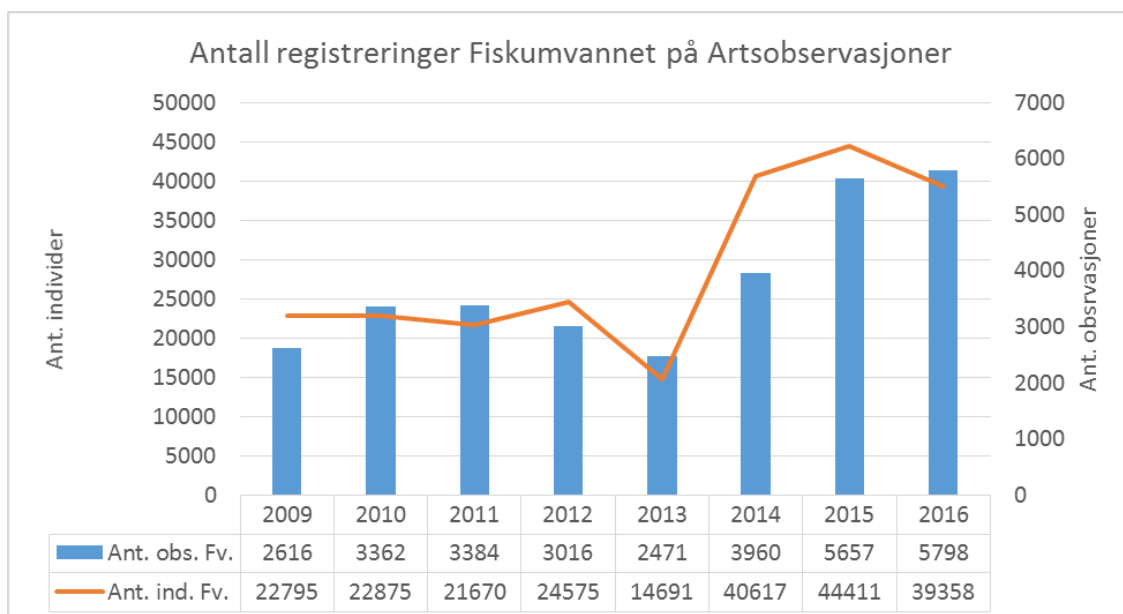
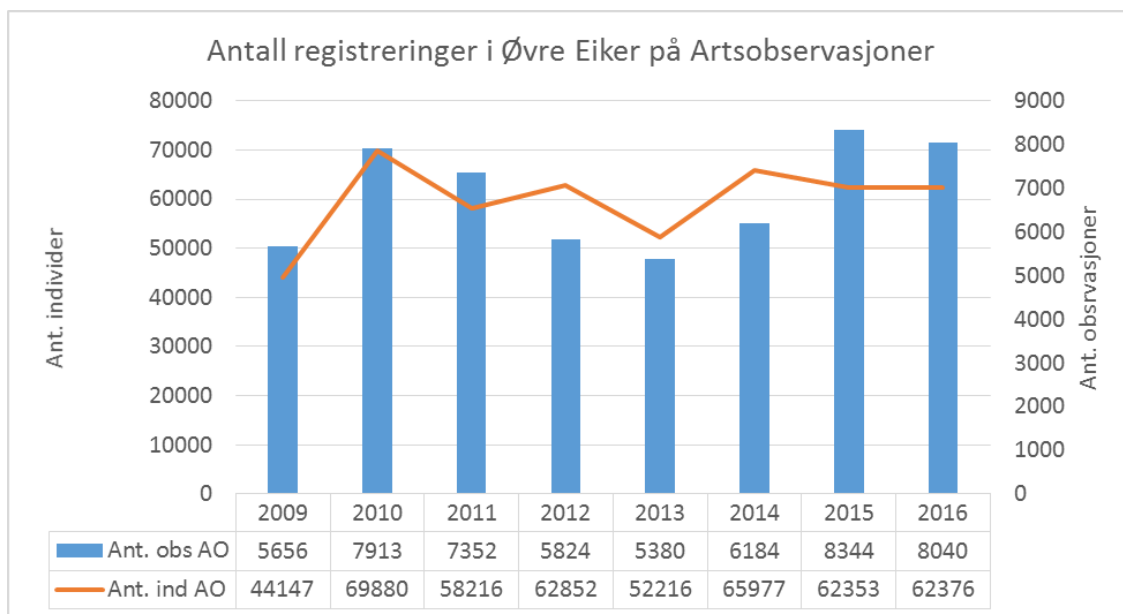
Tabell 2: Arter med påviste positive/negative trender i perioden 2009-2016.

++ Økning >25% pa	+ Økning <25% pa	(+) Positiv trend	(-) Negativ trend	- Nedgang <25% pa	-- Nedgang >25% pa
Grågås	Kortnebbgås	Sangsvane	Heilo	Storfugl	Pirol
Svartand	Toppdykker	Brunnakke	Brushane	Svartmeis	
Storskarv	Lerkefalk	Knekkand	Hettemåke	Toppmeis	
Sivhauk	Enkeltbekkasin	Taffeland	Gjøk	Spettmeis	
Vintererle	Svartbak	Toppand	Kattugle	Pilfink	
	Buskskvett	Bergand	Skjære	Grønnfink	
	Fuglekonge	Sjørørre	Bokfink	Dompap	
	Svartkråke	Lappfiskand			
	Rosenfink	Fasan			
	Sivspurv	Gråhegre			
		Sothøne			
		Boltit			
		Kvartbekkasin			
		Nattravn			
		Låvesvale			
		Heipiplerke			
		Gulerle			
		Gjerdsmett			
		Rørsanger			
		Varsler			
		Nøttekråke			
		Brunsisik			

Angitte trender gjelder antall observasjoner ikke antall individer og påvirkes derfor både av antall observatører og bruken deres av Artsobservasjoner (AO), så vel som av reelle bestandsendringer. I Øvre Eiker har antall registrerte observasjoner på Artsobservasjoner økt med ca. 25 % de to siste årene, det samme som for Buskerud totalt sett. Vi

kan derfor anta at denne økningen primært skyldes økt bruk av AO som rapporteringsverktøy. Antall observatører som har rapportert fra Øvre Eiker har økt jevnt og trutt med i gjennomsnitt 11 % pa., og var 40 % høyere i 2015-2016 enn gjennomsnittet for perioden 2009-2014, som vist i figuren ovenfor. Antall observasjoner per observatør har ikke økt de to siste årene, så økningen i antall observasjoner skyldes nok først og fremst at antall observatører har økt. Noen av de positive trendene må antas å være påvirket av dette forholdet. Det interessante er at økningen i antall observasjoner i Øvre Eiker utlukkende skyldes en økning i antall observasjoner ved Fiskumvannet. Faktisk er økningen ved Fiskumvannet de siste par årene større en økningen totalt i Øvre Eiker, se figurene nedenfor. Dette må skyldes at lokaliteten er blitt mer populær og lettere tilgjengelig etter at den nye kloppa og beitemarka på Hegstad ble anlagt i 2014. Dette har nok tiltrukket seg flere observatører og resultert i flere besøk og rapporteringer fra lokaliteten de to sist årene. I perioden 2009-2013 lå andelen observasjoner fra Fiskumvannet på typisk 45 % av totalt antall observasjoner i Øvre Eiker. I 2016 var denne andelen økt til 72 %!

I tillegg til økt tilgjengelighet, har trolig også funn av mange sjeldne arter på Fiskumvannet de siste par årene, tiltrukket seg mange nye observatører fra andre deler av Buskerud så vel som fra nabofylkene. Se liste over observerte sjeldenheter i Tabell 3 nedenfor.

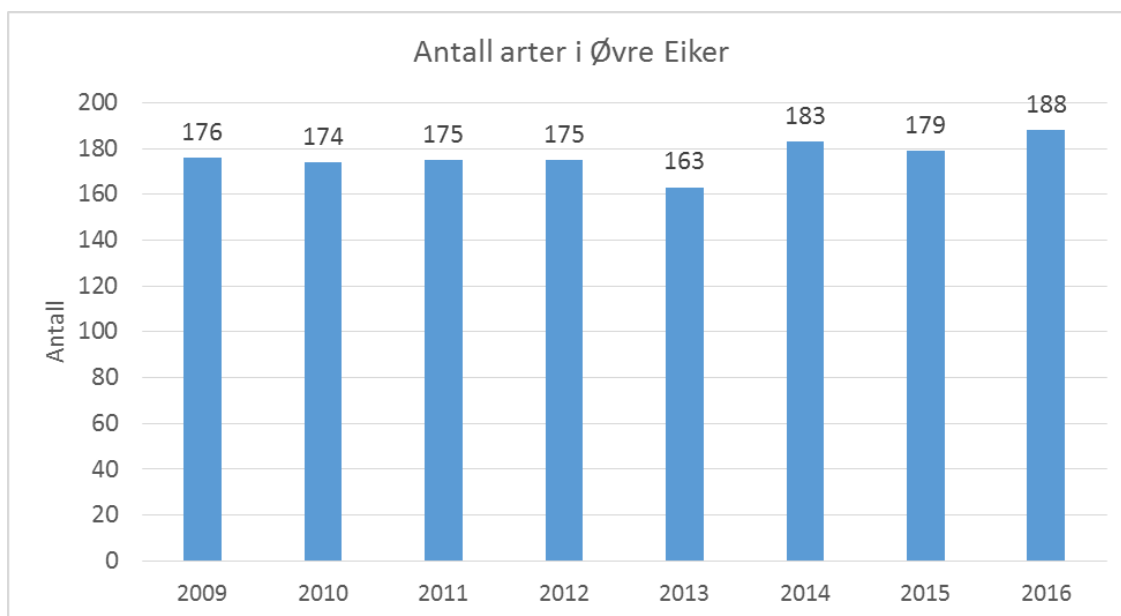
Tabell 3: Observerte sjeldenheter i 2015 og 2016.

Blå bakgrunn – art observert ved Fiskumvannet, **uthevet skrift** – beskrivelsesart til LRSK,

STORE BOKSTAVER – beskrivelsesart til NSKF (nasjonalt sjelden art)

2015		2016	
Stripegås	Dobbeltbekkasin	Sædgås ua. rossicus	Kvartbekkasin
Knekkand	Nattravn	Tundragås	Dobbeltbekkasin
Skjeand	Svartstrupe	Snadderand	Dvergmåke
Taffeland	Sivsanger	Amerikakrikkand	Haukugle
Havelle	Busksanger	Knekkand	Nattravn
Lappfiskand	Myrsanger	Skjeand	Isfugl
Vaktel	Varsler	Taffeland	Hærfugl
Dvergdykker	Kornkråke	Havelle	Fjellerke
Horndykker	Svartkråke	Lappfiskand	Svartstrupe
Havørn	Rosenfink	Vaktel	ØRKENSTEINSKVETT
Sivhauk		Rapphøne	Gresshoppesanger
Myrhauk		Dvergdykker	Sivsanger
Lerkefalk		Gråstrupedykker	Myrsanger
Vannrikse		Horndykker	Varsler
Åkerrikse		Glente	Kornkråke
Tundralo		Havørn	Båndkorsnebb
Boltit		Sivhauk	Rosenfink
Lappspove		Myrhauk	
Temmincksnipe		Lerkefalk	
Kvartbekkasin		Vannrikse	

I perioden 2009-2014 ble det observert typisk 175 arter per år i Øvre Eiker. I 2016 ble det satt ny rapporteringsrekord for Øvre Eiker på AO med 102 observatører og 188 arter.

Den nyanlagte beitemarka på Hegstad/Hegstadmyra i 2014, har påvirket fuglelivet i området. I tillegg har den nye kloppa stien over Hegstadmyra, som nevnt, økt tilgjengeligheten ut til fugletårnet og med det ført til flere besøkende og økt antall rapporterte observasjoner. Antall observasjoner i området Hegstad-Hegstadmyra-Hegstad beitemark har økt relativt sett mer enn antall observasjoner totalt for Fiskumvannet de siste par årene. Spesielt har økningen vært stor for arter knyttet til kulturmark og jordbrukslandskap (vipe, storspove, sanglerke, låvesvale, taksvale, linerle, skjære, stær, gråspurv og gulspurv). Mens arter knyttet til buskvegetasjon, kratt og skogkanter har relativt sett gått noe ned i dette delområdet. Også observasjoner av vadere har økt merkbart i Hegstad-området de siste par årene, spesielt for enkeltbekkasin på høsttrekket.

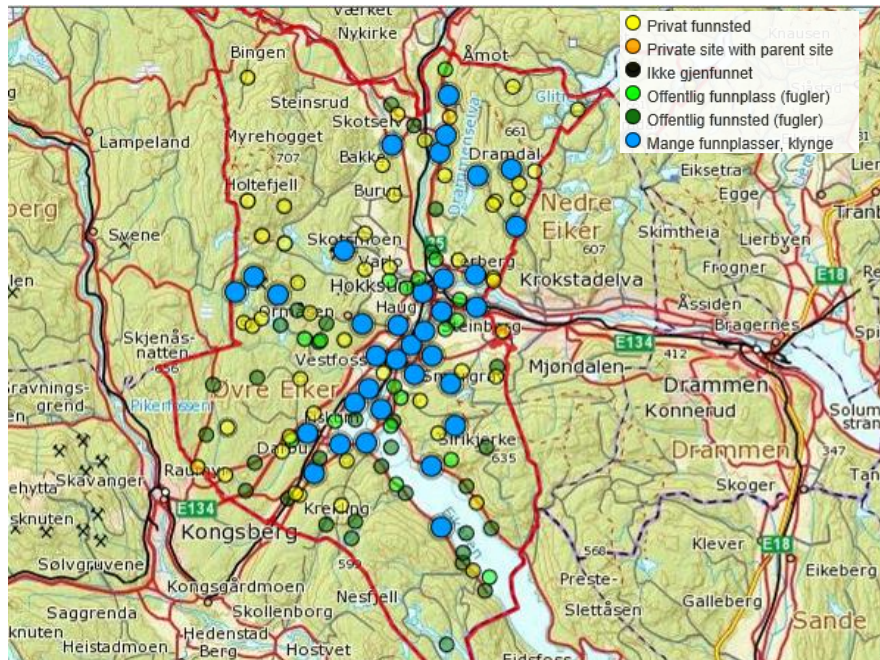

Beiting av høylandsfe og spælsau på den nyanlagte Hegstad beitemark har trolig ført til et gunstigere habitat for flere kulturmarktilknyttede fuglearter. Foto: Steinar Stueflotten, 8.8.2015.

Brenning av de siste kvisthaugene på Hegstad beitemark, 14.10.2015. Den nye fuktige beitemarka har vært gunstig for bl.a. bekkasinere på høsttrekket. Foto: Steinar Stueflotten.

Rapportområder og dekningsgrad

Kartet viser lokaliteter med fugleobservasjoner i Øvre Eiker i 2015 og 2016.

Hovedmengden av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet og i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Men som vi ser, er det også bra med observasjoner videre nordover i kulturlandskapet til Skotselv-Verp. Det er også flere lokaliteter langs Eikeren og i skogstraktene på Vestsida, i Vassdalen, Mjøndalskauen og Finnemarka. Det er få observasjoner i Mastebogen-Øksne og Holtefjell-området.

Klimaeffekter og sesongvariasjoner

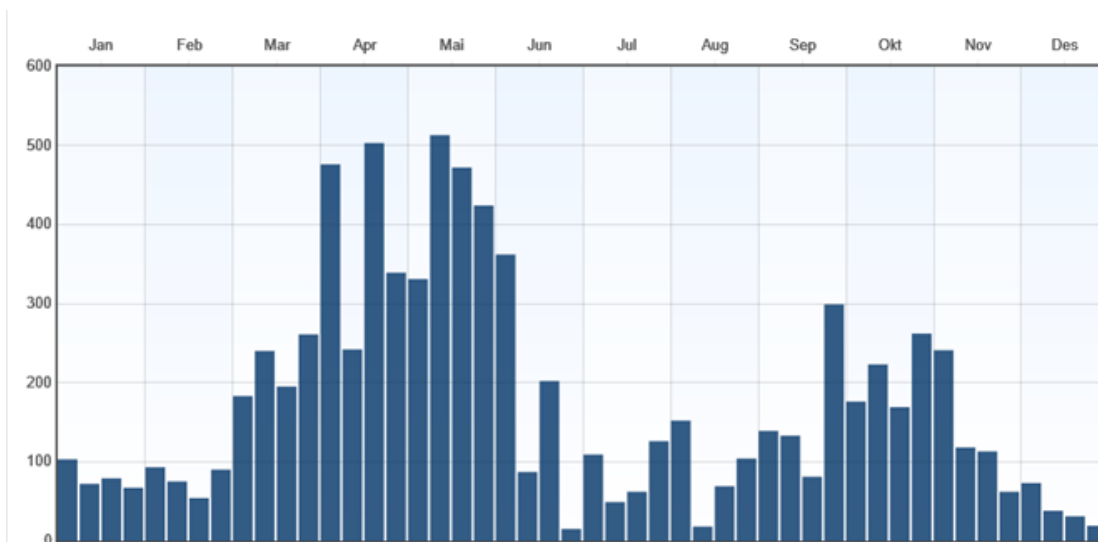
Året 2015 som helhet var varmere enn normalt med årsmiddeltemperatur på 1,9 grader over normalen i Hokksund. Spesielt starten på året (januar-april) var, som i 2014, mye varmere enn normalt med hele 3-5 grader over normalen og med lite nedbør. Våren startet derfor tidlig med tidlig ankomst i mars for flere trekkfugler som bl.a. toppdykker, trane, rugde, skogdue, stær og sivpurv. Mai derimot ble kald og regnfull med 1,5 grader under normalen og med 170 % av normalnedbør i Hokksund. Også juni var kald med en middeltemperatur på 1,1 grader under normalen. Dette kalde og våte været fikk store negative konsekvenser for mange tidligehekkende fuglearter som slet med å finne nok mat til nyklekte unger. Mange kull døde og 2015 ble derfor et av de dårligste årene vi kjenner til hva gjelder hekkresultat hos mange arter. 50 % av de tidlige meisekullene i Øvre Eiker strøk med som følge av for lite mat (ref. Anders Hals). Den kjølige sommeren ble etterfulgt av en mild og stort sett fin høst. Mye nedbør i september (hele 236 % av normalnedbør) resulterte i stor flom i Fiskumvannet med opphoping av mye skrot i Dørjasvingen. Deretter fulgte en tørr og fin periode i oktober og november. Også desember 2015 var mild og fin med 5 grader over normaltemperatur og med lite snø og mye barmark i lavlandet helt fram til årsskiftet. Isen la seg ikke på Fiskumvannet før ut i desember.

Januar 2016 var relativt kald og nedbørfattig med 0,9 grader under normaltemperaturen i Hokksund. En mild og nedbørfattig februar ble etterfulgt av en mild og fin vår med 2-3 grader over normalen. Sommeren var ganske normal, men med mye nedbør i august (154 % av normalnedbør). September ble, som vi husker, uvanlig varm og fin med 4 grader over normalen og med bare 18 % av normalnedbør. Hokksund satte norgesrekord i september med hele 20 sommerdager (dager med maksimaltemperatur > 20°C). Totalt for året 2016 hadde Hokksund 104 dager med sommertemperatur, som også er rekord. Oktober og november ble kjøligere med ca. 1 grad under normalen, men med lite nedbør inntil det første store snøfallet kom 5.11.2016. Isen la seg på Fiskumvannet medio november. Desember ble på nytt mild og nedbørfattig med 4,5 grader over normalen.

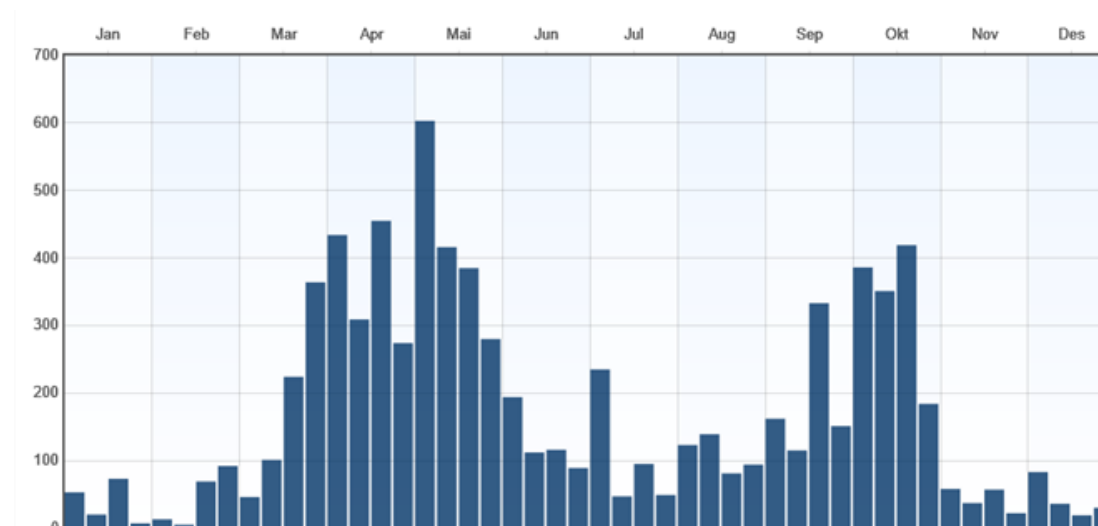
Figurene nedenfor viser sesongvariasjoner til antall registrerte observasjoner i Øvre Eiker i 2015 og 2016.

Histogrammene viser en normal utvikling gjennom året med få observasjoner om vinteren, en markert topp om våren når trekkfuglene vender tilbake og folk vil ut for å se på fugl, etterfulgt av en stillere periode om sommeren når fuglesangen har stilnet og folk er i sommerferiemodus. Deretter følger en ny litt mindre topp under høsttrekket i september-oktober.

Den svært milde og fine starten på våren i 2015, kan sees igjen i et høyere antall observasjoner i mars 2015 enn i 2016. Og det kraftige snøfallet primo november 2016 og is på Fiskumvannet medio november reduserte tydeligvis lysten til å dra ut og se på fugl sammenlignet med november 2015.

Figuren viser antallet observasjoner på Artsobservasjoner i Øvre Eiker i 2015.

Figuren viser antallet observasjoner på Artsobservasjoner i Øvre Eiker i 2016.

Sammendrag av observerte arter i 2015 og 2016 med kommentarer:

Forkortelser:

ptN, V, S, Ø	= På trekk mot nord, vest, sør eller øst
Nf, øf, Vf, Sf	= Nord, øst, vest eller sør for ...
Ad.	= Utfarget/voksen fugl
Juv.	= Ungfugl (unge i ungfugldrakt/ første kalenderår 1K)
Pullus/pulli	= Reirunge/reirunger
1K, 2K, 3K, 3K+ osv	= Fugler i sitt 1., 2., 3. kalenderår eller eldre
hunnf	= hunnfarget
[artsnavn]	= gjelder såkalte E-arter, dvs. arter som regnes som rømlinger/ikke spontane arter.

Artsomtalen følger følgende oppsett: 1) Artsnavn, 2) Art (latin), 3) Gjennomsnittlig antall årsobservasjoner i perioden 2009-2014 ± standardavvik, 4) Antall observasjoner i 2015 / 2016, 5) Første observasjonsdato – siste observasjonsdato i 2015 / 2016, 6) Generell forekomst for noen arter i 2015 og 2016, 7) Sammendrag av observasjoner i 2015 og 8) Sammendrag av observasjoner i 2016. Dette letter sammenligningen mellom årene jamført to separate årsrapporter.

Knoppsvane *Cygnus olor* (146±33) **232/163 obs.** **03.01-20.12/01.01-11.12**

Observert jevnlig gjennom året i isfri periode på Fiskumvannet, i Vestfosselva og Drammenselva.

2015: Store antall i Fiskumvannet vår (mars-primo april) og høst (ultimo september – ultimo oktober), maks. 33 ind. Fiskumvannet 8.3. og 13.3.2015 og 40 ind. 2.10. og 10.10.2015.

2016: Maks. 15 ind. Fiskumvannet våren 2016, 19 ind. Hokksundbrua 24.1.2016 (Lars Dolmen). 1 par hekket i Fiskumvannet begge år.

Sangsvane *Cygnus cygnus* (83±35) **156/116 obs.** **01.01-24.12/01.01-31.12**

Fåtallig overvintrende oktober-medio april. Økt antall observasjoner de tre siste årene.

2015: jevnlig 25-30 ind. Fiskumvannet-Furua mars, maks 46 ind. 21.3 2015 (Trond Aspelund, Kirsten Trogstad), 100 ind. på høsthveteåker Åker, Hokksund 7.3.2015 (Anders Hals), 35 ind. Langebru 8.3.2015 (Jens Tøndel Fossum). 1 par gjorde nytt hekkforsøk ytterst på Hegstadmyra (samme sted som i 2014), observert rugende 16-17.5.2015 (Steinar Stueflotten), men hekkforsøket mislyktes.

2016: 24 ind. Loeselva og Furua 1.1.-6.3.2016, maks. 35 ind. overflygende Bergsvingen 21.3.2016 (Morten Jagdum). 1 par sett jevnlig på Fiskumvannet i april-mai, mulig hekkforsøk, men hekking ble ikke påvist.

Sædgås *Anser fabalis* (1±2) **0/13 obs.** **/10.04-30.04**

2016: 1 ind. tilhørte underarten *rossicus* (tundrasædgås) holdt seg sammen med en liten flokk grågjess Fiskumvannet 10.-30.4.2016 (*Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Morten Jagdum mfl.).

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus* (30±7) **41/58 obs.** **23.03-10.11/02.04-13.11**

2015: Vårtrekket startet 23.3.2015, som er tidligste start til nå, jf. normal ankomst: 10.4. ± 11 dager (23 år). Trekktopp med 900 ind. ptN + 260 ind. rastende Fiskumvannet 6.4.2015 (Steinar Stueflotten mfl.). Siste på vårtrekket 1 ind.

Fiskumvannet 19.4 2015 (Jon Ludvig Hals). Totalt passerte minst 2350 ind. ptN denne våren. Det er færre enn normalt. Høsttrekket startet 24.9.2015, trekktopp 4.-6.10.2015 med maks. 600 ind. ptS Hals 6.10 2015 (Anders Hals), siste flokk 120 ind. ptS Hals 7.10.2015 (Anders Hals). Totalt passerte det ca. 1420 ind. ptS over Øvre Eiker på høsttrekket. 4 stasjonære individer i området Fiskumvannet-Sem 26.10.-10.11 2015 (Morten Jagdum, Lennart Wam Hansson mfl.).

2016: Vårtrekket startet 2.4.2016, trekktopp 5.-9.4.2016 med maks. 1340 ind. ptN Fiskumvannet 7.4.2016 (Jorunn Villand). Siste observasjon på vårtrekket: 19 ind. Fiskumvannet 1.5 2016 (Jorunn Villand, Lars Dolmen). Totalt passerte ca. 5600 ind. ptN denne våren. Høsttrekket startet 17.9.2016, ingen markert trekktopp, største flokk bare 140 ind. ptS 5.10.2016 (Steinar Stueflotten), en flokk på 14 ind. holdt seg ved Fiskumvannet utover i oktober, sist sett i Bergsvingen 20.10.2016 (Jorunn Villand). 100 ind. ptSV Åssideveien/Krekling 13.11.2016 (Per Øystein Klunderud, Steinar Sannes). Totalt passerte det bare ca. 525 ind. ptS over Øvre Eiker denne høsten. Det er betydelig mindre enn normalt.

Tundragås *Anser albifrons* (0,2±0,4) **0/2 obs.** **/10.04**

2016: 1 ind. tilhørende underarten *albifrons* sammen med grågjess og kortnebbgjess Fiskumvannet 10.4.2016 (Jorunn Villand, Marius von Glahn). Arten ble sist observert på Fiskumvannet 15.4.2009.

Grågås *Anser anser* (93±43) **235/197 obs.** **24.2-1.11/17.02-27.10**

Observert jevnlig fra medio februar til ultimo oktober. Antall observasjoner har økt markert de siste tre årene.

2015: Første observasjon 1 ind. Bergsvingen 24.2.2015 (Eirik Kristoffersen). Jevnlig 50-60 ind. mars-april, maks. 90 ind. Flesaker 12.3.2015 (Anders Hals). Minst 5 par hekket ved Fiskumvannet, første kull (5 pull) 23.5.2015 (Steinar Stueflotten). Jevnlig opptil 100-200 ind. Fiskumvannet august-oktober, maks. 300 ind. 23.8.2015 (Jorunn Villand).

2016: Første observasjon 1 ind. Vestfossen 17.2.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 50-60 ind. i april, maks. 130 ind. Fiskumvannet 4.4.2016 (Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen) og 200 ind. 9.4.2016 (Lars Dolmen). Minst 1 par hekket ved Fiskumvannet, første kull (2 pull) 29.5.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig opptil 80-90 ind. Fiskumvannet august-oktober, maks. 200 ind. 5.8. og 27.8.2016 (Lars Dolmen, Steinar Stueflotten). 150 ind. Tjuvøya 23.8.2016 (Bjørn Lauritzen).

[Stripegås] *Anser indicus* (0,2±0,4) **1/0 obs.** **22.10/**

2015: 1 ind. Fiskumvannet 22.10.2015 (Morten Jagdum, Lennart Wam Hansson). Arten sist observert i mai 2011.

Kanadagås *Branta canadensis* (79±28) **96/60 obs.** **25.02-12.12/10.3-03.12**

Observert jevnlig i perioden mars-november, flest observasjoner på Fiskumvannet. Antall observasjoner har avtatt noe de to siste årene etter en topp i 2014 (116 obs.). Gjennomsnittlig ankomstdato: 18.3. ± 15 dager (28 år).

2015: Første observasjon 2 ind. Furua 25.2.2015 (Lennart Wam Hansson). Jevnlig opptil 20-30 ind. Fiskumvannet mars-april, maks. 58 ind. Furua 21.3.2015 (Trond Aspelund, Kirsten Trogstad). Opptil 30-40 ind. Fiskumvannet om høsten, maks. 63 ind. Vestfosselva v/Foss 20.11.2015 (Steinar Stueflotten). Ingen rapporterte hekkfunn i 2015.

2016: Opptil 10-20 ind. Fiskumvannet mars-april, maks. 23 ind. 4.4.2016 (Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen). Bare 3-6 ind. Fiskumvannet om høsten, maks. 25 ind. Tjuvøya 2.10.2016 (Jens Tøndel Fossum). 1 ad m/2 juv Fiskumvannet 4.9.2016 (Lars Dolmen) indikerer hekking i kommunen.

Hvitkinggås *Branta leucopsis* (4±4) **2/3 obs.** **21.05-02.06/06.04-29.05**

2015: 1 ind. Fiskumvannet 21.5.2015 (Lennart Wam Hansson). 2 ind. Fiskumvannet 2.6.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Tidlig observasjon 1 ind. Fiskumvannet 6.4.2016 (Steinar Stueflotten), jf. normal ankomst: 2.5. ± 21 dager (15 år). 1 ind. Fiskumvannet 18.5.2016 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Fiskumvannet 29.5.2016 (Steinar Stueflotten mfl.).

Gravand *Tadorna tadorna* (0,3±0,5) **1/1 obs.** **10.03/02.04**

2015: 1 ind. rastende Furua 10.3.2015 (Lennart Wam Hansson, Eirik Kristoffersen), tidligste observasjon i Øvre Eiker til nå, jf. normal ankomst: 23.4. ± 16 dager (22 år).

2016: 3 ind. rastende Fiskumvannet 2.4.2016 (Jon Ludvig Hals, Jens Tøndel Fossum).

Brunnakke *Anas penelope* (46±16) **107/83 obs.** **21.03-23.11/06.04-13.11**

Observert jevnlig på Fiskumvannet på vårtrekket medio mars - mai, samt på høsttrekket fra medio august til medio november. Økt antall observasjoner de to siste årene.

2015: fåtallig på vårtrekket, maks. 10 ind. Fiskumvannet 21.4.2015 (Eirik Kristoffersen). Jevnlig opptil 20-30 ind.

Fiskumvannet på høsttrekket september-medio november, maks. 50 ind. 18.10.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: jevnlig 10-15 ind. på vårtrekket Fiskumvannet, maks. 25 ind. 24.4.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig opptil 20-30 ind. på høsttrekket Fiskumvannet september-medio november, maks. 40 ind. 2.10.2016 (Steinar Stueflotten).

Snadderand *Anas strepera* (1±2) **0/4 obs.** **/15.03-02.11**

2016: 1 par Fiskumvannet 10.4.2016 (Marius von Glahn). 3 ind. Fiskumvannet 17.4.2016 (Melvin Åsum mfl.). 3 adult hann Fiskumvannet 17.4.2016 (Jon Ludvig Hals). 1 hann Fiskumvannet 5.5.2016 (Eirik Kristoffersen).

Amerikakrikkand *Anas carolinensis* (0,2±0,4) **0/15 obs.** **/31.03-03.04**

2016: 1 hann sammen med krikkender Fiskumvannet 31.3-3.4.2016 (*Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Trond Aspelund mfl.). Arten ble sist observert på Fiskumvannet 15.4.2009.

Amerikakrikkand hann Fiskumvannet 1.4.2016, en av årets sjeldne arter i Øvre Eiker.

Foto: Steinar Stueflotten

Krikkand *Anas crecca* (70±16) **107/69 obs.** **12.03-06.11/21.03-02.11**

Observert jevnlig på Fiskumvannet om våren fra medio mars til ultimo mai, og på høsttrekket fra medio august til primo november. Vanlig, men fåtallig hekkefugl, heller sjelden observert utenom Fiskumvannet.

2015: Rekordtidlig første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 12.3.2015 (Anders Hals), jf. normal ankomst: 3.4. ± 10 dager (29 år). Jevnlig opptil 20 ind. Fiskumvannet på vårtrekket (april-mai), maks. 35 ind. 22.4.2015 (Melvin Åsum). Jevnlig opptil 25-40 ind. Fiskumvannet på høsttrekket i september, maks. 70 ind. 5.9.2015 (Eirik Kristoffersen). 1 hunnf ind. Drammenstjern, Finnemarka 17.10.2015 (Jon Ludvig Hals).

2016: Jevnlig opptil 20-40 ind. Fiskumvannet på vårtrekket (april-mai), maks. 200 ind. 24.4.2016 (Steinar Stueflotten) og 130 ind. 1.5.2016 (Steinar Stueflotten mfl.). 1 hann Kolbergstjernet 27.4.2016 (Anders Hals). Mer fåtallig på høsttrekket med opptil bare 15 ind. Fiskumvannet medio september.

Stokkand *Anas platyrhynchos* (171±49) **245/163 obs.** **03.01-15.12/**

Vanlig hele året i elver og vann. Flest observasjoner på Fiskumvannet, i Vestfosselva og Drammenselva.

2015: Jevnlig 50-60 ind. Vestfossen januar-februar, maks. 90 ind. 14.2.2015 (Steinar Stueflotten). Opptil 50-60 ind. Fiskumvannet mars-april, maks. 100 ind. 23.3.2015 (Anders Hals). Opptil 50-60 ind. Vestfossen november-desember. 3 kull Fiskumvannet mai, det første observert 25.5.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Jevnlig opptil 40 ind. Vestfossen januar-februar, maks. 80 ind. 17.2.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig opptil 40-50 ind. Fiskumvannet mars-april, maks. 130 ind. 3.4.2016 (Steinar Stueflotten). 150 ind. Vestfosselva v/Foss 28.3.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig opptil 40-50 ind. Fiskumvannet september-oktober, maks. 140 ind. Sandsbukta, Eikeren 20.10.2016 (Øyvind Stickler, Trygve Tjønnås). Minst 2 kull Fiskumvannet mai, det første observert 10.5.2016 (Terje Axelsen, Øyvind Stickler). 52 ind. Hokksundbrua 11.12.2016 (Lars Dolmen).

Stjertand *Anas acuta* (3±1) **1/4 obs.** **03.10/11.09-04.12**

2015: 1 hunn Fiskumvannet 3.10.2015 (Didrik Løstegård Kristensen).

2016: 1 hunn Fiskumvannet 11.9.2016 (Steinar Stueflotten). 2 hunn Fiskumvannet 14.10.2016 (Steinar Stueflotten). 1 hunn Fiskumvannet 16.10.2016 (Steinar Stueflotten). 1 1K hann Hokksundsbrua 4.12.2016 (Carsten Lome, Morten Helberg). Ingen vårobservasjoner i 2015-2016.

Knekkand *Anas querquedula* (5±5) **7/10 obs.** **09.05-24.05/17.04-16/05**

2015: 1 par Fiskumvannet 9.-19.5.2015 (*Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson). 1 hann Fiskumvannet 23.-24.5.2015 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand).

2016: 1 par Fiskumvannet 17.4.-7.5.2016 (*Jon Ludvig Hals, Audun Jahren, Morten Jagdum, Steinar Stueflotten). 1 hann Råen, Fiskumvannet 1.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 hann ved tårnet Fiskumvannet 11.-16.5.2016 (Morten Jagdum, Fredrik Stige, Lars Dolmen).

Skjeand *Anas clypeata* (7±6) **20/10 obs.** **17.05-18.10/12.05-19.09**

2015: 1 hann Fiskumvannet 17.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 hann Fiskumvannet 26.5.2015 (Leif Fage). 1 ind.

Fiskumvannet 30.8.2015 (Morten Jagdum). 4 ind. Fiskumvannet 5.-27.9.2015 (Jorunn Villand, Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten). 2 hunn Fiskumvannet 7.-18.10.2015 (Morten Jagdum, Steinar Stueflotten, Lars Dolmen mfl.).

2016: 1 par Fiskumvannet 12.5.2016 (Steinar Stueflotten, Fredrik Stige). 1 ind. Fiskumvannet 4.7.2016 (Mette Myhrer). 1 hunn Fiskumvannet 17.-19.9.2016 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals, Per Øystein Klunderud mfl.).

Taffeland *Aythya ferina* (2±3) **11/12 obs.** **08.10-15.11/20.10-27.10**

2015: 3 ind. (2 hann + 1 hunn) Fiskumvannet 8.-10.10.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Eirik Kristoffersen mfl.). 2 hann Fiskumvannet 11.-13.10.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. Fiskumvannet 15.11.2015 (Jorunn Villand).

2016: 1 hann Fiskumvannet 20.-27.10.2016 (Morten Jagdum, Jens Tøndel Fossum, Jerry Skogbeck, Lars Dolmen mfl.).

Toppand *Aythya fuligula* (83±24) **173/147 obs.** **11.01-25.12/04.01-31.12**

Vanlig, men relativt fåtallig Fiskumvannet fra mars til desember, hyppigst vår (mars-mai) og høst (oktober). Kun fåtallig (1-10 ind.) Fiskumvannet om sommeren. Kun fåtallig (1-10 ind.) om vinteren i Vestfosselva, Sundet og Hokksund etter at isen har lagt seg på Fiskumvannet. Økt antall observasjoner de tre siste årene.

2015: Jevnlig opptil 15-30 ind. Vestfosselva-Fiskumvannet i mars-april, maks. 43 ind. Furua 16.3.2015 (Ken Adelsten Jensen). Jevnlig opptil 20-30 ind. Fiskumvannet i oktober-november, maks. 52 ind. 26.11.2015 (Steinar Stueflotten) og 70 ind. 6.12.2015 (Melvin Åsum). 1 ind. Hokksundbrua 11.1.2015 (Lennart Wam Hansson).

2016: 1 ind. Hokksundbrua 4.1.2016 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Sandøra, Hokksund 21.3.2016 (Morten Jagdum). Jevnlig opptil 15-30 ind. Fiskumvannet i april-primo mai, maks. 35 ind. 4.5.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig opptil 20-40 ind. Fiskumvannet i oktober-november, maks. 70 ind. 20.10.2016 (Øyvind Stickler, Trygve Tjønnås).

Bergand *Aythya marila* (5±7) **2/42 obs.** **14.11-15.11/09.10-13.11**

2015: 1 hunn Fiskumvannet 14.-15.11.2015 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand).

2016: 2 hunn Fiskumvannet 9.-13.10.2016 (Steinar Stueflotten, Per Furuseth, Rune Zakariassen, Jorunn Villand mfl.). 2-10 ind. Fiskumvannet 14.10.-2.11.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Morten Jagdum, Lars Dolmen mfl.). 11 ind. Fiskumvannet 4.-8.11.2016 (Marius von Glahn, Eirik Kristoffersen mfl.). Seiest 2 ind. Fiskumvannet 13.11.2016 (Lars Dolmen, Steinar Sannes). Rekordgod forekomst høsten 2016.

- Havelle *Clangula hyemalis*** (1±2) **1/34 obs.** **06.11/12.10-11.11**
2015: 1 hunnf Fiskumvannet 6.11.2015 (Steinar Stueflotten).
2016: 1 hunnf Fiskumvannet 12.-14.10.2016 (*Steinar Stueflotten, Rune Zakariassen, Jorunn Villand, Melvin Åsum). 9 ind. Fiskumvannet 16.10.2016 (Steinar Stueflotten, Jens Erik Nygård, Lars Dolmen mfl.). Opptil 4-5 ind. Fiskumvannet 17.-26.10.2016 (Ken Adelsten Jensen, Simon Rix, Rune Zakariassen, Eli Gates, Eirik Kristoffersen, Morten Jagdum mfl.). 1-3 ind. Fiskumvannet 29.10-2.11.2016 (Jorunn Villand, Lars Dolmen, Frode Nordang Bye, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Furua, Fiskumvannet 2.11.2016 (Steinar Stueflotten). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 11.11.2016 (Steinar Stueflotten). Rekordgod forekomst høsten 2016.
- Svartand *Melanitta nigra*** (10±10) **16/39 obs.** **26.09-26.11/30.04-18.12**
 Sjelden på vårtrekket. Fåtallig, men regelmessig på høsttrekket i oktober-november.
2015: 1 hunnf Fiskumvannet 26.-30.9.2015 (Melvin Åsum, Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Jorunn Villand). 2 hunnf Fiskumvannet 28.10.2015 (Steinar Stueflotten). 4 hunnf Fiskumvannet 31.10 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson). 1-2 hunnf Fiskumvannet 6.-26.11.2015 (Steinar Stueflotten, Melvin Åsum, Lars Dolmen mfl.).
2016: 11 ind. (6 hann + 5 hunn) Fiskumvannet 30.4-1.5.2016 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Melvin Åsum, Jostein Bærø Engdal mfl.). 1-2 ind. Fiskumvannet 7.-8.5.2016 (Steinar Stueflotten, Fredrik Stige, Eirik Kristoffersen). 1-4 ind. jevnlig Fiskumvannet 12.10-13.11.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Melvin Åsum, Lars Dolmen mfl.). 5 ind. Råen, Fiskumvannet 29.10.2016 (Steinar Stueflotten). Maks. 41 ind. Fiskumvannet 4.11.2016 (Marius von Glahn, Steinar Stueflotten). 10 ind. Råen, Fiskumvannet 11.11 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Sundet 3.-18.12.2016 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). Stor økning i antall registrerte observasjoner.
- Sjørre *Melanitta fusca*** (0,2±0,4) **4/3 obs.** **14.10-01.11/13.10-04.11**
 Fåtallig, men regelmessig på høsttrekket i oktober-november. Sist observert Fiskumvannet 9.5.2010.
2015: 1 hunnf Fiskumvannet 14.10.2015 (Steinar Stueflotten, Morten Jagdum). 1 hunnf Fiskumvannet 1.11.2015 (Lennart Wam Hansson, Jens Erik Nygård mfl.).
2016: 9 ind. Fiskumvannet 13.10.2016 (Rune Zakariassen, Jorunn Villand). 1 ind. Fiskumvannet 4.11.2016 (Marius von Glahn, Steinar Stueflotten).
- Kvinand *Bucephala clangula*** (158±41) **272/237 obs.** **03.01-25.12/01.01-31.12**
 Vanlig art gjennom hele året i vann og vassdrag, hyppigst vår og høst, mest tallrik på Fiskumvannet. Overvintrer i Drammenselva, Vestfosselva og isfrie partier av Fiskumvannet og Eikeren, men sjelden mer enn 5 ind. sammen.
2015: Jevnlig opptil 25-50 ind. Fiskumvannet i mars-april, maks. 60 ind. (flere ganger). Jevnlig opptil 20-30 ind. Fiskumvannet i september-oktober. 2 ind. Kolbergtjernet 19.04.2015 (Steinar Stueflotten), 1 par Krokstjern, Spærensetra 14.5.2015 (Eirik Kristoffersen). Maks. vinter 12 ind. Fiskumvannet 2.12 2015 (Steinar Stueflotten),
2016: Jevnlig opptil 20-30 ind. Fiskumvannet i mars-april, maks. 59 ind. 4.4.2016 (Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen). 2 ind. Junger 13.4.2016 (Lennart Wam Hansson), 2 ind. Øytjern, Finnemarka 27.4.2016 (Lennart Wam Hansson), 1 par Nesetdammen 6.5.2016 (Anders Hals). Jevnlig opptil 20-25 ind. Fiskumvannet i oktober, maks. 42 ind. Fiskumvannet 12.10.2016 (Steinar Stueflotten). Vinter maks. 10 ind. Furua 27.2.2016 (Lars Dolmen).
- Lappfiskand *Mergus albellus*** (1±1) **21/10 obs.** **07.03-13.10/10.04-23.10**
2015: 1 2K hann Furua og Fiskumvannet 7.-29.3.2015 (Jens Tøndel Fossum, Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Anders Hals mfl.). 1 2K hann Råen, Fiskumvannet 6.4.2015 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Fiskumvannet 11.-13.10.2015 (Lennart Wam Hansson, Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).
2016: 1 par Fiskumvannet 10.-11.4.2016 (Jorunn Villand, Marius von Glahn, Morten Jagdum). 1 hunnf Fiskumvannet 2.10.2016 (Steinar Stueflotten, Anders Hals mfl.). 3 hunnf Fiskumvannet 16.10.2016 (Steinar Stueflotten, Lars Dolmen, Morten Jagdum mfl.). 2 hunnf Fiskumvannet 23.10.2016 (Stig Johan Kalvatn). Har blitt vanligere igjen de siste årene.
- Siland *Mergus serrator*** (26±7) **17/35 obs.** **02.05-26.10/18.04-20.10**
 Sporadisk i sommerhalvåret, hyppigst i mai, seinest ultimo oktober. Fåtallig hekkefugl. Stabil forekomst.
2015: Jevnlig 2-4 ind. Fiskumvannet 2.5-10.6.2015 (Steinar Stueflotten, Eli Gates mfl.). 8 ind. Fiskumvannet 8.8.2015 (Steinar Stueflotten). 6 ind. Sundet 13.9.2015 (Steinar Stueflotten). 1-4 ind. Fiskumvannet 26.-29.9.2015 (Eirik Kristoffersen, Jostein Bærø Engdal mfl.). 1 ind. Fiskumvannet 26.10.2015 (Morten Jagdum, Ole Martin Olsen mfl.).
2016: Jevnlig 2-4 ind. Fiskumvannet 18.4-5.6.2016 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Lars Dolmen mfl.). 4 ind. Gunhildsrud, Eikeren 14.5.2016 (Bjørn Lauritzen). 3 ind. Tjuvøya 21.5.2016 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Fiskumvannet 3.7. og 24.7.2016 (Jorunn Villand). 1 hunnf m/6 pulli Sundhaugen 10.7.2016 (Ellen Askum). 5 ind. Sandsbukta, Eikeren 5.8.2016 (Bjørn Lauritzen). Sporadisk 1-6 ind. Fiskumvannet 4.9-16.10.2016 (Steinar Stueflotten, Lars Dolmen mfl.). Seinest 1 hunnf Fiskumvannet 20.10.2016 (Audun Jahren, Øyvind Stickler, Trygve Tjønnås).

- Laksand** *Mergus merganser* (47±10) **43/44 obs.** **11.01-22.12/17.01-03.12**
 Sporadisk i vann og vassdrag gjennom det meste av året, hyppigst i vinterhalvåret og i Fiskumvannet. Stabil forekomst.
2015: Jevnlig 1-3 ind. januar-medio mai, opptil 10-12 ind. Fiskumvannet i april (Lennart Wam Hansson, Olav Såtvedt, Marius von Glahn). 1 par Mellomtjern 25.4.2015 (Lennart Wam Hansson, Michael Wam Hansson). Opptil 6-8 ind. Fiskumvannet oktober-primo desember, maks. 11 hanner Fiskumvannet 20.11.2015 (Steinar Stueflotten).
2016: Jevnlig 1-3 ind. Vestfosselva og Drammenselva januar-mars. 2-4 ind. Fiskumvannet ultimo mars-mai. 3-4 ind. Tjuvøya 16.-17.4.2016 (Jens Tøndel Fossum). 2-5 ind. Fiskumvannet oktober-medio november, maks. 12 ind. 27.11.2016 (Lars Dolmen). Seinest 3 ind. Furua 3.12.2016 (Steinar Stueflotten).
- Vaktel** *Coturnix coturnix* (11±12) **38/8 obs.** **11.05-16.08/20.05-13.09**
2015: Tidlig funn 1 ind. Hals 11.5.2015 (Anders Hals), jf. normal ankomst: 29.5. ± 11 dager (13 år). 1 ind. sang Bergsvingen 1.7.-6.8.2015 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson mfl.). 1 ind. sang Hovland Ø 2.-5.7.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Lo, Hokksund 2.7.2015 (Steinar Stueflotten). 2 ind. sang Bergsvingen 4.7.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Hals 10.7-16.8.2015 (Anders Hals).
2016: 1 ind. sang Hegstad beitemark, Fiskumvannet 20.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Bomenga, Sem 1.6.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 19.-26.6.2016 (Anders Hals). 1-2 ind. Hals 20.7-29.8.2016 (Anders Hals). 3 1K Hals 3.9.2016 (Anders Hals). 1 ind. sang Hals 13.9.2016 (Anders Hals) (blant de seineste observasjonene i ØE).
- Jerpe** *Bonasa bonasia* (14±8) **1/6 obs.** **21.06/07.01-28.11**
2015: 1 ind. Vassdalen 21.6.2015 (Steinar Stueflotten).
2016: 1 ind. Hals 7.1.2016 (Anders Hals). 1 ind. Kolbrekkvannet N 24.3.2016 (Hans Jørgen Nilsen). 1 ind. sang Hasselåsen 9.4.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 hunn + 5 1K Hals 18.8.2016 (Anders Hals). 1 ind. Hasselåsen 16.10.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. Hals 28.11.2016 (Anders Hals).
- Orrfugl** *Tetrao tetrix* (18±5) **21/9 obs.** **20.03-06.12/02.01-05.08**
2015: De fleste av observasjonene (ca. 75 %) er gjort om våren (medio mars-medio mai) i skogsområdene på Vestsida, samt i Finnemarka. Normalt bare 1-2 ind., maks. 11 hanner sang/spill ved Øyvannet 26.4.2015 (Hans Jørgen Nilsen, Kari Nilsen). Mer sporadisk 1-2 ind. om høsten (oktober-primo desember), maks. 10 hanner sang/spill Øyvannet 8.10.2015 (Hans Jørgen Nilsen).
2016: De fleste av observasjonene (67 %) er gjort om våren (medio mars-mai), 1-2 ind. spredt i skogsområdene på Vestsida og NØf Eikeren. Ingen høstfunn i 2016.
- Storfugl** *Tetrao urogallus* (12±3) **9/6 obs.** **01.01-08.12/10.04-25.11**
2015: Spredte observasjoner av 1-2 ind. i skogsområdene på Hasselåsen, Vestsida, Holtefjell og Finnemarka, maks. 5 tiurer Hølbekkplassen, Holtefjell 17.10.2015 (Anders Hals). Negativ bestandstrend i seinere år.
2016: Spredte observasjoner av 1-2 ind. i skogsområdene på Vestsida og i Finnemarka.
- [Rapphøne]** *Perdix perdix* (0) **0/6 obs.** **/12.03-11.11**
2016: 2 ind. Hegstad 12.-18.3.2016 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Michael Wam Hansson). 2 ind. Fiskum-Råen 11.11.2016 (Steinar Stueflotten). Sist observert i juni 2000.
- [Fasan]** *Phasianus colchicus* (0,3±0,5) **1/5 obs.** **27.05/24.04-27.05**
2015: 1 Hunn Død - kollisjon med kjøretøy Lo, Hokksund 27.5.2015 (Anders Hals).
2016: 1 hann Halshaugen 24.4.-5.5.2016 (Anders Hals). 1 hann Kolberghaugen 17.5.2016 (Eirik Kristoffersen). 1 hann Skarra 27.5.2016 (Anders Hals).
- Smålom** *Gavia stellata* (1±1) **0/1 obs.** **/05.06**
2016: 1 ind. rastende Fiskumvannet 5.6.2016 (Jens Erik Nygård). Sist observert 30.9.2012.
- Storlom** *Gavia arctica* (13±4) **10/44 obs.** **11.04-11.07/09.04-09.10**
2015: 1-2 ind. Fiskumvannet 11.4.-17.5.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Jon Ludvig Hals mfl.). 2 ind. næringssøkende Kolbrekkvannet N 13.4.2015 (Hans Jørgen Nilsen, Kari Nilsen). 1 ind. Kolbrekkvannet N 25.6.2015 (Hans Jørgen Nilsen). 1 adult Sadungen, Finnemarka 11.7.2015 (Asveig Johnsrud).
2016: 1-2 ind. jevnlig Fiskumvannet 9.4.-10.5.2016 (Marius von Glahn, Morten Jagdum, Steinar Stueflotten mfl.). 3-4 ind. Fiskumvannet 24.4.-1.5.2016 (Lars Dolmen, Jonas Langbråten, Leif Bjørn Lunde mfl.). 1 ind. Eikeren N 16.4+21.4.2016 (Bjørn Lauritzen). 1 ind. Kolbrekkvannet N 17.4.2016 (Hans Jørgen Nilsen). 2 ind. Gunhildrud 14.5.2016 (Bjørn Lauritzen). 1 par Øksne N 14.7.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. jevnlig Fiskumvannet 27.8.-9.10.2016 (Lars Dolmen, Steinar Stueflotten, Melvin Åsum, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. Gunhildrud 30.8.2016 (Bjørn Lauritzen).

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis* (12±8) 39/26 obs. 04.01-26.11/06.01-30.10

2015: 1 ind. Langebru 4.-11.1.2015 (Steinar Stueflotten, Michael Wam Hansson, Lennart Wam Hansson). 1 ind. Hellefossen 9.1.2015 (Bjørn Harald Larsen). 2 ind. Langebru 7.2.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Losmoen 7.2.2015 (Jorunn Villand). 5 ind. næringssøkende Vestfosselva (Smørgrav-Berg) 24.2-3.4.2015 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Magne Sjøblom mfl.). 1 ind. Fiskumvannet 20.9.-14.10.2015 (Steinar Stueflotten, Anders Hals, Morten Jagdum mfl.). 3 ind. Fiskumvannet 18.-25.10.2015 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. Fiskumvannet 6.11.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. v/Bergsvingen 23.11.2015 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Langebru 26.11.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: 1 ind. Langebru 6.1-10.3.2016 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson mfl.). 1-2 ind. Vestfosselva (Smørgrav-Berg) 9.2.2016 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. Vestfosselva v/Bergsvingen 9.3.-3.4.2016 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Bomenga 3.4.2016 (Jan Trygve Bollerud, Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 12.9.2016 (Eirik Kristoffersen). 2 ind. Fiskumvannet 2.10.2016 (Audun Jahren, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Fiskumvannet 20.-30.10.2016 (John Sandve, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.).

Toppdykker *Podiceps cristatus* (95±31) 184/186 obs. 21.03-28.11/15.03-04.11

Observert jevnlig i Fiskumvannet fra medio mars til isen legger seg i november. Flere par hekker.

2015: typisk 4-10 ind. Fiskumvannet om våren, maks. 17 ind. 18.4.2015 (Steinar Stueflotten mfl.). Minst 3 par hekket. Første kull (2 pull) Fiskumvannet 21.6.2015 (Steinar Stueflotten). 1 stor pull så seint som 24.9.2015 (Steinar Stueflotten), trolig fra et omlagt kull. Jevnlig 3-7 ind. Fiskumvannet i august-september, maks. 11 ind. (ad+juv) 8.8.2015 (Steinar Stueflotten). Siste observasjon 4 ind. Fiskumvannet 4.10.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Tidlig ankomst 1 ind. Eikeren N 15.3.2016 (Anders Hals), jf. normal ankomst: 10.4. ± 12 dager (26 år). Typisk 2-8 ind. Fiskumvannet om våren, maks. 15 ind. 7.5.2016 (Steinar Stueflotten mfl.). 1 ad. på reir m/1+ egg Fiskumvannet så seint som 25.6.2016 (Steinar Stueflotten). Første kull sett 5.8.2016. 5 par hekket, men kullene dukket først opp i siste halvdel av august. Trolig flere mislykkete førstehekkinger. Jevnlig 4-8 ind. Fiskumvannet i august-september, maks. 10 ind. (ad+juv) 4.+18.9.2016 (Lars Dolmen, Frode Nordang Bye). Siste observasjon 1 ind. Fiskumvannet 4.11.2016 (Marius von Glahn).

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena* (1±1) 0/14 obs. /16.10-24.10

2016: 1 ind. Fiskumvannet 16.-24.10 2016 (*Steinar Stueflotten, Lars Dolmen, Rune Zakariassen, Eirik Kristoffersen mfl.). Arten sist observert Fiskumvannet 19.10.2014.

Horndykker *Podiceps auritus* (5±4) 8/10 obs. 28.04-25.10/25.04-08.11

2015: 4 ind. Fiskumvannet 28.4.2015 (Eirik Kristoffersen). 1 1K Fiskumvannet 29.8.-13.9.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals). 1 ind. Fiskumvannet 24.-25.10.2015 (Steinar Stueflotten, Melvin Åsum).

2016: 1 ind. Fiskumvannet 25.-26.4.2016 (Espen Marker, Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten). 2 ind. Fiskumvannet 22.-24.10.2016 (Melvin Åsum, Jorunn Villand, Stig Johan Kalvatn, Rune Zakariassen mfl.). 1 ind. Råen, Fiskumvannet 8.11.2016 (Eirik Kristoffersen).

Storskarv *Phalacrocorax carbo* (39±17) 112/86 obs. 17.01-12.12/23.01-31.12

Observert jevnlig, men fåtallig på Fiskumvannet vår (april-mai) og høst (september-medio november), samt i Eikeren.

2015: 1 ind. Hellefossen 17.1.2015 (Jorunn Villand). 7 ind. Bånepina, Eikeren + 5 ind. Holtøya, Hakavik 1.2.2015 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 3-8 ind. Fiskumvannet april-medio mai, maks. 26 ind. trekkende 5.4.2015 (Lennart Wam Hansson). Sporadisk 1-4 ind. Fiskumvannet medio mai-medio juni. Jevnlig 1-3 ind. Fiskumvannet ultimo august – primo desember, maks. 7 ind. 12.12.2015 (Lars Dolmen). 1 ind. Hellefossen 20.10.2015 (Lennart Wam Hansson).

2016: 3 ind. Bånepina, Eikeren + 5 ind. Holtøya, Hakavik 17.2.2016 (Steinar Stueflotten). 3 ind. Eikeren N 13.3.2016 (Anders Hals). Jevnlig 1-5 ind. Fiskumvannet ultimo mars-medio mai, maks. 60 ind. trekkende 9.4.2016 (Marius von Glahn, Morten Jagdum). Sporadisk 1-3 ind. Fiskumvannet medio mai-medio august, maks. 6 ind. 22.7.2016 (Lars Dolmen). Jevnlig 1-3 ind. Fiskumvannet medio august – ultimo november, maks. 5 ind. 2.10.2016 (Anders Hals). 5 ind. Bånepina, Eikeren 27.8 (Bjørn Lauritzen). 1 ind. Sundet, Fiskumvannet 31.12.2016 (Eirik Kristoffersen, Lars Dolmen).

Gråhegre *Ardea cinerea* (51±17) 91/65 obs. 14.02-19.11/17.02-11.12

Observert jevnlig på strekningen Darbu-Hokksund i perioden mars-juni, mer sporadisk utover høsten.

2015: Tidlig observasjon 1 ind. Semsmyra/Planteskolen 14.2.2015 (Anders Hals), typisk 1-3 ind. utover våren, hyppigst ved Fiskumvannet, maks. 9 ind. Råen 26.4.2015 (Jens Tøndel Fossum). 1 reir med 2 unger i gran Rud skog 21.6.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sporadisk om høsten, sist 1 ind. Langebru 19.11.2015 (Lennart Wam Hansson).

2016: Tidlig observasjon 1 ind. overflygende Langebru 17.2.2016 (Steinar Stueflotten), typisk 1-3 ind. utover våren, hyppigst ved Fiskumvannet. 3-4 reir med 9 unger i Rud skog 2.7.2016 (Per Øystein Klunderud). 1-3 ind. jevnlig Fiskumvannet utover høsten, seinest 4 ind. Hokksundbrua 11.12.2016 (Lars Dolmen).

- Vepsevåk** *Pernis apivorus* (5±4) **5/2 obs.** **17.05-05.09/21.08-27.08**
2015: 2 ind. trekkende Fiskumvannet 17.5.2015 (Steinar Stueflotten, Ken Adelsten Jensen, Trond Aspelund, Kirsten Trogstad). 1 ind. overflygende Fiskumvannet 31.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Råtevannet 2.8.2015 (Anders Hals). 1 1K overflygende Hegstad beitemark 5.9.2015 (Jorunn Villand).
2016: 1 ind. overflygende Fiskumvannet 21.8.2016 (Steinar Stueflotten). 2 ind. overflygende Skjelbred 27.8.2016 (Per Øystein Klunderud).
- Glente** *Milvus milvus* (0,2±0,4) **0/2 obs.** **/01.04-03.09**
2016: 1 ind. overflygende Fiskumvannet 1.4.2016 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal). [1 ind. overflygende Hals 3.9.2016 (Anders Hals), ikke behandlet av LRSK ennå].
- Havørn** *Haliaeetus albicilla* (2±2) **1/5 obs.** **12.04/31.03**
2015: 1 adult overflygende Fiskumvannet 12.4.2015 (Stig Johan Kalvatn).
2016: 1 5K+ på isen Fiskumvannet 31.3.2016 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten mfl.).
- Sivhauk** *Circus aeruginosus* (21±6) **62/86 obs.** **17.04-05.09/27.03-19.09**
2015: 1 hann Fiskumvannet 17.-25.4.2015 (*Marius von Glahn, Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen mfl.). 1 3K hann reirbygging Hegstad beitemark 19.4.2015 (Jon Ludvig Hals). 1 par Fiskumvannet 26.4.-10.6.2015 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Jorunn Villand mfl.). 1 hunn reirbygging Råen 30.4.2015 (Hans Jørgen Nilsen, Kari Nilsen). 1 ind. reirbygging Hegstad beitemark, Fiskumvannet 1.5.2015 (Jorunn Villand). 1 hunn Fiskumvannet 16.6.2015 (Melvin Åsum). 1 3K hann næringsøkende Råen 21.6.2015 (Jorunn Villand). 1 ad. Råen 1.8.2015 (Jorunn Villand). 1 1K Fiskumvannet 22.-30.8.2015 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Morten Jagdum). 1 hunnf Hegstad beitemark 5.9.2015 (Eirik Kristoffersen, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand). Mislykket hekkforsøk.
2016: Rekordtidlig ankomst 1 hunn Fiskumvannet 27.3.2016 (Fredrik Stige), jf. normal ankomst: 28.4. ± 12 dager (30 år). 1-2 ind. (både hunn og hann) jevnlig Fiskumvannet 27.3.-8.8.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Lars Dolmen mfl.). 1 hann reirbygging Råen 1.+8.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 par permanent revir Råen 12.5.-16.7.2016 (Steinar Stueflotten). 1 3K hann Skjelbred 25.6.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 13.-14.7.2016 (Anders Hals). 1 ad. hunn + 2 1K Råen 8.-14.8.2016 (Steinar Stueflotten), vellykket hekking! 1 1K Råen 10.8.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 ad. hunn Fiskumvannet 14.-20.8.2016 (Jorunn Villand). 1 1K Bergsvingen 27.8.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. (1K) Fiskumvannet 27.8.-8.9.2016 (Lars Dolmen, Arild Gauteplass, Steinar Stueflotten mfl.). 1 1K Bergsvingen 14.9.2016 (Steinar Stueflotten). 1 hunnf Fiskumvannet 19.9.2016 (Rolf Kristoffersen). Økt antall observasjoner de to siste årene pga. hekkforsøk/hekking.
- Myrhauk** *Circus cyaneus* (5±2) **3/6 obs.** **16.05-24.09/23.04-06.10**
2015: 1 hunn Fiskumvannet 16.-17.5.2015 (Bent Ellingsen, Steinar Stueflotten). 1 hunn Fiskumvannet 24.9.2015 (Steinar Stueflotten). Stabil forekomst på vår- og høsttrekket.
2016: 1 hunn Fiskumvannet 23.4.2016 (Bjørn Pedersen). 1 hunn Hegstad beitemark 17.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ad. hann Bergsvingen 27.8.2016 (Steinar Stueflotten). 1 hunn Bergsvingen 6.9.2016 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ad. hunn Fiskumvannet 17.9.2016 (Lars Dolmen). 1 hunn Fiskumvannet 6.10.2016 (Bent Ellingsen).
- Hønsehauk** *Accipiter gentilis* (26±8) **46/41 obs.** **04.01-23.11/09.03-15.12**
2015: 1 ind. observert sporadisk gjennom det meste av året, hyppigst i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund, mer sporadisk i skogstraktene på Vestsida, Holtefjell og Finnemarka. Flest observasjoner ved Fiskumvannet. Første observasjon 1 ind. Bergsvingen 4.1.2015 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Fiskumvannet 2.+4.10.2015 (Steinar Stueflotten, Anders Hals). Siste observasjon 1 ind. Fiskumvannet 23.11.2015 (Eirik Kristoffersen).
2016: 1 ind. observert sporadisk fra mars til desember, hyppigst i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Flest registrerte observasjoner ved Fiskumvannet. Første observasjon 1 ind. Bergsvingen 9.3.2016 (Lennart Wam Hansson). 1 hann Rakkestad 5.5.2016 (Anders Hals). 1 ind. Hasselåsen 16.10.2016 (Per Øystein Klunderud). 2 ind. Fiskumvannet 17.4.2016 (Lars Dolmen). Seinest 1 hann Hals 15.12.2016 (Anders Hals).
- Spurvehauk** *Accipiter nisus* (44±14) **47/48 obs.** **03.01-25.12/01.01-17.12**
1 ind. observert sporadisk gjennom det meste av året, hyppigst i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Flest registrerte observasjoner ved Fiskumvannet.
2015: Første observasjon 1 ind. Hokksundsbrua 3.1.2015 (Andreas Winnem). 1 hunn Bermingrud 12.5.2015 (Anders Hals). Unger hørt ved Gommerud 30.7.2015 (Finn Michelsen). 2 ad. Klunderud 5.9.2015 (Per Øystein Klunderud). 1 hunn Dalesetra 20.10.2015 (Anders Hals). 1 hunn Hamrekleiva/Østerud 23.11.2015 (Anders Hals). Siste observasjon 1 ind. Hals 25.12.2015 (Anders Hals).
2016: Første observasjon 1 ind. Hokksund 1.1.2016 (Jan Erik Berglihn). 1 ind. Øytjern, Finnemarka 27.4.2016 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Kolbrekkvannet N 23.6.2016 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Fiskumvannet 21.8.2016 (Steinar

Stueflotten). 2 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Dramdal 29.10.2016 (Nina Sæther Vikøren). 1 hann Dramdal 11.12.2016 (Nina Sæther Vikøren). Seinest 1 hunn Hals 17.12.2016 (Anders Hals). Stabil forekomst.

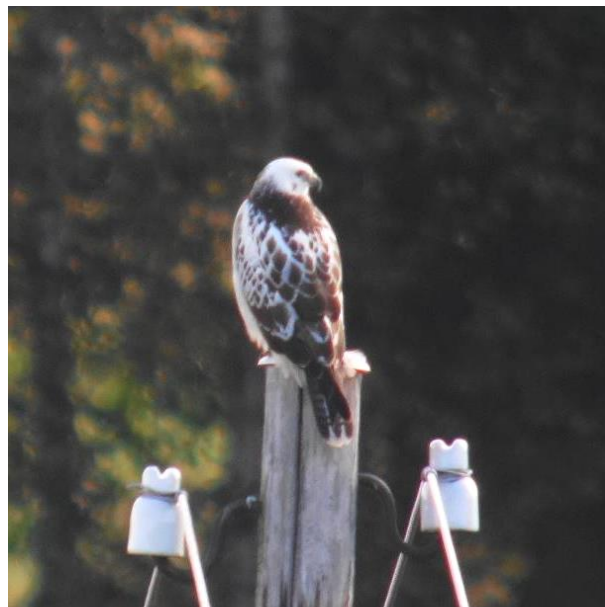
Musvåk *Buteo buteo*

(83±26)

91/148 obs.

11.03-23.10/20.03-27.12

Observert jevnlig i sommerhalvåret (medio mars-medio oktober) spesielt i kulturlandskapet mellom Krekling og Hokksund - Skotselv, mer sjeldent ellers, hyppigst vår og høst. Flest registrerte observasjoner ved Fiskumvannet. 2015: Første observasjon 1 ind. Bergsvingen 11.3.2015 (Anders Hals, Magne Sjøblom). Om våren normalt bare 1-3 ind., maks. 6 ind. Fiskumvannet 19.4.2015 (Jon Ludvig Hals). Om høsten normalt bare 1-3 ind., maks. 4 ind. sammen Klunderud 5.9.2015 (Per Øystein Klunderud). Seinest 1 ind. Verpsletta 23.10.2015 (Lennart Wam Hansson). 2016: Første observasjon 1 ind. Hegstad 20.3.2016 (Jorunn Villand). Om våren normalt bare 1-2 ind., maks. 3 ind. Søndre Haga 31.3.2016 (Finn Michelsen) og 3 ind. Fiskumvannet 6.4.2016 (Steinar Stueflotten). Om høsten typisk 1-4 ind., maks. 9 ind. sammen over Hals 27.8.2016 (Anders Hals) og 8 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals). Seinest 1 ind. Verpsletta 23.10.2015 (Lennart Wam Hansson). 1-2 svært lyse ind. (børringevåk) holdt seg i området Hegstad-Fiskumvannet i perioden 8.9.-13.10.2016 (*Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.).

En av børringevåkene på Hegstad 24.9.2016.
Foto: Steinar Stueflotten

Fjellvåk *Buteo lagopus*

(1±1)

4/1 obs.

27.03-11.10/25.04

2015: 1 ind. Klommestein 27.3.2015 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. overflygende Østerud 28.3.2015 (Tore Gunnarsen). 1 ind. Råen 2.4.2015 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. Fiskumvannet 11.10.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals). 2016: 1 ind. overflygende Lerberg, Hokksund 25.4.2016 (Jon Ludvig Hals).

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

(5±2)

6/12 obs.

22.02-20.04/16.01-11.12

2015: 1 2K overflygende Snaukollen 22.2.2015 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Bergsvingen 3.3.2015 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Bergsvingen 6.3.2015 (Magne Sjøblom). 1 5K+ Ospåsen 30.3.2015 (Anders Hals). 2 ind. Bergsvingen 31.3.2015 (Leif Bjørn Lunde). 1 ind. Kolbergåsen 20.4.2015 (Anders Hals, Svein M. Søgne). 1 par hekket (1 unge) i ØE 2015. 2016: 1 ind. Klunderud 16.1.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. Fiskumvannet 22.2.2016 (Lennart Wam Hansson). 1 3K Åssideveien 10.3.2016 (Per Øystein Klunderud). 2 ind. Fiskumvannet 31.3.2016 (Steinar Stueflotten, Anders Hals). 1 5K+ Drammenstjern, Finnemarka 9.4.2016 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. overflygende Grasåsen 7.5.2016 (Jon Trygve Johnsen). 1 2K+ Lurdalen 12.6.2016 (Lars Dolmen). 1 ind. Øytjern 14.10.2016 (Hans Jørgen Nilsen). 1 1K Hals 19.-29.11.2016 (Anders Hals mfl.). 1 1K Skjøll 11.12.2016 (Anders Hals). Ingen kjente hekkforsøk i 2016.

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

(17±7)

11/14 obs.

08.05-16.06/12.04-08.08

2015: 1 ind. sporadisk Fiskumvannet 8.5.-16.6.2015 (Anders Hals, Steinar Stueflotten, Morten Jagdum mfl.). 2 ind. Fiskumvannet 31.5.2015 (Lennart Wam Hansson). 2016: 1 ind. sporadisk Fiskumvannet 12.4.-5.6.2016 (Melvin Åsum, Arild Gauteplass, Steinar Stueflotten mfl.). 1 hunn rugende ØE06a 8.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. reirpbygging ØE05b (ikke hekking) 23.6.2016 (Steinar Stueflotten). 1 par reir m/2 unger ØE06a 8.7.2016 (Steinar Stueflotten). 1 adult Råen 8.8.2016 (Steinar Stueflotten).

Tårnfalk *Falco tinnunculus*

(20±13)

19/16 obs.

28.03-02.10/30.05-28.10

2015: 1 ind. Bergsvingen 28.3.2015 (Magne Sjøblom). 1 ind. sporadisk Fiskumvannet 12.4.-24.5.2015 (Stig Johan Kalvatn, Lennart Wam Hansson, Morten Jagdum, Eirik Kristoffersen mfl.). 1 ind. Lønndalsbekken, Eikeren 26.4.2015 (Jens Tøndel Fossum). 2 ind. Hegstad 3.9.2015 (Audun Jahren). 1 ind. Bergsvingen 5.-6.9.2015 (Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand). 1 ind. sporadisk Fiskumvannet 5.-30.9.2015 (Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson, Bent Ellingsen, Steinar Stueflotten mfl.). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 2.10.2015 (Steinar Stueflotten). 2016: 1 ind. Bergsvingen 30.5.2016 (Lennart Wam Hansson). 1 hann Bomenga 2.6.2016 (Steinar Stueflotten). 1 1K Drammenstjern 17.8.2016 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Hals 3.9.2016 (Anders Hals). 1 ind. sporadisk Fiskumvannet 4.-29.9.2016 (Lars Dolmen, Jorunn Villand, Bjørn W. Penk, Steinar Stueflotten mfl.). Seinest 1 ad. hann Fiskumvannet 28.10.2016 (Runar Mauritzen, Ellen Askum).

Dvergfalk *Falco columbarius* (17±9) **11/13 obs.** **03.04-11.10/26.02-02.10**

2015: 1 ind. Bergsvingen 3.-6.4.2015 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 12.4.2015 (Stig Johan Kalvatn). 1 ind. ptN Fiskumvannet 2.5. og 17.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 22.8 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sporadisk Fiskumvannet 30.8.-28.9.2015 (Morten Jagdum, Audun Jahren, Steinar Stueflotten, Gjermund Graver). Seinst 1 ind. overflygende Sem 11.10.2015 (Lennart Wam Hansson). Stabil forekomst.
2016: Vinterfunn 1 ind. Fiskumvannet 26.2.2016 (Lennart Wam Hansson). 1 adult hann Flesaker 29.3.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. (hann) sporadisk Fiskumvannet 7.-20.4.2016 (Jorunn Villand mfl.). 1 hann Bergsvingen 20.4.2016 (Steinar Stueflotten, Bent Ellingsen). 1 ind. Sem 28.7.2016 (Hans Jørgen Nilsen). 1 1K Fiskumvannet 9.9.2016 (Morten Jagdum, Jorunn Villand). 1 ind. Hals 16.9.2016 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 2.10.2016 (Steinar Stueflotten mfl.).

Lerkefalk *Falco subbuteo* (17±4) **21/19 obs.** **06.05-26.09/07.05-14.09**

2015: 1-2 ind. Fiskumvannet 6.5-5.6.2015 (Melvin Åsum, Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Fiskumvannet 21.6.2015 (Jorunn Villand). 1 ind. Bergsvingen 25.7.2015 (Tore Gunnarsen). 1-2 ind. sporadisk Fiskumvannet 4.8.-13.9.2015 (Melvin Åsum, Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Audun Jahren). 1 ind. Hals 7.+10.9.2015 (Anders Hals). 1 ind. Lundteigtjern 12.9.2015 (Anders Hals). 1 ind. Bergsvingen 14.9.2015 (Jorunn Villand). 1 ind. Fiskumvannet 24.9.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hegstad 26.9.2015 (Eli Gates, John Apeland).
2016: 1 ind. Fiskumvannet 7.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sporadisk Fiskumvannet 15.5-19.6.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Lars Dolmen). 1-2 ind. jevnlig Fiskumvannet 21.8.-14.9.2016 (Steinar Stueflotten, Lars Dolmen, Arild Gauteplass, Morten Jagdum, Eirik Kristoffersen mfl.). 1 ind. Vølstad, Hokksund 14.9.2016 (Bjørn Lauritzen). Stabil forekomst de siste årene.

Vandrefalk *Falco peregrinus* (26±18) **18/16 obs.** **15.03-07.10/06.04-13.11**

2015: 1 hunn Bergsvingen 15.3.2015 (Hans Jørgen Nilsen, Magne Sjøblom). 1 ind. sporadisk Bergsvingen-Sem 25.-30.3.2015 (Lennart Wam Hansson, Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom, Anders Hals, Eirik Kristoffersen). 1 2K Fiskumvannet 9.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 31.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 hunn Hals 15.7.2015 (Anders Hals). 1 ind. jevnlig Sem 5.9.-7.10.2015 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten, Morten Jagdum). 1 ind. Fiskumvannet 2.10.2015 (Steinar Stueflotten). 1 hekking (1 unge), ingen vinterfunn i 2015.
2016: 1 ind. Fiskumvannet 6.4.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Sundet 7.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Klunderud 10.5.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. Fiskumvannet 21.5.2016 (Fredrik Stige). Observert Hamre 24.7.2016 (Finn Michelsen). 1 ind. Bergsvingen og Fiskumvannet 21.8.2016 (Steinar Stueflotten). 1 1K Hegstad 28.8.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 adult Sem 17.9.2016 (Steinar Stueflotten). 1 1K Sem 21.-25.9.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 2.10.2016 (Steinar Stueflotten). 1 1K Fiskumvannet 9.10.2016 (Steinar Stueflotten). 1 adult Skarrud 23.10.2016 (Stig Johan Kalvatn). 1 ind. Berg 13.11.2016 (Steinar Stueflotten). 1 hekking (4 unger!). Ingen vinterfunn i 2016.

Vannrikse *Rallus aquaticus* (3±3) **3/35 obs.** **12.09-11.10/09.04-23.10**

2015: 1 lokkelyd, øvrige lyder Måsnesmyra, Fiskumvannet 12.-20.9.2015 (Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten). 2 ind. Fiskumvannet 11.10.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals).
2016: 1 ind. Fiskumvannet 9.4 (Morten Jagdum, Fredrik Stige), som er tidligste registrerte ankomst til nå, jf. normal ankomst 10.5. ± 16 dager (12 år). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder sporadisk Fiskumvannet 20.-31.5.2016 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Ken Adelsten Jensen). 1-2 ind. hørt jevnlig Fiskumvannet 4.9.-23.10.2016 (Steinar Stueflotten, Melvin Åsum, Jon Ludvig Hals, Eirik Kristoffersen, Stig Johan Kalvatn mfl.). Mulig hekking i 2016.

Åkerrikse *Crex crex* (4±4) **3/0 obs.** **25.05-27.05/**

2015: 1 ind. sang/spill Kårtvet 25.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Kolstad, Hokksund 27.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Nedre Lobben 27.5 (Lennart Wam Hansson). Ingen observasjoner i Øvre Eiker 2016.

Sivhøne *Gallinula chloropus* (5±5) **5/8 obs.** **20.09-13.10/04.09-16.10**

2015: 1 1K Fiskumvannet 20.9.-13.10.2015 (Steinar Stueflotten, Didrik Løstegård Kristensen, Arild Gauteplass mfl.).
2016: 1 ind. (1K) Fiskumvannet 4.9.-16.10.2016 (Steinar Stueflotten, Arild Gauteplass, Lars Dolmen mfl.). 2 ind. Vestfosselva v/Fossesholm 18.9.2016 (Jorunn Villand).

Sothøne *Fulica atra* (96±23) **184/137 obs.** **12.03-12.12/22.03-17.11**

Observert jevnlig i perioden medio mars - primo desember. Nesten alle observasjoner i Fiskumvannet og Vestfosselva v/Furua-Foss. Sjelden vintergjest.

2015: 1 ind. Furua 12.-23.3.2015 (Lennart Wam Hansson, Eirik Kristoffersen, Morten Jagdum mfl.). 2-15 ind. jevnlig Fiskumvannet 25.3.-8.6.2015 (Steinar Stueflotten, Morten Jagdum mfl.), maks. 25 ind. Fiskumvannet 5.4.2015 (Melvin Åsum). Minst 3 par hekket i Fiskumvannet 2015, bl.a. 1 par m/2 store unger, 1 par m/4+ små pulli og 1 par på reir med >5 egg 21.6.2015 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 2-15 ind. Fiskumvannet august-september, maks. 30 ind. 13.9. og

24.9.2015 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 20-40 ind. Fiskumvannet oktober-november, maks. 66 ind. 28.10.2015 (Andreas Winnem, Steinar Stueflotten). 25-35 ind. Fiskumvannet 1.-12.12.2015 (Anders Hals, Lars Dolmen mfl.).
2016: 3 ind. Sandsbukta, Eikeren 22.3.2016 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Vestfosselva v/Foss-Flesaker 29.3.2016 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Sundet 31.3.2016 (Lennart Wam Hansson). 2-10 ind. jevnlig Fiskumvannet 2.4.-5.6.2016 (Morten Jagdum, Lars Dolmen, Steinar Stueflotten mfl.), maks. 12 ind. Fiskumvannet 4.4.2016 (Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen). Minst 2 par hekket i Fiskumvannet 2016, første kull (3 pulli) 9.6.2016 (Lennart Wam Hansson). Jevnlig 4-11 ind. Fiskumvannet august-september, maks. 30 ind. 4.9.2016 og 50 ind. 24.9.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig opptil 25-50 ind. Fiskumvannet oktober-november, maks. 71 ind. 19.10.2016 (Jorunn Villand). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 17.11.2016 (Steinar Stueflotten).

Trane *Grus grus* (59±24) **79/59 obs.** **13.03-31.07/28.03-27.08**

Flest observasjoner om våren fra ultimo mars til ultimo mai, kun sporadisk på seinsommeren (august-september). De fleste observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Krekling og Sem-Hokksund, hyppigst ved Fiskumvannet.

2015: Første observasjoner 7 ind. overflygende Bergsvingen 13.3.2015 og 2 ind. overflygende Aker, Hokksund 14.3.2015 (Magne Sjøblom). 13. mars er tangering av tidligste ankomst fra 2014, jf. normal ankomst: 9.4. ± 12 dager (35 år). Typisk 1-6 ind. om våren, maks. 16 ind. Fiskumvannet 20.4.2015 (Jo Rustad). 2 ind. Kolbergjernmyra 25.4.2015 (Lennart Wam Hansson). 2 ind. Hals 16.-31.7.2015 (Anders Hals).

2016: Første observasjon 5 ind. Fiskumvannet 28.3 (Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.). Typisk 1-12 ind. om våren, maks. 16 ind. Flesaker 1.4.2016 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal). Seinest 1 ind. Bergsvingen 27.8.2016 (Steinar Stueflotten).

Tjeld *Haemantopus ostralegus* (1±1) **0/4 obs.** **/30.04-10.07**

2016: 3 ind. rastende Fiskumvannet 30.4.2016 (Lennart Wam Hansson, Morten Jagdum, Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 10.7.2016 (Ellen Askum).

Heilo *Pluvialis apricaria* (12±7) **8/7 obs.** **30.04-13.09/23.04-19.09**

2015: 7 ind. rastende Bergsvingen 30.4.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 3.5.2015 (Morten Jagdum, Tom Egil Hverven). 65 ind. rastende Flesaker og 12 ind. rastende Råen 23.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 1K Hegstad beitemark 22.8.2015 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. Hals 28.8-1.9.2015 (Anders Hals). 3 ind. Fiskumvannet 13.9.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals).

2016: 1 ind. Fiskumvannet 23.4.2016 (Jorunn Villand). 1 ind. Bergsvingen 5.5.2016 (Jorunn Villand). 2 1K rastende Fiskumvannet 17.-19.9.2016 (Jon Ludvig Hals, Eirik Kristoffersen, Bjørn W. Penk, Frode Nordang Bye mfl.).

Tundralo *Pluvialis squatarola* (0) **1/0 obs.** **13.09/**

2015: 1 ind. overflygende Hegstad beitemark 13.9.2015 (Jon Ludvig Hals). Sist observert Flesaker i oktober 2007.

Vipe *Vanellus vanellus* (95±35) **138/133 obs.** **11.03-11.10/13.03-21.09**

Observert årlig i kulturlandskapet mellom Fiskum og Hokksund i perioden mars-juni, hyppigst ved Fiskumvannet.

2015: Første observasjon 5 ind. Fiskumvannet 11.3.2015 (Elias Landsverk). Jevnlig 2-20 ind. i området Fiskumvannet-Skjelbred medio mars-medio april 2015, maks. 30 ind. Fiskumvannet 1.4.2015 (Geir Midnes, Karen Haugland). 1 ind. Røren, Hokksund 14.3.2015 (Magne Sjøblom). 7 ind. Bergsvingen 31.3.2015 (Leif Bjørn Lunde, Anders Hals). Jevnlig 1-12 ind. Fiskumvannet medio april-mai 2015. 1 ad. m/3 pull Hegstad beitemark 19.6.2015 (Steinar Stueflotten). 3 ind. Skjøel 1.7.2015 (Steinar Stueflotten). 1-5 ind. Fiskumvannet juli-23.8.2015. Seinest 1 ind. Fiskumvannet 11.10.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals). Stabil forekomst.

2016: Første observasjon 1 ind. Hegstad beitemark 13.3.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 2-20 ind. Fiskumvannet medio mars-medio april 2015, maks. 50 ind. Fiskumvannet 9.4.2016 (Lars Dolmen). Jevnlig 1-8 ind. Fiskumvannet medio april-mai 2016. 1 ind. Bergsvingen 28.5.2016 (Jorunn Villand). 1 par hekket på Hegstad beitemark i 2016, trolig m/2 unger, 2-3 par hekket på Råen, men usikkert om vellykket da ingen unger ble sett (Steinar Stueflotten). Siste om sommeren 1+ ind. Fiskumvannet 17.7.2016 (Melvin Åsum). Seinest 2 1K Hegstad beitemark 21.9.2016 (Jorunn Villand).

Dverglo *Charadrius dubius* (4±4) **1/0 obs.** **24.07/**

2015: 1 ad. Øksnetangen, Øksne sør 24.7.2015 (Ole Jacob Ness).

Sandlo *Charadrius hiaticula* (3±2) **3/1 obs.** **11.04-24.09/10.04**

2015: 1 ind. Fiskumvannet 11.4.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. ptN Fiskumvannet 9.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. ptS Fiskumvannet 24.9.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: 1 ind. Fiskumvannet 10.4.2016 (Jorunn Villand).

Boltit <i>Charadrius morinellus</i>	(0)	1/1 obs.	11.04-24.09/10.04
<u>2015</u> : 6 ind. rastende Flesaker 23.5.2015 (Steinar Stueflotten). Sist observert 18.5.2008.			
<u>2016</u> : 1 par Bergsvingen 17.5.2016 (Steinar Stueflotten).			
Småspove <i>Numenius phaeopus</i>	(4±2)	4/3 obs.	03.05-15.05/30.04-07.05
<u>2015</u> : 1 ind. rastende Fiskumvannet 3.5.2015 (Morten Jagdum, Michael Wam Hansson, Lennart Wam Hansson). 5 ind. rastende Fiskumvannet 6.5.2015 (Melvin Åsum). 2 ind. rastende Fiskumvannet 15.5.2015 (Morten Jagdum).			
<u>2016</u> : 2 ind. Fiskumvannet 30.4.2016 (Steinar Stueflotten). 4 ind. Fiskumvannet 5.5.2016 (Morten Jagdum). 1 ind. Fiskumvannet 7.5.2016 (Steinar Stueflotten).			
Storspove <i>Numenius arquata</i>	(11±7)	9/21 obs.	07.04-05.08/17.04-24.10
<u>2015</u> : 2 ind. rastende Fiskumvannet 7.4.2015 (Morten Jagdum). 1-4 ind. rastende Fiskumvannet 10.-26.4.2015 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten, Eli Gates mfl.). 1 ind. Fiskumvannet 17.6.2015 (Lennart Wam Hansson). 14 ind. ptS Bakkerud, Darbu 5.8.2015 (Eirik Kristoffersen).			
<u>2016</u> : 1 ind. Fiskumvannet 17.4.2016 (Melvin Åsum, Jon Ludvig Hals). 1-5 ind. Fiskumvannet 23.-30.4.2016 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Morten Jagdum). 2 ind. Berg 20.6.2016 (Jorunn Villand). 1 ind. Fiskumvannet 2.7.2016 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. (med skadet venstre vinge) rastende Hegstad 17.-24.10.2016 (Per Øystein Klunderud, Bent Ellingsen, Jon Ludvig Hals, Jens Tøndel Fossum, Jorunn Villand, Rune Zakariassen mfl.). Uvanlig art i oktober.			
Lappspove <i>Limosa lapponica</i>	(0,3±0,8)	1/0 obs.	30.04/
<u>2015</u> : 1 ind. rastende Fiskumvannet 30.4.2015 (Ken Adelsten Jensen, Wenche Ravn Wirum). Sist observert april 2009.			
Brushane <i>Philomachus pugnax</i>	(3±2)	2/1 obs.	10.09-18.09/20.05
<u>2015</u> : 7 ind. Fiskumvannet 10.9.2015 (Melvin Åsum). 1 ind. Hegstad beitemark 18.9.2015 (Jorunn Villand).			
<u>2016</u> : 1 ind. Fiskumvannet 20.5.2016 (Steinar Stueflotten).			
Temmincksnipe <i>Calidris temminckii</i>	(0,2±0,4)	1/0 obs.	03.06/
<u>2015</u> : 1 ind. Fiskumvannet 3.6.2015 (Lennart Wam Hansson).			
Myrsnipe <i>Calidris alpina</i>	(5±3)	1/0 obs.	23.05/
<u>2015</u> : 2 ind. rastende Fiskumvannet 23.5.2015 (Steinar Stueflotten). Redusert forekomst de to siste årene.			
Strandsnipe <i>Actitis hypoleucos</i>	(25±6)	22/43 obs.	24.04-05.09/30.04-30.08
<u>2015</u> : Første observasjon 2 ind. Kolbrekkvannet N 24.4.2015 (Hans Jørgen Nilsen). 80 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet, hyppigst i mai. Normalt bare 1-2 ind., maks. 3 ind. Fiskumvannet 21.5.2014 (Lennart Wam Hansson). Sjelden på høsttrekket. 2 ind. Fiskumvannet 5.9.2015 (Eirik Kristoffersen).			
<u>2016</u> : Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 30.4.2016 (Lennart Wam Hansson). 75 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet, hyppigst i mai. Normalt bare 1-2 ind., maks. 3 ind. Fiskumelva nedre 3.5.2016 (Bent Ellingsen). Sjelden på høsttrekket. Seinest: 1 ind. Gunhildrud 30.8.2016 (Bjørn Lauritzen).			
Skogsnipe <i>Tringa ochropus</i>	(40±18)	28/58 obs.	06.04-03.09/31.03-07.08
Spredt ved myr og vann i skogstraktene, ellers vanlig ved Fiskumvannet på vårtrekket i april-mai.			
<u>2015</u> : Første observasjon 1 ind. Bergsvingen 6.4.2015 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. jevnlig ved Fiskumvannet på vårtrekket i april-mai, maks. 5 ind. 19.4.2015 (Jon Ludvig Hals). 1 par hekket trolig ved Hegstadmyra, bl.a. 1 varslende ind. 29.5.2015 (Jostein Bærø Engdal). Ellers ingen kjente hekkefunn i kommunen. Sjelden på høsttrekket, 3 ind. Hegstad 3.9.2015 (Audun Jahren).			
<u>2016</u> : Første observasjon 2 ind. Fiskumvannet 31.3.2016 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten), som er tidligst registrerte ankomst til nå, jf. normal ankomst: 9.4. ± 7 dager (19 år). 1-3 ind. jevnlig ved Fiskumvannet på vårtrekket i april-mai, maks. 6 ind. 24.4.2016 (Steinar Stueflotten). Mulig hekking: 1 varslende ind. Tårnet, Fiskumvannet 21.5.2016 (Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen), 1 varslende ind. Kolbergåsen 20.6.2016 (Anders Hals). Seinest 1 ind. Hegstad beitemark 7.8.2016 (Jorunn Villand).			
Gluttsnipe <i>Tringa nebularia</i>	(21±7)	8/9 obs.	02.05-08.08/30.04-08.05
<u>2015</u> : 1-3 ind. Fiskumvannet 2.5.-29.5.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals, Jostein Bærø Engdal mfl.). 1 ind. Fiskumvannet 8.8.2015 (Steinar Stueflotten).			
<u>2016</u> : 1-3 ind. jevnlig Fiskumvannet 30.4.-8.5.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Frode Nordang Bye mfl.), maks. 6 ind. 5.5.2016 (Morten Jagdum). Færre observasjoner de to siste årene.			

- Grønnstilk *Tringa glareola*** (29±9) **26/30 obs.** **02.05-31.05/01.05-14.08**
2015: Alle observasjoner unntatt en er gjort på vårtrekket ved Fiskumvannet, ellers 1 ind. Kolbergtjernmyra 14.5.2015 (Eirik Kristoffersen). Første observasjon 2 ind. Fiskumvannet 2.5.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals mfl.). Jevnlig 1-8 ind. Fiskumvannet 2.-31.5.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson mfl.), maks. 10 ind. 9.5.2015 og 17 ind. 17.5.2015 (Steinar Stueflotten).
2016: Alle observasjoner er gjort i mai på vårtrekket ved Fiskumvannet, samt 1 ind. Hegstad beitemark 14.8.2016 (Steinar Stueflotten). Første observasjon 5 ind. Fiskumvannet 1.5.2016 (Steinar Stueflotten, Lars Dolmen mfl.). Jevnlig 1-10 ind. Fiskumvannet 1.-29.5.2016 (Steinar Stueflotten, Lars Dolmen, Jorunn Villand mfl.), maks. 15 ind. 7.5.2016 (Steinar Stueflotten) og 18 ind. 10.5.2016 (Terje Axelsen, Øyvind Stickler).
- Rødstilk *Tringa totanus*** (8±5) **6/5 obs.** **03.05-28.07/30.04-20.05**
2015: 1-2 ind. sporadisk Fiskumvannet 3.5-3.6.2015 (Morten Jagdum, Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson). 1 ind. Fiskumvannet 28.7.2015 (Bjørn W. Penk, Noah N. Penk).
2016: 6 ind. Fiskumvannet 30.4.2016 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Fiskumvannet 10.5.2016 (Terje Axelsen, Øyvind Stickler). 5 ind. Hegstad beitemark 18.5.2016 (Fredrik Stige). 3 ind. Fiskumvannet 19.5.2016 (Melvin Åsum). 7 ind. Fiskumvannet 20.5.2016 (Steinar Stueflotten). Økt antall individer i 2016.
- Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus*** (1±2) **6/2 obs.** **13.09-01.11/17.03-23.04**
2015: 1 ind. Hegstadmyra 13.9.2015 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Hegstad beitemark 8.-11.10.2015 (Lennart Wam Hansson, Michael Wam Hansson, Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals). 1 ind. Hegstad beitemark 24.10.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hegstad beitemark 31.10.2015 (Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten). 2 ind. Hegstad beitemark 1.11.2015 (Jostein Bærø Engdal, Kari Mathilde Engdal). Økt antall observasjoner på den nye beitemarka.
2016: 1 ind. Hegstadmyra 17.3.2016 (Anders Hals). 3 ind. Tårnet, Fiskumvannet 23.4.2016 (Bjørn Pedersen). [Funnene er ikke ferdigbehandlet og godkjent av LRSK ennå].
- Rugde *Scolopax rusticola*** (16±6) **17/18 obs.** **30.03-23.12/16.03-17.11**
2015: Første observasjon 1 ind. Hals 30.3.2015 (Anders Hals). 4 observasjoner på Hals 18.4.-27.11.2015 (Anders Hals). 2 ind. Svartskurden 19.4.2015 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Lønndalsbekken, Eikeren 26.4.2015 (Jens Tøndel Fossum). 8 observasjoner sang/spill (rugdetrekk) Østerud-Tørrbekk-Storekleiv 21.5.-6.6.2015 (Steinar Stueflotten, Ken Adelsten Jensen, Odd Rygh). 1 ind. Tronrud 31.5.2015 (Steinar Stueflotten). Vinterfunn: 1 ind. Hals 23.12.2015 (Anders Hals).
2016: Første observasjon 1 ind. Halshaugen 16.3.2016 (Anders Hals). Flere spredte observasjoner 29.3.-6.6.2016, bl.a. 1 ind. sang/spill (rugdetrekk) Tørrbekk 10.5.-11.6.2016 (Steinar Stueflotten, Lars Dolmen mfl.). 1 ind. Stokkdalsvollen, Finnemarka 11.5.2016 (Hans Jørgen Nilsen). 1 ind. reir, egg/unger Råenåsen 26.5.2016 (Anders Hals). 1 ind. sang/spill Hegstad beitemark 31.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. overflygende Hegstadmyra 10.6.2016 (Morten Jagdum, Lars Dolmen). 1 ind. Fiskumvannet 8.10.2016 (Jorunn Villand). 1 ind. Hals 17.11.2016 (Anders Hals).
- Enkeltbekkasin *Gallinago gallinago*** (66±15) **162/164 obs.** **30.03-11.11/25.03-29.10**
2015: Nesten alle observasjoner er gjort ved Fiskumvannet. Første observasjon 1 ind. Hegstad beitemark 30.3.2015 (Eirik Kristoffersen). Jevnlig 1-5 ind. Fiskumvannet april-mai, maks. 15 ind. 19.4.2015 (Jon Ludvig Hals). Ellers 1 ind. Spærensetra og Kolbergtjernet 14.5.2015 (Eirik Kristoffersen). 1-4 ind. sang/spill Fiskumvannet juni-juli, trolig hekking. Jevnlig 1-10 ind. Fiskumvannet september, opptil 30-40 ind. Hegstad beitemark noen dager, maks. 93 ind. 12.9.2015 (Jon Ludvig Hals) og 60 ind. 13.9.2015 (Steinar Stueflotten). 1-10 ind. jevnlig oktober, maks. 13 ind. 11.10.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals). 1-2 ind. Fiskumvannet november, seinest 1 ind. 11.11.2015 (Jorunn Villand).
2016: Alle observasjoner er gjort ved Fiskumvannet. Første observasjon 1 ind. Hegstad beitemark 25.3.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 1-5 ind. Fiskumvannet april-mai, maks. 10 ind. Hegstad beitemark 30.4.2016 (Steinar Stueflotten). 1-4 ind. sang/spill Fiskumvannet juni-juli, trolig hekking. Jevnlig 1-5 ind. Fiskumvannet august-oktober, maks. 10 ind. 19.10.2016 (Bent Ellingsen). Seinest 3 ind. Fiskumvannet 29.10.2016 (Frode Nordang Bye, Kjell Isaksen). Betydelig færre individer på høsttrekket 2016 jamført 2015, muligens pga. tørt vær.
- Dobbeltbekkasin *Gallinago media*** (1±1) **1/10 obs.** **13.09/07.05-17.09**
2015: 1 ind. Hegstad beitemark 13.9.2015 (Steinar Stueflotten).
2016: 1 ind. Hegstad beitemark 7.-16.5.2016 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Jostein Bærø Engdal, Jorunn Villand mfl.), sang/spill flere kvelder i perioden. 1 ind. Hegstad beitemark 5.6 (Jens Erik Nygård). 1 ind. næringsssøkende Hegstad beitemark 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals). Bra forekomst i 2016.
- Dvergmåke *Larus minutus*** (0,3±0,5) **0/3 obs.** **/02.07-03.07**
2016: 1 ad. Fiskumvannet 2.-3.7.2016 (*Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand).

Hettemåke *Larus ridibundus* (10±3) **7/8 obs.** **28.03-16.05/03.04-11.09**
2015: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 28.3.2015 (Steinar Stueflotten). Sporadisk 1-4 ind. Fiskumvannet 18.4.-16.5.2015 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals, Anders Hals, Eirik Kristoffersen). 8 ind. rastende Fiskumvannet 19.4.2015 (Jon Ludvig Hals).

2016: Første observasjon 2 ind. Fiskumvannet 3.4.2016 (Bjørn Reiel Iversen). 1-4 ind. jevnlig Fiskumvannet 6.4.-7.5.2016 (Steinar Stueflotten, Marius von Glahn, Morten Jagdum, Jonas Langbråten, Leif Bjørn Lunde, Fredrik Stige). 2 ind. Vestfosselva v/Fossesholm 11.9.2016 (Steinar Stueflotten). Svak negativ trend i seinere år.

Fiskemåke *Larus canus* (59±16) **61/66 obs.** **22.03-14.11/01.01-23.10**

2015: Jevnlig vår og sommer, hyppigst i april-mai. 80 % av observasjoner ved Fiskumvannet, ellers regelmessig langs Vestfosselva og Drammenselva nedenfor Hellefossen. Første observasjon 2 ind. Fiskumvannet 22.3.2015 (Eirik Kristoffersen). Jevnlig 1-8 ind. april-mai, opptil 20-40 ind. enkelte dager, maks. 80 ind. Bergsvingen 23.5.2015 (Steinar Stueflotten), 60 ind. overflygende Fiskumvannet 5.6.2015 (Steinar Stueflotten). Normalt bare 1-6 ind. Fiskumvannet juni-august, maks. 12 ind. 16.6.2015 (Melvin Åsum). De første årsungene (4 1K) observert Fiskumvannet 4.8.2015 (Melvin Åsum), men ingen hekking rapportert. 1-14 ind. ved Fiskumvannet 30.9.-22.10.2015. 26 ind. Fiskumvannet 27.10.2015 (Eli Gates, John Apeland) og 35 ind. Fiskumvannet 14.11.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Vinterfunn: 1 ind. Hokksundsbrua 1.1.2016 (Alexandre Anctil). Jevnlig vår og sommer, hyppigst i april-mai. 85 % av observasjoner ved Fiskumvannet, ellers regelmessig i Eikeren og ved Hokksund. Første observasjon 5 ind. Fiskumvannet 28.3.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 1-10 ind. april-mai, opptil 25-45 ind. enkelte dager, maks. 100 ind. Fiskumvannet 30.4.2016 (Steinar Stueflotten). Normalt bare 1-8 ind. Fiskumvannet juni-august, maks. 13 ind. 27.8.2016 (Lars Dolmen, Steinar Stueflotten). Ingen hekking påvist. 1-8 ind. ved Fiskumvannet september-oktober, seinest 1 ind. Fiskumvannet 23.10.2016 (Stig Johan Kalvatn).

Sildemåke *Larus fuscus* (14±3) **25/10 obs.** **29.03-08.08/21.03-04.09**

2015: Første observasjon 2 ind. Fiskumvannet 29.3.2015 (Melvin Åsum). Jevnlig 1-5 ind. Fiskumvannet i april-mai, sjelden ellers langs hovedvassdragene. 25 ind. næringssøkende Bergsvingen 25.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ad + 1 1K Fiskumvannet 4.8.2015 (Melvin Åsum). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 8.8.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Tidlig observasjon 1 ad. Sandøra, Hokksund 21.3.2016 (Morten Jagdum), jf. normal ankomst: 17.4. ± 10 dager (22 år). 1 ind. Drammenselva v/Hokksund 31.3.2016 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. sporadisk Fiskumvannet juni-august, maks. 6 ind. 8.8.2016 (Steinar Stueflotten) og 7 ind. 14.8.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Bånepina, Eikeren 30.8.2016 (Bjørn Lauritzen). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 4.9.2016 (Lars Dolmen, Melvin Åsum).

Gråmåke *Larus argentatus* (47±11) **59/48 obs.** **11.01-07.12/01.01-11.12**

Observert jevnlig langs hovedvassdragene i det meste av året, mest tallrikt i mai.

2015: Jevnlig 1-8 ind. januar-april, hyppigst ved Fiskumvannet om våren, maks. 12 ind. overflygende Fiskumvannet 12.4.2015 (Lennart Wam Hansson). Større flokker opptil 20-30 ind. i mai, maks. 75 ind. Bergsvingen 25.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1-10 ind. sporadisk sommer og høst, maks. 20 ind. Fiskumvannet 24.10 (Steinar Stueflotten mfl.).

2016: 1 ind. Hokksundsbrua 1.1.2016 (Alexandre Anctil), neste observasjon 1 ind. Furua 25.3.2016 (Lennart Wam Hansson). Jevnlig 1-8 ind. mars-juni, hyppigst ved Fiskumvannet om våren, maks. 25 ind. Fiskumvannet 24.4.2016 (Lars Dolmen). 1-10 ind. mer sporadisk om høsten, opptil 30 ind. enkelte dager, maks. 38 ind. Vestfosselva v/Fossesholm 11.9.2016 (Steinar Stueflotten). Seinest 2 ind. Hokksundsbrua 11.12.2016 (Lars Dolmen).

Svartbak *Larus marinus* (7±3) **15/11 obs.** **04.01-03.08/28.03-04.09**

2015: 1 ind. Hokksundsbrua 4.-11.1.2015 (Eirik Kristoffersen, Lennart Wam Hansson). 1-4 ind. sporadisk Fiskumvannet 23.3.-3.6.2015 (Steinar Stueflotten mfl.), maks. 6 ind. Fiskumvannet 16.5.2015 (Steinar Stueflotten). 3 ind. Bergsvingen 23.-25.5.2015 (Steinar Stueflotten). Seinest 1 ind. Bergsvingen 3.8.2015 (Eirik Kristoffersen).

2016: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 28.3.2016 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. sporadisk Fiskumvannet april-mai. 4 ind. Bergsvingen 3.4.2016 (Steinar Stueflotten). 4 ind. Fiskumvannet 2.7.2016 (Steinar Stueflotten). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 4.9.2016 (Steinar Stueflotten).

Makrellterne *Sterna hirundo* (1±1) **7/1 obs.** **03.06-05.08/**

2015: 1-3 ind. Fiskumvannet 3.-10.6.2015 (Lennart Wam Hansson, Morten Jagdum, Arild Omberg, Eli Gates). 1 ind. Råen, Fiskumvannet 5.8.2015 (Lennart Wam Hansson, Leif Bjørn Lunde).

2016: 2 ind. Fiskumvannet 30.4.2016 (Steinar Stueflotten), tidlig jf. normal ankomst: 11.5. ± 7 dager (27 år).

Bydue *Columba livia domestica* (27±10) **54/55 obs.** **04.01-24.12/01.01-18.12**

Observert i kulturlandskapet mellom Vestfossen og Hokksund, hyppigst og mest tallrikt i vinterhalvåret.

2015: Jevnlig 5-15 ind. Bergsvingen-Sem januar-april (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand mfl.), maks. 25 ind. 11.1.2015 (Steinar Stueflotten). Sporadisk 4-20 ind. Halshaugen-Hals januar-april (Steinar Stueflotten,

Anders Hals). Jevnlig 15-35 ind. Vestfossen januar-april (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand mfl.) maks. 60 ind. 18.1.2015 og 80 ind. 25.1.2015 (Steinar Stueflotten). Sporadisk 2-4 ind. Hokksund januar-april. Noen store flokker om høsten: 60 ind. Langebru 1.9.2015 (Lennart Wam Hansson), 100 ind. Halshaugen 23.10.2015 (Anders Hals), 85 ind. Vestfossen 2.12.2015 (Steinar Stueflotten) og ca.75 ind. Vestfossen 15.12.2015 (Anders Hals). Seinest 12 ind. Bergsvingen 24.12.2015 (Lennart Wam Hansson).

2016: Jevnlig 4-10 ind. Bergsvingen januar-april (Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.), Sporadisk 10-30 ind. Halshaugen januar-april (Steinar Stueflotten, Anders Hals). Jevnlig opptil 20-50 ind. Vestfossen januar-april (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand mfl.) maks. 55 ind. 20.1.2016 (Steinar Stueflotten). Sporadisk opptil 10-20 ind. Hokksund januar-april. 12 ind. Losmoen 22.1.2016 (Lennart Wam Hansson). 30 ind. overflygende Måsnesmyra, Fiskumvannet 2.4.2016 (Melvin Åsum). Noen store flokker om høsten: 130 ind. Vestfossen 24.9.2016 (Steinar Stueflotten), 100 ind. Sem 25.9.2016 (Steinar Stueflotten), 50 ind. Nordbyhaugen 2.11.2016 (Steinar Stueflotten). Seinest 35 ind. Vestfossen 18.12.2016 (Jorunn Villand).

Skogdue *Columba oenas* (9±5) 8/2 obs. 03.03-14.10/22.03-03.04

2015: 1 ind. Bergsvingen 3.-13.3.2015 (Eirik Kristoffersen, Anders Hals, Lennart Wam Hansson, Magne Sjøblom). 2 ind. Bergsvingen 7.3.2015 (Anders Hals). Rekordtidlig ankomst jf. normal ankomst: 30.3. ± 14 dager (33 år). 9 ind. Bergsvingen 28.3.2015 (Magne Sjøblom). 1 ind. Skjøel 19.4.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 13.-14.10.2015 (Arild Gauteplass, Steinar Stueflotten, Morten Jagdum mfl.).

2016: 1 ind. Bergsvingen 22.3.2016 (Eirik Kristoffersen). 2 ind. Hals 3.4.2016 (Anders Hals).

Ringdue *Columba palumbus* (155±47) 152/145 obs. 04.01-31.10/18.01-16.10

Hyppigst observert i trekketidene vår (mars-mai) og høst (august-medio oktober) i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund, ellers spredte observasjoner i skogstraktene.

2015: Flere vinterobservasjoner av 1 ind. i Vestfossen 4.1.-16.2.2015 (Jan Erik Berglihn, Magne Sjøblom, Christoffer Mikalsen). 2 ind. Semsmoen, Hokksund 25.1.2015 (Bent Ellingsen). Vårtrekk fra medio mars, første flokk 30 ind. Bergsvingen 12.3.2015 (Lennart Wam Hansson). Jevnlig 1-50 ind. i mars-mai, maks. 150 ind. overflygende Fiskumvannet 19.4.2015 (Jon Ludvig Hals). 100 ind. Fiskumvannet 22.-24.4.2015 (Michael Wam Hansson, Lennart Wam Hansson). 400 ind. Vålen 17.5.2015 (Steinar Stueflotten). Ingen rapporterte hekkefunn i 2015. Høsttrekk: 50 ind. Bergsvingen 1.8.2015 (Jorunn Villand). Jevnlig 5-50 ind. august-september. Store flokker: 400 ind. overflygende Hegstad 5.9.2015 (Eirik Kristoffersen), 150 ind. rastende Råen 14.9.2015 (Morten Jagdum), 300 ind. i 4 flokker Hegstad 14.9.2015 (Jorunn Villand), 270 ind. rastende Hegstad 24.9.2015 (Steinar Stueflotten). Maks. i oktober: 20 ind. Fiskumvannet 4.10.2015 (Steinar Stueflotten). Seinest 1 ind. Halshaugen 31.10.2015 (Anders Hals).

2016: Vinterfunn 1 ind. Halshaugen 18.1.2016 (Anders Hals). Start vårtrekk 2 ind. Fiskumvannet 29.2.2016 (Jorunn Villand). Jevnlig 2-20 ind. i mars-mai, maks. 120 ind. Hegstad beitemark 5.4.2016 (Anders Hals). Ingen rapporterte hekkefunn i 2016. Start høsttrekk 20 ind. Sandbukta 5.8.2016 (Bjørn Lauritzen). Store flokker: 200 ind. i flokker Hegstad og 300 ind. næringssøkende Bergsvingen 7.8.2016 (Jorunn Villand), 250 ind. Bergsvingen 14.9.2016 (Steinar Stueflotten), 400 ind. trekkende Hegstad 21.9.2016 (Jorunn Villand). Maks. i oktober: 35 ind. Berg 5.10.2016 (Steinar Stueflotten). Seinest 15 ind. Fiskumvannet 16.10.2016 (Steinar Stueflotten).

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto* (7±7) 5/1 obs. 20.04-12.06/26.05

2015: 1 ind. Ormåsen 20.4.2015 (Anders Hals, Svein M. Søgne). 1 ind. Losmoen 16.5.2015 (Tor Fjesme). 1 ind. Stuverud 4.6.2015 (Jorunn Villand). 1 ind. Spæren 6.6.2015 (Jorunn Villand). 2 ind. Skotselv 12.6.2015 (Jorunn Villand).

2016: 1 ad. Spæren 26.5.2016 (Frode Nordang Bye).

Gjøk *Cuculus canorus* (13±8) 5/7 obs. 21.05-23.08/16.05-04.

2015: 1 ind. sang Røkeberg 21.5.2015 (Finn Michelsen). 1 ind. sang Fiskumvannet 25.5.2015 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand). 1 K Fiskumvannet 22.-23.8.2015 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand).

2016: 1 ind. Aspeseter 16.5.2016 (Lars Dolmen). 1 ind. sang Hegstadmyra 16.5.2016 (Jostein Bærø Engdal, Kari Mathilde Engdal). 1 ind. Ospåsen 18.5.2016 (Anders Hals). 1 ind. Kolbergåsen 20.5.2016 (Anders Hals). 1 ind. sang Storekleiv 20.5.2016 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. sang Fiskumvannet 21.5.2016 (Ken Adelsten Jensen). 1 ind. Fiskumvannet 4.9.2016 (Steinar Stueflotten). Svak negativ trend i seinere år.

Haukugle *Surnia ulula* (4±5) 0/70 obs. /24.09-31.12

2016: Rekordforekomst i oktober-desember med minst 5 forskjellige individer, minst 2 ind. på strekninga Krekling-Hals. Første observasjon 1 ind. Kårtvedt 24.9.2016 (Per Øystein Klunderud), 1 ind. jevnlig Hegstad/Fiskumvannet 2.10.-23.12.2016 (*Per Øystein Klunderud, Steinar Stueflotten, Jan Trygve Bollerud, Jorunn Villand, Morten Jagdum mfl.), 1 ind. Skjelbred 7.10.2016 (Eli Gates) og sporadisk samme sted 13.11.-8.12.2016 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud), 1 ind. Krekling-Darbu 27.10.-26.12.2016 (Bjørn Tore Bollerud, Jan Landsverk, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.), 1 ind. Hals 28.11.+27.12.2016 (Anders Hals). 1-2 ind. i Finnemarka: 1 ind. Tørjesetervollen

13.+20.10.2016 (Hans Jørgen Nilsen), 1 ind. Drammenstjern 13.10.+20.11.2016 (Jon Ludvig Hals), 1 ind. Lofthusmyrene
 15.10.+29.10.+ 26.12.2016 (Jon Ludvig Hals) og 1 ind. Øvre Eiker 31.12.2016 (Jon Ludvig Hals). Ellers 1 ind. Dramdal
 4.+27.11.2016 (Nina Sæther Vikøren, Jon Ludvig Hals), 1 ind. Fjerdingsstad 2.12.2016 (Jon Ludvig Hals).

En av haukuglene i Øvre Eiker høsten 2016, Fiskumvannet 13.10.2016. Foto: Melvin Åsum

Spurveugle *Glaucidium passerinum* (4±2) 12/12 obs. 06.01-23.12/12.03-31.12

Sporadisk i vinterhalvåret, mer sjeldent i sommerhalvåret.

2015: 1 ind. sang Klunderud 6.-18.1.2015 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. Kolbrekkvannet N 14.2.2015 (Michael Wam Hansson, Lennart Wam Hansson). 1 ind. Hals 24.2.2015 (Anders Hals). 1 ind. Klunderud 12.3.2015 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. Øytjern 5.4.2015 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Kolbrekkvannet N 5.4.2015 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Hals 22.11.2015 (Anders Hals). 1 ind. sang Klunderud 23.12.2015 (Per Øystein Klunderud).

2016: 1 ind. sang Steintjern, Vestsida 12.3.2016 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Klunderud 22.3.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. Åssideveien 29.3.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 hann sang Drammenstjern 10.6.2016 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Drammenstjern 19.8.2016 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Drammenstjern 15.-29.10.2016 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Nygårdshøgda 16.10.2016 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Skarrud 13.11.2016 (Jorunn Villand). 1 ind. Dramdal 27.11.2016 (Nina Sæther Vikøren). 1 ind. Øvre Eiker 31.12.2016 (Jon Ludvig Hals).

Kattugle *Strix aluco* (12±6) 6/7 obs. 18.01-22.12/11.01-04.10

2015: 1 ind. Klunderud 18.1.2015 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. sang Østerud 4.6.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Krekling 21.6.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 7.11-22.12.2015 (Anders Hals).

2016: 1 ind. Hals 11.1.2016 (Anders Hals). 2 ind. Hals 29.2.2016 (Anders Hals). 1 ind. Klunderud 22.3.2016 (Per Øystein Klunderud). 2 ind. sang Klunderud 30.3.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. Halshaugen 15.4.2016 (Anders Hals). 1 ind. Tørrbekk 7.6.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 4.10.2016 (Anders Hals).

Hornugle *Asio otus* (6±5) 3/6 obs. 15.03-13.08/23.05-21.06

2015: 1 ad. Sørby 15.3.2015 (Finn Michelsen). 1-2 1K m/tiggelyder Lunde 12.-13.8.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Kevin Wam Hansson).

2016: 1 ad. (trolig hornugle) næringsøkende Bergsvingen kl.23:55 23.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 par m/3 nylig utfløyne unger Bergsvingen 12.-14.6.2016 (Kaja Elena Klunderud). 1-2 pulli tiggelyder Bergsvingen 19.-21.6.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 21.9.2016 (Anders Hals).

Jordugle *Asio flammeus* (2±2) 7/2 obs. 27.03-01.11/04.05-23.12

2015: Tidlig observasjon 1 ad. Bergsvingen 27.3.2015 (Jan Trygve Bollerud), jf. normal ankomst: 13.4. ± 12 dager (23 år). 1 ind. drept av predator/fjærfunn Fiskumvannet 6.-17.4.2015 (Steinar Stueflotten, Marius von Glahn mfl.). 1 ind. overflygende Flesaker 20.9.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 4.10.2015 (*Bent Ellingsen, Steinar Stueflotten, Anders Hals). 1 ind. overflygende Fiskumvannet 30.10.2015 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Bergsvingen 1.11.2015 (Jens Tøndel Fossum).

2016: 1 ind. Bergsvingen 4.5.2016 (Lars Dolmen). 1 ind. Halshaugen 23.12.2016 (Anders Hals).

Perleugle *Asio flammeus* (1±1) 4/1 obs. 12.02-28.02/09.06

2015: 1-2 ind. sang Drammenstjern, Finnemarka 12.-28.2.2015 (Jon Ludvig Hals).

2016: 1 hann sang Drammenstjern, Finnemarka 9.6.2016 (Jon Ludvig Hals).

Nattravn *Caprimulgus europaeus* (6±2) 5/12 obs. 28.05-08.06/23.05-15.07

2015: 1 ind. Tørrbekk, Eikeren 28.5-2.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Storekleiv, Eikeren 2.-8.6 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson mfl.).

2016: 1-3 ind. sang/spill Tørrbekk, Eikeren 23.5.-11.6.2016 (Steinar Stueflotten, Anders Hals, Lars Dolmen, Morten Jagdum). 1-2 ind. sang/spill Storekleiv, Eikeren 27.5.-10.6.2016 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Lennart Wam Hansson, Anders Hals). 1 ind. sang/spill Lauvbråten, Eikerveien 15.7.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Storekleiv, Eikeren 15.7.2016 (Steinar Stueflotten). Svak positiv trend.

Tårnseiler *Apus apus* (63±17) 66/57 obs. 09.05-15.08/20.05-21.08

Observert jevnlig i perioden medio mai til medio august. 95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund.

2015: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 9.5.2015 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 10-40 ind. ved Fiskumvannet i mai-primo juni, maks. 50 ind. Hegstad beitemark 25.5.2015 (Steinar Stueflotten). 100 ind. Fiskumvannet 17.6.2015 (Lennart Wam Hansson). Jevnlig 10-20 ind. Fiskumvannet juli-primo august, maks. 40+ ind. 22.7.2015 (Kjell Jostein Woldvik). Ellers maks. 60 ind. Bergsvingen 3.8.2015 (Eirik Kristoffersen). 2 ind. Råensetra, Vassdalen 24.6.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). Seinest 5 ind. Fiskumvannet 15.8.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Første observasjon 10 ind. Råen 20.5.2016 (Steinar Stueflotten), sein ankomst. Jevnlig 10-20 ind. ved Fiskumvannet i mai-juni, maks. 24 ind. Hegstad 20.6.2016 (Jorunn Villand). 30 ind. Skjøøl 20.6.2016 (Anders Hals). Jevnlig 5-15 ind. Fiskumvannet juli-medio august, maks. 20 ind. (flere registreringer). 50 ind. Langebru 24.7.2016 (Jorunn Villand). Seinest 2 ind. Fiskumvannet 21.8.2016 (Steinar Stueflotten). Litt mindre tallrikt i 2016.

Isfugl *Alcedo atthis* (0) 0/1 obs. 09.05-15.08/20.05-21.08

2016: 1 ind. Dørja/Tårnet, Fiskumvannet 17.9.2016 (*Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten). Sist observert samme sted 6.9.2006 (Arve Olsen).

Hærfugl *Upupa epops* (0,3±0,5) 0/2 obs. /03.11-04.11

2016: 1 ind. Lundegata 24, Vestfossen 3.-4.11.2016 (Terje Bendiksby mfl.). Sist observert Horgen 7.5.2012.

Hærfuglen i Lundegata 24, Vestfossen 4.11.2016. Foto: Terje Bendiksby
Fuglen forsvant etter et kraftig snøfall neste dag.

- Vendehals *Jynx torquilla*** (11±7) **22/7 obs.** **03.05-08.09/19.04-15.07**
2015: Første observasjon 1 ind. Bermingrud 3.5.2015 (Anders Hals). 60 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet, jevnlig 1-2 ind. sang. 9.5-6.6.2015 (Steinar Stueflotten, Ken Adelsten Jensen, Lennart Wam Hansson mfl.). Ellers 1 ind. sang NVf Røkeberg 21.5.2015 (Finn Michelsen). 1 ind. sang Temte 25.5.2015 (Finn Michelsen). 3 ind. ringmerket Hals 15.-27.7.2015 (Anders Hals). Seinest 1 ind. Hals 8.9.2015 (Anders Hals).
2016: 1 ind. Fiskumvannet 19.4.2016 (Jorunn Villand). 1 ind. Hals 3.-5.5.2016 (Anders Hals). 1 ind. Rakkestad 5.5.2016 (Anders Hals). 1 ind. mat til unger Fjerdingsstad N 25.6.2016 (Svein Tangen). 4 ind. ringmerket Hals 13.-15.7.2016 (Anders Hals).
- Gråspett *Picus canus*** (16±7) **19/13 obs.** **11.01-26.12/05.01-21.10**
2015: 1 ind. Klunderud 11.1.2015 (Per Øystein Klunderud). 1 hann Drammenstjern 22-28.2.2015 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Bergsvingen 31.3.2015 (Leif Bjørn Lunde, Anders Hals). 1 ind. Vestsida (Ospåsen, Kolbergåsen, Spærensetra, Svartskurden, Jungerveien) 3.4-14.5.2015 (Anders Hals, Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Eirik Kristoffersen mfl.). 1 ind. sang/spill Lønndalsbekken, Eikeren 26.4.2015 (Jens Tøndel Fossum). 2 ad. varslende Ospåsen 19.6.2015 (Anders Hals). 1 ind. Hoensvannet 11.9.2015 (Anders Hals). 1 ind. Bergseterbekken 21.10.2015 (Anders Hals). 1 ind. Hegstad 1.11.2015 (Jens Tøndel Fossum). 1 hann Kolbrekkvannet N 4.11.2015 (Lennart Wam Hansson). 1 hann Klunderud 26.12.2015 (Per Øystein Klunderud).
2016: 1 hann Geveltsetra 5.1.2016 (Hans Jørgen Nilsen). 1 ind. varslende Geveltsetra 10.3.2016 (Hans Jørgen Nilsen). 1-2 ind. Vestsida (Kolbergsetra, Ospåsen, Grasåsen) 12.3.-8.6.2016 (Eirik Kristoffersen, Anders Hals, Jon Trygve Johnsen). 1 ind. Hals 12.-21.10.2016 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 20.10.2016 (Øyvind Stickler, Trygve Tjønnås).
- Grønnspekk *Picus viridis*** (16±4) **22/14 obs.** **20.03-23.12/04.01-05.12**
2015: 1 hann sang/spill Dunserudhagan 20.3.2015 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Fiskumvannet 3.4.2015 (Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson, Anders Hals). 1 hann Bermingrud 12.5.2015 (Anders Hals). 1-3 ind. Hals 10.-16.7.2015 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 1.8.+28.8.2015 (Jorunn Villand, Rune Zakariassen). 1 ind. sporadisk Fiskumvannet 20.9.-12.12.2015 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Jorunn Villand, Rune Zakariassen, Jens Erik Nygård). 1 ind. Hals 10.10.2015 (Anders Hals). 1 ind. Hals 28.10.-1.11.2015 (Anders Hals). Seinest 1 ind. Hals 23.12.2015 (Anders Hals).
2016: 1 ind. Åssideveien 4.1.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. Hegstad 15.3.2016 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Bergsvingen 20.3.2016 (Jorunn Villand). 1 ind. Hamretangen 22.3.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Åssideveien 23.3.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. Nedre Lobben 31.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sporadisk Fiskumvannet 18.9.-2.10.2016 (Eirik Kristoffersen, Melvin Åsum, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Dramdalsbakken, Skotselv 27.10.2016 (Nina Sæther Vikøren). 1 ind. Hals 22.-28.11.2016 (Anders Hals). 1 ind. Dramdal 5.12.2016 (Nina Sæther Vikøren).
- Svartspett *Dryocopus martius*** (27±8) **34/32 obs.** **29.01-15.12/02.01-28.12**
2015: Spredte observasjoner av 1 ind. Vestsida (Hoensvannet, Svartskurden, Mellomtjern, Ospåsen, Kolbergåsen, Lundteigtjern) 19.4.-15.12.2015 (Steinar Stueflotten, Anders Hals, Eirik Kristoffersen). Halvparten av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet, 1-2 ind. 14.3.-27.10.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand mfl.). Ellers 1 ind. Damåsen 29.1.2015 (Gjermund Graver). 1 ind. Kolbrekkvannet N og Øytjern 14.2.+5.4.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 1-2 ind. sporadisk Hals 7.3-27.11.2015 (Anders Hals, Steinar Stueflotten). 1 hann Dunserudhagan 20.3.2015 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Fjerdingsstad N 22.5.2015 (Svein Tangen). 1 ind. Vassdalen 21.6.2015 (Steinar Stueflotten).
2016: 1 ind. Ospåsen 2.1.+15.3.2016 (Anders Hals). Halvparten av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet, 1 ind. sporadisk 22.3.-16.10.2016 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen mfl.). 2 ind. Hals 20.3.2016 (Anders Hals). Ellers spredte enkeltfunn ved bl.a. Klunderud, Eikeren, Mjøndalsskogen, Hals, Langebru, Kolbrekkvannet, Dramdal og Skotselv, hyppigst om våren. Seinest 1 ind. Junger 28.12.2016 (Eirik Kristoffersen).
- Flaggspett *Dendrocopos major*** (81±29) **79/77 obs.** **01.01-15.12/17.02-19.11**
 Observervert jevnlig gjennom hele året, spredt på mange lokaliteter, hyppigst i mars-mai. Normalt bare enkeltindivider.
2015: Spesielt 3 ind. Krokstjern, Spærensetra 19.4.2015 (Steinar Stueflotten). 1 1K ringmerket Hals 25.7.2015 (Anders Hals). Ingen rapporterte reirfunn. Flaggspett ramponerte mange småfuglkasser ved Søndre Varlo (Anders Hals).
2016: Spesielt 4 ind. Åssideveien 10.3.2016 og 5 ind. Åssideveien 23.3.2016 (Per Øystein Klunderud). 3 ind. Halshaugen 17.3.2016 (Anders Hals). 2 hann ringmerket Halshaugen 20.3.2016 (Anders Hals). 3 ind. Fiskumvannet 24.4.2016 (Lars Dolmen). Flere juvenile fugler i juni-juli, men ingen konkrete hekkefunn rapportert i 2016.
- Dvergspett *Dendrocopos minor*** (4±4) **6/4 obs.** **12.03-25.10/17.04-17.09**
2015: 1 ind. Fiskumvannet 12.3.2015 (Anders Hals). 1 hann sang/spill Fiskumvannet 14.3.2015 (Steinar Stueflotten, Anders Hals). 1 1K hann ringmerket Hals 16.7.2015 (Anders Hals). 1 2K+ hann ringmerket Hals 28.7.2015 (Anders Hals). 1 hann Tårnet, Fiskumvannet 25.10.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: 1 ind. v/Hagaøya 17.4.2016 (Jens Tøndel Fossum). 1 hann sang/spill Såsen 8.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Tjuvøya 17.5.2016 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals).

Tretåspett *Picoides tridactylus* (4±3) **6/1 obs.** **19.04-20.10/19.05**

2015: 1 hann sang/spill Svartskurden 19.4.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Kolbergåsen 20.4.2015 (Anders Hals, Svein M. Søggen). 1 ind. Mellomtjern 25.4.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 1 ind. Kolbergåsen 2.8.2015 (Anders Hals). 1 ind. Såsenskogen 6.10.2015 (Jon Trygve Johnsen). 1 hunn Hoensetra/Hoenseteråsen 20.10.2015 (Anders Hals).

2016: 1 ind. Kolbrekkvannet N 19.5.2016 (Steinar Stueflotten).

Sanglerke *Alauda arvensis* (97±27) **152/117 obs.** **02.03- 18.10/28.02-19.10**

Observert jevnlig i perioden mars-oktober, hyppigst om våren (mars-mai) og på høsttrekket (september-oktober). Alle observasjoner er gjort i kulturlandskapet Darbu-Hokksund-Bermingrud. Normal ankomst: 10.3. ± 13 dager (31 år).

2015: Første observasjon 1 ind. sang Bergsvingen 2.3.2015 (Lennart Wam Hansson). Jevnlig 1-5 ind. på flere lokaliteter gjennom hele våren, 10 ind. Bergsvingen 8.3.2015 (Jens Tøndel Fossum) og 18.3.2015 (Eirik Kristoffersen), maks. 100 ind. rastende Bergsvingen 13.3.2015 (Jostein Bærø Engdal). Typisk 1-2 ind. på diverse lokaliteter utover sommeren (juni-august). Opptil 8-15 ind. ptS Fiskumvannet 20.9.-4.10.2015, maks. 15 ind. 20.9.2015 (Steinar Stueflotten). 15 ind. Bergsvingen 2.10.2015 (Steinar Stueflotten). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 18.10.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Første observasjon 1 ind. Bergsvingen 28.2.2016 (Jens Tøndel Fossum). Jevnlig 1-5 ind. på flere lokaliteter gjennom hele våren, maks. 30 ind. Bergsvingen 14.3.2016 (Lennart Wam Hansson). 15-20 ind. Bergsvingen 17.-18.3.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand). Typisk 1-2 ind. på diverse lokaliteter utover sommeren (juni-august). Opptil 10-20 ind. på høsttrekket Fiskumvannet og Bergsvingen 17.9.-2.10.2016, maks. 20 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten). Seinest 1 ind. Bergsvingen 19.10.2016 (Jorunn Villand).

Fjellerke *Eremophila alpestris* (0) **0/1 obs.** **/04.05**

2016: 1 ind. Bergsvingen 4.5.2016 (Lars Dolmen). Sist observert på Hals 19.4.2008.

Sandsvale *Riparia riparia* (21±6) **36/17 obs.** **26.04-22.07/09.04-19.06**

2015: Jevnlig 1-10 ind. Fiskumvannet 26.4.-7.6.2015, maks. 40 ind. Fiskumvannet 17.5.2015 (Steinar Stueflotten). 12 ind. Hokksund camping 17.7.2015 (Jo Heggset). Seinest 5 ind. Fiskumvannet 22.7.2015 (Kjell Jostein Woldvik).

2016: Rekordtidlig observasjon 1 ind. Fiskumvannet 9.4.2016 (Marius von Glahn, Morten Jagdum), jf. normal ankomstdato: 25.4. ± 6 dager (25 år). Jevnlig 1-10 ind. Fiskumvannet 1.-29.5.2016 (Steinar Stueflotten mfl.). 6 ind. Tjuvøya 21.5.2016 (Jens Tøndel Fossum). Seinest 2 ind. Fiskumvannet 19.6.2016 (Lars Dolmen).

Låvesvale *Hirundo rustica* (90±21) **111/110 obs.** **22.04-27.09/10.04-19.09**

97 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Ingen rapporterte hekkefunn.

2015: Observert jevnlig i perioden 22.4.-27.9.2015, hyppigst på trekket vår (mai) og høst (ultimo august-september). Første observasjon 21 ind. Fiskumvannet 22.4.2015 (Melvin Åsum). Jevnlig opptil 10-50 ind. Fiskumvannet 22.4.-4.6.2015, maks. 150 ind. 17.5.2015 (Steinar Stueflotten), 200 ind. Fiskumvannet 19.5.2015 (Lennart Wam Hansson). Opptil 10-40 ind. på høsttrekket ultimo august-september, maks. 100 ind. Hals 2.9.2015 (Anders Hals) og 100 ind. Hegstad 3.9.2015 (Audun Jahren). Seinest 15 ind. Fiskumvannet 27.9.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Observert jevnlig i perioden 10.4.-19.9.2016, hyppigst på trekket vår (mai) og høst (ultimo august-september). Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 10.4.2016 (Marius von Glahn). Jevnlig opptil 10-50 ind. Fiskumvannet 7.-29.5.2016, maks. 300 ind. 23.5.2016 (Steinar Stueflotten). Opptil 10-40 ind. på høsttrekket medio august-medio september, maks. 100 ind. Råen 14.8.2016 (Steinar Stueflotten). Seinest 5 ind. Vestfosselva v/Fossesholm 19.9.2016 (Rolf Kristoffersen).

Taksvale *Delichon urbicum* (29±7) **53/27 obs.** **26.04-03.09/23.04-27.08**

Observert jevnlig på vårtrekket i mai, mer sporadisk utover sommeren juni-august. 90-95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund.

2015: Første observasjon 4 ind. Fiskumvannet 26.4.2015 (Steinar Stueflotten, Melvin Åsum). Jevnlig opptil 5-20 ind. i mai, maks. 50 ind. Fiskumvannet 17.5.2015 (Ken Adelsten Jensen, Trond Aspelund, Kirsten Trogstad). Jevnlig 1-6 ind. Fiskumvannet juni-august. 5 ind. Temte 25.5.2015 (Finn Michelsen). 2 ind. Bryllupsmyr 24.7.2015 (Finn Michelsen). Seinest 1 ind. næringssøkende Hegstad 3.9.2015 (Audun Jahren).

2016: Første observasjon 5 ind. Fiskumvannet 23.4.2016 (Jorunn Villand). Jevnlig 1-5 ind. Fiskumvannet i mai, maks. 10 ind. Råen 20.5.2016 (Steinar Stueflotten). 8 ind. besøker antatt reirplass på driftsbygning Vølstad 30.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1-5 ind. i juni-august. Seinest 4 ind. Hals 27.8.2016 (Anders Hals).

- Trepiplerke *Anthus trivialis*** (22±9) **17/20 obs.** **26.04-20.09/30.04-24.08**
2015: Første observasjon 2 ind. sang Fiskumvannet 26.4.2015 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. diverse lokaliteter (Fiskumvannet, Bermingrudmoen, Øytjern, Vestsida) 30.4.-14.5.2015 (Steinar Stueflotten, Anders Hals, Lennart Wam Hansson, Eirik Kristoffersen mfl.). 8 ind. ringmerket Hals 16.-31.7.2015 (Anders Hals). Seinest 1 ind. Hegstad beitemark 20.9.2015 (Steinar Stueflotten).
2016: Første observasjon 1 ind. sang Fiskumvannet 30.4.2016 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. diverse lokaliteter (Fiskumvannet, Brennåstjern, Krambudalen, Kolbrekkvannet) 1.5.-3.7.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.). 9 ind. ringmerket Hals 15.7.-24.8.2016 (Anders Hals).
- Heiplierke *Anthus pratensis*** (46±16) **81/94 obs.** **03.04-27.10/31.03-24.10**
 Observert regelmessig i trekketidene vår (april-mai) og høst (ultimo august-oktober). Alle observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund, ca. 90 % ved Fiskumvannet.
2015: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 3.4.2015 (Lennart Wam Hansson, Anders Hals, Bent Ellingsen). Jevnlig 1-10 ind. Fiskumvannet på vårtrekket 3.4.-24.5.2015, maks. 30 ind. Hegstad beitemark 30.4.2015 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 1-10 ind. på høsttrekket 3.9.-27.10.2015, maks. 20 ind. Hegstad 3.9.2015 (Audun Jahren), 30 ind. Bergsvingen 21.9.2015 (Lennart Wam Hansson). Seinest 1 ind. Hegstad beitemark 27.10.2015 (Jorunn Villand, Eli Gates mfl.).
2016: Første observasjon 1 ind. Hegstad beitemark 31.3.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 1-10 ind. Fiskumvannet på vårtrekket 31.3.-21.5.2016, maks. 15 ind. Hegstad beitemark 5.5.2016 (Jorunn Villand). 40 ind. Bergsvingen 2.5.2016 (Lennart Wam Hansson). Jevnlig 1-20 ind. på høsttrekket 21.8.-24.10.2016, maks. 100 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 24.10.2016 (Eirik Kristoffersen).
- Gulerle *Motacilla flava*** (14±4) **32/80 obs.** **09.05-12.09/01.05-28.08**
 Inkluderer alle observasjoner av underarten såerle. >95 % av observasjoner er gjort ved Fiskumvannet, hyppigst på vårtrekket i mai. Markert økning i antall observasjoner de to siste årene sfa. hekking på Fiskumvannet.
2015: Første observasjon 2 ind. Fiskumvannet 9.5.2015 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 1-10 ind. i mai, maks. 20 ind. Fiskumvannet 16.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 par hekket på Hegstadmyra, bl.a. varslende par 21.6.2015 (Steinar Stueflotten) og m/mat til unger 20.6.2015 (Per Øystein Klunderud). 1-6 ind. Fiskumvannet 23.8.-12.9.2015. 3 ind. Hals 3.9.2015 (Anders Hals). Seinest 5 ind. Fiskumvannet 12.9.2015 (Jon Ludvig Hals).
2016: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 1.5.2015 (Jonas Langbråten, Leif Bjørn Lunde). Jevnlig 1-5 ind. i mai, maks. 30 ind. rastende Fiskumvannet 14.5.2016 (Per Øystein Klunderud). 3 par hekket, bl.a. 1 par som besøkte antatt reirplass rett Øf tårnet og 1 varslende par Hegstadmyra 5.6.2016 (Steinar Stueflotten). 1 par m/mat til >1 unge ved tårnet 12.6.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 par m/mat til unger Hegstad beitemark 19.6.2016 (Steinar Stueflotten). 1-9 ind. Hegstad beitemark i august (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.). 12 ind. Skjøl 3.8.2016 (Anders Hals), 14 ind. Skjøl 18.8.2016 (Melvin Åsum). Seinest 4 ind. Hegstad beitemark 28.8.2016 (Jorunn Villand).
- Vintererle *Motacilla cinerea*** (5±2) **15/31 obs.** **28.03-03.10/23.03-22.10**
2015: 1 hann ptN Fiskumvannet 28.3.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Kårtvedt 28.3.2015 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. Tørrbekk, Eikeren 28.3.2015 (Tore Gunnarsen). 1 par Fjerdingsstad N 30.3.2015 (Audun Jahren, Svein Tangen). 1 ind. Fiskumvannet 12.4.2015 (Stig Johan Kalvatn). 1 hann Bergsdammen 16.4.2015 (Anders Hals). 1 ind. Hals 18.4.2015 (Anders Hals). 1-2 ind. Bermingrud 3.-12.5.2015 (Anders Hals). 1 ind. Fiskum gamle kirke 31.5.2015 (Morten Jagdum). 1 ind. Krekling 19.6.2015 (Morten Jagdum). 1 ind. Fiskumvannet 13.9.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals). 1 ind. Fiskumvannet 27.9.2015 (Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen, Jan Erik Haugen). 1 ind. Tørjesetervollen 3.10.2015 (Hans Jørgen Nilsen).
2016: 2 ind. Åssideveien/Klunderud 23.3+9.4.2016 (Per Øystein Klunderud). 1-2 ind. Fiskumvannet 29.-31.3.2016 (Eirik Kristoffersen, Anders Hals). 1 hunn Hals 31.3.2016 (Anders Hals). 1 ind. Bergsvingen 3.4.2016 (Steinar Stueflotten, Jan Trygve Bollerud, Lars Dolmen). 1-2 ind. Fiskum gamle kirke 16.4.-29.6.2016 (Fredrik Stige, Morten Jagdum). 1 ind. m/mat til unger Åsly 21.5.-14.6.2016 (Hans Jørgen Nilsen). 1 par Høgfossen 26.5.2016 (Hans Jørgen Nilsen). 1 ind. Hals 1.-3.8.2016 (Anders Hals). 1 ind. Sundhaugen 27.8.2016 (Bjørn Lauritzen). 1 ind. Darbu 28.8.2016 (Jorunn Villand). 1-2 ind. Fiskumvannet 28.9.-22.10.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.). Seinest 1 ind. Hegstad 22.10.2016 (Jorunn Villand, Melvin Åsum). Markert økning i antall observasjoner de to siste årene.
- Linerle *Motacilla alba*** (128±33) **164/158 obs.** **08.02-17.10/30.03-15.10**
 Observert jevnlig i perioden april-september, hyppigst i trekketidene vår (april-mai) og høst (ultimo august-september). De fleste observasjoner er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund.
2015: Vinterfunn: 1 ind. Vestfossen 8.2.2015 (Anders Hals). Første vårobservasjon 1 ind. Langebru 3.4.2015 (Jorunn Villand) og 1 ind. Lurdalen 3.4.2015 (Bent Ellingsen). 1-5 ind. jevnlig i april-mai, maks. 15 ind. Hegstad 22.4.2015 (Jorunn Villand). Høsttrekk med opptil 20-40 ind. på Hegstad beitemark og Hals, maks. 60 ind. Hegstad beitemark 5.9.2015 (Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson). Seinest 1 ind. Hegstad beitemark 17.10.2015 (Jorunn Villand).

2016: Første observasjon 1 ind. rastende Klunderud 30.3.2016 (Per Øystein Klunderud). 1-5 ind. jevnlig i april-mai, maks. 18 ind. Bomenga 23.4.2016 (Jorunn Villand). Høsttrekk med opptil 10-15 ind. Hegstad beitemark og Hals 20.-28.8.2016 (Jorunn Villand, Anders Hals). Seinest 5 ind. trekkende Fiskumvannet 15.10.2016 (Jorunn Villand).

Sidensvans *Bombycilla garrulus* (15±7) 20/17 obs. 04.01-25.12/01.01-14.11

2015: Spredte observasjoner januar-februar og oktober-desember i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. 4-16 ind. Ormåsen-Hals-Sem-Hokksund-Hellefossen 4.-18.1.2015. 11 ind. Fjerdingsstad N 19.1.2015 (Svein Tangen). 1 ind. Langebru 15.2.2015 (Lennart Wam Hansson). Høst: 20 ind. Hoensetra/Hoenseteråsen 24.10.2015 (Anders Hals). Jevnlig 10-50 ind. Fiskumvannet-Semsmoen-Vestfossen-Langebru 2.-21.11.2015 (Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand, Anders Hals, Steinar Stueflotten mfl.), maks. 70 ind. Hestehagan, Vestfossen 14.11.2015 (Steinar Stueflotten). 70 ind. Vestfossen 15.12.2015 (Anders Hals). Seinest 25 ind. Fiskumvannet 25.12.2015 (Lars Dolmen).

2016: Spredte observasjoner i januar og oktober-november i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Flere flokker på opptil 20-30 ind. Hokksund og Hals 1.-14.1.2016 (Jan Erik Berglihn, Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten, Anders Hals), maks. 150 ind. Hokksund 7.1.2016 (Anders Hals). 3-4 ind. fram til 26.1.2016. 4 ind. Åssideveien 10.3.2016 (Per Øystein Klunderud). Høst: 15-20 ind. Fiskumvannet 22.-30.10.2016 (Jan Erik Haugen, Stig Johan Kalvatn, Steinar Stueflotten mfl.). Seinest 1 ind. Hestehagan, Vestfossen 14.11.2016 (Steinar Stueflotten).

Fossefall *Cinclus cinclus* (14±7) 27/21 obs. 03.01-04.12/01.01-11.12

Flest observasjoner i vinterhalvåret langs hovedvassdragene mellom Darbu og Hellefossen.

2015: Jevnlig 1-3 ind. Drammenselva, Hokksund-Hellefossen i januar-primus mars, maks. 6 ind. Hokksundsbrua 3.1.2015 (Andreas Winnem) og 6 ind. Hoenselvas utløp, Hokksund 15.1.2015 (Anders Hals). 1 ind. Langebru 8.2.2015 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Sundet 25.2.2015 (Lennart Wam Hansson). 1 ad. m/mat til >2 unger Fiskumelva nedre 31.5-16.6.2015 (Morten Jagdum). 1 ind. sporadisk Fiskumvannet 22.10.-14.11.2015 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Hokksund 28.10.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Vestfossen 20.11.-4.12.2015 (Steinar Stueflotten, Sven Inge Marcussen).

2016: Jevnlig 1-2 ind. Drammenselva, Hokksund-Hellefossen i januar-medio februar. 1 ind. Sundet 26.2.+12.3.2016 (Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand). 1 ind. Langebru 13.3.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Grimnes, Eikeren 31.3.2016 (Bjørn Lauritzen). 1 ad. m/mat til 1 unge Fiskumelva nedre 31.5-2.6.2016 (Morten Jagdum). 1 ind. sporadisk Fiskumvannet 20.-26.10.2016 (Jerry Skogbeck, John Sandve, Morten Jagdum). 1 ind. Sundet 3.12.2016 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten). 1 ind. Hokksund 4.-11.12.2016 (Carsten Lome, Morten Helberg, Lars Dolmen).

Gjerdsmett *Troglodytes troglodytes* (23±8) 89/44 obs. 04.01-24.12/10.04-02.12

De fleste observasjoner er gjort vår (april-mai) og høst (september-november) i kulturlandskapet Darbu-Hokksund.

2015: Vinterfunn 1 ind. Hoenselvas utløp, Hokksund 4.1.2015 (Steinar Stueflotten). Første vårobservasjon 1 ind. Fiskumlia/Furua 8.3.2015 (Jens Tøndel Fossum, Steinar Stueflotten). Normalt bare 1-2 ind. sammen mars-mai. Få rapporterte hekkefunn: 1 ind. m/mat til unger Fiskumvannet 20.5.2015 (Melvin Åsum). 1 ind. jevnlig Fiskumvannet 12.9.-26.11.2015 (Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson mfl.), sporadisk ellers. Vinterfunn 1 ind. Hals 17.-24.12 (Anders Hals). Uvanlig mange observasjoner i 2015.

2016: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 10.4.2016 (Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand). 1-2 ind. diverse lokaliteter april-mai, bl.a. 1 ind. sang Spærensetra 20.4.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Øytjern, Finnemarka 27.4.+22.5.2016 (Lennart Wam Hansson mfl.). Ingen hekkefunn. 1-2 ind. jevnlig Fiskumvannet 4.9.-27.11.2016 (Steinar Stueflotten, Lars Dolmen mfl.), sporadisk ellers. Vinterfunn 1 ind. Tårnet, Fiskumvannet 2.12.2016 (Jorunn Villand).

Jernspurv *Prunella modularis* (33±11) 25/16 obs. 17.04-12.09/13.04-04.10

Observert hyppigst om våren (medio april-medio mai), mer sporadisk om sommeren og på høsttrekket (september).

2015: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 17.4.2015 (Marius von Glahn). Ellers kun spredte observasjoner av 1-2 ind. i april-mai. 1 2K+ ringmerket Hals 28.7.2015 (Anders Hals). Seinest 3 ind. Flesaker 12.9.2015 (Jon Ludvig Hals).

2016: Første observasjon 1 ind. Junger 13.4.2016 (Lennart Wam Hansson). Ellers kun spredte observasjoner av 1-3 ind. i medio april - medio mai. 1-2 ind. på høsttrekket ultimo august-primus oktober, maks. 7 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals). Færre observasjoner enn normalt i 2016.

Rødstrupe *Erithacus rubecula* (112±31) 110/102 obs. 25.01-07.11/20.03-22.10

Observert jevnlig fra ultimo mars til medio oktober, hyppigst om våren i april-mai, normalt bare 1-3 ind. sammen.

2015: Vinterfunn: 1 ind. Vestfossen 25.1.-4.2.2015 (Magne Sjøblom, Anders Hals). 1 ind. Bakkerud, Darbu 24.2.2015 (Eirik Kristoffersen). Første vårobservasjon 1 ind. Furua 2.3.2015 (Lennart Wam Hansson). Ellers spredte observasjoner av 1-5 ind. mars-mai, maks. 10 ind. Lønndalsbekken, Eikeren 26.4.2015 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. mat til unger Hals 18.7.2015 (Anders Hals). 26+ ind. ringmerket Hals juli-oktober (Anders Hals). Jevnlig 1-2 ind. Fiskumvannet september-medio oktober, maks. 10 ind. 12.9.2015 (Jon Ludvig Hals). Seinest 1 ind. ringmerket Hals 7.11.2015 (Anders Hals).

2016: Første observasjon 1 ind. Halshaugen 20.3.2016 (Anders Hals). Ellers spredte observasjoner av 1-4 ind. ultimo mars-mai. Ingen rapporterte hekkefunn. 1-4 ind. jevnlig Fiskumvannet september-oktober. Minst 15 ind. ringmerket Hals 3.9.-19.10.2016 (Anders Hals). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 22.10.2016 (Jan Erik Haugen, Ole Vignes).

Nattergal *Luscinia luscinia* (10±9) **2/4 obs.** **21.05-22.05/02.06-05.06**

2015: 1 ind. sang Rudstua 21.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Fiskumvannet 22.5.2015 (Eirik Kristoffersen).

2016: 1 ind. sang Råen, Fiskumvannet 2.-5.6.2016 (Steinar Stueflotten, John Stenersen, Jens Erik Nygård). Bare korte besøk ved Fiskumvannet de siste årene.

Blåstrupe *Luscinia svecica* (2±2) **3/5 obs.** **18.05-22.08/16.05-03.09**

2015: 1 hann Hegstad beitemark 18.5.2015 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Fiskumvannet 20.5.2015 (Melvin Åsum). 1 1K Fiskumvannet 22.8.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: 1 ind. Hegstad beitemark 16.5.2016 (Jorunn Villand, Jens Magnussen). 1 1K hann ringmerket Hals 11.8.2016 (Anders Hals). 1 1K hann ringmerket Hals 24.8.2016 (Anders Hals). 1 ind. Måsnesmyra 3.9.2016 (Jon Ludvig Hals).

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus* (6±2) **2/4 obs.** **02.05-24.07/15.05-26.08**

2015: 1 hann Fiskumvannet 2.5.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals). 1 adult hunn Øksnetangen, Øksne 24.7.2015 (Ole Jacob Ness).

2016: 1 hann Hegstad 15.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 hann sang Øyvannet 31.5-3.6.2016 (Hans Jørgen Nilsen). 1 hann ringmerket Hals 24.8.2016 (Anders Hals). 1 hann ringmerket Hals 26.8.2016 (Anders Hals).

Buskskvett *Saxicola rubetra* (50±13) **84/92 obs.** **02.05-25.09/01.05-19.09**

Observert jevnlig i perioden mai-september, hyppigst i mai. Alle observasjoner er gjort i kulturlandskapet mellom Råen og Bergsvingen, derav 90 % ved Fiskumvannet.

2015: Første observasjon 2 ind. Fiskumvannet 2.5.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals mfl.). Jevnlig 1-4 ind. Fiskumvannet, Bergsvingen og Hals i mai. 2+2 varslende ind. Fiskumvannet 21.6.2015 (Steinar Stueflotten). 3 ind. m/mat til unger Hegstad beitemark 4.7.2015 (Steinar Stueflotten). Flere par hekket ved Fiskumvannet. 6 ind. Rudstua 5.7.2015 (Jorunn Villand). 1-3 ind. Hegstad beitemark august-september, seinest 1 ind. 25.9.2015 (Jorunn Villand).

2016: Første observasjon 1 ad. Måsnesmyra 1.5.2016 (Jostein Bærø Engdal). Jevnlig 1-5 ind. Fiskumvannet og Bergsvingen i mai-juni, maks. 8 ind. Fiskumvannet 10.5.2016 (Terje Axelsen, Øyvind Stickler). 1 ad. hann + 1 1K Bergsvingen 3.7.2016 (Jorunn Villand). Jevnlig 1-4 ind. Fiskumvannet august-september, maks. 8 ind. Hegstad beitemark 14.8.2016 (Steinar Stueflotten). 6 ind. Skjelbred 14.8.2016 (Jorunn Villand). Seinest 2 ind. Fiskumvannet 19.9.2016 (Rolf Kristoffersen).

Svartstrupe *Saxicola torquatus* (2±4) **32/1 obs.** **26.10-01.11/18.04**

2015: 1 hann stasjonær Hegstad beitemark 26.10.-1.11.2015 (*Ole Martin Olsen, Elin Henriette Olsen, Morten Jagdum mfl.). 1 adult hann (samme fugl) Tandberg-gården, Hegstad 31.10-1.11 (Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten mfl.). Jamfør observasjon av 1 hann svartstrupe samme sted 19.-21.10.2014 (som var 1. funn for Fiskumvannet).

2016: 1 hann Bergsvingen 18.4.2016 (Eirik Kristoffersen). Sist observert i Bergsvingen 25.3.2005.

Svartstrupe hann Hegstad beitemark 28.10.2015. Foto: Steinar Stueflotten

Steinskvett *Oenanthe oenanthe* (26±8) 43/34 obs. 12.04-25.10/06.04-04.10

Observert jevnlig på vårtrekket medio april-mai og høsttrekket i ultimo august-primio oktober i kulturlandskapet mellom Darbu og Bergsvingen.

2015: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 12.4.2015 (Rolf Kristoffersen). 1 ind. Hegstad 26.4.2015 (Melvin Åsum). Ellers jevnlig 1-10 ind. Fiskumvannet, Hals og Bergsvingen i mai, maks. 12 ind. Hals 10.5.2015 (Anders Hals). 1 ind. sang Bergsvingen 12.6.2015 (Jorunn Villand). 1-5 ind. på høsttrekket Fiskumvannet, Hals og Bergsvingen 23.8.-25.9.2015, maks. 10 ind. Hals 2.9.2015 (Anders Hals). Seinest 1 ind. Bergsvingen 25.10.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 6.4.2016 (Steinar Stueflotten). Ellers jevnlig 1-4 ind. Fiskumvannet, Hals og Bergsvingen i mai, maks. 10 ind. Bergsvingen 15.-16.5.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand). 2 hunnf Bergsvingen 3.7.2016 (Jorunn Villand). Sporadisk på høsttrekket: 1 ind. Fossesholm 18.9.2016 (Jorunn Villand). 1 ind. Hegstad 18.9.-4.10.2016 (Eirik Kristoffersen, Anders Hals, Melvin Åsum).

Ørkensteinskvett *Oenanthe deserti* (0) 0/15 obs. /19.10

2016: 1 ad. hann Hegstad beitemark 19.10.2016 (*Erlen Landsverk, Jan Landsverk, Jostein Myre, Jon Ludvig Hals, Vegard Bunes mfl.). Ny art for Buskerud og 1. funn av denne nasjonalt sjeldne arten på Østlandet. [Funnet er ikke behandlet og godkjent av NSKF ennå].

Ringtrost *Turdus torquatus* (5±5) 4/0 obs. 15.04-26.04/

2015: 1 ind. rastende Hals 15.4.2015 (Hans Jørgen Nilsen, Kari Nilsen). 2 hann Hals 18.4.2015 (Anders Hals, Eli Gates, John Apeland). 1 hunnf Skjelbred 26.4.2015 (Jens Tøndel Fossum).

2016: Ingen observasjoner

Svarttrost *Turdus merula* (132±51) 112/86 obs. 10.01-23.11/14.03-02.12

Observert jevnlig i perioden mars-oktober, hyppigst i trekketidene vår og høst. Fåtallig vintergjest i kulturlandskapet.

2015: Vinterfunn 1 ind. Vestfossen 10.+25.1.2015 (Magne Sjøblom). Første vårobservasjon 2 hann Hegstad beitemark 8.3.2015 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 1-4 ind. mars-mai, maks. 10 ind. Hakavik 26.4.2015 (Jens Tøndel Fossum). 6 ind. Hegstad 21.6.2015 (Jorunn Villand). 1-2 ind. sparsomt på høsttrekket i september-oktober. Seinest 1 ind. Bergsvingen 23.11.2015 (Eirik Kristoffersen).

2016: Første observasjon 1 par Hals 14.3.2016 (Anders Hals). Jevnlig 1-4 ind. mars-mai, maks. 6 ind. Halshaugen 5.4.2016 (Anders Hals). Jevnlig 1-4 ind. på høsttrekket september-oktober, maks. 5 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten). Seinest 1 ind. Dramdal 19.11.2016 (Nina Sæther Vikøren). 1 ind. Hegstadmyra 2.12.2016 (Jorunn Villand).

Gråtrost *Turdus pilaris* (150±36) 182/180 obs. 01.01-17.12/01.01-31.12

Observert jevnlig gjennom det meste av året, hyppigst om våren medio mars-mai, mest tallrikt på høsttrekket i oktober, sporadisk vintergjest.

2015: Vinterfunn: 9 ind. Høgåsen, Vestsida 1.1.2015 (Anders Hals). Ellers 1-10 ind. jevnlig Darbu-Bergsvingen-Hokksund i januar-februar, maks. 28 ind. Vestfosselva v/Bergsvingen 18.1.2015 (Steinar Stueflotten). Opptil 10-20 ind. på vårtrekket medio mars-mai, maks. 100 ind. Hals 18.4.2015 (Anders Hals). Flere reir, egg/unger Fiskum gamle kirke 31.5.2015 (Morten Jagdum). Jevnlig opptil 40-100 ind. på høsttrekket i september-oktober, maks. 120 ind. trekkende Fiskumvannet 18.10.2015 (Steinar Stueflotten), 200 ind. Hamrekleiva/Østerud 23.11.2015 (Anders Hals). Seinest 2 ind. Fiskumvannet 2.-12.12.2015 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand). 30 ind. Halshaugen 6.12.2015 (Anders Hals). 4 ind. Hals 17.12.2015 (Anders Hals).

2016: Vinterfunn: 1-2 ind. jevnlig Darbu-Hals-Hokksund januar-februar, maks. 15 ind. Sørby 21.2.2016 (Steinar Stueflotten). Opptil 10-30 ind. på vårtrekket medio mars-mai, maks. 110 ind. Råen 30.4.2016 (Steinar Stueflotten). Minst 2 par hekket i bjørkeskogen Fiskumvannet (Steinar Stueflotten). 4 ind. m/mat til unger Nedre Lobben 31.5.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig opptil 30-100 ind. på høsttrekket i september-oktober, opptil 200-300 ind. Fiskumvannet-Vestfossen-Bergsvingen i oktober, maks. 500 ind. Bergsvingen 13.10.2016 (Rune Zakariassen, Jorunn Villand), 1000 ind. Bergsvingen 19.10.2016 (Jorunn Villand), 1000 ind. Hals 19.10.2016 (Anders Hals). Vinterfunn: 2 ind. Røren 3.12.2016 (Jorunn Villand). 1-5 ind. Fiskumvannet 10.-31.12.2016 (Eirik Kristoffersen, Lars Dolmen). 11 ind. Hegstad beitemark 25.12.2016 (Jorunn Villand).

Måltrost *Turdus philomelos* (61±18) 51/43 obs. 30.03-31.07/31.03-22.10

Vanlig på vårtrekket i april-mai, mer sporadisk på høsttrekket i oktober. Vanlig hekkefugl i store deler av kommunen.

2015: Første observasjon 1 ind. Hals 30.3.2015 (Anders Hals). Jevnlig 1-6 ind. på vårtrekket i april-mai. Mer sporadisk i juni-juli. Seinest 1 ind. ringmerket Hals 31.7.2015 (Anders Hals). Ingen registrerte observasjoner på høsttrekket.

2016: Første observasjon 2 ind. Hals 31.3.2016 (Anders Hals). Jevnlig 1-4 ind. på vårtrekket i april-mai. 1-2 ind. sporadisk på høsttrekket Fiskumvannet-Hals-Bergsvingen 2.-22.10.2016 (Anders Hals, Steinar Stueflotten, Vegard Bunes mfl.). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 22.10.2016 (Jan Erik Haugen, Ole Vignes).

Rødvingetrost *Turdus iliacus* (71±23) 81/95 obs. 01.04-14.11/30.03-27.10

Observert jevnlig på vårtrekket (april-mai) og høsttrekket (medio september-oktober). Vanlig hekkefugl.

2015: Første observasjon 1 ind. Halshaugen 1.4.2015 (Anders Hals). Jevnlig 1-4 ind. på vårtrekket i april-mai. 1-2 ind. sporadisk på høsttrekket Darbu-Fiskumvannet 20.9.-18.10.2015 (Steinar Stueflotten mfl.). Seinest 1 ind. Råen 14.11.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Første observasjon 1 ind. Hals 30.3.2016 (Anders Hals). Jevnlig 1-4 ind. på vårtrekket i april-mai, maks. 6 ind. Halshaugen 5.4.2016 (Anders Hals). Jevnlig opptil 10-20 ind. på høsttrekket Fiskumvannet-Hals-Bergsvingen-Sem 17.9.-27.10.2016 (Steinar Stueflotten, Anders Hals mfl.), maks. 40 ind. Fiskumvannet 9.10.2016 (Melvin Åsum). Seinest 3 ind. Fiskumvannet 27.10.2016 (Melvin Åsum).

Duetrost *Turdus viscivorus* (16±8) 10/9 obs. 20.03-04.06/03.04-20.10

Fåtallig og sporadisk på vårtrekket i april, heller sjelden på høsttrekket i september-oktober. Fåtallig hekkefugl.

2015: Tidlig ankomst 1 hann Dunserudhagan 20.3.2015 (Jan Trygve Bollerud), jf. normal ankomst: 4.4. ± 10 dager (26 år). 2 ind. Damåsen 23.3.2015 (Eirik Klemetsen). 3 ind. Hegstad 25.3.2015 (Lennart Wam Hansson). 3 ind. Halshaugen 6.4.2015 (Anders Hals). Til sammen 5 ind. på fire lokaliteter Vestsida 19.-20.4.2015 (Steinar Stueflotten, Anders Hals, Svein M. Sjøgnen). 2 ind. Olberg 26.4.2015 (Hans Jørgen Nilsen mfl.). 1 ind. Søndre Haga 4.6.2015 (Finn Michelsen).

2016: 1 ind. Sørby/Bergsvingen 3.4.2016 (Steinar Stueflotten, Lars Dolmen). 1 ind. Drammenstjern 10.4.2016 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Spærensetra 20.4.2016 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Kolbergstjernet 27.4.2016 (Anders Hals). 1 ind. Hegstad 29.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hegstadmyra 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals). 1-2 ind. Fiskumvannet 18.-20.10.2016 (Simon Rix, Øyvind Stickler, Trygve Tjønnås).

Gresshoppesanger *Locustella naevia* (5±8) 0/1 obs. /03.09

2016: 1 ind. Hegstad beitemark 3.9.2016 (Jon Ludvig Hals). Dette er det seineste funnet av arten i Buskerud.

Gulsanger *Hippolais icterina* (21±4) 17/16 obs. 13.05-15.08/15.05-02.08

Observert regelmessig i perioden medio mai-juni, mer sporadisk til medio august. 85 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet, ellers sporadisk observert nord til Hals-Vestfossen.

2015: Første observasjon 1 ind. Røkeberg 13.5.2015 (Finn Michelsen). 1-2 ind. sang jevnlig Fiskumvannet 16.5.-16.6.2015 (Jon Ludvig Hals, Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Skjelbred 9.6.2015 (Eli Gates). 1 ind. varslende Fiskumvannet 4.7.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 15.8.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 15.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. sang jevnlig Fiskumvannet 16.5.-9.6.2016 (Jorunn Villand, Morten Jagdum, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Halshaugen 12.6.2016 (Anders Hals). 1 ind. varslende Fiskumvannet 25.6.2016 (Steinar Stueflotten). 2 ind. ringmerket Hals 13.7.2016 (Anders Hals). 1 ind. Sundhaugen 2.8.2016 (Bjørn Lauritzen).

Gulsanger Fiskumvannet 27.5.2015. Foto: Jostein Myre

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus* (4±4) 4/2 obs. 24.05-22.07/23.05-21.06
2015: 1 ind. Hegstad beitemark 24.5.2015 (Jorunn Villand). 1 ind. sang Hegstadmyra 5.-6.6.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson mfl.). 1 ind. sang Tårnet, Fiskumvannet 22.7.2015 (Kjell Jostein Woldvik).
2016: 1 ind. sang Hegstadmyra 23.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 21.6.2016 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).

Busksanger *Acrocephalus dumetorum* (4±8) 2/0 obs. 02.07-05.07/
2015: 1 ind. sang Bogen N, Vestfossen 2.-5.7.2015 (Steinar Stueflotten).

Myrsanger *Acrocephalus palustris* (33±19) 25/22 obs. 26.05-23.06/27.05-03.09
Observert regelmessig ved Fiskumvannet og Vestfosselva ultimo mai-juni. Sjelden ellers.
2015: 1 ind. sang Sørby, Bergsvingen 26.-28.5.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson). 1 ind. sang Elektroveien, Prestaker 1.-6.6.2015 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Ken Adelsten Jensen, Odd Rygh). 1-3 ind. sang Hegstad-Rudstua 4.-21.6.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Eli Gates mfl.). 1-3 ind. sang Råen 6.-10.6.2015 (Ken Adelsten Jensen, Odd Rygh, Eli Gates). Seinest 1 ind. Tårnet, Fiskumvannet 23.6.2015 (Gunstein Wigemyr). Trolig minst 6 ind. totalt Fiskumvannet i 2015.
2016: 1-3 ind. sang Hegstad-Rudstua 27.5-20.6.2016 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Per Øystein Klunderud mfl.). 1 ind. sang Vestfosselva v/Bergsvingen 27.5-7.6.2016 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Elektroveien, Prestaker 1.-2.6.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand). 1 ind. sang Bomenga, Sem 2.6.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Råen 5.-6.6.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Måsnemyra 3.9.2016 (Jon Ludvig Hals). Trolig minst 4 ind. Fiskumvannet i 2016.

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus* (25±6) 42/35 obs. 14.05-12.09/14.05-10.07
Observert regelmessig ved Fiskumvannet fra medio mai til primo juli, hyppigst i månedsskiftet mai/juni.
2015: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 14.5.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 1-2 ind. sang jevnlig Hegstad-Rudstua, Fiskumvannet 16.5.-5.7.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. sang Råen 25.5.+5.7.2015 (Steinar Stueflotten). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 12.9.2015 (Jon Ludvig Hals).
2016: Første observasjon 1 ind. sang Fiskumvannet 14.5.2016 (Per Øystein Klunderud). 1-3 ind. sang jevnlig Hegstad-Rudstua, Fiskumvannet 16.5-10.7.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Lars Dolmen mfl.). 1 ind. sang Råen 15.5.2016 (Steinar Stueflotten). Seinest 3 ind. Tårnet, Fiskumvannet 10.7.2016 (Ellen Askum).

Møller *Sylvia curruca* (9±5) 8/13 obs. 16.05-21.06/03.05-03.09
2015: 1 ind. sang Stryken, Hokksund 16.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. sang Fiskumvannet 17.-26.5.2015 (Lennart Wam Hansson, Melvin Åsum, Steinar Stueflotten, Leif Fage mfl.). 1 ind. Halshaugen-Nordbyhaugen 21.6.2015 (Finn Michelsen).
2016: 1 ind. Fiskum gamle kirke 3.-11.5.2016 (Morten Jagdum, Bent Ellingsen). 1 ind. Tårnet, Fiskumvannet 14.-25.5.2016 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten). 1 ind. Råen 28.5.2016 (Jorunn Villand). 4 ind. ringmerket Hals 3.-15.8.2016 (Anders Hals). Seinest 1 ind. Måsnemyra 3.9.2016 (Jon Ludvig Hals).

Tornsanger *Sylvia communis* (35±11) 23/21 obs. 13.05-08.08/10.05-03.09
Observert jevnlig medio mai-juni. Nesten alle observasjoner er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Bergsvingen, derav 80 % ved Fiskumvannet.
2015: Første observasjon 1 ind. sang Fiskumvannet 13.5.2015 (Eirik Kristoffersen). Jevnlig 1-2 ind. Fiskumvannet 13.5.-5.7.2015 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. sang Bergsvingen 23.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Søndre Haga 4.6.2015 (Finn Michelsen). 1 ind. Halshaugen 25.6.2015 (Finn Michelsen). 3 ind. ringmerket Hals 25.-31.7.2015 (Anders Hals). Seinest 1 ind. Hegstad beitemark 8.8.2015 (Steinar Stueflotten).
2016: Første observasjon 1 ind. sang Fiskumvannet 10.5.2016 (Terje Axelsen, Øyvind Stickler). 1 ind. sang jevnlig Hegstad 12.5.-25.6.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Lars Dolmen mfl.). 1 ind. sang Fiskum gamle kirke 12.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Råen 20.5.+2.-8.7.2016 (Steinar Stueflotten). 1 hann Hals 28.5.2016 (Anders Hals). 1 ind. sang Bergsvingen 25.6.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Måsnemyra 3.9.2016 (Jon Ludvig Hals).

Hagesanger *Sylvia borin* (35±12) 44/44 obs. 16.05-31.07/11.05-23.09
Observert jevnlig i perioden mai-juli, hyppigst i mai, mer sporadisk til september. >95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Bergsvingen.
2015: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 16.5.2015 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten mfl.). Jevnlig 1-2 ind. Fiskumvannet 16.5.-5.7.2015, maks. 4 ind. sang Fiskumvannet 25.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Lundebakken nederst 23.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Søndre Haga 4.6.2015 (Finn Michelsen). 2 ind. Råensetra, Vassdalen 24.6.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 10 ind. ringmerket Hals 25.-31.7.2015 (Anders Hals).

2016: Første observasjon 1 ind. Fiskum gamle kirke 11.5.2016 (Morten Jagdum). Jevnlig 1-2 ind. Fiskumvannet 11.5.-8.7.2016. 1 ind. Hals 3.6.2016 (Anders Hals). 1 ind. sang Bergsvingen 8.7.2016 (Steinar Stueflotten). 6 ind. ringmerket Hals 13.7.-5.8.2016 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 17.-22.7.2016 (Melvin Åsum, Lars Dolmen). 1 ind. Fiskumvannet 4.+17.9.2016 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals). Seinst 1 ind. ringmerket Hals 23.9.2016 (Anders Hals).

Munk *Sylvia atricapilla* (54±16) **40/42 obs.** **09.05-12.09/03.05-10.10**

Observert jevnlig fra mai til september, hyppigst om våren i mai. 60 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet.

2015: Første observasjon 1 hann Fiskumvannet 9.5.2015 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. jevnlig på flere lokaliteter mai-juni. 29 ind. ringmerket Hals 15.-31.7.2015 (Anders Hals). 13 ind. ringmerket Hals 7.-12.9.2015 (Anders Hals).

2016: Første observasjon 1 ind. sang Fiskum gamle kirke 3.5.2016 (Morten Jagdum, Bent Ellingsen). 1-2 ind. jevnlig på flere lokaliteter mai-juni. 7 ind. Hals 13.7.2016 (Anders Hals). 48 ind. ringmerket Hals 25.7.-26.9.2016 (Anders Hals). 2 ind. ringmerket Hals 4.-10.10.2016 (Anders Hals).

Bøksanger *Phylloscopus sibilatrix* (2±1) **1/4 obs.** **13.05/09.05-09.08**

2015: 1 ind. Røkeberg 13.5.2015 (Finn Michelsen).

2016: 1 ind. sang Åssideveien 9.5.2016 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. Tjuvøya 17.-21.5.2016 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. ringmerket Hals 9.8.2016 (Anders Hals).

Gransanger *Phylloscopus collybita* (53±14) **50/64 obs.** **16.04-24.10/02.04-20.10**

Observert jevnlig i perioden april-oktober, hyppigst om våren i april-mai og på høsttrekket i september.

2015: Første observasjon 1 ind. sang Fiskum gamle kirke 16.4.2015 (Morten Jagdum). 1-3 ind. jevnlig på flere lokaliteter medio april- medio juni. 1-3 ind. jevnlig Fiskumvannet september-oktober, sporadisk ellers. Maks. 15 ind. næringssøkende Fiskumvannet 12.9.2015 (Jon Ludvig Hals). 2 ind. Råen 24.10.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 2.4.2016 (Geir Sverre Andersen). 1-3 ind. jevnlig på flere lokaliteter medio april- juni. 1-2 ind. jevnlig Fiskumvannet september-oktober, sporadisk ellers. Maks. 10 ind. Måsnemyra 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals). 5 ind. ringmerket Hals 23.9.-13.10.2016 (Anders Hals). 1 ind. Hegstad 20.10.2016 (Jens Tøndel Fossum).

Løvsanger *Phylloscopus trochilus* (91±24) **94/108 obs.** **26.04-26.09/28.04-10.10**

Observert jevnlig i perioden ultimo april til september.

2015: Første observasjon 1+2 ind. Bogen+Lønndalsbekken, Eikeren 26.4.2015 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. sang Fiskumvannet 26.4.2015 (Steinar Stueflotten). 1-8 ind. jevnlig Fiskumvannet ultimo april-mai, maks. 12 ind. Fiskumvannet 13.5.2015 (Eirik Kristoffersen). 1-3 ind. på andre lokaliteter. 7 ind. sang Fiskumvannet 4.7.2015 (Steinar Stueflotten). 40 ind. ringmerket Hals 25.-31.7.2015 (Anders Hals). 1-3 ind. jevnlig Fiskumvannet august-september, maks. 10 ind. Fiskumvannet 12.9.2015 (Jon Ludvig Hals). Seinst 1 ind. Fiskumvannet 26.9.2015 (Eirik Kristoffersen).

2016: Første observasjon 1 ind. ringmerket Halshaugen 28.4.2016 (Anders Hals). 1-5 ind. jevnlig Fiskumvannet mai, maks. 10 ad. sang Fiskumvannet 8.5.2016 (Frode Nordang Bye). 1-5 ind. på andre lokaliteter, maks. 6 ind. Tjuvøya 17.-21.5.2016 (Jens Tøndel Fossum). 2-5 ind. m/mat til unger Fiskumvannet 25.6.-7.7.2016 (Steinar Stueflotten, Lars Dolmen). 82 ind. ringmerket Hals 13.7.-3.9.2016 (Anders Hals). 2 ind. ringmerket Hals 23.9.2016 (Anders Hals). 1 ind. ringmerket Hals 10.10.2016 (Anders Hals).

Fuglekonge *Regulus regulus* (12±3) **20/14 obs.** **14.02-16.11/19.03-03.12**

2015: 3 ind. Øytjern 14.2.+5.4.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 1-2 ind. Kolbrekkvannet N 5.4.+10.5.2015 (Lennart Wam Hansson). 1-2 ind. Svartskurden-Mellomtjern 19.-25.4.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson mfl.).

1 ind. Lønndalsbekken, Eikeren 26.4.2015 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Øytjern 10.5.2015 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Krokjtjern, Spærensetra 14.5.2015 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Søndre Haga 4.6.2015 (Finn Michelsen). 1 ind. Råen 24.6.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 1 ind. Fiskumvannet 31.10.2015 (Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Øytjern 4.11.2015 (Lennart Wam Hansson). 5 ind. Krokjtjern, Spærensetra 8.11.2015 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Hals 13.11.2015 (Anders Hals). 1 ind. Sønusetra 14.11.2015 (Anders Hals). 2 ind. Ospåsen 16.11.2015 (Anders Hals).

2016: 6 ind. Hals 19.3.2016 (Anders Hals). 1 hunn Gunhildrud 16.4.2016 (Bjørn Lauritzen). 1 ind. Tjuvøya 17.4.2016 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Øytjern 27.4.2016 (Lennart Wam Hansson). 6 ind. ringmerket Hals 11.8.-19.10.2015 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Brudevolltjern 21.9.2016 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Hals 21.10. og 4 ind. 19.11.2016 (Anders Hals). 1 ind. Dramdal 3.12.2016 (Nina Sæther Vikøren).

Gråfluesnapper *Muscicapa striata* (18±5) **30/18 obs.** **16.05-23.08/11.05-10.08**

Observert jevnlig, men kun fåtallig i perioden mai-august. Ca. 65 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet.

2015: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 16.5.2015 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 1-2 ind. flere lokaliteter i mai-juni. 20 ind. ringmerket Hals 15.-31.7.2015 (Anders Hals). Seinst 1 ind. Fiskumvannet 23.8.2015 (Jorunn Villand).

2016: Første observasjon 2 ind. Fiskum gamle kirke 11.5.2016 (Morten Jagdum). 1-2 ind. jevnlig Fiskumvannet 11.5.-29.6.2016. 1 ind. reir, egg Fiskumvannet 3.6.2016 (Anders Hals). 15 ind. ringmerket Hals 13.7.-10.8 (Anders Hals).

Svarthvit fluesnapper *Fic.hypoleuca* (30±17) 33/29 obs. 29.04-09.07/30.04-29.07

Observert jevnlig mai-juli. Minst 75 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet.

2015: Første observasjon 1 hann Fjerdingsstad 29.4 2015 (Svein Tangen). 1-2 ind. jevnlig ved Fiskumvannet i mai-juni, sporadisk på andre lokaliteter. Seinst 1 hann Skarra 9.7.2015 (Andreas Winnem).

2016: 1 ind. Sandsbukta 30.4.2016 (Bjørn Lauritzen). 1-3 ind. jevnlig ved Fiskumvannet i mai-juni, sporadisk på andre lokaliteter. 1 hann besøker bebodd reir Fjerdingsstad 9.5.2016 (Svein Tangen). 1 par reir m/6 egg i fuglekasse Hegstad beitemark 5.6.2016 (Steinar Stueflotten). 4 ind. ringmerket Hals 13.-29.7.2016 (Anders Hals).

Stjertmeis *Aegithalos caudatus* (5±5) 2/22 obs. 26.04-23.07/23.03-31.12

2015: 2 ind. Hakavik 26.4.2015 (Jens Tøndel Fossum). 1+ ind. Gommerud 23.7.2015 (Finn Michelsen).

2016: 5 ind. Åssideveien 23.3.2016 (Per Øystein Klunderud). 1+ ind. Kleivkastet 18.7.2016 (Finn Michelsen). 1+ ind. Gommerud 27.7.2016 (Finn Michelsen). 3-10 ind. jevnlig Fiskumvannet 8.-29.10.2016 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.). 1+ ind. Dramdal 1.11.2016 (Finn Michelsen). 3-10 ind. Fiskumvannet 2.-31.12.2016 (Jorunn Villand, Eirik Kristoffersen mfl.), maks. 27 ind. 4.12.2016 (Bjørn W. Penk, Noah N. Penk). 4 ind. Dramdal 3.12.2016 (Nina Sæther Vikøren). 4 ind. Fjerdingsstad 5.12.2016 (Svein Tangen).

Blåmeis *Cyanistes caeruleus* (165±53) 218/186 obs. 04.01-23.12/06.01-31.12

Vanlig gjennom hele året, sjelden mer enn 10 ind. sammen. Hyppigst vår og høst, mest tallrik om høsten. De fleste observasjoner er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund.

2015: Jevnlig 1-5 ind. på flere lokaliteter, maks. 10 ind. Fiskumvannet 1.11.2015 (Lars Dolmen).

2016: Jevnlig 1-5 ind. på flere lokaliteter, maks. 30 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten), 20 ind. Fiskumvannet 15.10.2016 (Jorunn Villand), 16 ind. Fiskumvannet 4.12.2016 (Bjørn W. Penk, Noah N. Penk).

Kjøttmeis *Parus major* (173±57) 216/163 obs. 04.01-25.12/06.01-31.12

Vanlig gjennom hele året, sjelden mer enn 10 ind. sammen. Hyppigst vår og høst, mest tallrikt om høsten.

2015: Jevnlig 1-5 ind. på flere lokaliteter, maks. 10 ind. Halshaugen 11.3.+13.-30.11.2015 (Anders Hals), 10 ind.

Fiskumvannet 19.4.2015 (Jon Ludvig Hals). 35 ind. ringmerket Hals 4.-19.10.2016 (Anders Hals).

2016: Jevnlig 1-5 ind. på flere lokaliteter, maks. 15 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten), 88 ind. ringmerket Hals 4.-19.10.2016 (Anders Hals).

Svartmeis *Periparus ater* (30±10) 16/17 obs. 09.01-15.12/05.01-22.11

Observert gjennom hele året, men normalt bare 1-2 ind. sammen.

2015: 1-2 ind. sporadisk gjennom hele året, flere lokaliteter, maks. 3 ind. Svartskurden 14.5.2015 (Eirik Kristoffersen).

2016: 1-2 ind. sporadisk gjennom hele året, flere lokaliteter.

Toppmeis *Lophophanes cristatus* (23±8) 7/9 obs. 14.02-26.12/17.02-25.10

2015: 2 ind. Øytjern og 2 ind. Kolbrekkvannet N 14.2.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 2 ind. Spærensetermyr 19.4.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Kolbergåsen 20.4.2015 (Anders Hals, Svein M. Søggen). 1 ind. Kroktertjern, Spærensetra 14.5.2015 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Kloppmyrdalen 6.6.2015 (Erik Bangjord). 1 ind. Kolbergåsen 26.12.2015 (Anders Hals).

2016: 1 ind. Øytjern og 1 ind. Kolbrekkvannet N 17.2.2016 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Geveltsetra 21.2.2016 (Hans Jørgen Nilsen). 1 ind. Hamretangen 22.3.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Sundhaugen 5.5.2016 (Bjørn Lauritzen). 1 ind. Fiskumvannet 26.5.2016 (Melvin Åsum). 2 ind. Brudevolltjern 21.9.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Dramdalsbakken 25.10.2016 (Nina Sæther Vikøren). Redusert forekomst de to siste årene.

Løvmeis *Poecile palustris* (6±4) 0/4 obs. /11.08-16.10

2015: Ingen observasjoner. Fåttallig og heller sjelden art i Øvre Eiker.

2016: 1 ind. Fiskumvannet 11.8.2016 (Lars Dolmen). 1 1K ringmerket Hals 14.8.2016 (Anders Hals). 3 ind. ringmerket Halshaugen/Hals 4.-16.10 (Anders Hals).

Granmeis *Poecile montanus* (37±19) 22/18 obs. 01.01-15.12/17.02-19.11

Observert sporadisk gjennom hele året, hyppigst i vinterhalvåret.

2015: 1-3 ind. sporadisk på flere lokaliteter januar-april og oktober-desember. 1 ind. Grasåsen 14.5.2015 (Eirik Kristoffersen).

2016: 1-2 ind. sporadisk på flere lokaliteter januar-april og september-november. 2 ind. reirbygging Mellomtjern 20.4.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Korvaldskogen V 7.7.2016 (Steinar Stueflotten). 1+ ind. Gommerud 28.7.2016 (Finn Michelsen).

Spettmeis *Sitta europaea* (58±37) **37/38 obs.** **08.01-26.12/05.01-27.11**

2015: 1-2 ind. observert jevnlig gjennom hele året på flere lokaliteter. 3 ind. Halshaugen 30.11.2015 (Anders Hals).

2016: 1-3 ind. observert jevnlig gjennom hele året på flere lokaliteter. Få sommerfunn.

Trekryper *Certhia familiaris* (11±3) **13/7 obs.** **04.01-26.12/25.04-26.12**

2015: 4 observasjoner av 1-2 ind. Fiskumvannet 4.1.-17.4.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Melvin Åsum, Marius von Glahn). 1 ind. Dunserudhagan 20.3.2015 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Røkeberg 21.5.2015 (Finn Michelsen). 1 ind. Hals 10.10.+13.11.2015 (Anders Hals). 4 observasjoner av 1 ind. Fiskumvannet 11.10.-6.12.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals, Morten Jagdum, Lennart Wam Hansson, Melvin Åsum). 1 ind. Kolbergåsen 26.12.2015 (Anders Hals).

2016: 1 ind. sang Gommerud 25.4.2016 (Finn Michelsen). 4 observasjoner av 1 ind. Fiskumvannet 20.-22.10.2016 (Øyvind Stickler, Trygve Tjønnås, Melvin Åsum, Jorunn Villand, Jan Erik Haugen, Ole Vignes). 2 ind. Fiskumvannet 4.12.2016 (Bjørn W. Penk, Noah N. Penk). 1 ind. Dramdal 26.12.2016 (Nina Sæther Vikøren).

Tornskate *Lanius collurio* (12±7) **17/9 obs.** **21.05-08.08/28.05-14.08**

2015: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 21.5.2015 (Lennart Wam Hansson). 1 par i passende hekkebiotop Ursvann 3.6.2015 (Anne Sørensen). 1 ind. (hann) Hegstad-Rudstua 10.6.-5.7.2015 (Eli Gates, Jorunn Villand). 1+ ad. m/mat til unger Tollåsen-Gørtjern 28.7.2015 (Finn Michelsen). Opptil 5 ind. (1 par m/3 1K) Fiskumvannet 28.7.-8.8.2015 (Bjørn W. Penk, Morten Jagdum, Melvin Åsum, Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson mfl.). 1 ind.

Sandsbukta, Eikeren 31.7.2015 (Eirik Kristoffersen). Seinest 2 ind. Hegstad beitemark 8.8.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: 1 par Råen 28.5.-5.6.2016 (Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten). 2 ind. Hegstad 24.7.2016 (Jorunn Villand). 1 1K ringmerket Hals 4.8.2016 (Anders Hals). 1-2 ind. (1K) Hegstad 7.-14.8.2016 (Jorunn Villand, Melvin Åsum).

Varsler *Lanius excubitor* (20±5) **67/76 obs.** **04.01-24.12/09.02-25.12**

Observert jevnlig ved Fiskumvannet i vinterhalvåret fra september til mars, hyppigst ultimo mars-medio april og september-oktober, mer sporadisk til sjelden ellers. 85 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet.

2015: 1 ind. stasjonær Fiskumvannet 4.1.-3.4.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand mfl.).

1 ind. Baksteval 22.2.2015 (Melvin Åsum). 1 ind. Hegstad beitemark 22.7.2015 (Kjell Jostein Woldvik). 1 ind. Hegstad

beitemark 12.9.2015 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. stasjonær Fiskumvannet 20.9.-7.12.2015 (Steinar Stueflotten, Melvin

Åsum, Morten Jagdum mfl.). 2 ind. Hegstadmyra 4.10.2015 (Anders Hals). 1 ind. Bergsvingen 2.11.2015 (Jorunn

Villand). 1 ind. ringmerket Halshaugen 13.11.2015 (Anders Hals). 1 ind. Fiskum 26.11.2015 (Steinar Stueflotten). 1 ind.

Hals 2.12.2015 (Anders Hals). Seinest 2 ind. Hegstad beitemark 24.12.2015 (Lennart Wam Hansson).

2016: 1 ind. Klommestein 9.2.+8.3.2016 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. stasjonær Fiskumvannet 17.2.-10.4.2016 (Lennart

Wam Hansson, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Bergsvingen 27.8.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals

12.9.2016 (Anders Hals). 1 ind. stasjonær Fiskumvannet 17.9.-25.12.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Morten

Jagdum mfl.). 1 ind. Hals 27.-30.9.2016 (Anders Hals). 1 ind. Fjerdingstad 8.11.2016 (Svein Tangen). 1 ind. Hokksund

flyplass 25.12.2016 (Jorunn Villand). Uvanlig mange observasjoner de to siste årene.

Nøtteskrike *Garrulus glandarius* (67±29) **72/47 obs.** **04.01-12.12/05.01-06.12**

Observert jevnlig gjennom hele året, normalt 1-4 ind. sammen, hyppigst og mest tallrikt om høsten. Flest observasjoner i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund.

2015: Jevnlig 1-4 ind. på flere lokaliteter gjennom store deler av året, mest tallrikt i oktober-november, maks. 6 ind.

Hegstad 2.11.2015 (Steinar Stueflotten) og 5 ind. Hegstad 7.11.2015 (Jorunn Villand).

2016: 1-4 ind. sporadisk gjennom det meste av året, hyppigst og mest tallrikt i september-oktober, maks. 10 ind.

Fiskumvannet 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten), 10 ind. Hals 2.+16.10.2016 (Anders Hals).

Skjære *Pica pica* (174±57) **191/129 obs.** **01.01-24.12/04.01-31.12**

Observert jevnlig gjennom hele året i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund, kun sporadisk ellers.

2015: Normalt 1-5 ind., sjelden mer enn 10 ind. sammen. Eksempler på noen store flokker i 1. kvartal: 20 ind.

Vestfosselva v/Bergsvingen 14.2.2015 (Steinar Stueflotten), 24 ind. Halshaugen, Hals 23.2.2015 (Anders Hals). 19 ind.

Bergsvingen 3.3.2015 (Eirik Kristoffersen) og 8.3.2015 (Steinar Stueflotten). 4. kvartal: maks. 12 ind. Langebru

24.12.2015 (Lennart Wam Hansson).

2016: Normalt 1-5 ind., sjelden mer enn 10 ind. sammen. Eksempler på noen store flokker i 1. kvartal: 12-16 ind. Bergsvingen flere dager, maks. 16 ind. Sørby, Bergsvingen 21.2.2016 (Steinar Stueflotten). 21 ind. Hals 29.2.2016 (Jorunn Villand). 4. kvartal: maks. 12 ind. Dramdal 19.11.2016 (Nina Sæther Vikøren).

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes* (8±4) **8/17 obs.** **14.02-13.12/16.02-28.11**

2015: 1 ind. Kolbrekkvannet N 14.2.2015 (Michael Wam Hansson, Lennart Wam Hansson). 1 ind. Fiskedammen, Finnemarka 26.4.2015 (Hans Jørgen Nilsen, Kari Nilsen). 1 ind. Kolbergåsen 28.9.2015 (Anders Hals). 1 ind. Hals 3.10.-13.11.2015 (Tore Vang, Anders Hals). 1 ind. Rolighet, Hals 8.-13.12.2015 (Anders Hals).

2016: 2 ind. Hals 16.2.2016 (Anders Hals). 1 ind. Kolbrekkvannet N 17.2.2016 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Råenåsen 9.-15.5.2016 (Anders Hals). 1 ind. Kolbrekkvannet N 19.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Gommerud 27.5.2016 (Finn Michelsen). 1 ind. Horsrud 6.6.2016 (Anders Hals). 1 ind. Kleivkastet 18.7.2016 (Finn Michelsen). 1 ind. Flessebergmyra 31.7.2016 (Finn Michelsen). 2 ind. Hals 11.8.2016 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 14.8.2016 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Hals 28.8.-3.9.2016 (Anders Hals). 1 ind. Hals 18.-28.11.2016 (Anders Hals).

Kaie *Corvus monedula* (62±14) **59/71 obs.** **03.01-06.12/24.01-11.12**

Observert jevnlig i perioden januar-mai og september-oktober i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund, i varierende antall, ofte i småflokker på 10-30 ind., sjelden mer enn 50 ind., ellers mer sporadisk. Ingen rapporterte observasjoner i juli eller august.

2015: Store flokker: 60 ind. Bergsvingen 9.3.2015 (Lennart Wam Hansson). 80 ind. Sem 7.10.2015 (Morten Jagdum). 70 ind. overflygende Fiskumvannet 24.10.2015 (Steinar Stueflotten, Melvin Åsum). 110 ind. overflygende Hegstad beitemark 27.10.2015 (Morten Jagdum). 60 ind. overflygende Lunde, Vestfossen 27.10.2015 (Jan Olav Nybo).

2016: 80 ind. Vestfossen 24.1.2016 (Lennart Wam Hansson). 50 ind. Bergsvingen 17.3.2016 (Steinar Stueflotten). 100 ind. Fossesholm 18.9.2016 (Jorunn Villand). 200 ind. ptNØ Fiskumvannet 20.10.2016 (Øyvind Stickler, Trygve Tjønnås). 150 ind. Fiskumvannet 29.10.2016 (Lars Dolmen). 50 ind. overflygende Fiskumvannet 30.10.2016 (Steinar Stueflotten). 1 par hekket Torberg, Vestfossen 9.5.2016 (Anders Hals).

Kornkråke *Corvus frugilegus* (7±5) **3/9 obs.** **18.03-26.04/08.03-23.10**

2015: 2 ind. Råen 18.3.2015 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Skarra 10.4.2015 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Skjelbred 26.4.2015 (Jens Tøndel Fossum).

2016: 1 ind. Bergsvingen 8.3.2016 (Anders Hals). 1 ind. Fossesholm 23.3.2016 (Jorunn Villand). 2 ind. Fiskumvannet 24.4.2016 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Hegstad 2.10.2016 (Anders Hals). 2 adult Langebru 9.10.2016 (Steinar Stueflotten). 15 ind. ptN Fiskumvannet 9.10.2016 (Steinar Stueflotten). 8 ind. Åker, Hokksund 21.10.2016 (Christoffer Mikalsen). 8 ind. Torespæren 22.10.2016 (Christoffer Mikalsen). 3 ind. Spæren 23.10.2016 (Stig Johan Kalvatn).

Svartråke *Corvus corone* (0) **1(2)/2 obs.** **(07.03)-27.10/28.03-31.03**

2015: [1 ind. Bergsvingen 7.3.2015 (Anders Hals), ikke godkjent av LRSK pt.]. 1 ind. Solstad, Hokksund 27.10.2015 (Jon Ludvig Hals).

2016: 1 ind. Fiskumvannet 28.-31.3.2016 (Melvin Åsum, Eirik Kristoffersen).

Kråke *Corvus cornix* (196±63) **208/221 obs.** **03.01-25.12/04.01-31.12**

Observert jevnlig gjennom hele året, mest tallrikt om høsten i september-oktober. >95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund/Loesmoen. Normalt 1-10 ind. i perioden mars til september, sjelden mer enn 20 ind. sammen.

2015: Største flokker: 50+ ind. Hellefossen 7.2.2015 (Jorunn Villand). 60 ind. Langebru 16.2.2015 (Jorunn Villand). 43 ind. Bergsvingen 3.3.2015 (Eirik Kristoffersen). 43 ind. Bergsvingen 29.8.2015 (Jorunn Villand). Siste 30 ind. Langebru 24.12.2015 (Lennart Wam Hansson).

2016: Største flokker: 60 ind. Bergsvingen 4.2.2016 (Steinar Stueflotten). 40 ind. Sørby 22.3.2016 (Steinar Stueflotten). 40 ind. Fossesholm 23.3.2016 (Jorunn Villand). 50 ind. Bergsvingen 14.9.+2.10.2016 (Steinar Stueflotten). 55 ind. Flesaker 28.9.2016 (Steinar Stueflotten). 80 ind. Spæren 23.10.2016 (Stig Johan Kalvatn). 100 ind. Fiskumvannet 29.10.2016 (Lars Dolmen). 80 ind. Fiskumvannet 27.11.2016 (Lars Dolmen). 65 ind. Langebru 10.12.2016 (Jorunn Villand).

Ravn *Corvus corax* (65±20) **113/69 obs.** **03.01-26.12/05.01-31.12**

1-2 ind. observert jevnlig gjennom hele året, hyppigst vår og høst, sjelden mer enn 2 ind. sammen.

2015: Største antall: 5 ind. Fiskumvannet 21.3.2015 (Steinar Stueflotten). 8 ind. Darbu 29.10.2015 (Jorunn Villand). 9 ind. Hegstad 31.10.2015 (Lennart Wam Hansson). 28 ind. Skarra 13.11.2015 (Anders Hals). Uvanlig mange observasjoner i 2015.

2016: Største antall: 4 ind. Hals 30.3.2016 (Anders Hals). 6 ind. Fiskumvannet 4.9.2016 (Lars Dolmen, Melvin Åsum, Steinar Stueflotten). 7 ind. Hals 13.12.2016 (Anders Hals). 14 ind. Hals 21.12.2016 (Anders Hals).

- Stær *Sturnus vulgaris*** (75±21) **75/97 obs.** **21.02-21.11/21.02-29.10**
 Observerert jevnlig i perioden mars-oktober, hyppigst om våren, mest tallrikt om høsten (september-oktober). >95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund.
2015: Først observasjon 1 ind. Bergsvingen og 1 ind. Kolbræk 21.2.2015 (Steinar Stueflotten), tidlig jf. normal ankomst: 13.3. ± 13 dager (35 år). Normalt 1-10 ind. om våren, maks. 32 ind. Bergsvingen 18.3.2015 (Eirik Kristoffersen). 20 ind. Bergsvingen + 20 ind. Sem 28.3.2015 (Steinar Stueflotten). 35 ind. Hegstadmyra 10.6.2015 (Eli Gates). 25 ind. Bergsvingen 20.6.2015 (Steinar Stueflotten). Sjelden >20 ind. om høsten, ingen store flokker, maks. 50-77 ind. Bergsvingen 2.-6.11.2015 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson).
2016: Først observasjon 6 ind. Sørby 21.2.2016 (Steinar Stueflotten). Opptil 30-40 ind. i mars-april, maks. 64 ind. Bergsvingen 20.3.2016 (Jorunn Villand). Normalt 1-12 ind. mai-juni, maks. 30 ind. Hegstad beitemark 19.6.2016 (Lars Dolmen). 100 ind. Bergsvingen 5.7.2016 (Melvin Åsum). Høst: 300 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Lars Dolmen). 100 ind. Fossholm 18.9.2016 (Jorunn Villand). 110 ind. Langebru 21.9.2016 (Jorunn Villand). 1000 ind. Bergsvingen 2.10.2016 (Anders Hals). 150 ind. Sem 13.10.2016 (Jorunn Villand). Seinest 15 ind. overflygende Hegstad beitemark 29.10.2016 (Jorunn Villand).
- Gråspurv *Passer domesticus*** (26±19) **19/14 obs.** **04.01-09.07/04.01-22.10**
 Kun sporadiske observasjoner gjennom det meste av året i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund.
2015: Sporadisk 4-10 ind. Ormåsen, Bergsvingen, Hokksund, Hellefossen januar-mai (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten mfl.), ellers 3 ind. Halshaugen 18.4.2015 (Anders Hals). 4 ind. Bermingrud 12.5.2015 (Anders Hals). 20 ind. Eiker Gårdssystemer 4.6.2015 (Jorunn Villand). 5 ind. Vestfossen 9.7.2015 (Andreas Winnem).
2016: Sporadisk 2-6 ind. Darbu, Bergsvingen, Halshaugen, Hokksund januar-februar (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten). 20 ind. Furua 27.2.2016 (Lars Dolmen). 1 hann ringmerket Halshaugen 28.4.2016 (Anders Hals). 1-3 ind. Hegstad beitemark og Råen 10.-24.7.2016 (Ellen Askum, Lars Dolmen, Jorunn Villand). 3-10 ind. Vestfossen 6.-18.9.2016 (Bjørn Lauritzen, Jorunn Villand). 2 ind. Hals 2.10.2016 (Anders Hals). 10 ind. Bergsvingen 13.10.2016 (Jorunn Villand). 2 ind. Fiskumvannet 22.10.2016 (Jan Erik Haugen, Ole Vignes).
- Pilfink *Passer montanus*** (109±60) **92/76 obs.** **04.01-21.11/06.01-03.12**
 >95 % av antall observasjoner gjort jevnlig gjennom hele året i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund.
2015: Jevnlig 2-10 ind. Darbu, Vestfossen, Ormåsen, Hals, Bergsvingen, Hokksund januar-april, maks. 15 ind. Sameia, Vestfossen 4.2.2015 (Magne Sjøblom). 6 ind. Hellefossen 13.4.2015 (Lennart Wam Hansson). 2 ind. Bermingrud 12.5.2015 (Anders Hals). 1-4 ind. Hegstad 17.5.-1.8.2015 (Steinar Stueflotten mfl.). 20 ind. Hals 25.7.2015 (Anders Hals). Jevnlig 5-20 ind. Hegstad beitemark august-oktober, maks. 50-60 ind. (Steinar Stueflotten mfl.). 100 ind. Råen 30.9.2015 (Jorunn Villand). 30-50 ind. Bergsvingen 2.-21.11.2015 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand).
2016: Jevnlig 2-10 ind. Darbu, Vestfossen, Halshaugen, Bergsvingen, Hokksund januar-april, maks. 20 ind. Halshaugen 20.1.2016 (Steinar Stueflotten), 15 ind. Furua 27.2.2016 (Lars Dolmen), 16 ind. Bergsvingen 22.3.2016 (Eirik Kristoffersen). 3 ind. Sundet 26.2.2016 (Lennart Wam Hansson). Jevnlig 1-10 ind. Hegstad beitemark mai-august, maks. 50 ind. Hegstad 20.8.2016 (Jorunn Villand). 40 ind. Bergsvingen 14.9.2016 (Steinar Stueflotten). 50 ind. Flesaker 14.9.2016 (Steinar Stueflotten). 200 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals). Jevnlig 5-20 ind. Hegstad september-oktober, maks. 50 ind. Hegstad 29.9.2016 (Jorunn Villand). 50 ind. Flesaker 2.10.2016 (Steinar Stueflotten). 15-20 ind. Bergsvingen 13.10 (Rune Zakariassen, Jorunn Villand). 15 ind. Bergsvingen 3.12.2016 (Steinar Stueflotten).
- Bokfink *Fringilla coelebs*** (185±52) **155/156 obs.** **12.01-07.11/20.01-27.12**
 Observerert jevnlig i perioden medio mars til medio oktober, hyppigst i trekketidene vår og høst. Sjelden vintergjest.
2015: Vinterfunn: 1 ind. Vestfossen 12.1.-4.2.2015 (Lennart Wam Hansson, Magne Sjøblom). Første vårobservasjon: 2 hann Fiskumvannet 14.3.2015 (Anders Hals). Jevnlig 2-10 ind., maks. 20 ind. Hals, Bergsvingen, Fiskumvannet 28.3.-19.4.2015 (Anders Hals, Leif Bjørn Lunde, Jon Ludvig Hals). 40 ind. ringmerket Hals 25.-31.7.2015 (Anders Hals). Sporadisk 1-8 ind. Fiskumvannet august-oktober, maks. 20 ind. Råen 8.10.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). Ingen store flokker på høsttrekket. Seinest 1 hann Fiskumvannet 7.11.2015 (Lennart Wam Hansson).
2016: Vinterfunn 1 hann Darbu 20.1.2016 (Steinar Stueflotten). Første vårobservasjon: 1 hann Sameia, Vestfossen 17.3.2016 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson). Jevnlig 2-10 ind. mars-mai. Opptil 10-15 ind. august-september, maks. 50 ind. Råen 18.9.2016 (Jorunn Villand). 9 ind. ringmerket Hals 5.-13.10.2016 (Anders Hals). Vinterfunn: 1 hann Røren 3.12.2016 (Jorunn Villand). 5 ind. Horgen 27.12.2016 (Jan Olav Nybo).
- Bjørkefink *Fringilla montifringilla*** (48±18) **39/35 obs.** **25.01-25.12/14.01-22.10**
 Observerert jevnlig på vårtrekket (mars-april) og på høsttrekket (medio september-oktober) mest tallrikt på høsttrekket. Heller sjelden vintergjest. 95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund.
2015: Vinterfunn: 1 ind. Sameia, Vestfossen 25.1.-26.2.2015 (Magne Sjøblom, Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 16.2.2015 (Anders Hals). 1 ind. Stryken, Hokksund 21.2.2015 (Steinar Stueflotten). Første vårobservasjon 6 ind.

Halshaugen 11.3.2015 (Anders Hals). Jevnlig 4-20 ind. Halshaugen 11.3.-19.4.2015 (Anders Hals mfl.). 1 ind. sang Smebrua 3.5.2015 (Steinar Stueflotten). Jevnlig opptil 100 ind. på høsttrekket 26.9.-22.10.2015, maks. 900 ind. Skjelbred 10.10.2015 (Eirik Kristoffersen). 200 ind. ptS Hegstad 11.10.2015 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals). 1-5 ind. Halshaugen i november (Anders Hals). Vinterfunn: 10-20 ind. Halshaugen 23.-25.12.2015 (Anders Hals). 2016: Vinterfunn: 8 ind. Halshaugen 14.1.2016 (Anders Hals). Første vårobservasjon 60 ind. Bergsvingen 2.3.2016 (Eirik Kristoffersen). Sporadisk 2-16 ind. Halshaugen 13.3.-5.4.2016. 20 ind. Hasselåsen 9.4.2016 (Per Øystein Klunderud). Jevnlig opptil 50 ind. på høsttrekket 18.9.-22.10.2016, store flokker: 200 ind. Krekling 28.9.2016 (Bjørn Lauritzen). 300 ind. Øvre Fåsen 12.10.2016 (Steinar Stueflotten). 300 ind. Bergsvingen 12.10.2016 (Eirik Kristoffersen). 500 ind. Bergsvingen 13.-16.10.2016 (Rune Zakariassen, Steinar Stueflotten). Seinest 100 ind. Sem 22.10.2016 (Jorunn Villand). Ingen registrerte desemberfunn i 2016.

Grønnfink *Carduelis chloris* (147±65) 101/74 obs. 04.01-25.12/17.02-03.12

Observert jevnlig gjennom det meste av året, hyppigst vår og høst. >90 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Kun sporadisk om sommeren i juni-august.

2015: Jevnlig opptil 10-20 ind. i januar-februar, sjelden >5-6 ind. i mars-mai. 150 ind. Rud, Fiskumvannet 1.8.2015 (Jorunn Villand). Jevnlig 2-20 ind. Fiskumvannet september-november, mer sporadisk Halshaugen og Bergsvingen, maks. 35 ind. Bergsvingen 20.11.2015 (Steinar Stueflotten). Seinest 10 ind. Halshaugen 25.12.2015 (Anders Hals).

2016: Første observasjon 3+1 ind. Mastebogen-Hakavik 17.2.2016 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 1-8 ind. Fiskumvannet-Bergsvingen-Halshaugen medio februar-mai, sporadisk ellers. Eneste sommerfunn: 3 ind. Skotselv 15.8.2016 (Geir Anderssen). Jevnlig 2-20 ind. Fiskumvannet-Hals medio september-oktober, sporadisk ellers, maks. 30 ind. Dramdalsbakken, Skotselv 24.9.2016 (Nina Sæther Vikøren). 50 ind. Bergsvingen 13.11.2016 (Jorunn Villand). Seinest 2 ind. Grindaveien og 5 ind. Sundet 3.12.2016 (Steinar Stueflotten).

Stillits *Carduelis carduelis* (63±12) 92/58 obs. 04.01-23.1/14.01-18.12

Jevnlig hele året, men kun sporadisk om sommeren (juni-august), hyppigst vår og høst. >95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Krekling og Hokksund. Normalt bare 1-5 ind., sjelden mer enn 10 ind. sammen.

2015: Større flokker: 14 ind. Hals 1.2.2015 (Anders Hals). 15 ind. Hegstad beitemark 29.8.2015 (Steinar Stueflotten). 30 ind. Bergsvingen 5.9.2015 (Lennart Wam Hansson). 20 ind. Hegstad beitemark 5.10.2015 (Jorunn Villand). 25 ind. Hegstad 31.10.2015 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Trond Aspelund, Kirsten Trogstad). 16 ind. Bergsvingen 5.11.2015 (Lennart Wam Hansson). 20 ind. Hals 6.11.2015 (Anders Hals). 30 ind. Hegstad 21.11.2015 (Jorunn Villand). 2016: Store flokker: 18 ind. Fjerdingstad 18.2.2016 (Svein Tangen). 20 ind. Flesaker 6.8.2016 (Bjørn Lauritzen). 30 ind. Bergsvingen 14.8.2016 (Steinar Stueflotten). 20 ind. Hals 13.9.-7.10.2016 (Anders Hals). 15 ind. Fiskumvannet 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals). 16 ind. Hals 13.12.2016 (Anders Hals). 22 ind. Hals 18.12.2016 (Anders Hals). Ellers 2 ind. reirbygging Klunderud 26.3.2016 (Per Øystein Klunderud).

Grønnsisik *Carduelis spinus* (90±33) 147/76 obs. 10.01-25.12/04.01-04.12

Observert jevnlig gjennom hele året, mest tallrikt om høsten i september-oktober. I varierende antall fra år til år.

2015: Typisk 1-10 ind. januar-august, maks. 12 ind. Sameia, Vestfossen 4.2.2015 (Magne Sjøblom). Mer tallrikt og i større flokker om høsten, ofte 10-50 ind., maks. 100-120 ind. Fiskumvannet 27.9.-10.10.2015 (Jan Olav Nybo, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand, Eirik Kristoffersen, Anders Hals mfl.). 70 ind. Fiskumvannet 22.10.2015 (Morten Jagdum). Maks. 25-30 ind. Fiskumvannet i november. Seinest 20 ind. Halshaugen 25.12.2015 (Anders Hals).

2016: Typisk 1-10 ind. januar-august, maks. 20 ind. Halshaugen 14.1.2016 (Anders Hals). Mer tallrikt om høsten, i flokker opptil 15-25 ind., maks. 40 ind. Fiskumvannet 18.9.2016 (Eirik Kristoffersen). Seinest 14 ind. Fiskumvannet 4.12.2016 (Bjørn W. Penk, Noah N. Penk).

Tornirisk *Carduelis cannabina* (17±6) 46/34 obs. 22.03-05.09/10.04-02.10

2015: Første observasjon 1 hann Furua 22.3.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet Fiskumvannet-Bergsvingen. Jevnlig 1-2 ind. Fiskumvannet april-primo august, maks. 6-8 ind.

Fiskumvannet 28.7.-1.8.2015 (Bjørn W. Penk, Noah N. Penk, Jorunn Villand). 2 ind. reirbygging Hegstad beitemark 24.5.2015 (Jorunn Villand). 6 ind. Hals 18.4.2015 (Anders Hals). Seinest 2 ind. Hegstad beitemark (Jorunn Villand) og 2 ind. Lundebakken nederst 5.9.2015 (Eirik Kristoffersen).

2016: Første observasjon 2 ind. Fiskumvannet 10.4.2016 (Jorunn Villand). Jevnlig 1-2 ind. (par) Fiskumvannet april-juli. 1 par Hals 23.5.-23.6.2016 (Anders Hals). Maks. 15 ind. Bergsvingen 7.8.2016 (Jorunn Villand). 5 ind. Fiskumvannet 18.9.2016 (Eirik Kristoffersen). Seinest 2 ind. Fiskumvannet 2.10.2016 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen).

Bergirisk *Carduelis flavirostris* (9±4) 8/4 obs. 03.03-30.04/20.10-23.10

2015: Kun observert på vårtrekket: 3 ind. Sundet 3.3.2015 (Anders Hals). 100 ind. Furua 22.3.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 12-14 ind. Bergsvingen 30.3.-5.4.2015 (Eirik Kristoffersen, Lennart Wam Hansson), maks. 60 ind.

Bergsvingen 3.4.2015 (Lennart Wam Hansson). 30 ind. Fiskumvannet 6.4.2015 (Steinar Stueflotten). 12 ind. Fiskum gamle kirke 30.4.2015 (Ken Adelsten Jensen, Wenche Ravn Wirum).

2016: Kun observert på høsttrekket: 5-10 ind. Fiskumvannet 20.10.2016 (Øyvind Stickler, Trygve Tjønnås, John Sandve, Knut Arne Monrad). 7 ind. Fiskumvannet 23.10.2016 (Stig Johan Kalvatn).

Gråsisik *Carduelis flammea* (42±24) 55/37 obs. 18.01-26.12/10.01-04.12

2015: Første observasjon 2 ind. Hokksund 18.1.2015 (Steinar Stueflotten). 1-5 ind. Fiskumvannet-Sem 25.3.-16.6.2015 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten mfl.). Mer tallrikt om høsten, jevnlig 15-30 ind. i perioden 25.9.-15.11.2015, maks. 50 ind. Hegstad beitemark 25.9.2015 (Jorunn Villand), 40 ind. Hegstadmyra 31.10.2015 (Lennart Wam Hansson, Trond Aspelund, Kirsten Trogstad), 40 ind. Fiskumvannet 19.11.2015 (Lennart Wam Hansson). Seinest 10 ind. Kolbergåsen 26.12.2015 (Anders Hals).

2016: Første observasjon 5 ind. Hals 10.-15.1.2016 (Anders Hals). 1-4 ind. flere lokaliteter mars-juni (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten mfl.). Mer tallrikt om høsten med opptil 20-25 ind. i perioden medio september-oktober (Steinar Stueflotten, Jens Tøndel Fossum, Lars Dolmen mfl.). Seinest 65 ind. Fiskumvannet 4.12.2016 (Bjørn W. Penk, Noah N. Penk).

Brunsisik *Carduelis cabaret* (6±2) 42/25 obs. 25.01-23.12/06.01-22.10

Alle observasjoner er gjort i kulturlandskapet Hegstad-Hokksund, sporadisk det meste av året, mest tallrikt i oktober-november. Stor økning i antall observasjoner de to siste årene, trolig pga. økt fokus på arten.

2015: Vinterfunn: 2 ind. Sameia, Vestfossen 25.1.-4.2.2015 (Magne Sjøblom). 1-2 ind. sporadisk Fiskumvannet 26.4.-5.7.2015 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson mfl.). 2 ind. ringmerket Hals 31.7.2015 (Anders Hals). 1-8 ind. jevnlig Fiskumvannet 5.9.-20.11.2015, maks. 10 ind. Fiskumvannet 27.9.2015 (Steinar Stueflotten, Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen mfl.). 100 ind. Hals 6.11.2015 (Anders Hals). 17 ind. ringmerket Hals 7.11.2015 (Anders Hals). Seinest 4 ind. Hals 13.-23.12.2015 (Anders Hals).

2016: Vinterfunn: 2 ind. Hokksund 6.1.2016 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. Hals 14.-17.1.2016 (Anders Hals). 1-4 ind. sporadisk Fiskumvannet 12.4.-8.7.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.). Sporadisk 1-2 ind. Fiskumvannet 21.9.-22.10.2016 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.). 2 hann ringmerket Hals 13.10.2016 (Anders Hals).

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera* (0) 0/2 obs. /25.07-14.08

2016: 1 ind. Drammenstjern, Finnemarka 25.7.2016 (Jon Ludvig Hals). 2 hunnf Drammenstjern, Finnemarka 14.8.2016 (Jon Ludvig Hals). Sist observert i Øvre Eiker: 1 ind. Ormåsen 9.3.1968 (Walter Henning Gundersen).

Grankorsnebb *Loxia curvirostra* (13±9) 27/24 obs. 08.02-24.12/05.01-22.05

2015: Sporadisk i skogstraktene gjennom det meste av året, hyppigst og mest tallrikt i oktober-november. 1-8 ind. sporadisk Vestsida (Kolbergtjernmyra-Junger-Grasåsen) 8.2.-14.5.2015 (Eirik Kristoffersen, Anders Hals mfl.). 1 par Tørjesetervollen, Finnemarka 26.4.2015 (Hans Jørgen Nilsen, Kari Nilsen). Ellers spredte observasjoner av 1-10 ind. sommer og høst, maks. 13 ind. overflygende Hegstad beitemark 17.10.2015 (Jorunn Villand). 100 ind. Hals 1.11.2015 (Anders Hals). 15 ind. Ospåsen 16.11.2015 (Anders Hals). 15 ind. Hals 8.12.2015 (Anders Hals). Seinest 6 ind. Hals 24.12.2015 (Anders Hals). Forekomsten varierer en god del fra år til år.

2016: Jevnlig 2-10 ind. i skogstraktene januar-mai, maks. 12 ind. Langebru 14.1.2016 (Lennart Wam Hansson). 15 ind. Steintjern, Vestsida 12.3.2016 (Eirik Kristoffersen). Seinest 3 ind. Øytjern 22.5.2016 (Lennart Wam Hansson mfl.).

Furukorsnebb *Loxia pytyopsittacus* (2±2) 5/1 obs. 14.02-10.07/12.03

2015: 3 ind. Kolbrekkvannet N 14.2.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 2 hann Dunserudhagan 20.3.2015 (Jan Trygve Bollrud). 1 par m/mat til 3 unger Østermoen 6.4.2015 (Anders Hals). 2 ind. Kolbergtjernmyra 19.4.2015 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Igletjern 10.7.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: 3 ind. Steintjern, Vestsida 12.3.2016 (Eirik Kristoffersen).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus* (38±16) 60/62 obs. 22.05-02.08/16.05-20.07

2015: 55 observasjoner (92 %) er gjort ved Fiskumvannet. Jevnlig 1-4 ind. Fiskumvannet (Rudstua-Hegstad-Tårnet) 22.5.-2.8.2015 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Morten Jagdum mfl.). 2 ind. sang Råen 25.5.-3.7.2015 (Jorunn Villand, Eli Gates). 2 ind. sang Fiskum gamle kirke 31.5.-16.6.2015 (Lennart Wam Hansson, Morten Jagdum mfl.). Ellers 1 ad. sang Lerberghaugen 27.5.2015 (Finn Michelsen). 1-2 ind. sang Lundebakken nederst-Skjelbred 28.5.-4.6.2015 (Steinar Stueflotten). 2 1K ringmerket Hals 27.-31.7.2015 (Anders Hals).

2016: 60 observasjoner (97 %) er gjort ved Fiskumvannet. Jevnlig 1-3 ind. Fiskumvannet (Rudstua-Hegstad-Tårnet) 16.5.-3.7.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Morten Jagdum, Lars Dolmen mfl.). 1 hann sang Fiskum gamle kirke 16.5.2016 (Morten Jagdum). 1-2 ind. sang Råen 17.5.-16.7.2016 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson). 1 ind. sang Rud, Fiskumvannet 30.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 hann Hals 19.6.2016 (Anders Hals). 1 ind. ringmerket Hals 20.7.2016 (Anders Hals).

Dompap Pyrrhula pyrrhula (105±61) **59/26 obs.** **04.01-07.12/01.01-18.12**

Observert jevnlig gjennom store deler av året, vanligst i vinterhalvåret.

2015: Jevnlig 1-9 ind. januar-april, maks. 12 ind. Hasselåsen 11.1.2015 (Per Øystein Klunderud), 18 ind. Haug kirke, Hokksund 18.1.2015 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. Bermingrud 3.-12.5.2015 (Anders Hals). 1 ind. Spærensetra 14.5.2015 (Eirik Kristoffersen). Jevnlig 1-3 ind. 8.10.-30.11.2015 (Anders Hals, Steinar Stueflotten mfl.), maks. 8 ind. Hellefossen 10.11.2015 (Lennart Wam Hansson), 7 ind. Sundet 26.11.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Sporadisk 1-3 ind. januar-mars, maks. 5 ind. overflygende Verpsletta 1.1.2016 (Jan Olav Nybo). 1 ind. Gunhildrud 14.5.2016 (Bjørn Lauritzen). 2 ind. Korvaldskogen V 7.7.2016 (Steinar Stueflotten). 1-3 ind. sporadisk 18.9.-18.12.2016, maks. 10 ind. Grindaveien 3.12.2016 (Steinar Stueflotten), 7 ind. Vestfossen 18.12.2016 (Jorunn Villand).

Kjernebiter Cocc. coccothraustes (30±14) **23/19 obs.** **23.01-25.12/20.01-19.11**

2015: 1-7 ind. Sameia, Vestfossen 23.1.-6.2.2015 (Magne Sjøblom, Rune Zakariassen). 12 ind. Sameia, Vestfossen 26.2.2015 (Steinar Stueflotten). 2-5 ind. Halshaugen 8.2.-23.4.2015 (Anders Hals). 1+ ind. Røkeberg 6.4.2015 (Finn Michelsen). 2 ind. Sundhaugen 26.4.2015 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Fiskum gamle kirke 31.5.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 1-5 ind. Halshaugen 28.10.-25.12.2015 (Anders Hals).

2016: 1 par Darbu 20.1.2016 (Steinar Stueflotten). 3-7 ind. Klunderud-Åssideveien-Hasselåsen 23.3.-9.4.2016 (Per Øystein Klunderud). 1-8 ind. Halshaugen 31.3.-28.4.2016 (Anders Hals, Lars Dolmen). 1 ind. Råenåsen 19.4.2016 (Anders Hals). 2 ind. Krambudalen 8.5.2016 (Steinar Stueflotten). 1 1K Åssideveien 11.6.2016 (Per Øystein Klunderud). 3 ind. Dramdalsbakken 5.10.2016 (Nina Sæther Vikøren). 3 hann + 1 hunn ringmerket Hals 5.-16.10.2016 (Anders Hals). 1 ind. Bergsvingen 12.10.2016 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Råen 13.11.2016 (Jorunn Villand). 1 ind. Dramdal 19.11.2016 (Nina Sæther Vikøren).

Snøspurv Plectrophenax nivalis (3±3) **1/3 obs.** **28.03/15.03-27.11**

2015: 1 hunn Heistad beitemark 28.3.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: 4 ind. Bergsvingen 15.3.2016 (Anders Hals). 1 hunnfarget overflygende Fiskumvannet 2.4.2016 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. overflygende Hegstad 27.11.2016 (Jon Ludvig Hals).

Gulspurv Emberiza citrinella (159±34) **147/140 obs.** **04.01-25.12/14.01-25.12**

Observert jevnlig gjennom hele året, hyppigst vår (mars-mai) og høst (september-november). Ca. 95 % av alle observasjoner er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund.

2015: Jevnlig 1-10 ind., størst antall i vinterhalvåret, men sjelden mer enn 20 ind. sammen. 40 ind. Vestfosselva v/Bergsvingen 18.1.2015 (Steinar Stueflotten). 40 ind. Råen 9.3.2015 (Lennart Wam Hansson mfl). 30-42 ind. Råen 5.-8.4.2015 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten mfl.). 30 ind. Råen 8.10.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 41 ind. Hegstad beitemark 10.11.2015 (Lennart Wam Hansson mfl.). 60 ind. Hals 24.12.2015 (Anders Hals). 30 ind. Hals 25.12.2015 (Anders Hals).

2016: Jevnlig 1-5 ind., størst antall i vinterhalvåret, men sjelden mer enn 10 ind. sammen. 30 ind. Bergsvingen 28.2.2016 (Jens Tøndel Fossum). 20 ind. Hals 13.11.2016 (Anders Hals). 200 ind. Bergsvingen 3.12.2016 (Steinar Stueflotten). 25 ind. Stuverud, Bermingrudveien 3.12.2016 (Jorunn Villand).

Sivspurv Emberiza schoeniclus (85±22) **152/165 obs.** **14.03-24.10/22.03-24.10**

Observert jevnlig i perioden ultimo mars – medio oktober. >95 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet, hyppigst i april-mai og på høsttrekket i september.

2015: Første observasjon 1 ind. Fiskumvannet 14.3.2015 (Steinar Stueflotten), tidlig jf. normal ankomst 28.3. ± 9 dager (34 år). Jevnlig 1-10 ind. Fiskumvannet april-mai, maks. 22 ind. Fiskumvannet 19.4.2015 (Jon Ludvig Hals), 20 ind. Fiskumvannet 17.5.2015 (Ken Adelsten Jensen, Trond Aspelund, Kirsten Trogstad). Ellers 1 ind. Bergsvingen 5.8.2015 (Lennart Wam Hansson). Høst: 1-10 ind. jevnlig Fiskumvannet september-medio oktober, maks. 25 ind. 12.9.2015 (Jon Ludvig Hals). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 24.10.2015 (Steinar Stueflotten).

2016: Første observasjon 2 ind. Fiskumvannet 22.3.2016 (Christian E. Pettersen). Jevnlig 1-10 ind. Fiskumvannet april-mai, maks. 20 adult sang Fiskumvannet 10.5.2016 (Frode Nordang Bye). 20 ind. Fiskumvannet 15.6.2016 (Arild Omberg). Ellers 1 ind. Tjuvøya 16.-17.4.2016 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Loesmoen v/Hagaøya 17.4.2016 (Jens Tøndel Fossum). 2 ind. Tjuvøya 17.5.2016 (Jens Tøndel Fossum). 1 hunn ringmerket Hals 3.8.2016 (Anders Hals). 1 ind. Bergsvingen 14.9.2016 (Steinar Stueflotten). Høsttrekket ellers: 1-5 ind. jevnlig Fiskumvannet medio september-medio oktober, maks. 50 ind. 17.9.2016 (Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten). 1 hann ringmerket Hals 5.10.2016 (Anders Hals). Seinest 1 ind. Fiskumvannet 24.10.2016 (Eirik Kristoffersen).

**Topp 50 observatører rangert etter antall registrerte observasjoner i Øvre Eiker på Artsobservasjoner
(Navn, bosted, antall observasjoner)**

2015	2016
1. Steinar Stueflotten, <i>Drammen</i> 2 348	1. Steinar Stueflotten, <i>Drammen</i> 2 347
2. Lennart Wam Hansson, <i>Solbergmoen</i> 1 663	2. Jorunn Villand, <i>Lier</i> 1 056
3. Anders Hals, <i>Vestfossen</i> 937	3. Lars Dolmen, <i>Kongsberg</i> 873
4. Jorunn Villand, <i>Lier</i> 773	4. Anders Hals, <i>Vestfossen</i> 645
5. Melvin Åsum, <i>Krokstadelva</i> 539	5. Melvin Åsum, <i>Krokstadelva</i> 534
6. Eirik Kristoffersen, <i>Vikersund</i> 520	6. Lennart Wam Hansson, <i>Solbergmoen</i> 488
7. Michael Wam Hansson, <i>Krokstadelva</i> 337	7. Eirik Kristoffersen, <i>Vikersund</i> 343
8. Morten Jagdum, <i>Kongsberg</i> 277	8. Morten Jagdum, <i>Kongsberg</i> 330
9. Jon Ludvig Hals, <i>Geithus</i> 185	9. Jens Tøndel Fossum, <i>Hønefoss</i> 180
10. Eli Gates, <i>Klokkarstua</i> 139	10. Bjørn Lauritzen, <i>Kongsberg</i> 165
11. Ken Adelsten Jensen, <i>Skedsmokorset</i> 126	11. Øyvind Stickler, <i>Sandefjord</i> 91
12. Bent Ellingsen, <i>Drammen</i> 123	12. Jon Ludvig Hals, <i>Geithus</i> 84
13. Jens Tøndel Fossum, <i>Hønefoss</i> 117	13. Jan Olav Nybo, <i>Oslo</i> 76
14. Lars Dolmen, <i>Kongsberg</i> 98	14. Per Øystein Klunderud, <i>Fiskum</i> 70
15. Magne Sjøblom, <i>Hokksund</i> 89	15. Marius von Glahn, <i>Hønefoss</i> 68
16. Trond Aspelund, <i>Enebakk</i> 84	16. Bent Ellingsen, <i>Drammen</i> 65
17. Kirsten Trogstad, <i>Enebakk</i> 84	17. Nina Sæther Vikøren, <i>Skotselv</i> 64
18. Arild Gauteplass, <i>Geilo</i> 80	18. Ken Adelsten Jensen, <i>Skedsmokorset</i> 63
19. Finn Michelsen, <i>Krokstadelva</i> 80	19. Jostein Bærø Engdal, <i>Sætre</i> 61
20. Hege Kvarstein Gauteplass, <i>Geilo</i> 79	20. Rune Zakariassen, <i>Lommedalen</i> 59
21. Leif Bjørn Lunde, <i>Vigrestad</i> 77	21. Frode Nordang Bye, <i>Svelvik</i> 56
22. Kevin Wam Hansson, <i>Solbergmoen</i> 74	22. Hege Kvarstein Gauteplass, <i>Geilo</i> 51
23. Hans Jørgen Nilsen, <i>Krokstadelva</i> 69	23. Arild Gauteplass, <i>Geilo</i> 51
24. Rune Zakariassen, <i>Lommedalen</i> 64	24. Trygve Tjønnås, <i>Vestskogen</i> 50
25. Gjermund Graver, <i>Fenstad</i> 63	25. Mette Myhrer, <i>Minnesund</i> 49
26. Jostein Bærø Engdal, <i>Sætre</i> 61	26. Arild Omberg, <i>Risør</i> 47
27. Erik Bangjord, <i>Ranheim</i> 61	27. Jens Erik Nygård, <i>Gullaug</i> 43
28. Olav Sâtvedt, <i>Skollenborg</i> 55	28. Jan Erik Haugen, <i>Oslo</i> 41
29. Nicolai Wam Hansson, <i>Krokstadelva</i> 46	29. Terje Axelsen, <i>Stokke</i> 41
30. Andreas Winnem, <i>Trondheim</i> 45	30. Ole Vignes, <i>Oslo</i> 41
31. Jan Olav Nybo, <i>Oslo</i> 45	31. Rolf Kristoffersen, <i>Porsgrunn</i> 38
32. John Apeland, <i>Lillehammer</i> 43	32. Finn Michelsen, <i>Krokstadelva</i> 35
33. Marius von Glahn, <i>Hønefoss</i> 41	33. Jonas Langbråten, <i>Vanse</i> 32
34. Jan Trygve Bollerud, <i>Fiskum</i> 35	34. Fredrik Stige, <i>Kongsberg</i> 32
35. Jan Erik Haugen, <i>Oslo</i> 34	35. Ellen Askum, <i>Oslo</i> 32
36. Kari Nilsen, <i>Krokstadelva</i> 33	36. Leif Bjørn Lunde, <i>Vigrestad</i> 31
37. Leif Fage, <i>Borøy</i> 33	37. Hans Jørgen Nilsen, <i>Krokstadelva</i> 31
38. Stig Johan Kalvatn, <i>Oslo</i> 29	38. Eli Gates, <i>Klokkarstua</i> 29
39. Ole Martin Olsen, <i>Vesterøy</i> 29	39. Stig Johan Kalvatn, <i>Oslo</i> 27
40. Arild Omberg, <i>Risør</i> 26	40. Bjørn W. Penk, <i>Lier</i> 26
41. Per Øystein Klunderud, <i>Fiskum</i> 26	41. Bjørn Reiel Iversen, <i>Tønsberg</i> 20
42. Odd Rygh, <i>Rissa</i> 25	42. Michael Wam Hansson, <i>Krokstadelva</i> 19
43. Kjell Jostein Woldvik, <i>Klæbu</i> 25	43. Simon Rix, <i>Oslo</i> 18
44. Audun Jahren, <i>Åmot</i> 24	44. Kjell Isaksen, <i>Oslo</i> 16
45. Kari Mathilde Engdal, <i>Sætre</i> 22	45. John Sandve, <i>Nesoddtangen</i> 15
46. Random Person, <i>City</i> 21	46. Knut Arne Monrad, <i>Tjodalyng</i> 14
47. Jens Erik Nygård, <i>Gullaug</i> 21	47. Steinar Sannes, <i>Helle</i> 14
48. Arvid Sørby, <i>Stokke</i> 21	48. Kari Mathilde Engdal, <i>Sætre</i> 14
49. Wenche Ravn Wirum, <i>Rælingen</i> 21	49. Vegard Finset Fjeldheim, <i>Hemsedal</i> 12
50. Svein M. Søggen 18	50. Bent Fjeldheim, <i>Hemsedal</i> 12
Totalt 96 observatører	Totalt 102 observatører

Eiker Ringmerking pr. 31.12.2016

Av Anders Hals

ART	Perioden 1983-2014	2015		2016		Perioden 1983-2016
		Pulli	Ad.	Pulli	Ad.	
Knoppsvane	40		2			42
Spurvehauk	14				1	15
Strandsnipe	25				2	27
Fiskemåke	42				1	43
Spurveugle	9				1	10
Vendehals	162		4		5	171
Grønnspekk	5		1			1
Flaggspett	156		7		8	171
Dvergspett	7		2			9
Sandsvale	191					191
Låvesvale	234		14		13	261
Taksvale	98		1			99
Trepiplerke	123		8		14	145
Linerle	279		8		2	289
Gjerdesmett	84		1		5	90
Jernspurv	520		3		30	553
Rødstrupe	2 053		70		114	2 237
Blåstrupe	19				2	21
Rødstjert	80		1		2	83
Svartrost	840		18	8	33	899
Gråtrost	1 021		12		32	1 065
Måltrost	414		8	4	27	453
Rødvingetrost	449		7	5	12	473
Gulsanger	10				2	12
Møller	58		2		5	65
Tornsanger	123		10		3	136
Hagesanger	652		20		39	711
Munk	1 161		82		155	1 398
Bøksanger	4				1	5
Gransanger	337		20		13	370
Løvsanger	2 236		119		191	2 446
Fuglekonge	88		4		9	101
Gråfl.snapper	210		23		27	260
Svarthvit fluesnapper	5 969	144	4	100	9	6 226
Løvmeis	93				4	97
Granmeis	314				3	317
Toppmeis	39		1			40
Svartmeis	625		2	32	6	665
Blåmeis	6 956	43	81	133	118	7 331
Kjøttmeis	10 666	172	102	194	175	11 309
Spettmeis	249	5	9	7	10	280
Trekryper	87		1			88
Tornskate	66		1		1	68
Varsler	5		1			6
Nøtteskrike	132		7		3	142
Skjære	216				2	218
Stær	1 317	8	2	3	8	1 338
Gråspurv	179				6	185
Pilfink	904	4	7	3	37	945
Bokfink	4 501		132		113	4 746
Bjørkefink	2 896		140		298	3 334
Grønnefink	13 450		108		136	13 694

ART	Perioden 1983-2014	2015		2016		Perioden 1983-2016
		Pulli	Ad.	Pulli	Ad.	
Stillits	135		10		14	159
Grønnsisik	5 105		63		20	5 188
Tornirisk	19		3		1	23
Gråsisik	852		9		2	963
Brunsisik	213		21		20	254
Grankorsnebb	6		1			7
Rosenfink	23		2		1	26
Dompap	2 432		8		5	2 445
Kjernebiter	342		42		42	426
Gulspurv	1 129		56		82	1 267
Sivspurv	211				1	212
Andre	761					761
120 arter	71 705					
Sum 2015 (50 arter)		375	1 264			
Sum 2016 (54 arter)				489	1 867	
Sum 1983 - 2016						76 075

Forkortelser/symbolbruk (gjelder både gjenfunn og kontroller):

M = hann

F = hunn

X = kjønn ukjent

pull. = reirunge

1K = fugl i første kalenderår (og tilsvarende for 2K, 3K osv.)

1K+ = fugl i første kalenderår eller eldre (og tilsvarende for 2K+, 3K+ osv.)

x i parentes etter funnsted = fugl funnet død (vindu, trafikk o.a.)

v i parentes etter funnsted = fugl kontrollert og sluppet med samme ring

+ i parentes etter funnsted = fugl skutt/drept av menneske på annen måte

i parentes etter funnsted = fugl drept av rovvilt (hauk, katt osv.)

Gjenfunn innrapportert i 2015 eller 2016:

Art	Kjønn- alder	Merke- lokalitet	M.dato	Funnsted	Land	F.dato	Km N, S, V, Ø
Hettemåke	X Pull	Bekkeskjæret	17.06.10	Tønsberg (v)	Norge	09.05.14	31 S
Hettemåke	X Pull	Sande	17.06.10	Bærum (v)	Norge	05.04.14	41 N
Hettemåke	F 2K+	Krokstadelva	13.04.13	Gran	Norge	29.04.13	80 N
Sildemåke	X Pull	Svelvik	24.06.10	Svelvik (x)	Norge	26.04.15	2 N
Sildemåke	X Pull	Kattholmane	20.06.12	Tanj Beach (v)	Gambia	28.01.13	5 592 S
Gråmåke	X Pull	Hurum	21.06.12	Hurum	Norge	19.19.14	3 km S
Linerle	X 1K	Hals	18.07.12	Fiskumvannet	Norge	06.04.14	4 S
Rødstrupe	M 2K+	Hals	05.07.09	Bielefeld-Schlesche (#)	Tyskland	11.11.13	860 S
Gråtrost	M 2K+	Hals	28.04.13	Berendrecht (v)	Belgia	06.11.13	993 S
Munk	M 1K	Hals	20.08.11	Helgoland (v)	Tyskland	09.09.11	632 S
Munk	X 1K	Hals	25.07.12	Stroggill	Hellas	21.10.12	2 413 SØ
Blåmeis	X 2K+	Konnerud	23.09.12	Strömstad (v)	Sverige	29.01.14	148 SØ
Blåmeis	X 2K+	Konnerud	23.09.12	Strömstad	Sverige	17.02.14	112 S
Spettmeis	X Pull	Krekling	02.06.14	Kongsberg (x)	Norge	25.10.14	7 V
Bokfink	F 2K+	Hals	12.09.14	Hertfordshire (x)	England	24.03.15	1 096 SV
Bokfink	M 1K	Hals	19.09.09	Weser Ems (x)	Tyskland	14.02.14	804 S
Bokfink	M 3K+	Halshaugen	09.04.12	Dorset (v)	England	09.12.13	1 232 SV
Grønnfink	M 2K+	Halshaugen	08.06.12	Kongsberg (x)	Norge	10.03.14	14 SV
Grønnfink	M 2K	Hals	06.02.11	Darbu (#)	Norge	03.10.11	5 S
Grønnfink	F 2K+	Hals	09.09.12	Bergen (v)	Norge	02.09.13	257 V
Grønnsisik	M 3K+	Hals	02.04.10	Merseyside (v)	England	31.03.13	1 057 SV
Grønnsisik	M 2K	Hals	31.03.12	Hareid (v)	Norge	18.08.12	356 NV

Art	Kjønn- alder	Merke- lokalitet	M.dato	Funnsted	Land	F.dato	Km N, S, V, Ø
Grønnsisik	M 2K	Halshaugen	22.04.12	Côtes d'Armor (v)	Frankrike	13.01.13	1 531 S
Grønnsisik	M 3K+	Halshaugen	28.04.12	Hamburg (#)	Tyskland	23.04.12	676 S
Grønnsisik	M 2K	Konnerud	04.05.12	Hemsedal (v)	Norge	19.05.13	156 NV
Grønnsisik	M 2K+	Geithus	16.05.13	Gjesdal (v)	Norge	06.07.13	239 SV
Grønnsisik	M 2K	Hals	18.04.14	Östre Frölunda (#)	Sverige	01.05.15	321 SØ
Grønnsisik					Tyskland	03.05.15	
Grønnsisik	M 2K+	Vatsfjorden, Ål	10.08.15	Hengelo (x)	Nederland	03.03.16	939 S
Dompap	F 3K+	Hals	04.03.12	Himsjø (x)	Norge	15.03.14	6 NV
Kjernebiter	M 1K+	Hals	10.11..09	Læsø (v)	Danmark	13.12.13	285 SV
Gulspurv	F 1K	Hals	03.1014	Revtangen (v)	Norge	05.11.14	269 SV

Fremmedkontroller innrapportert i 2015 og 2016:

Art	Kjønn og alder	Merke- sentral	Land	Merke- dato	Kontroll- sted	Kontroll- dato	Km N, S, V, Ø
Grågåås	X 2K+	Oslo	Norge	11.06.11	Steinberg (v)	09.03.14	49 V
Grågåås	X 2K+	Oslo	Norge	11.06.11	Steinberg (v)	10.03.15	49 V
Gråmåke	X Pull	Murmansk	Russland	21.06.14	Mjøndalen	30.10.14	1 369 SV
Jernspurv			Tyskland		Finnemarka (x)	14.06.15	
Rødstrupe			Belgia		Hals (v)	17.04.10	
Rødstrupe			Belgia		Hals (v)	01.06.10	
Rødstrupe			Nederland		Loesmoen (x)	12.04.15	
Svarttrost	M 2K+	Cumbria	England	05.12.96	Hals (v)	20.03.99	981 NØ
Svarttrost			Nederland		Hvitvingfoss (#)	05.04.15	

Hull i tabellene indikerer at dataene ikke er komplette, men det rokker ikke ved opprinnelsesland.

Kasse- og ringmerkingsarbeid 2015 og 2016

All ringmerking med nett har foregått på Hals etter tilnærmet samme rutiner som har vært brukt hele tida siden virksomheten flyttet fra Furua til Hals i 1997/-98, dvs. faste nettplasser og faste tider (fangst i utgangspunktet fra ca. soloppgang og fram til «midt på dagen»). Utenom noe føring sein vinter/vår, er det ikke brukt lokkemidler. Det benyttes således heller ikke lyd i noen del av fangsten.

2015:

2015 ble et spesielt år – bl.a. det dårligste noen gang målt ut fra hekkesuksess i kassene. I de ca. 230 kassene ble det kun merket 375 reirunger. Årsaken var i all hovedsak en uvanlig kald mai og første halvdel av juni som ga null klekking av insekter – og ikke mindre enn 45 døde meisekull! «Fenomenet» var entydig over nær sagt hele det lavereliggende Sør-Norge.

I tallet ligger også noen kull der rugingen ikke ble fullført. Der det var døde unger, kunne disse være så store at det trolig bare manglet få dager på at de skulle ha fløyet ut. Kjøttmeisene la i en viss grad om, men omlagte kull har aldri normal størrelse. Omlagte blåmeiskull ble ikke funnet, og svartmeis ble ikke i det hele tatt registrert i kassene denne våren/forsommeren.

Svartmeis er den tidligste hekkeren blant meisene. Den har normalt store unger 17. mai, og den kalde våren fikk derfor trolig ekstra hard effekt på hekking/hekkesuksess hos den arten. Svartvit'ene hadde derimot et normalt år fordi deres unger ikke var klekket før varmen kom og insektene begynte å klekke rundt 10. juni.

I tillegg ble 11 av i alt 20 kasser som står ved Varlo ranet i hekketida av flaggspett. Det var kull i åtte av de 11 kassene, og alt var tomt/dødt da hovedsjekken i kassene skulle foretas rundt 10. juni.

Det ble loggført 72 fangstdager inkl. en relativt omfattende sjekking av kassene. Dette gir 22,8 fugler pr. ringmerkingsdag. Pga. det store frafallet av kull ble det mange turer for å få best mulig oversikt over evt. omlegging. Fra merkingen av voksne fugler tas med at det ikke ble ringmerket granmeis eller løvmeis i det hele tatt og kun tre jernspurver og åtte dompaper.

For øvrig fra voksenfuglmerkingen nevnes én grønn- og to dvergspett, 14 låvesvaler, ei taksvale (den første overhodet fanget på Hals), brukbart blant sangerne, én varsler, tre tornirisker, 21 brunsisiker, én grankorsnebb og 42 kjernebitere.

2016:

På kassesektoren ble det gjort en liten innsats mht. kassene ved Fiskumvannet. Nå henger det ute 28 kasser i nordenden. Antallet kull var imidlertid kun sju – kjøttmeis, blåmeis og svarthvit fluesnapper.

De øvrige kassefeltene – Søndre Varlo , på Hals, Kolbergåsen, Ospåsen og Grasåsen, var brukbart bebodd. På 230 kasser ble det 467 unger. Det gledelige var at alle de tre vanlige meiseartene (kjøtt-, blå- og svartmeis) var tilbake på normalt nivå etter den usedvanlig skrøpelige hekkesesongen i 2015.

Alt i alt ble det ringmerket 2 356 fugler fordelt på 54 arter i 2016, men på sektoren for merking av voksne fugler – der alt foregikk på Hals, gikk det svært trått på vårparten. Således gikk ikke bokfink nr. 10 for året i nettet før 17. juli! Normalt kunne tallet for vårsesongen fort vekk ha vært det ti-dobbelte.

Antallet merkede, voksne fugler merket var 1 864. Det tok seg noe opp mot slutten av høstsesongen, men antallet pr. fangst-/merkedag var langt under snittet. Normalt blir det 70-80 loggførte dager pr. år. I 2016 ble det merket på 102 datoer – fra en time eller to og til ca. «midt på dagen» pr. dag (23,1 fugler pr. ringmerkingsdag, dvs. ganske på linje med det svake foregående året).

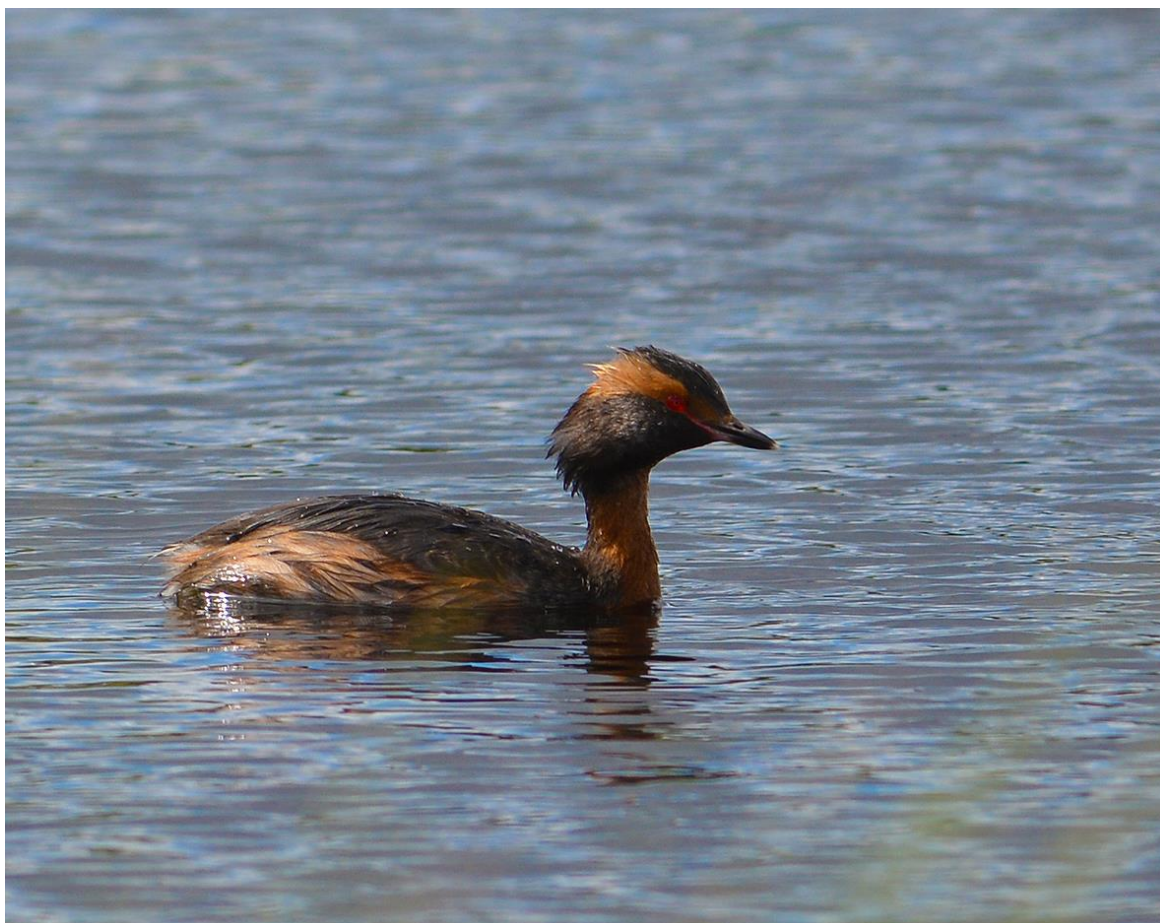
Av de 54 artene er det ett og annet litt utenom det vanlige. En bøksanger ble ringmerket – den første av den arten siden 1988, og mellom en potetåker og et lite redskapskjul på gården 40 m fra trappa inn til våningshuset gikk av alle ting to strandsniper i nettet utpå ettersommeren.

Av slekter/grupper som slo bra til, må sangerne trekkes fram. 2 gulsangere, 5 møllere, 3 tornsangere, 39 hagesangere, hele 155 munkere (høyeste årsantall siden opplegget startet i 1983), den ene bøksangeren, 13 gransangere, 191 løvsangere og 9 fuglekonger. I tillegg hele 27 gråfluesnappere.

Utenom dette bl.a. ei spurveugle, en spurvehauk, ei fiskemåke (reirunge/1K v/det nye rekkehusfeltet «Eplehagan» ved Sem), 30 jernspurver, 5 gjerdesmetter, 14 trepiplerker, 13 låvesvaler, 114 rødstruper, 5 vendehalser, 2 blåstruper, 2 rødstjerter, 31 måltroster, 4 løvmeiser og kun 3 granmeiser, 14 stillitser, én tornirisk, én rosenfink, kun 5 dompaper, 42 kjernebitere, hele 82 gulspurver og 2 sivspurver.

Horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud 2016

Torgrim Breiehagen & Per Furuseth

Februar 2017

 **NATURVERNFORBUNDET
I BUSKERUD**

Sammendrag horndykker 2016

Denne rapporten fokuserer på hekkeperioden av horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud i 2016, men tar også med noen data om vår- og høstforekomsten i fylket fra **AO** (Artsobservasjoner for fugl). Fra november 2015 er horndykker **rødlistet** i kategorien **VU** (**sårbar**) på den norske **rødlista** for arter (Henriksen & Hilmo 2015).

Totalt ble det funnet **6+ (7) hekkende par** i Øvre Hallingdal i **2016**, men ungeproduksjonen var bare på **6+** unger. I perioden **2012-2015** varierte antall hekkende par mellom **4-6** og ungeproduksjonen mellom **6-13 unger** (se Tabell 2).

**Forside: Horndykker
Golsfjellet 11.7.2016**

Foto: Per Furuseth

Forfattere:

Torgrim Breiehagen,
Breievegen 201, 3570 Ål.

E-post: tbreieha@online.no Tlf. 414 50 455 (m)

Per Furuseth,
Hovsvegen 154, 3577 Hovet.

E-post: p-furuse@online.no Tlf. 992 61 638 (m)

Rapporten er utarbeidet for Fylkesmannen i Buskerud i samarbeid med:

Naturvernforbundet i Buskerud,
Åssideveien 525, 3322 Fiskum.
Fylkessekretær: Per Ø. Klunderud
Tlf. 32 75 05 04, e-post: pedrokl@online.no

Forord: Denne rapporten sammenfatter forekomsten av horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud i 2016 med vekt på registrering av hekkende fugl. I perioden 2012 -2015 ble det også foretatt en kartlegging av hekkebestanden i Buskerud (*Breiehagen & Furuseth 2012, 2013, 2015 & 2016*). Fylkesmannen i Buskerud har også i 2016 bevilget **kr. 5 000** til Naturvernforbundet i Buskerud for kartlegging av hekkeforekomsten av horndykker i fylket. Vi takker Fylkesmannen i Buskerud for økonomisk støtte til denne undersøkelsen.

INNHOOLD

Sammendrag	2
Forord	3
1. Innledning	4
2. Metoder	4
3. Kartleggingsområdet	5
4. Resultater 2016	5
4a. Vinterfunn i Buskerud.....	5
4b. Vårtrekk i Buskerud	5
4c. Hekkeresultater horndykker	6
4d. Ny hekkelokalitet i Hallingdal – kort beskrivelse.....	8
4e. Hekkefenologi for horndykker i Hallingdal.....	8
4f. Høsttrekk horndykker	9
4g. Trusler/tiltak.....	9
5. Diskusjon	9
6. Referanser	10

1. Innledning:

Horndykker (*Podiceps auritus*) er plassert i kategorien **VU (sårbar)** i den norske **rødlista 2015** (Henriksen & Hilmo 2015). Dette pga. en betydelig bestandsnedgang i Troms, men med en stabil eller økende bestand i Sør-Norge.

I en NINA kortrapport nr. 12 fra 2015 skriver Hanssen, S.A m. fl. følgende: **«på 52 lokaliteter fordelt på åtte kommuner i Troms har antallet hekkende par horndykker blitt overvåket siden 2001. Bestanden har blitt redusert med rundt 90 % med den sterkeste nedgangen i årene mellom 2001 og 2009. Rundt 2009 stoppet denne tilbakegangen noe opp, men fra og med 2010 har nedgangen fortsatt og i 2014 utgjorde bestanden bare 10 % av 2001-nivået»**

Siste nasjonale bestandsvurdering anslår bestanden i Norge til å være i størrelsesorden 650-750 par (Shimmings & Øien 2015). I Buskerud har arten bare blitt funnet hekkende i øvre delen av Hallingdal, første gang i 1995 (mislykket) i Veslefjorden, Geilo, Hol kommune (Breiehagen & Furuset 2012). I de siste 5 årene har det blitt registrert mellom 4-6 hekkende par (se Tabell 2 og Breiehagen & Furuset 2016).

2. Metoder:

De viktigste registreringsmetodene for kartlegging av horndykker i **Buskerud i 2016** har vært de samme som i perioden 2011-15:

- *Bruk av alle innlagte data fra «Artsobservasjoner for fugler» (AO).*
- *Vårsjekk: registreringer på vårtrekk eller ankomst hekkelokalitet.*
- **Registrering av hekking/hekkefenologi:** dvs. observasjoner av reirbygging, reir, ruging og observasjon av unger som aldersbestemmes. Dato for rugende fugl er brukt når det er sannsynlig at ruging nettopp har startet. Observasjoner og aldersbestemmelse av unger i første del av juli har vist seg å være en god metode i Hallingdal. Alder på ungene ble estimert i felt eller fra bilder og helst med de voksne som målestokk (bilder). Dette er mest nøyaktig første uken, mer usikker etter 15 dager (± 5 dager). Likevel er det verdifullt å estimere alder på ungene (grov skala) for å få hekkefenologiske data fra kartleggingsområdet. For utregning av **estimert eggleggingsdato** (fullagt eggkull) er det benyttet en standard rugetid på **23 dager**.
- **Sjekk av potensielle hekkelokaliteter** (tjern av ulik størrelse) i utvalgte områder i Hallingdal, for det meste tjern i bjørke- og seterregionen. Mange tjern ble sjekket på avstand med teleskop/kikkert, de fleste med negativt resultat.
- *Høsttrekk/vinterfunn (observasjoner/AO)*
- *Hver hekkelokalitet har fått en kommunebokstav og et nummer.*
- *Beskrivelse av nye hekkelokaliteter (trusler, vurdering og tiltak). Eget ark blir sendt til fylkesmannen i Buskerud med nøyaktig lokalisering (ikke med i rapporten).*

3. Kartleggingsområdet:

Hekkeforekomsten av horndykker i Buskerud ligger i Øvre Hallingdal (Fig. 1, se også Breiehagen & Furuseth 2016). I hekkeperioden i 2016 har **potensielle** hekkelokaliteter i Øvre Hallingdal blitt sjekket. Trekkobservasjoner gjøres også på vår- og høsttrekk i hele Buskerud (AO=artsobservasjoner for fugl). Om høsten observeres horndykker mest i de store fjordene i Nedre Buskerud.

Figur 1: Buskerud fylke med kommuner: hekkende horndykker er funnet i Øvre Hallingdal i kommunene: **Hol, Ål, Gol og Hemsedal.**

4. Resultater 2016:

4a. Vinterfunn i Buskerud: Nedre Buskerud. Ingen vinterfunn ble registrert, første vinterfunn i Buskerud var i 2015 (Breiehagen & Furuseth 2016).

4b. Vårtrekk i Buskerud: Nedre Buskerud. Første vårfunn i **Buskerud** med 1 ind. i Tyrifjorden, Hole 25.3 (AO). Deretter 1-3 ind. på flere lokaliteter i hele april, med max. 8 ind. 25.4 ved Røsholmstranda, Nordfjorden, Ringerike og 6 ind. i Nordfjorden 1.5 (AO)

Hallingdal: 2 ind. 27.4. Strandafjorden, Ål og med størst antall 6 ind. 8.5 (AO). I Hemsedal ble 2 ind. registrert i Eikredammen 1.5. (AO).

På hekkelokalitet Øvre Hallingdal (se også Tabell 2): A3 (Ål) – 1. ind. på plass på allerede 29.4 og 1 par med reirbygging samme sted 11.5. Videre 1 par Hammartjernet, Golsfjellet syd 8.5 og et par 17.5 på hekkelokalitet G7, Golsfjellet, Gol (AO).

Vurdering: Allerede i første halvdel av april var det registrert mange horndykkere i Nedre Buskerud. Forekomsten av vårtrekkene horndykker i Buskerud har økt betydelig de to siste årene, spesielt i Nedre Buskerud. Dette var ikke vanlig tidligere, i det de fleste ble sett i Hallingdal i slutten av april og medio mai før ankomst hekkelokalitetene. Gjennomsnittlig ankomstdato på vårtrekket i Buskerud er **24.4** (23 år) ifølge Stueflotten (2012).

4c. Hekkeresultater horndykker:

Totalt ble det funnet **6+ (7) hekkende horndykkpar** i kommunene Gol og Ål i 2016 i Øvre Hallingdal. Ungeproduksjonen var bare på **6+ unger** fordelt på 4 kull (*Tabell 1 & 2*). I perioden **2012-2015** varierte antall hekkende par mellom **4-6** og ungeproduksjonen mellom **6-13 unger** (se *Tabell 2*). En ny etterregistrert lokalitet ble funnet i Gol kommune (**G8**) i 2015, men unger ble ikke telt opp i 2016! Denne lokaliteten vil bli sjekket nærmere neste år. Ingen hekkefunn ble registrert i Hemsedal i 2016, men 2 hekkende par ble funnet i Ål kommune mot ingen i 2015. Tre par hadde mislykket hekking (klekking!) i 2016 mot 1 par i 2016 (*Tabell 1 & 2*). Årsaken til dette er mest sannsynlig værforholdene (se diskusjonen).

Tabell 1. Hekkende horndykkerpar og antall unger observert i **2016** og **2015** i Øvre Hallingdal. Et etterregistrert hekkefunn fra Gol i 2015* er inkludert.

2016	Hekkende par	Antall unger (kull)	2015	Hekkende par	Antall unger (kull)
Kommune			Kommune		
Gol:	4+ (5)	4+ (3+ kull)	Gol	5*	9 (4 kull)
Ål:	2	2 (1 kull)	Hemsedal	1	mislykket
Totalt:	6+ (7)	6 (4+ kull)	Totalt:	6	9 (4 kull)

Figur 2. Horndykker på hekkelokalitet **G5** på Golsfjellet 16.7.2016. Foto: Per Furuseth.

Tabell 2. Hekkende horndykkerpar på ulike lokaliteter i Hallingdal i perioden 2012-2016.

— Strek betyr at lokaliteten er sjekket i hekkeperioden. En etterregistrert lokalitet (G8) i 2015.

Kommune	Lokalitet	moh.	2016	2015	2014	2013	2012
Gol	G1:	845	1 par (2 unger) unger 16.7, ca. 14 dager	1 par 21.5 (AO) 1 ind. 5.6 (AO)	—	1 par 20.5 (AO) 1 ad. 23.8 (AO)	1 par (1 unge)
Gol	G3:	855	1 par (3 unger) 2 unger 14.7. ca. 14 dager	1 par 21.5 (reir: rugende) (AO) 2 unger 15.7 (AO), ca. 27 dager	1 par (3 unger)	1 par (3 unger)	1 par (1 unge)
Gol	G4:	855	—	1 par 21.5 (AO)	—	1 par 20.5 (AO)	(1 par!)
Gol	G5:	797	1 par ingen unger sett 16.7 (AO)	1 par 21.5 (reir: rugende) (AO) 2 unger 1.8 (AO): ca. 40 dager	1 par (3 unger)	1 par (4 unger)	1 par (1 unge)
Gol	G6:	776	—	—	—	—	1 par (2 unger)
Gol	G7:	830	1 par obs. 1 ind. 14.7 (av reir!). Ingen unger sett (AO)	1 par 21.5 (reir: rugende) (AO). 3 unger 15.7 (AO): ca. 27 dager			
Gol	G8: ny i 2015	878	1 par: 20.7. AO (unger ikke telt)	1 par og 2 unger 31.7 (AO)			
Hemsedal	H1:	895	—	1 par 26-31.5 (reir: rugende 27.5) – mislykket. Sist sett 16.6 (AO)			
Ål	A2:	958	2 par 10.6 (AO). 1 par (2 unger): 27.7. (AO).	—	1 par (2 unger)	1 par (reir og 4 unger)	1 par (1 unge)
Ål	A3:	336	1 par (reir og ruging, klekking mislykket!)	1 ind. 4-18.5 (uten make, ofte ropende, hannen!)	Par 1 (reir og 1 unge) Par 2: (reirbygging)	1 par (reir og 2 unger)	
Tot alt:		Gj.snitt. 803	∑ 6+ (7) par hekkende 6+ unger (4+ par)	∑ 6 par hekkende 9 unger (4 par) 1 par (reir og ruging: mislykket)	∑ 4 par hekkende 9 unger 1 par (reirbygging)	∑ 4 par hekkende 13 unger	∑ 5 par hekkende 6 unger (4 par) 1 par mislykket

4d. Ny hekkelokalitet i Hallingdal – kort beskrivelse:

Gol (G8) (878 moh.): Ny lokalitet funnet i 2015, men først rapportert i 2016 på AO.

2015: Par med 2 unger observert med 2 unger 31.7 (AO).

2016: Par observert 20.7, men unger ikke sett etter! (AO).

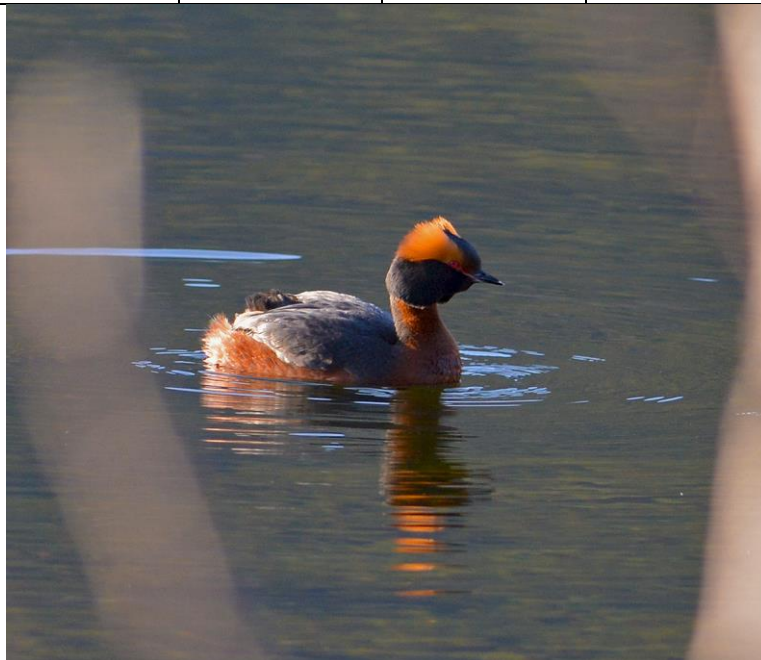
Lokaliteten vil bli sjekket nærmere i 2017.

4e. Hekkefenologi for horndykker i Hallingdal:

Hekkesesongen startet senere i 2016 enn i de andre årene (*Tabell 3*), men dataene in 2016 er bare basert på 3 par. Det tidligste paret i 2016 hadde mislykket hekking på lokalitet **A3** og dette påvirker gjennomsnittsverdien mye. Sannsynlig var det økende vannstand pga. mye nedbør like før klekking årsak til dette.

Tabell 3. Sammenligning av hekkefenologi til horndykker i 2016 med årene 2012-15 med rugetid på 23 dager (gjennomsnittdato av 3-6 par hvert år). Variasjon er oppgitt i dager.

	2016	2015	2014	2013	2012
Egglegging (fullagt kull)	13. juni	22. mai	30. mai	11. juni	7. juni
Klekking	5. juli	14. juni	22. juni	4. juli	30. juni
Variasjon	8 dager	5 dager	30 dager	24 dager	18 dager

Figur 3. Horndykker i Strandafjorden, Ål 8.5.2016. Foto: Per Furuseth.

4f. Høsttrekk horndykker:

Hallingdal: De siste ungfuglene (2 - 1K) ble observert på hekkelokalitet (**A2**), Ål kommune 27.8 (AO). Den siste voksne horndykker (1 ind.) ble sett i Tingvollfjorden, Torpo, Ål 14.8 (AO).

Nedre Buskerud: De første horndykkerne ble registrert i Nordfjorden, Ringerike 16.8 (2 ind.). Flest sett Røsholmstranda, Nordfjorden 15.9 (5 ind.) (AO). Videre 1-3 ind. på flere lokaliteter frem til 8.11 (AO). Dessverre blir ikke ungfugler registret systematisk utover høsten, da det er vanskelig å skille disse fra voksne fugler.

4g. Trusler/tiltak:

Ingen nye trusler ble registrert i 2016 i hekkeområdene, men fiskeaktivitet/ferdsel og predasjon fra kråkefugler og mink er mest sannsynlig. Flom kan enkelte år utgjøre en trussel for hekkesuksessen.

5. Diskusjon:

Hekkebestand og ungeproduksjon: totalt ble det **funnet 6+ (7) hekkende par** i Øvre Hallingdal i 2016. Tre av parene fikk frem **6+ unger totalt**. Ungeproduksjonen varierte mellom **6-13 unger** i 2012-2015 (*se Tabell 2*). Derfor synes årets hekkeresultat å være dårligere enn årene før. Flere av parene ruget mange dager over normal rugetid (23 dager), noe som indikerer at værforholdene (mye nedbør!) og ikke predasjon (fugl/mink/forstyrrelser) har påvirket rugingen. Mislykket hekking kan også skyldes økt andel av unge individer som er mindre erfarne som hekkefugler. Skifte av lokalitet mellom år kan også bli påvirket av mange unge hekkepar i populasjonen i en populasjon i vekst (ingen hekkende par i Hemsedal i 2016 etter mislykket hekking i 2015).

Hekkebestanden i Hallingdal totalt synes å være stabil på omkring **4-6 par** de 5-årene, men det er sannsynlig at det kan finnes flere uoppdagete hekkelokaliteter i Hallingdal og bestanden synes å være oppadgående.

Vårtrekk-hekkefenologi: Horndykkere blir sett i større antall i de nedre delene av Buskerud enn i tidligere år. Dette tyder på en økende populasjon. Forekomsten på flere lokaliteter i Øvre Hallingdal er også økende de siste årene.

Høsttrekk: Mellom 1-5 ind. ble registrert frem til 8.11 på flere lokaliteter i Nedre Buskerud. Dette viser også en økede mengde de siste 3 årene.

Trusler/tiltak: Ingen nye konkrete trusler ble registrert i 2016, men både fiskeaktivitet og predasjon fra kråkefugl og mink kan være potensielle trusler, samt at noen av lokalitetene ligger nær vei/hyttefelt.

Videre kartlegging: Det vil være gunstig å følge opp kartleggingen av hekkende horndykker i Buskerud de nærmeste årene, da arten ble **rødlistet (VU-sårbar)** i 2015 og en sterk nedgang av **ukjent årsak** har blitt registrert i Troms fylke de siste 10-årene (*Hanssen, S.A. m.fl. 2015*). Derfor er det ønskelig at horndykkerbestanden fortsatt blir kartlagt i Buskerud. Det er positivt at bestanden i Buskerud har økt de siste 10-årene

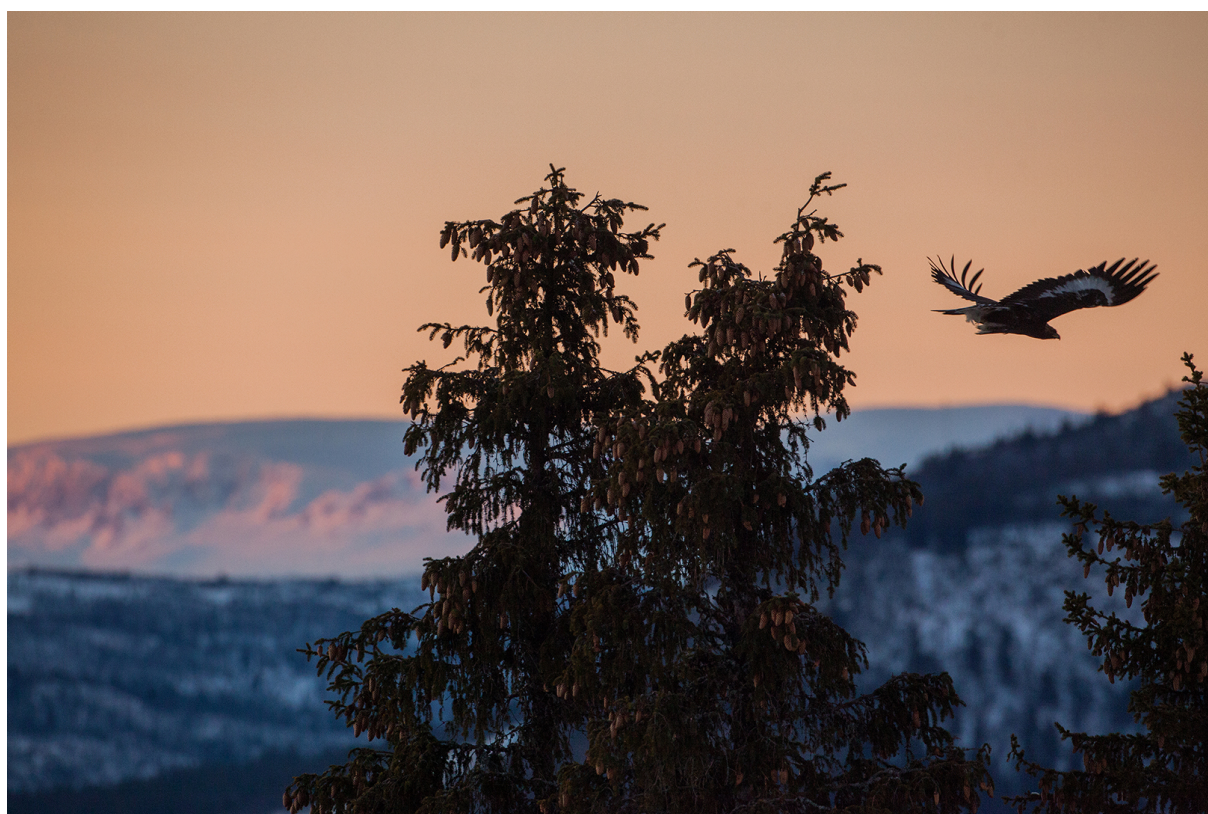
6. Referanser:

- **Anonym 2011.** Methology for national horned grebe monitoring. Stensil 5 s.
- **Breiehagen, T. & Furuseth, P. 2016.** Horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud 2015, 10 s. <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2016/Horndykker-i-Buskerud-2016.pdf>
- **Breiehagen, T. & Furuseth, P. 2015.** Horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud 2014, 12 s. <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2015/Horndykker-i-Buskerud-2015.pdf>
- **Breiehagen, T. & Furuseth, P. 2013.** Horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud 2013, 12 s. <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2013/Horndykker-i-Buskerud-2013.pdf>
- **Breiehagen, T. & Furuseth, P. 2012.** Kartlegging av hekkende horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud 2012 (med sammenligning av data fra 2009-2011), 12 s. <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2012/Horndykker-i-Buskerud-2012.pdf>.
- **Direktoratet for naturforvaltning 2009.** Handlingsplan for horndykker *Podiceps auritus*. Rapport 2009-7.
- **Hanssen, S.A., Frivoll, V., Strann, K.-B, Hagtvedt, M. & Heggås, J. 2016.** Overvåking av hekkende horndykker i Troms 2015 – NINA Kortrapport 12. 19 s.
- **Henriksen S. & Hilmo O. (red.) 2015.** Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.
- **Shimmings, P. & Øien, I.J. 2015.** Bestandsestimater og trender for norske hekkefugler: NOF-rapport: 2015-2.
- **Stueflotten, S. 2003.** Dykkere i Buskerud. Buskskvetten 16. <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2003/Dykkere%20i%20Buskerud.pdf>, 3 s. <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2012/Hettemaaka-i-Buskerud.pdf>, 10 s.

Kongeørn i Buskerud

Rapport fra kartleggingsarbeidet i 2015 og 2016

Thor Erik Jelstad

Kongeørn i solnedgang, med Hallingskarvet i bakgrunnen.

Foto: Thomas Mørch

Mars 2017

 **NATURVERNFORBUNDET
I BUSKERUD**

Sammendrag

Denne rapporten presenterer resultatene av en undersøkelse av bestand og reproduksjon hos kongeørn i Buskerud i 2015 og 2016. Kartleggingen har tradisjonelt blitt utført av et nettverk av kongeørninteresserte i Buskerud. Rapporter fra dette arbeidet er publisert i *Buskskvetten* og på hjemmesiden til Naturvernforbundet i Buskerud. I de to siste årene har færre personer deltatt i kartleggingen og resultatene er derfor noe mer usikre, spesielt i nordre del av fylket.

Reproduksjonen var på minst 35 unger i 2015 og 16 unger i 2016. Ungeproduksjonen i 2015 er den høyeste som er registrert siden den systematiske, fylkesdekkende kartleggingen startet i 2007, mens den i 2016 var det nest dårligste som er registrert i perioden.

Rapporten omtaler noen naturvernrelaterte saker, samt andre trusler kongeørnen står overfor. Den alvorligste trusselen mot kongeørnen i årene framover synes imidlertid å komme fra offentlig myndigheter med Rovviltnemnder som stadig oftere fremmer krav om bestandsregulering av kongeørn og endog uttak av egg fra reir. Beslutningen om å åpne for bestandsregulering i noen deler av landet viser at denne trusselen er høyst reell.

I tillegg til denne rapporten har forfatteren publisert en artikkel i det svenske tidsskriftet *Kungsörnen 2015* med resultater fra kartleggingsarbeidet i perioden 2007-2015.

Det er ikke mottatt økonomisk støtte til arbeidet med kongeørn som ligger til grunn for denne rapporten.

Organisering

I perioden 2007-2014 utførte en kjerne på 5-7 personer hovedtyngden av feltarbeidet. Disse har i hovedsak hatt hver sin del av fylket som ansvarsområde. I 2015 og 2016 var det færre personer i denne faste staben som deltok i feltarbeidet som ligger til grunn for denne rapporten, men den samlede innsatsen har vært minst like stor som tidligere år. Det har dog medført at tallene i deler av fylket er noe mer usikre enn tidligere år. Det gjelder spesielt i Hol, Ål og nordre deler av Nore og Uvdal.

Bent Fjeldheim har hatt ansvaret for Hemsedal. Det øvrige feltarbeidet er i all hovedsak utført av Tore Gunnarsen og forfatteren. I tillegg har følgende personer bidratt med observasjoner: Jan Trygve Bollerud, Vegard Finset Fjeldheim, Olav Huso, Martin Lindal, Ulf Myrvold, Knut Arne Solberg og Tor Ola Skogstad. I tillegg har vi fått nyttig informasjon fra en rekke andre personer. Vi har hatt et godt samarbeid med biolog Erlend Rolstad om hekkebiotoper i skogområdene. For å redusere kjøringen og effektivisere kartleggingen, er feltarbeidet så langt det har vært praktisk mulig samkjørt med kartlegging av andre rovfuglarter, spesielt vandrefalk og fiskeørn.

Oppsplittingen av miljøet knyttet til Naturvernforbundets rovfuglgruppe skyldes ulikt syn på hvordan feltarbeidet skal utføres, spesielt hvor åpen man skal være overfor utenforstående. Problemstillingen med åpenhet er diskutert mer generelt lenger ned i artikkelen. Det er i dag tre kompetente grupper som driver årlig, systematisk kartlegging av kongeørn i hele eller deler av fylket. Det er ressursløsning og ikke en ønsket situasjon.

Metodikk

Det er i hovedsak benyttet samme arbeidsmetodikk som tidligere år, og det vises til tidligere rapporter for en nærmere beskrivelse.

Kartleggingsområde

Kartleggingen dekker i utgangspunktet hele fylket. Men så krevende som kartlegging av kongeørn er, vil naturlig nok noen deler av fylket ikke være så godt undersøkt som ønskelig. I 2015 er det utført 310 feltkontroller, mens det tilsvarende tallet for 2016 er 280. Reduksjonen i 2016 gjelder primært nordfylket. Kontrollene kan variere fra korte stopp for å kontrollere kjente reir, til tidkrevende leting i problematiske revir, hvor ofte hele dagen går med. Feltarbeidet omfatter både kontroll i kjente revir og leting i potensielt nye revir.

Resultater

Revir og reirplasser

I 2015 ble det funnet ett nytt revir i fylket, nærmere bestemt i Flesberg kommune. Det er foreløpig ikke funnet reir i dette reviret. Basert på egne observasjoner, opplysninger fra en person bosatt i det aktuelle område med god rovfuglkompetanse og fra jegere, vurderer vi likevel dette som et nytt revir. Antall revir er derfor oppjustert til 67. I 2014 nedjusterte vi antall revir fra 71 til 66. Vi er fortsatt i tvil om flere revir, spesielt i de høyereliggende områdene i nordfylket hvor enkelte naborevir praktisk talt aldri er besatt samme år. Det er i funnet 14 nye reir innenfor kjente revir i 2015 og 2016. De fordeler seg slik:

Tabell 1. Nye reirfunn i 2015 og 2016.

Plassering	Berg	Furu
Ringerike	-	1
Flå	1	1
Nes	-	2
Hemsedal	1	-
Ål	2	-
Hol	2	-
Sigdal	-	2
Modum	-	1
Øvre Eiker	-	1
Sum	6	8

Hekkeresultater

Tabell 2. Hekkeresultater 2015

Kommune	Kjente revir	Kontrollerte Revir	Okkuperte revir	Ingen aktivitet	Aktivitet	Avbrutt hekking	Hekkinger m/unger > 7 uker	Unger
Kongsberg	4	4	4	-	3	-	1	2
Ringerike	5	5	5	-	3	1	1	1
Flå	6	6	5	1	1	-	4	4
Nes	5	5	4	1	1	-	3	3
Gol	3	3	3	-	-	-	3	3
Hemsedal	5	5	5	-	2	-	3	4
Ål	7	7	6	1	2	1	3	3
Hol	9	9	9	-	3	4	2	2
Sigdal	4	4	4	-	1	2	1	1
Krødsherad	2	2	2	-	-	-	2	2
Øvre Eiker	1	1	1	-	-	-	1	1
Lier	1	1	1	-	1	-	-	-
Flesberg	3	3	3	-	1	-	2	3
Rollag	2	2	2	-	-	-	2	2
Nore og Uvdal	10	10	7	3	2	1	4	4
Sum	67	67	61	6	20	9	32	35

Tabell 3. Hekkeresultater 2016

Kommune	Kjente revir	Kontrollerte Revir	Okkuperte revir	Ingen aktivitet	Aktivitet	Avbrutt hekking	Hekkinger m/unger > 7 uker	Unger
Kongsberg	4	4	4	-	2	1	1	1
Ringerike	5	5	5	-	4	1	-	-
Flå	6	6	3	3	3	-	-	-
Nes	5	5	5	-	4	1	-	-
Gol	3	3	3	-	2	1	-	-
Hemsedal	5	5	5	-	3	1	1	1
Ål	7	7	6	1	4	-	2	2
Hol	9	9	8	1	3	1	4	4
Sigdal	4	4	4	-	3	-	1	1
Krødsherad	2	2	2	-	-	-	2	2
Øvre Eiker	1	1	1	-	1	-	-	-
Lier	1	1	1	-	-	-	1	1
Flesberg	3	3	2	1	1	1	-	-
Rollag	2	2	1	1	1	-	-	-
Nore og Uvdal	10	10	8	2	3	1	4	4
Sum	67	67	58	9	34	8	16	16

Aktivitet: Påbygde reir eller observasjon av adulte individer, enten enkeltindivider eller par, uten at ruging er påvist.

Ingen aktivitet: Det er ikke er obs adulte/revirhevdende individer og heller ikke funnet påbygde reir.

Okkuperte revir: Kontrollerte revir fratrukket revir med Ingen aktivitet, som er fordelt på Aktivitet, Avbrutt hekking og Vellykket hekking.

Avbrutt hekking: Oppgitt hekking der hvor det tidligere er påvist ruging eller unger.

Unger: Utflydde unger eller store reirunger (> ca. 7 uker).

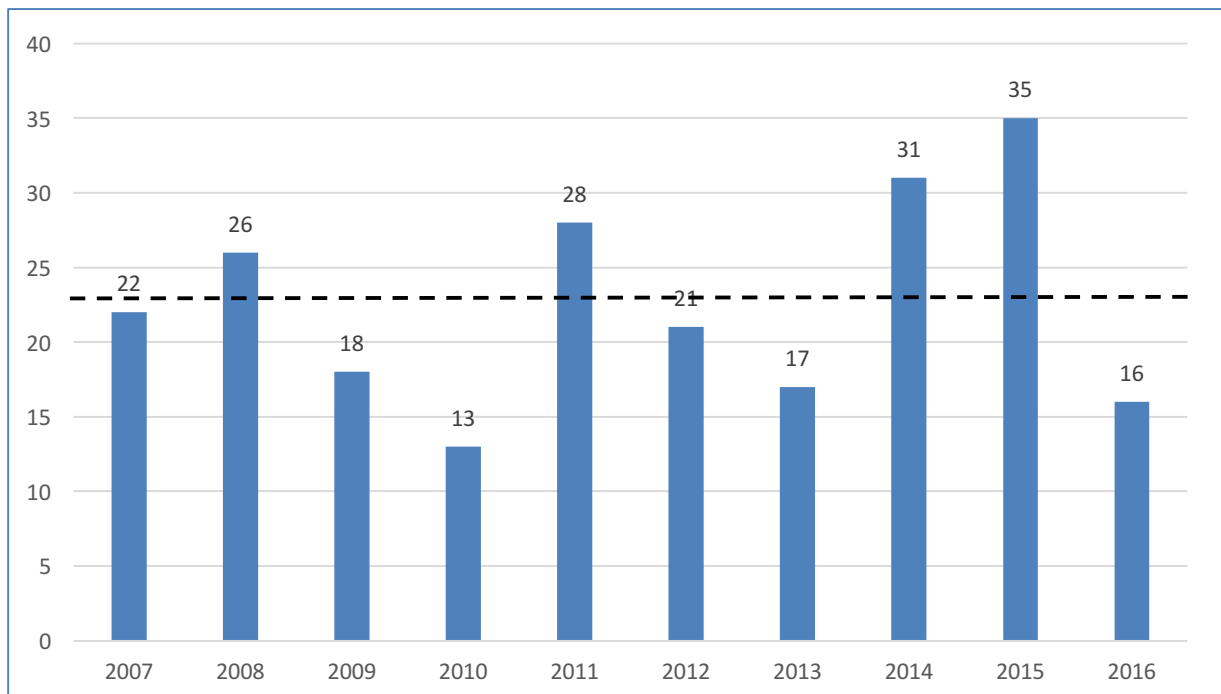
Kommentar til resultatene

2015 er det beste produksjonsåret som er registrert siden det organiserte, fylkesdekkende arbeidet startet i 2007. Sannsynligvis må man tilbake til de gode årene på slutten av 1980-tallet med stor harebestand for å finne like god produksjon. Gunstige værforhold og bedret næringstilgang, antas å være de to viktigste faktorene som har bidratt til den gode ungeproduksjonen. Den har vært spesielt god i nordfylket. Her er det også rapportert om en viss oppgang i rypebestanden og en god harebestand. 2015 så en stund ut til å bli et kronår, men utover våren var det en rekke par som avbrøt hekkingen. Årsaken antas å være en uvanlig kald og vinterlig mai måned.

Som i tidligere rapporter må det understrekes at antall unger presentert i denne rapporten er minimumstall. Erfaring fra tidligere år viser at det selv med betydelig feltinnsats er lett å overse hekking. Høsten 2015 hadde vi indikasjoner på ytterligere én unge i Flå. I tillegg viste tall innhentet fra Ringmerkingssentralen (Tabell 4), at det har vært flere unger i Hol enn vi har registrert. I løpet av 2016 gjorde vi reirfunn i Flå som vi knytter til den utflydde ungen vi observerte høsten 2015. Funnet av en død unge i februar 2016 (se nedenfor) bekreftet mistanken vi hadde om hekking ved en lokalitet i Hol. Antallet unger er derfor oppjustert fra 33 (jf. artikkel i *Kungsörnen*) til 35. Den tredje ungen som ble ringmerket i Hol omkom etter vår oppfatning før den forlot reiret.

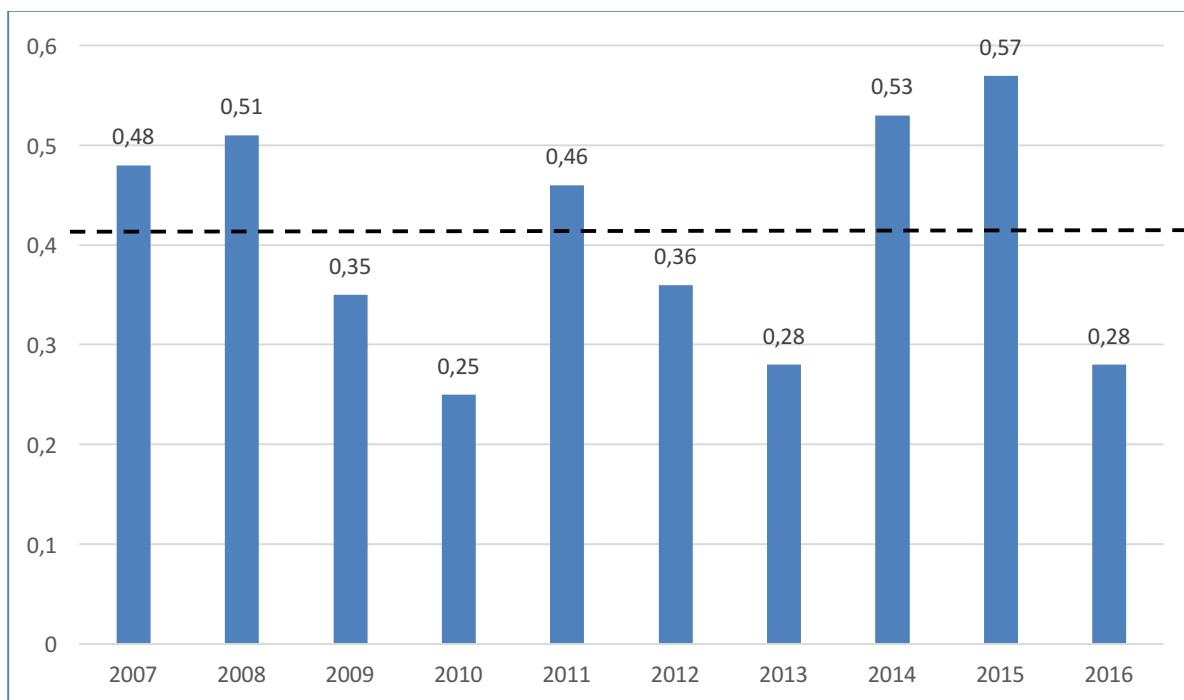
Det er de seinere årene lagt mer vekt på feltarbeid utover høsten for å lete etter utflydde unger i revir med usikker status. Det har gitt varierende utbytte, men i 2015 ga det gode resultater både i form av unger og reirfunn. Dette etterarbeidet utover høsten har minnet oss om to viktige lærdommer:

- a) I revir hvor alle kjente reir er urørte, er det god grunn til å mistenke at det finnes ukjente reir.
- b) Par som hekker kan opptre svært anonymt. Reviret kan være besatt og paret kan hekke, på tross av flere feltkontroller uten observasjon av fugl.

Figur 1. Ungeproduksjon i perioden 2007-2016. Stiplet linje viser gjennomsnittet i perioden.

2016 ble et dårlig år med en ungeproduksjon på under det halve av 2015. Med unntak av nordvestre del av fylket var ungeproduksjonen gjennomgående svært dårlig, og da spesielt i søndre del av fylket. Unntaket er Krødsherad, men det dreier seg bare om 2 par og kan bero på tilfeldigheter.

Figur 2. Unger pr okkupert revir i perioden 2007-2016. Stiplet linje viser gjennomsnittet i perioden.

Som det framgår av figur 1 og 2 er det betydelig årlig variasjon i årlig ungeproduksjon og unger pr okkupert revir. Gjennomsnittet for perioden er 22,7 unger pr år og 0,41 unger pr okkupert revir. Litteraturen angir ofte en årlig reproduksjon på 0,5 unger pr territorielt par dersom bestanden skal holde seg stabil. Legger vi dette til grunn sammen med et estimat på 55-60 par, vil det si at det årlig overses 4-5 unger i de årlige undersøkelsene. Det er et overraskende høyt tall, selv om det årlig utvilsomt er vellykkede hekkinger som ikke fanges opp av vår kartlegging.

Foto Thomas Mørch

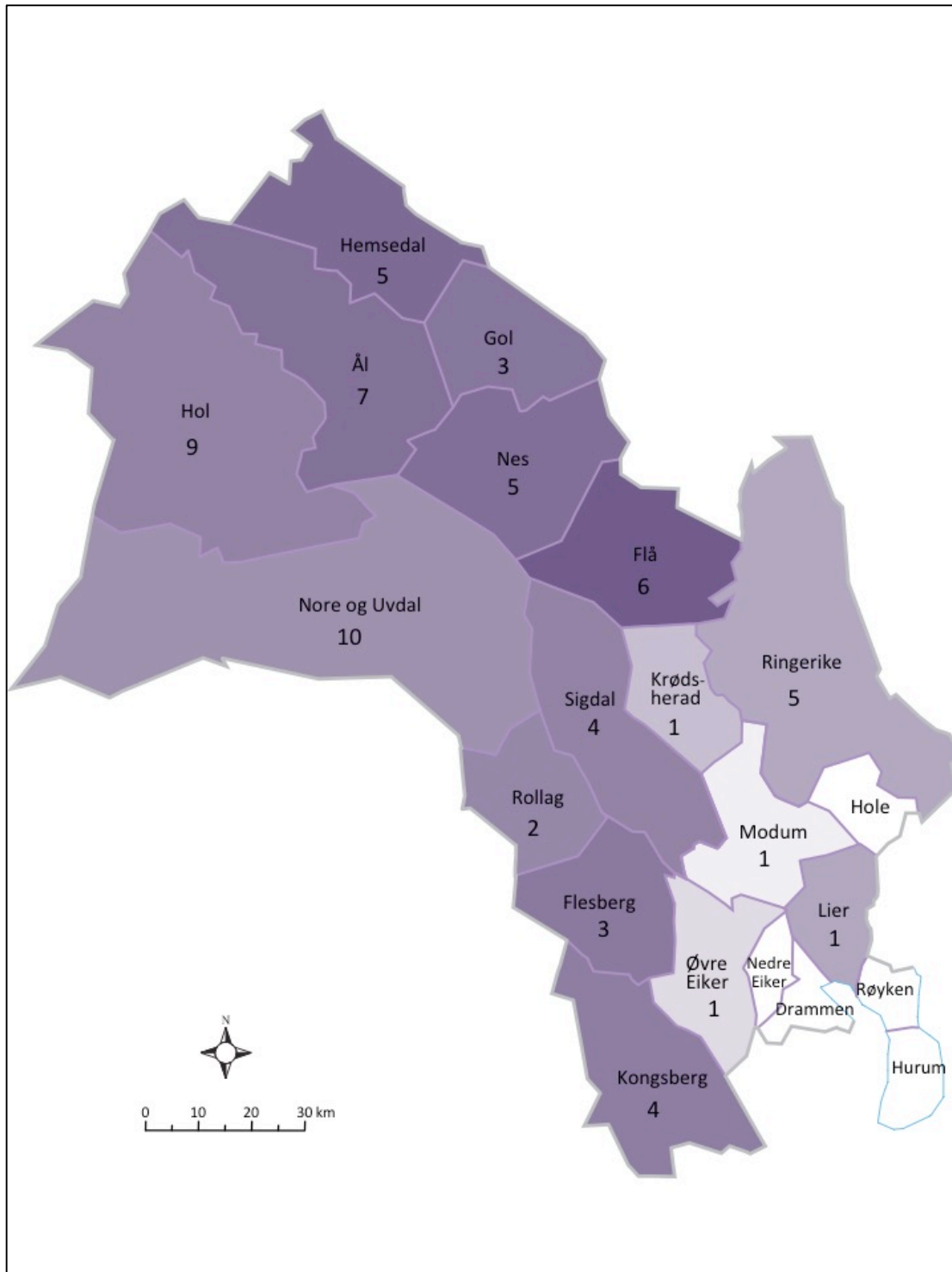
Det er vanskelig å si noe sikkert om årsaken til de store endringene i ungeproduksjonen fra 2015 til 2016. Generelt er det rimelig å tro at det er næringstilgang og værforhold tidlig i hekkesesongen som er de viktigste faktorene, sammen med hunnens kondisjon på ettervinteren. I tillegg er det mulig at et par som gjennomfører vellykket hekking et år har en tilbøyelighet til å stå over hekking påfølgende år.

Rypetakseringen til Øvre Numedal fjellstyre indikerer at det har vært en oppgang i bestanden av lirype fra 2015. Men rypebestanden antas fortsatt å ha vært lav. Vi har ikke noe statistikk på som indikerer noe om harebestanden, men samtaler med harejegere som jakter flere steder i fylket, indikerer at harebestanden har vært til dels meget god i store deler av fylket begge disse årene. Det er derfor vanskelig å knytte endret ungeproduksjon til

variasjoner i byttedyrtilgangen.

Tall fra meteorologiske målestasjoner for 2016 viser at det i midtre og sørlige deler av fylket var nedbør langt over gjennomsnittet i perioden mars-mai, mens det for eksempel i Geilo-området var normale nedbørsmengder. Som det er påpekt i tidligere rapporter, kan mye nedbør tidlig i hekkeperioden være en faktor som påvirker hekkesuksessen negativt.

Oppsummert er det vanskelig å peke på noe entydig forklaring på svingningene.

Figur 3. Fordeling og tetthet av revir. (Modum er her angitt med ett revir da det ene av revirene under Krødsherad i tabellen ligger delvis i Modum).

En av kjendisørnene fra Nes i Hallingdal. Gammel hann med unormalt lyse tegninger.
Foto: Thomas Mørch

Ringmerking

Tabell 4. Antall unger ringmerket i 2015 og 2016.

Kommune	2015	2016
Kongsberg	3	-
Flå	3	-
Nes	2	-
Gol	2	-
Hemsedal	-	1
Ål	1	1
Hol	3	4
Flesberg	2	
Nore og Uvdal	3	2
Sum fylket	19	8

Kilde: Ringmerkingssentralen.

Kongeørngruppa som har drevet kartleggingen som ligger til grunn for denne rapporten, driver ikke selv med ringmerking. Data i tabell 4 er innhentet fra Ringemerkingsentralen. På tross av at disse ringmerkingstallene er rene statistikkdata uten stedfestet informasjon, har det vært betydelige problemer med å få utlevert disse dataene fra Ringmerkingssentralen. Forfatteren mottok i desember 2015 et brev fra Stavanger Museum hvor det framkom at man hadde besluttet å igangsette en juridisk utredning for å avklare dette spørsmålet. I brevet kan man lese at problemstillingene knyttet til utlevering av slike data etter Stavanger Museums oppfatning er "nesten uendelige" og "ytterst viktige".

I skrivende stund (mars 2017) foreligger ennå ingen slik juridisk utredning.

Forvaltning og trusler

Det har også i 2015 og 2016 vært noen saker knyttet til skogbruk og annen menneskelig virksomhet som på ulikt vis kan påvirke kongeørn negativt. Men det har ikke hatt noe stort omfang og synes ikke å ha hatt noen vesentlig betydning for par som har gått til hekking. Virkningen av forstyrrende virksomhet kan dog være vanskelig å påvise. Det kan ha ført til at par har avbrutt hekkeforberedelser og det kan også ha hatt negativ innvirkning i kritiske faser i hekkeperioden, uten at det har vært mulig å observere. De mange mislykkede hekkingene antas som nevnt å være knyttet til værforholdene, men det kan ikke utelukkes at forstyrrende virksomhet i enkelte tilfeller har vært årsaken.

Skog

Hogst og fotografering ved kongeørnreir i Nes

I løpet av sommeren 2015 ble det avdekket at det hadde foregått omfattende hogst ved en hekkelokalitet i Nes. Kanten på den store hogstflata lå bare 30-40 meter fra reirtreet. Det framkom etter hvert at det var Viken Skog som både var tømmerkjøper og ansvarlig for hogsten, som hadde foregått i januar. Skogbrukets miljøsertifisering forutsetter at det ikke skal være skogbruksaktivitet nærmere enn 400 meter fra kongeørnreir i perioden 1. januar-31. juli. Viken Skog var imidlertid ikke kjent med denne reirlokaliseringen. Viken Skog har sammen med Nortømmer og SB Skog blitt løpende informert av forfatteren om kjente reirplasser som kan være utsatt for hogstpåvirkning, men denne var beklageligvis utelatt.

Reirtreet lå fra tidligere i kanten av annen stor hogstflate, og det er nå bare en smal skogstripe som skiller disse hogstflatene. Det er allerede flere vindfall der, og det er derfor grunn til å tro at den smale skogstripa vil gå i oppløsning. Reirlokalisertens framtid er derfor usikker.

På stedet ble det også funnet et fotoskjul bare noen få titalls meter fra reirplassen. Fotoskjulet hadde et amatørmessig preg, og det har ikke lyktes å avdekke hvem som har drevet den uforsvarlige virksomheten (Per Furuseth pers. med.). I tidligere rapporter er det påpekt at reirfotografering er et økende problem. Se også lenger ned i artikkelen.

Hogst ved kongeørnlokalitet i Flå

Dette tilfellet dreier seg om hogst inntil en velkjent kongeørnlokalitet i et naturreservat i fjellskogen i Flå. Hogsten i regi av Nortømmer, ble utført etter 1. august og det var ikke hekking i kjente reir i reviret. Det ble hogd ei flate på ca. 70 dekar hvor den ene flatekanten fulgte grensa for naturreservatet, og på motsatt side inntil en nøkkelbiotop. Avstand til reirene var på det nærmeste ca. 100 meter. Dette er ikke brudd på miljøsertifiseringens regler for hogst ved kongeørnreir, dersom man leser disse bokstavelig. Det er imidlertid nødvendig å vurdere situasjonen i det enkelte tilfelle. Dersom Nortømmer hadde rådført seg med sakkyndig biolog eller ornitolog på forhånd, ville en annen og mer skånsom hogst blitt anbefalt. Slik det er nå, framstår hogsten som svært uheldig. I tillegg er det dokumentert at skogeier har bygd både bilvei og traktorveier relativt nær reirplassen, for øvrig uten å søke.

Saken er godt eksempel på at Nortømmer, som andre aktører i skognæringen, alt for ofte ikke tar tilstrekkelige miljøhensyn.

Viken Skog, Nortømmer og SB Skog har alle fått ajourførte opplysninger om kongeørnlokaliteter med stedfestet informasjon om reirplasser. Dette er lokaliteter som er vurdert å være utsatt for hogstpåvirkning. Utlevering av data er gitt under forutsetning av at sakkyndig biolog/ornitolog skal kontaktes ved hogst nær slike reirplasser. I praksis blir slik kontakt sjelden tatt. Hadde det blitt gjort ville mange av disse skadelige inngrepene vært unngått.

Andre skogrelaterte saker

Det er gitt informasjon om reir direkte til eier av en større skogeiendom i Flå kommune som forestår all hogst og kjøring selv.

Det er i tillegg tatt opp en mindre sak angående hogst ved et reir i Ringerike (Nortømmer), samt utført et oppdrag for Glommen Skog i forbindelse planlagt tynning innenfor influensområdet til et reir i Ringerike.

Annet

Forstyrrelser

Ved en lokalitet i Sigdal kommune har et kongeørnpar hatt sin reirplass nær et utsiktspunkt med en viss menneskelig trafikk sommerstid. I 2015 gikk paret til hekking i et nytt reir bare 20-30 meter fra dette utsiktspunktet, og det var behov for å foreta seg noe for å forhindre forstyrrelse. Fylkesmannen ble kontaktet. De tok opp saken med Statens Naturoppsyn, som valgte å sette opp informasjonsskilt ved den mest brukte stien opp til plataet. I tillegg ble grunneierne og en beboer i området informert. I sum bidro det til minimal trafikk og paret lyktes med å få fram en unge.

Ideelt sett burde det vært innført ferdselsforbud med hjemmel i friluftslovens § 15, slik det i sin tid ble gjort ved havørnhekinga på Håøya i Oslofjorden. Men utenfor verneområdene sitter det dessverre langt inne å la naturen få prioritet.

Også denne reirplassen har beklageligvis blitt besøkt av en av landets mest kjente naturfotografer. Det er å håpe at denne yrkesgruppen snart finner andre og mer nyttige prosjekter å arbeide med enn å produsere en endeløs rekke av filmer og bilder fra kongeørnreir.

Kommuneplan for Flå

I forbindelse med rullering av kommuneplan for Flå har forfatteren i et innspill til Fylkesmannen påpekt at det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til kjente reirplasser for rovfugler, bl.a. kongeørn. Det er for så vidt ikke overraskende at kommunen ikke tar slike hensyn. Mer skuffende er at heller ikke Fylkesmannen har påpekt dette i sin høringsuttalelse. Dette skyldes sannsynligvis at saksbehandler ikke har sjekket *Rovbase* hvor kongeørndata ligger. Det er forfatterens oppfatning at hensyn til sjeldne og truede lav- og plantearter tillegges større vekt i planarbeidet enn arealkrevende arter som for eksempel rovfugl.

Det er vanskelig å forstå en slik prioritering.

Funn av død kongeørn

Den 26.2.2016 ble det funnet en død kongeørn ved Lindum fyllplass utenfor Drammen. Mulig dødsårsak var kollisjon med en bardun til ei mobilmast. Fuglen var ringmerket i Hol kommune 4.7.2015. Med velvillig hjelp av Jon Atle Georgsen i politiet fikk vi sporet denne ungen til en reirplass hvor vi fra før hadde mistanke om hekking, men hvor vi manglet tilstrekkelig dokumentasjon.

Reirfotografering

Forfatteren har i tidligere rapporter påpekt det økende problemet med fotografering og filming ved kongeørnreir. Problemstillingen er naturligvis ikke knyttet til kongeørn, men gjelder i høy grad også andre sårbare arter. Her skal nevnes naturfotograf Anders Tvedts program om tranemyra, vist på NRK høsten 2015. Programmet viser hvordan Tvedt forstyrret traneparet slik at de oppga hekking – ikke én, men to hekkesesonger. NRK journalist Kari Toft, som leste kommentarene, gjorde ingen ting for å problematisere naturfotografens oppførsel. Det er på sin plass å minne om naturmangfoldlovens § 15,

hvor det heter:

"Unødig skade og lidelse på villlevende dyr og deres reir, bo eller hi skal unngås. Likeledes skal unødig jaging av villlevende dyr unngås."

En del naturfotografer synes å ha en oppfatning om at de har spesielle rettigheter og så edle motiver at forstyrrelse av dyre- og fuglelivet aksepteres. Etter forfatterens syn er det nevnte programmet en god illustrasjon på et stadig mer antroposentrisk syn; naturen er til for oss mennesker. Alle foto av kongeørn i denne rapporten er tatt i tilknytning til utlagt åte, noe som naturligvis er uproblematisk.

Foto: Thomas Mørch

Droner – en ny trussel

I forfatterens artikkel i *Kungsörnen* 2015, ble droner trukket fram som ny trussel mot sårbare arter. Det skulle ikke gå lang tid før vi fikk et trist eksempel på det. Avisa *Hallingdølen* hadde 15.1.2016 et oppslag med tittelen "*Ørna vann luftkrigen*". Ved en kjent åteplass i Nes i Hallingdal var det en ung mann fra bygda som hadde funnet ut at han skulle sende opp ei drone. En av ørnene gikk til angrep på drona, som medførte at denne gikk i bakken, mens ørna fløy videre. Blodflekker viste at det hadde gått hardt for seg. Det viste seg at det var hannen i paret som har sitt revir i området, som hadde angrepet drona. Fuglen forsvant kort tid etter og har seinere ikke blitt observert. Alt tyder på at den har omkommet, høyst sannsynlig som følge av alvorlige skader i beina fra rotorene på drona.

Slik vettløs oppførsel er det grunn til å frykte flere tilfeller av. Sammen med smitteeffekten fra naturfilmer med opptak fra kongeørnreir innebærer dette etter forfatterens mening en ikke ubetydelig trussel.

Rapportering og åpenhet om reirplasser

I kongeørngruppa i Naturvernforbundet har policyen vært at reirlokalteter ikke skal rapporteres til offentlige myndigheter, med mindre det foreligger konkrete planer om inngrep som truer lokaliteten.

Følgelig har det vært enighet om at det ikke skal ringmerkes på annet enn kjente reirplasser, da ringmerking fordrer at stedfestet informasjon om reirplassen må rapporteres til Ringmerkingssentralen. Begrunnelsen for denne holdningen er frykten for at informasjon på sikt kan bli brukt ved bestandsregulerende tiltak. Stortingets skammelige beslutning om å åpne for slik bestandsregulering i noen områder i landet viser at en slik policy er godt begrunnet. Dessverre ble det i 2015 ringmerket på flere slike nye lokaliteter i nordfylket.

Kongeørnreir i Flesberg hvor en av greinene er sagt vekk (se ring). Mye tyder på at det er gjort av en naturfotograf for å lette filming/fotografering ved reiret. Foto: Thor Erik Jelstad.

En annen beslektet problemstilling er hvor åpen man skal være i møte med folk som bor i eller ferdes i hekkeområdene. Det kan være bygdefolk, hytteeiere eller turgåere man treffer på under feltarbeidet. Dette er et tveegget sverd, som det ikke er lett å finne et fullgodt svar på. Etter forfatterens mening har det i deler av rovfuglmiljøet vært et overdrevet hemmelighold. Erfaringen viser at mange er vel kjent med at det er kongeørn i et område, uten at de har noen stor interesse av å vite nøyaktig hvor reirplassene er. De som er ute etter å bestrebe arten, vil i mange tilfeller ha få problemer med å gjennomføre sine hensikter. Det gjelder spesielt i nordfylket hvor mange av hekkeplassene ligger lett synlig. I tillegg kan tiggende unger høres på mange hundre meters avstand.

Fordelen med en mer åpen holdning i felt er at man kan få informasjon som leder til nye reirfunn. I kongeørngruppa har vi funnet mange reirplasser på grunnlag av informasjon fra lokalkjente. Samtidig bidrar også åpenhet til å skape tillitt. At en lokalitet er kjent vil antakelig også avholde en del fra å utøve skadeverk.

Forfatteren har som ovenfor nevnt rapportert et utvalg av hekkeplassene i midtre og søndre deler av fylket til de meste kjente driftsselskapene i skogbruket; Viken Skog, Nortømmer og SB Skog. Dette er ansett som nødvendig for å beskytte reirplassene ved planlagt hogst i området. Det har bidratt til å spare en del lokaliteter. Dog har det vært tilfeller hvor skogsentreprenører har bidratt til å spre opplysninger de har fått til utenforstående, med den følge at nysgjerrige har oppsøkt reirplassen. Temaet åpenhet er vanskelig, og vi bør akseptere at det er ulikt syn på hvordan dette skal praktiseres.

Takk

Forfatteren vil rette en takk til alle som har bidratt med opplysninger om kongeørn i Buskerud. Naturligvis først og fremst til den faste staben bestående av Bent Fjeldheim, Vegard Finset Fjeldheim, Tore Gunnarsen, Olav Huso, Martin Lindal og Knut Arne Solberg. Men opplysninger fra en rekke andre personer har også vært til stor nytte. Takk til Thomas Mørch som i tillegg til opplysninger og entusiasme har stilt foto til disposisjon.

En spesiell takk til Tore Gunnarsen, som i tillegg til et svært omfattende arbeid med vandrefalk også har nedlagt et imponerende arbeid med kongeørn over hele fylket. Uten hans innsats hadde det ikke vært mulig å gjennomføre en fylkesdekkende kartlegging disse to årene.

Intensjonen er å fortsette kartlegging i 2017 etter samme opplegg som tidligere år.

Litteraturliste

Hjernquist, M.

Åtgärdsprogram för för kungsörn 2011–2015.
(Naturvårdsverket, 2011). S.36.

Jelstad T.E, Furuseth L.E. & Furuseth P.

Kongeørn i Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeidet i 2007 Bestandsstatus og trusler.
(Naturvernforbundet i Buskerud, 2007).

Jelstad T.E, Furuseth L.E. & Furuseth P.

Kongeørn i Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeidet i 2008 Bestandsstatus og trusler.
(Naturvernforbundet i Buskerud, 2008).

Jelstad, T. E., Furuseth, P., Furuseth, L. E. & Lindal, M.

Kongeørn i Buskerud. Rapport fra Kartleggingsarbeidet i 2009.
(Naturvernforbundet i Buskerud, 2010).

Jelstad, T. E., Furuseth, L. E., Furuseth, P. & Lindal, M.

Kongeørn i Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeidet i 2010.
(Naturvernforbundet i Buskerud, 2010).

Jelstad, T. E., Furuseth, L. E., Furuseth, P. & Lindal, M.

Kongeørn i Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeidet i 2011.
(Naturvernforbundet i Buskerud, 2011).

Jelstad T.E.

Kongeørn i Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeidet i 2012-2014.
(Naturvernforbundet i Buskerud, 2014).

Jelstad, T.E.

Kartläggning av kungsörnen i Buskerud fylke i Norge 2007-2015.
Kungsörnen 2015:52-59.

Steen, O.F.

Kungsörnens status i Buskerud fylke, Sydnorge.
Kungsörnen 1997:16-27. (1997)

Steen, O.F., Midtgard, H. og Stensrud, I. 2008.

Bestandskartlegging av kongeørn i Buskerud og Telemark i 2007.

Våre Rovdyr 1/2008: s.12-17

Naturvernforbundet i Buskerud, samleside for rovfuglgruppas rapporter:

<http://naturvernforbundet.no/buskerud/rovfugl/category2034.html>

Artikkelforfatteren

Thor Erik Jelstad

Søyaveien 157, 3340 Åmot

te-jelst@online.no

Tlf. 908 68 938

Naturvernforbundet i Buskerud (NIB)

Åssideveien 525, 3322 Fiskum

Tlf. 32 75 05 04 E-post: pedrokl@online.no

www.naturvernforbundet.no/buskerud

Sjeldne fugler i Buskerud 2016

Rapport fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomiteen (LRSK) i Buskerud

av Steinar Stueflotten

Året 2016 ble et bra år hva gjelder funn av sjeldne fugler i Buskerud. Det ble registrert to nye arter for fylket: **stellerand** og **ørkensteinskvett**. I tillegg ble bl.a. følgende sjeldne arter observert: **amerikakrikkand**, **toppskarv**, **steppehauk**, **fjellmyrløper**, **polarjo**, **grønlandsmåke**, **rovterne**, **lappugle**, **svartstrupe**, **elvesanger**, **gulbrynsanger** og **svartkråke**.

Saksbehandling

Denne rapporten er basert på 1158 registrerte funn av 119 arter, 2 underarter og 2 hybrider fra rapporteringsåret 2016. Dette er 28 % flere registreringer og 10 flere arter (9 %) enn i 2015. Det er også 8 % flere registreringer enn i rekordåret 2014, men med en art mindre enn i 2014. Rapporten inneholder i tillegg en etterrapportering fra 2013 og en fra 2015.

LRSK har i forbindelse med denne rapporten ferdigbehandlet 85 godkjenningssaker (flere av disse sakene gjelder de samme funnene). Dette er 2 flere saker (2,4 %) enn i 2015. Ingen av disse sakene er blitt underkjent, men 5 mulige observasjoner av hhv. steppehauk, tundrasnipe, rødnebbterne, polarsisik og båndkorsnebb ble ikke godkjent pga. manglende rapport med beskrivelse til LRSK. Det er oversendt 7 saker til NSKF for godkjenning av funn av rustand (1), rovterne (3), ørkensteinskvett (2) og hvithodespurv (1). Funnet av rustand er godkjent i kategori E (art som ansees som rømling). De andre funnene er ikke ferdigbehandlet av NSKF ennå, men funnene av rovterne og ørkensteinskvett er tatt med i denne rapporten da de er godt fotodokumenterte og dermed ingen tvil om arten. Ørkensteinskvett er for øvrig ny art for Buskerud. Det kan tilføyes at en observasjon av svartbrynalbatross i Hurum skal være innsendt til NSKF, men behandlingsstatus for dette funnet er ikke kjent. Funnet av en silkehegre i 2015 er nå godkjent av NSKF.

Lanseringen av den nye versjonen av Artsobservasjoner i mai 2015 (AO2), resulterte innledningsvis i flere feil og mangler som skapte problemer for valideringsarbeidet til LRSK og NSKF. Også mange vanlige brukere syntes den nye versjonen av Artsobservasjoner var vanskeligere å bruke enn den gamle, noe som kan ha bidratt til redusert rapportering i 2015. Selv om mange feil nå er rettet opp, trengs det flere forbedringer for at AO2 skal bli et fullgodt verktøy. Det er likevel viktig at alle observatører fortsetter å rapportere inn sine funn av sjeldne arter på Artsobservasjoner, samt å sende inn rapport til LRSK på arter som krever en beskrivelse for å bli godkjent. Dette må gjøres direkte i systemet da all saksbehandling nå skjer der. En oversikt over hvilke arter dette gjelder, finner du bakerst i denne rapporten og i valideringslista di under «Min startside» på Artsobservasjoner.no. Underkjente funn og funn av rapporteringsarter som mangler beskrivelse, vil bli fjernet fra offisielle lister og allmenn visning på AO.

I 2016 registrerte 422 personer til sammen 51 808 observasjoner av 235 arter på Artsobservasjoner i Buskerud. Dette er 33 flere personer (+8 %), 11 flere arter (+5 %), men ca. 8000 færre observasjoner (-13 %) enn i 2015. LRSK takker alle rapportører som har bidratt til å holde kunnskapen om sjeldne arters forekomst i fylket oppdatert.

Noen hovedtrekk fra fugleåret 2016

Fugleåret 2016 ble et bra år hva gjelder sjeldne fugler i Buskerud. Det ble observert to nye arter for fylket: **stellerand** og **ørkensteinskvett**, noe som fører til at antall godkjente arter i Buskerud per 2016 nå er oppe i 303. I tillegg kommer 14 arter som ikke regnes som spontant forekommende i fylket som f.eks. snøgås og rapphøne (såkalte kategori D og E arter). Andre observerte sjeldheter som bør nevnes fra 2016: **rustand** (funn nr.3), **amerikakrikkand** (funn nr. 11), **rapphøne** (funn nr. 9 og 10), **toppskarv** (funn nr. 4), **steppehauk** (funn nr. 5 og 6), **fjellmyrløper** (funn nr. 3), **polarjo** (funn nr. 10), **grønlandsmåke** (funn nr. 10), **rovterne** (funn nr. 6), **lappugle** (funn nr. 11), **svartstrupe** (funn nr. 9), **elvesanger** (funn nr. 7), **gulbrynsanger** (funn nr. 5) og **svartkråke** (funn nr. 10 og 11). Verdt å nevne er også nye funn av tundra­gås (3), ringgås (1), mandarinand (2), gråstrupedykker (1), havhest (3), havsule (2), egypthegre (4), glente (2), tundralo (2), svarthalespove (1), lappspove (2), steinvender (1), polarsnipe (4), tundrasnipe (1), sotsnipe (2), kvartbekkasin (6), storjo (1), dvergmåke (2), hubro (1), isfugl (4), hær­fugl (3), svart­rødstjert (1), gresshoppesanger (1), skjeggmeis (3), polarsisik (3), båndkorsnebb (3) og konglebit (3), samt hekkefunn av sivhauk og vinterfunn av kortnebbgås, hvitkinngås, toppdykker, musvåk, dvergfalk, rugde, sildemåke, hornugle, jordugle, duetrost, munk og sivspurv.

Året 2016 var varmere enn normalt med en årsmiddeltemperatur på 1,5 grader over normalen for Østlandet og med 96 % av normal nedbør. Spesielt ettervinter og tidlig vår var, som i 2014 og 2015, mye varmere enn normalt med ca. 3 grader over normalen. Også april og mai var milde med 1-2 grader over normalen, men med mer nedbør enn normalt. Juni var tørr og litt varmere enn normalt, mens været resten av sommeren var ganske normalt, men med mer nedbør enn normalt i august. September ble, som vi husker, uvanlig varm og fin med 4 grader over normalen og lite nedbør. Hokksund satte norgesrekord i september med hele 20 sommerdager (dager med maksimaltemperatur >20°C). Oktober og november ble kjølige med ca. 1 grad under normalen, tørt vær i oktober, men mer nedbør enn normalt i

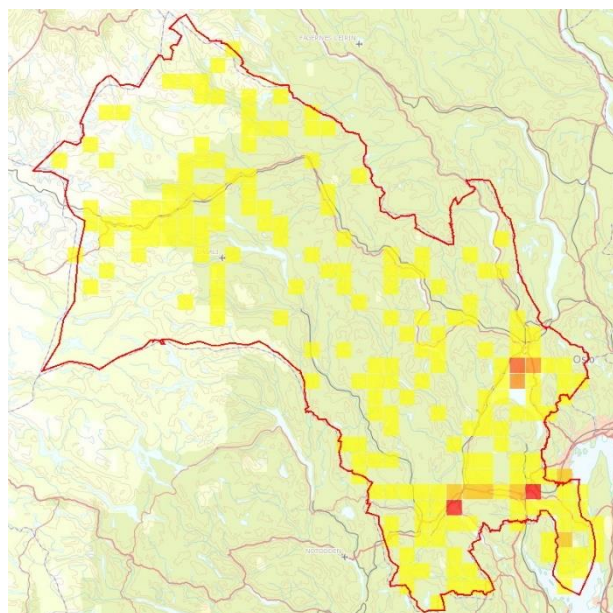
november. Desember ble på nytt mild og nedbørfattig med 4 grader over normalen. Vi hadde ingen kraftige høststormer i Buskerud dette året og dermed ikke gunstige forhold for observasjon av sjeldne sjøfugler i Oslofjorden.

Kommuneoversikten nedenfor viser antall funn registrert på Artsobservasjoner per kommune de tre siste årene. Tallene for 2014 og 2015 er korrigert for en feil i tidligere beregningsgrunnlag. Tallene manglet godkjente funn som ikke var merket «interessante funn» i Artsobservasjoner, f.eks. hekkefunn av sangsvane, fiskeørn, hettemåke m.fl. I tillegg inneholdt tallene fra 2014 51 funn av fjellvåk som var blitt godkjent av et NOF-prosjekt.

I 2016 er det Øvre Eiker som topper lista med Lier og Hurum på de to neste plassene. Hurum har falt ned til tredjeplass etter å ha ligget på førsteplass de tre siste årene. En viktig årsak til økningen i antall funn i 2016, spesielt i kommunene i midt fylket, er det høye antallet funn av haukugle som ble gjort under invasjonen høsten 2016. Kongsberg og Røyken har også god framgang med en dobling av antall funn. Kartet nedenfor viser hvor i fylket det i denne rapporten er gjort funn av sjeldne arter. Det er 49 % flere 5x5 km ruter med funn av sjeldne arter i 2016 sammenlignet med tilsvarende kart for 2015. Det er bl.a. langt flere ruter med funn i midt fylket, noe som ikke minst skyldes mange haukugle-observasjoner. «Hot spots» finner vi som tidligere i områdene Fiskumvannet, Linnestranda og Nordre Tyrifjorden.

Tabell 1: Funnstatistikk per kommune (antall godkjente funn av sjeldne arter på Artsobservasjoner).

Kommune	2014	2015	2016
Drammen	10	15	20
Flesberg	2	0	13
Flå	2	2	14
Gol	27	18	17
Hemsedal	19	33	34
Hol	93	90	127
Hole	112	96	103
Hurum	238	186	132
Kongsberg	18	19	41
Krødsherad	1	0	10
Lier	103	92	136
Modum	25	11	22
Nedre Eiker	8	19	26
Nes	11	13	17
Nore og Uvdal	21	5	20
Ringerike	110	72	125
Rollag	3	5	8
Røyken	13	18	43
Sigdal	4	8	10
Øvre Eiker	163	158	199
Ål	85	46	41
Sum Buskerud	1068	906	1158

Figur 1: 5x5 km ruter kodet etter antall sjeldne arter rapportert på Artsobservasjoner i 2016.

Endringer i rapporteringslista

Stellerand og ørkensteinskvevt er lagt til rapporteringslista over arter som skal rapporteres med beskrivelse til LRSK/NSKF og publiseres i LRSKs årsrapporter. Beskrivelseskrav til underarter av sædgås, tundragås og ringgås er lagt til rapporteringslista. Funnstatus for mandarinand på AO er rettet fra ikke spontan [art] til C-art som regnes som spontant forekommende art fra reproduserende bestander i Europa.

Oppbygging av rapporten

Denne årsrapporten er bygd opp etter samme systematikk som tidligere. Listen over godkjente funn er generert direkte fra Artsobservasjoner. Opplysningene i artsomtalen er satt opp på følgende vis: (1) fuglens norske navn, (2) vitenskapelig navn, (3) * funnkategori som inngår i rapporten, f.eks. alle funn, hekkefunn eller vinterfunn, (4) antall registrerte funn i parentes med angivelse av antall akkumulerte funn/individer før rapportåret, hvis kjent, etterfulgt av antall funn/individer i rapportåret. LRSK til slutt betyr at arten er en beskrivelsesart godkjent av LRSK og NSKF en beskrivelsesart godkjent av NSKF, (5) nyregistrerte etterrapporteringer fra tidligere år, (6) antall observerte individer i rapportåret med kjønn og alder hvis bestemt, (7) funntype hvis registrert, (8) lokalitet, (9) kommune, (10) observasjonsdato(er), (11) * bak dato angir et positivt belegg med beleggstype i parentes (F - fotografi, V - video/filmopptak, L – lydopptak og D - drept eller funnet død hvis den er innsamlet og skinnlagt/utstoppet), (12) navn på den/de som observerte fuglen (med * foran navnet til den som oppdaget fuglen, hvis kjent), (13) kommentarer til observasjonen(e). Et funn kan bestå av en eller flere observasjoner av samme fugl(er).

Antall oppgitte funn/individer gjelder bare funn som er innrapportert til og godkjent av LRSK. Artsnavn i hakeparentes angir ikke spontant forekommende arter, dvs. arter som antas å ha rømt fra fangenskap (D- og E-arter).

Rapporterte og godkjente funn

Sangsvane *Cygnus cygnus*

* hekkefunn (3), sommerfunn (5)

Hekking 2016: 2 adult reirbygging Brennoddvikji, Tingvollfjorden, Ål 19.4-4.5 (Torgrim Breiehagen) og parring samme sted 11.5, men mislykket hekking pga. flom 27.5 (Torgrim Breiehagen). 2 adult parring Fiskumvannet, Øvre Eiker 8.5 (Frode Nordang Bye), men ikke hekking i 2016. 1 hekking reir, egg/unger (1 1K) Pålgardvatnet, Hol 10.5-29.6 (Trond Bølstad, Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass mfl.). 2 adult reirbygging Fjellheim våtmark, Vatsfjorden, Ål 16.5 (Per Furuset), men trolig avbrutt hekking.

Sommerfunn 2016: 2 ind. Lykkja, Hemsedal 31.5-6.6 (Bent Ellingsen). 2 ind. Sør-Hydalen, Hemsedal 1.-7.6 (Bent Fjeldheim, Magnhild Finset Fjeldheim). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 21.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.7 (Melvin Åsum). 1 ad. + 3 juv Hammartjedne, Golsfjellet Syd, Gol 28.8 (Trond Øigarden).

Arten hekker fast på noen få lokaliteter i fylket, bl.a. i Nes, Gol og Hol kommuner. Bestanden er økende. Et nytt hekkeforsøk i Tingvollfjorden (Ål) mislyktes pga. flom, og hekkingen i Vatsfjorden ble trolig nok en gang avbrutt pga. forstyrrelser. Observasjonen på Golsfjellet 28.8. kan indikere mulig hekking i dette området i 2016.

Sædgås *Anser fabalis*

* alle funn (49/226 - 4/14)

2016: 2 ind. Nordfjorden, Ringerike 30.3 (*Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). 1 ind. stasjonær Fiskumvannet, Øvre Eiker 19.-30.4 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten mfl.). 8 ind. ptS Verket, Hurum 31.10 (Eli Gates). 3 ind. Norderhov, Ringerike 28.12 (Jens Tøndel Fossum).

Arten observeres fåtallig i trekketidene vår og høst. Sædgåsa på Fiskumvannet i april ble underartsbestemt til ua. *rossicus*. Vi har bare ett bekreftet funn av denne underarten i Buskerud tidligere (2 ind. Drammenselva v/Berskog, Drammen 28.1.2006).

Sædgås, underarten tundrasædgås *Anser fabalis rossicus*

*alle underartsbestemte funn (1/2 - 1/1) LRSK

2016: 1 ind. stasjonær Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.-24.4 *(F) (*Jorunn Villand, Melvin Åsum, Steinar Stueflotten).

Underarten tundrasædgås (*rossicus*) ble tidligere ansett som svært sjelden i Norge, men ny kunnskap har vist at underarten forekommer regulært på trekket i Norge.

Sædgås ua. *rossicus* sammen med kortnebbgjess, Fiskumvannet 24.04.16.

Foto: S.Stueflotten

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*

* vinterfunn (1), store antall ≥ 1000 ind.

Vinterfunn 2016: 20 ind. Norderhov, Ringerike 28.12 (Jens Tøndel Fossum).

Store antall 2016: 2605 ind. ptN Engersand, Lier 2.4 (Tore Gunnarsen). 2000 ind. rastende Nordfjorden, Ringerike 3.4 (Eirik Kristoffersen, Didrik Løstegård Kristensen, Christian Dalen). 4500 ind. rastende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 5.4 (Eirik Kristoffersen, Vegard Bunes). 1000 ind. ptN Hals, Øvre Eiker 5.4 (Anders Hals). 1810 ind. Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 6.4 (Marius von Glahn). 1350 ind. ptN Linnestranda, Lier 7.4 (Steinar Stueflotten). 1617 ind. ptN Engersand, Lier 7.4 (Tore Gunnarsen). 1336 ind. ptN Fiskumvannet, Øvre Eiker 7.4 (Jorunn Villand). 1009 ind. ptN Linnestranda, Lier 8.4 (Jorunn Villand mfl.). 1031 ind. ptN Verket, Hurum 9.4 (Eli Gates). 2500 ind. rastende Karlsrudtangen, Ringerike 9.4 (Vegard Bunes). 1250 ind. ptN Linnestranda, Lier 10.4 (Jens Erik Nygård).

Vårtrekket startet 16.3. som er tidligste registrerte ankomstdato til nå. Gjennomsnittlig ankomstdato: 1.4. \pm 8 dager (20 år). Vårtrekket varte til 8.5. med noen rastende enkeltindivider fram til 1.6. Det ble registrert til sammen minst 26.000 ind. ptN gjennom Buskerud denne våren, med topp trekkdager 2-10.4. (>20.700 ind.). Antall registrerte individer på vårtrekket har vært økende i seinere år. Høsttrekket startet 4.9. og varte til 19.11. Det ble til sammen registrert >4.200 ind ptS gjennom Buskerud denne høsten som er ganske normalt.

Tundragås *Anser albifrons*

* alle funn (31/39 - 3/3)

2016: 1 adult rastende Nordfjorden, Ringerike 3.-5.4 (*Eirik Kristoffersen, Kendt Myrmo, Vegard Bunes). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.4 (*Jorunn Villand, Marius von Glahn). 1 adult rastende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 11.4 (*Anders Hals, Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass).

Arten observeres nesten årlig i lite antall i trekketidene vår (mars-mai) og høst (september-november), hyppigst i Nordre Tyrifjorden. Tundragåsa som ble observert i Nordfjorden 11.4. kan ha vært samme individ som ble sett 3.-5.4. Begge holdt seg sammen med en stor flokk kortnebbgjess, eller det kan ha vært den samme som ble sett på Fiskumvannet 10.4. Denne fulgte også med en flokk kortnebbgjess. Alle tilhørte trolig ua. *albifrons*, men bare observasjonen på Fiskumvannet 10.4. er godkjent med underart.

Tundragås, underarten albifrons *Anser albifrons albifrons*

* alle funn (- 1/1) LRSK

2016: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.4 *(F) (*Jorunn Villand, Marius von Glahn).

[Stripegås] *Anser indicus*

* alle funn (24/39 - 4/6)

2016: 1 ind. Bevergrenda, Kongsberg 3.5 (Vegard Fusche Hansen). 1 ind. rastende Linnestranda, Lier 4.6 (Lars-Erik Vollebæk, Reidar Myhre). 2 ind. Kongsberg Sentrum, Kongsberg 5.6-28.7 (Fredrik Stige, Morten Jagdum, Didrik Løstegård Kristensen mfl.). 1 par Skutsvika, Svene, Flesberg 14.8 (Bård Kyrkjedelen, Kristoffer Bøhn).

Arten sees nå nesten årlig i Buskerud i sommerhalvåret. Funn av stripegjess er plassert i kategori E (arter som regnes som rømlinger). De fleste observasjoner i Kongsberg sentrum ble gjort på Flåtaløkka ved Lågen.

Grågås x kanadagås *Anser anser x branta canadensis*

* alle fotodokumenterte funn (17/17 - 1/1) LRSK

2016: 1 ind. Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 31.3-3.4 *(F) (*Marius von Glahn, Didrik Løstegård Kristensen, Christian Dalen mfl.). 1 ind. stasjonær Åsa, Ringerike 10.6 *(F) (Marius von Glahn). 1 ind. Småøyene, Steinsfjorden, Hole 28.8 *(F) (Steinar Stueflotten).

En hybrid grågås x kanadagås har hatt fast opphold i Nordre Tyrifjorden de siste årene. Alle observasjoner i området i 2016 antas å dreie seg om dette individet. Den ble sett i Steinsfjorden fram til midten av oktober.

Hvitkinngås *Branta leucopsis*

* hekkefunn (2/3+ par), vinterfunn (5 - 1)

Hekkefunn 2016: 2 par i passende hekkebiotop Geitungholmen, Slemmestad, Røyken 23.4-5.5 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal mfl.). 1 hekking (4 pulli/nylig utfløyne unger) Slemmestad, Røyken 21.6 (Kjetil Johannessen). 5 ind. (3 adult + 2 pulli/nylig utfløyne unger) Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 6.7 (Steinar Stueflotten).

Vinterfunn 2016: 1 ind. næringssøkende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 9.12 (Kendt Myrmo).

Flere par hekker på øyer og holmer i Røyken og Hurum. De var ingen sjøfugltelling i 2016, noe som gir få bekreftede hekkefunn. 22 par hekket i 2015. Vinterfunn er sjeldne.

Ringgås *Branta bernicla*

* alle funn (21/993 - 1/2)

2016: 1 1K overflygende Onsaker, Hole 16.10 (Kendt Myrmo). 2 ind. Onsakervika, Hole 17.-18.10 (Jens Tøndel Fossum, Michelle Fossum, Vegard Bunes).

Ringgjess sees normalt bare sjeldent på vårtrekket i Buskerud (ultimo mai – primo juni), sist sett i 2015. Høstfunn (ultimo september - ultimo oktober) er sjeldne.

[Rustand] *Tadorna ferruginea*

* alle funn (2/2 - 1/1) NSKF

2016: 1 adult hunn Nærnesbukta, Nærnes, Røyken 9.4 *(F) (Jostein Bærø Engdal, John Apeland).

Ut fra foreliggende dokumentasjon er det ikke mulig å fastslå med sikkerhet om denne rustanda er spontan eller den samme hunnen som har oppholdt seg på Østensjøvannet i Oslo siste vinter, samt på Østensjøvannet og Årungen i Ås de siste par årene. Spontan forekommende rustender blir svært sjelden observert tidligere enn ultimo april i Norge. Funnet er derfor godkjent av NSKF som ikke spontant i kategori E (antatt rømling).

[Moskusand] *Cairina moschata domestica*

* alle funn (4/7 -1/1)

2016: 1 ind. Bragernesløpet, Drammen By, Drammen 26.11 (Jens Erik Nygård).

Moskusand (*Cairina moschata domestica*) er tamformen av arten knoppand. Knoppanda stammer opprinnelig fra Mellom- og Sør-Amerika. Arten er en vanlig holdt prynd i Norge, og rømte moskusender blir sett sporadisk. Observasjoner er derfor plassert i kategori E. Angitt funnmengde gjelder observasjoner registrert både som knoppand og moskusand,

Mandarinand *Aix galericulata*

* alle funn (16/16 - 2/2)

2016: 1 hann Stegla, Nedre Eiker 10.5 (Melvin Åsum). 1 hann Vestfosselva v/Fossesholm, Øvre Eiker 11.-19.9 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Rolf Kristoffersen mfl.).

Funn av mandarinand er plassert i kategori C (forvillede arter som reproducerer i vill tilstand). Arten observeres stort sett bare vår og høst i Buskerud, og da nesten alltid bare enslige hanner. Dette er de første funnene av mandarinand i kommunene Nedre Eiker og Øvre Eiker.

Snadderand *Anas strepera*

* alle funn (61/107 - 11/20)

2016: 1 par Juveren, Ringerike 29.3 (Jens Tøndel Fossum, Vegard Bunes). 1 par Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 30.3-6.4 (*Steinar Stueflotten, Marius von Glahn, Kendt Myrmo mfl.). 1 adult hann Onsakervika, Hole 2.-4.4 (*Christian Dalen, Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen mfl.). 1 par Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.4 (Marius von Glahn). 1 hann Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 11.4 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 3 hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.4 (Melvin Åsum, Jon Ludvig Hals mfl.). 1 par Synneren, Ringerike 21.-23.4 (Jens Tøndel Fossum, Eirik Kristoffersen, Didrik Løstegård Kristensen mfl.). 1 par Linnestranda, Lier 30.4 (*Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten). 1 hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 5.5 (Eirik Kristoffersen). 2 hann Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 6.5 (Christian Dalen, Steinar Stueflotten). 2 hann Linnestranda, Lier 18.-20.6 (Melvin Åsum, Jens Erik Nygård, Odd Rygh mfl.).

Arten er i seinere år blitt observert årlig på vårtrekket (april-mai), gjennomsnittlig ankomstdato: 21.4. ± 13 dager (21 år), noe sjeldnere sommer og høst. 29.3 er tidligste registrerte observasjon i Buskerud til nå. Rekordmange funn i 2016, noen av disse kan dreie seg om samme individ(er).

Amerikakrikkand *Anas carolinensis*

* alle funn (10/10 - 1/1) LRSK

2016: 1 hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 31.3-3.4 *(F) (*Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal mfl.).

Sjelden art fra Nord-Amerika, sist observert i Pålgårdvatnet, Hol 3-5.6.2015. Siste observasjon på Fiskumvannet ble gjort 15.4.2009.

Amerikakrikkand hann, Fiskumvannet 01.04.16.

Foto: S.Stueflotten

Stjertand *Anas acuta*

* alle funn (- 24/34) derav vinterfunn (8/8 - 1/1)

2016: 1 hann Mjøndalen, Nedre Eiker 6.4 (Lennart Wam Hansson mfl.). 1 hann Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 10.4 (Vegard Bunes, Jens Tøndel Fossum). 1 par Slevika, Krødsherad 23.4 (Eirik Kristoffersen). 1 par Eikredammen, Hemsedal 30.4-2.5 (Stian Sannes, Vegard Finset Fjeldheim, Bent Fjeldheim). 1 adult hann Linnestranda, Lier 2.5 (Rolf E. Andersen). 1 par Gilhusodden, Linnestranda, Lier 7.5 (Steinar Stueflotten). 1 par Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 7.5 (Jens Tøndel Fossum). 1 par Nordfjorden, Ringerike 8.5 (Didrik Løstegård Kristensen, Christian Dalen). 1 par Raudbekktjernet, Brennflæi NR, Gol 22.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hunnf. Strandavatnet, Hol 5.6 (Eirik Kristoffersen). 1 hann Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 18.6 (Marius von Glahn). 1 hunnf. Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 21.-28.8 (*Jens Tøndel Fossum, Steinar Stueflotten). 1 hunnf. Fekjagranden, Ustedalsfjorden, Hol 29.8 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hunnf. Fiskumvannet, Øvre Eiker 11.9 (Steinar Stueflotten). 1 adult hunnf. Grødalen, Hol 13.9 (Trond Bølstad). 1 hunnf. Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 16.9 (Marius von Glahn). 1 hann Herstrøm, Nedre Eiker 24.-30.9 (Sindre Molværsmyr, Vemund Opedal, Steinar Stueflotten). 4 ind. Maritangen, Noresund, Krødsherad 25.9 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hunnf. Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 8.10 (Didrik Løstegård Kristensen, Christian Dalen). 1 hunnf. Steinsfjorden, Hole 14.10 (Marius von Glahn). 2 hunnf. Fiskumvannet, Øvre Eiker 14.10 (Steinar Stueflotten). 1 hunnf. Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.10 (Steinar Stueflotten). 1 hunnf. Sætrepollen, Sætre, Hurum 5.-6.11 (Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass, Rune Zakariassen). 1 1K hann Hokksundsbrua, Hokksund, Øvre Eiker 4.12 (Carsten Lome, Morten Helberg).

Fåtallig hekkefugl i nordfylket. Fåtallig, men regelmessig på vårtrekket (april-mai). Gjennomsnittlig ankomstdato: 13.4. ± 11 dager (31 år). Fåtallig, men regelmessig på høsttrekket (medio august-medio november), siste observasjon i gjennomsnitt: 24.10. ± 18 dager (25 år). Flere av observasjonene kan dreie seg om samme individer. Sjelden art om vinteren. Den unge hannen som ble ringmerket i Hokksund i desember, overvintret i Drammenselva mellom Hokksund og Krokstadelva/Mjøndalen vinteren 2016/2017.

Knekkand *Anas querquedula*

* alle funn (- 6/10)

2016: 1 par Synneren, Ringerike 15.-22.4 (Kendt Myrmo, *Vegard Bunes, Steinar Stueflotten mfl.). 1 par Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.4 (Jon Ludvig Hals). 1 hann Synneren, Ringerike 18.-21.4 (Didrik Løstegård Kristensen, Marius von Glahn, Jens Tøndel Fossum). 1 par Fiskumvannet, Øvre Eiker 30.4 (Audun Jahren, Morten Jagdum, Steinar Stueflotten). 1 par Linnestranda, Lier 1.5 (Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten, Bjørn W. Penk mfl.). 1 hann Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 1.5 (Steinar Stueflotten). 1 hann Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 2.-6.5 (Jens Tøndel Fossum, Vegard Bunes, Kendt Myrmo mfl.). 1 hann Hegstad beitemark, Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.5 (Steinar Stueflotten). 1 par Fiskumvannet, Øvre Eiker 7.5 (Steinar Stueflotten). 1 hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 11.-16.5 (Morten Jagdum, Fredrik Stige, Lars Dolmen). 1 hann Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 13.5 (Kendt Myrmo).

Arten observeres fåtallig, men regelmessig i sommerhalvåret. Sees oftest om våren (april-mai). Gjennomsnittlig ankomstdato: 24.4. ± 9 dager (36 år). Ingen sommerfunn i 2016.

Skjeand *Anas clypeata*

* alle funn (- 14/29)

2016: 1 par Dyna, Slemmestad, Røyken 9.4 (Michael Wam Hansson, Lennart Wam Hansson). 2 hann Eikredammen, Hemsedal 29.4 (Vegard Finset Fjeldheim, *Bent Fjeldheim). 5 ind. (2M+3F) Lillesstranda, Lier 30.4 (*Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten). 1 par Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 30.4-10.5 (Kendt Myrmo, Vegard Bunes, Marius von Glahn mfl.). 1 hann Lillesstranda, Lier 1.5 (Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten, Jonas Langbråten mfl.). 1 hann Engersand, Lier 1.5 (Tore Gunnarsen). 1 par Lillesstranda, Lier 5.5 (Steinar Stueflotten). 1 hann Onsakervika, Hole 7.5 (Vegard Bunes). 1 par Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 8.5 (Didrik Løstegård Kristensen, Christian Dalen). 1 par Fiskumvannet, Øvre Eiker 12.5 (Steinar Stueflotten, Fredrik Stige). 1 par Lillesstranda, Lier 12.5-5.6 (Jorunn Villand, Melvin Åsum, Jens Erik Nygård mfl.). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.7 (Mette Myhrer). 1 hunnf. Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.-19.9 (Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals, Per Øystein Klunderud mfl.). 1 hunnf. Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 18.-22.9 (Kendt Myrmo, Jan Olav Nybo, Ole Vignes). 3 hunnf. Miletjern, Nedre Eiker 30.9-22.10 (*Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Jan Erik Haugen mfl.). 1 hann Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 8.10 (Didrik Løstegård Kristensen, Christian Dalen). 1 par Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 15.10 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 hunnf. Synneren, Ringerike 16.10 (Kendt Myrmo). 1 hunnf. Synneren, Ringerike 29.10 (Kendt Myrmo).

Arten observeres fåtallig, men regelmessig, spesielt i trekktidene vår (medio april – mai) og høst (sep – okt), gjennomsnittlig ankomstdato: 24.4. ± 10 dager (33 år). Observasjoner i nordfylket, som det i Hemsedal 29.4, er relativt sjeldne.

Taffeland *Aythya ferina*

* alle funn (- 3/3)

2016: 1 hann Nordfjorden, Ringerike 5.-8.5 (Kendt Myrmo, Didrik Løstegård Kristensen, Christian Dalen mfl.). 1 hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 20.-27.10 (Jerry Skogbeck, Jens Tøndel Fossum, Morten Jagdum, Melvin Åsum mfl.). 1 hann Miletjern, Nedre Eiker 1.11 (Steinar Stueflotten).

Arten observeres regelmessig i lite antall på Fiskumvannet og i Nordre Tyrifjorden vår (medio april – medio mai) og høst (medio sep – medio nov), sjeldent ellers. Sist arten ble sett på Miletjern var i november 2005.

Taffeland hann, Miletjern 01.11.16.

Foto: S.Stueflotten

Bergand *Aythya marila*

* hekkefunn (0), vinterfunn (3/4)

2016: 2 hunnf. Strømsølpøpet, Drammen By, Drammen 4.12 (Steinar Stueflotten). 1 hunnf. Myrefjorden, Nesbyen, Nes 16.12 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hunnf. Kroksund, Sundvollen, Hole 25.12 (Christian Dalen).

Sparsom hekkefugl i øvre deler av fylket. Sees ellers årlig på vår- og høsttrekket. Vinterfunn er sjeldne.

Toppand x bergand *Aythya fuligula x marila*

* alle funn (1/1 - 1/1) LRSK

2016: 1 hann Tangevika, Strandafjorden, Ål 16.5 *(F) (Per Furuset).

Sjelden andehybrid som ble observert på samme lokalitet 27.5-17.6.2015. Det er rimelig å anta at det dreier seg om samme individ i følge med toppender på vårtrekket begge år.

Stellerand *Polysticta stelleri*

* alle funn (0/0 - 1/1) LRSK

2016: 1 adult hann Geitungholmen - Dyna - Tajetbukta, Slemmestad, Røyken 8.4-6.5 *(F) (*Jostein Bærø Engdal, Tore Vang, Steinar Stueflotten, Jostein Myre mfl.).

Arktisk art som overvintrer regelmessig i Øst-Finnmark. Enkeltindivider observeres en sjelden gang i Sør-Norge. Meget sjelden art i Oslofjorden. Ny art for Buskerud! Denne hannen ble først oppdaget ved Elnestangen på Asker-sida av kommunegrensa 8.4 før den svømte over til Geitungholmen i Røyken. I de etterfølgende ukene ble den sett jevnlig på begge sider av kommunegrensa til glede for mange fuglekikkere. Antatt samme hann ble seinere i mai sett utenfor Jeløya og Horten.

Stellerand hann. Tajetbukta, Slemmestad 23.04.16.

Foto: Jostein Myre

Havelle *Clangula hyemalis*

* alle funn (- 20/34)

2016: 2 ind. Storsand-Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 9.1-13.2 (Jostein Bærø Engdal, Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass mfl.). 1 hunnf. Dyna, Slemmestad, Røyken 23.4 (Steinar Stueflotten). 1 par Pålgardvatnet, Hol 22.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 par i passende hekkebiotop Biskolatjørne, Ustetind, Hol 4.6 (Hans Munthe-Kaas). 1 ind. Birgithovda, Hol 16.6 (Geir-Tore Kristiansen). 1 hann Læg Reidvatnet, Hol 18.6 (Steinar Stueflotten). 1 hunn Fiskumvannet, Øvre Eiker 12.-14.10 (Steinar Stueflotten, Melvin Åsum, Jorunn Villand mfl.). Maks. 9 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.-30.10 (Lars Dolmen, Morten Jagdum, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Synneren, Ringerike 29.10 (Eirik Kristoffersen, Kendt Myrmo). 1 ind. Krøderen, Krødsherad 30.10 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.11 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Furua, Fiskumvannet, Øvre Eiker

2.11 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Vikersund, Modum 4.11 (Eirik Kristoffersen). 1 adult hunn Synneren, Ringerike 4.11 (Kendt Myrmo). 1 adult hunn Sundvollen Vest, Sundvollen, Hole 4.11 (Kendt Myrmo). 1 1K Vik, Steinsfjorden, Hole 4.11 (Kendt Myrmo). 1 1K hann Linnestranda, Lier 5.-8.11 (Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. Kroksund, Sundvollen, Hole 6.11 (Christian Dalen). 3 ind. Linnestranda, Lier 9.-15.11 (Jorunn Villand, Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 11.11 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Ekrebukta, Filtvet, Hurum 12.11 (Jostein Bærø Engdal). 2 ind. Vik, Steinsfjorden, Hole 13.11 (Kendt Myrmo). 1 hunnf. Verket, Hurum 16.-17.11 (Eli Gates). 1 1K hann Bragernesløpet, Drammen 26.11 (Jens Erik Nygård). 1 ind. Drammenselva v/Krokstadelva, Nedre Eiker 5.12 (Jon Ludvig Hals).

Sjelden hekkefugl i indre fjellstrøk, men ingen bekreftede hekkefunn i 2016, ellers fåtallig og kun sporadisk observert i lavlandet på trekket vår (april-mai) og høst (oktober-november). Gjennomsnittlig ankomstdato: 3.5. ± 12 dager (20 år). Seineste observasjon i gjennomsnitt: 10.11. ± 17 dager (20 år), sjelden vintergjest. Rekordforekomst høsten 2016.

Svartand *Melanitta nigra*

* vinterfunn (- 12/61), hekkefunn (1)

Vinterfunn 2016: 2 ind. Teigen-Løkka, Hurum 1.1 (Jostein Bærø Engdal). 3 ind. Storsand, Drøbaksundet (Bu), Hurum 9.1 (Jostein Bærø Engdal, Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass). 2 hunnf. Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 18.1 (Steinar Stueflotten). 2 hunnf. Eltornstranda, Hurum 18.1 (Steinar Stueflotten). 1-4 ind. Teigen-Løkka, Hurum 26.1-14.2 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. Eltornstranda, Hurum 28.1 (Jorunn Villand). 2 hunnf. Storsand, Drøbaksundet (Bu), Hurum 3.2 (Odd Rygh). 2 ind. Eltornstranda, Hurum 16.2 (Lennart Wam Hansson). 3 ind. Geitungholmen, Slemmestad, Røyken 28.2 (Jorunn Villand). 2 ind. Sundet, Fiskumvannet, Øvre Eiker 3.-18.12 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 9 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 11.12 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. næringsøkende Eltornstranda, Hurum 17.12 (Jostein Bærø Engdal). 19 ind. Coop, Tofte, Hurum 27.12 (Jorunn Villand). 13 ind. Teigen-Løkka, Storsand S, Hurum 27.12 (Jorunn Villand).
Hekking 2016: 1 hekking (1 pull) nylig utfløyne unger Vassetvatnet, Nore og Uvdal 21.7 (Ole-Anton Gunnerød).

Fåtallig hekkefugl i fjellet i nordfylket (kun ett rapportert hekkefunn i 2016). Nå årvisst vintergjest, hyppigst observert rundt Hurumlandet. Trolig 20-30 ind. jevnlig i fjordområdene rundt Hurumlandet hver vinter.

Sjørre *Melanitta fusca*

* vinterfunn (- 14/63), hekkefunn (0)

Vinterfunn 2016: 2-4 ind. Eltornstranda, Hurum 1.1-13.2 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten, Didrik Løstegård Kristensen mfl.). 1-4 ind. Teigen-Løkka, Hurum 1.1-29.2 (Jostein Bærø Engdal, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. Slottet, Drøbaksundet (Bu), Hurum 17.1 (Lennart Wam Hansson, Michael Wam Hansson). 5 ind. Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 22.1 (Jostein Bærø Engdal). 1 hann ptS Filtvet, Hurum 30.1 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Solbergstøa, Hurum 30.1 (Lennart Wam Hansson, Kevin Wam Hansson). 8 ind. Slottet, Drøbaksundet (Bu), Hurum 30.1 (Eirik Kristoffersen, Lennart Wam Hansson). 2-3 ind. Slemmestad, Røyken 4.-5.2 (Jostein Myre, Jostein Bærø Engdal). Maks. 6 ind. Geitungholmen, Slemmestad, Røyken 5.-29.2 (Jostein Bærø Engdal, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 21.2 (Jorunn Villand). 4 ind. Dyna, Slemmestad, Røyken 23.2 (Eli Gates). 1-5 ind. Verket, Hurum 1.-31.12 (Eli Gates mfl.). 1 ind. Herøya sør, Steinsfjorden, Hole 3.-9.12 (Kendt Myrmo). 2 ind. Geitungholmen, Slemmestad, Røyken 11.12 (Eirik Kristoffersen). 13 ind. Drøbaksundet (Bu), Hurum 11.12 (Eirik Kristoffersen). 7 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 11.12 (Eirik Kristoffersen). 2 ind. Steinvik, Hurum 11.12 (Eirik Kristoffersen). 7 ind. Eltornstranda, Hurum 17.12 (Jostein Bærø Engdal). 6 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 27.12 (Jorunn Villand).

Sjørren hekker spredt i indre fjellstrøk, og sees sporadisk i lavlandet utenom hekketida og på kysten høst og vinter. Ingen bekreftede hekkefunn i 2016. Normalt fåtallig, men regelmessig langs Hurumlandet om vinteren, men sjelden >10 ind. sammen. Jevnlige 10-15 ind. til sammen i fjordområdene rundt Hurumlandet hver vinter.

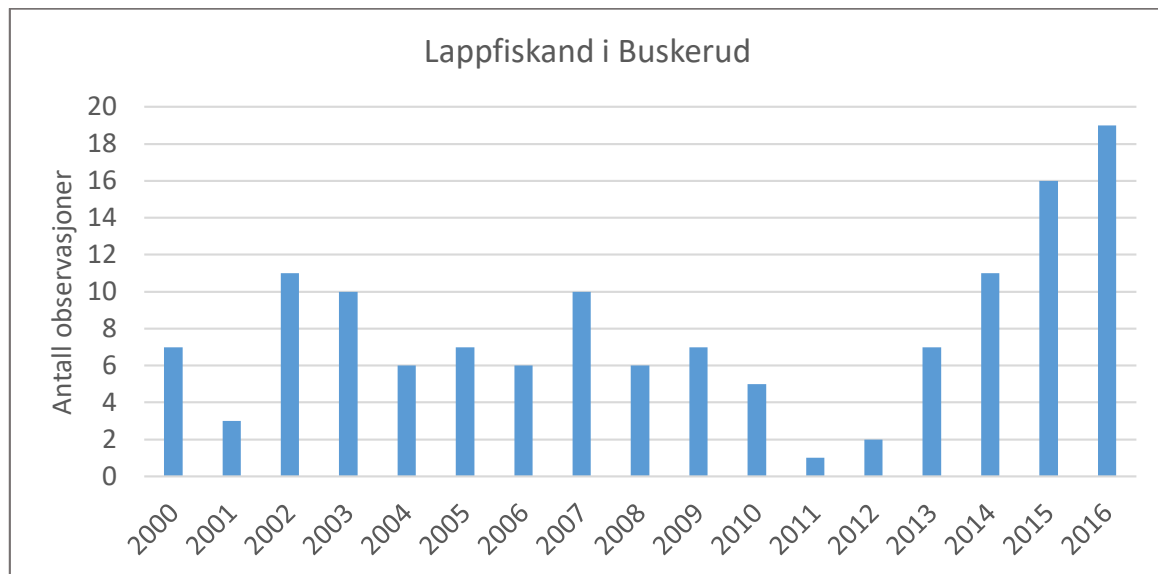
Lappfiskand *Mergellus albellus*

* alle funn (157 - 16/23)

2016: 1 adult hann Vikersund bru, Modum 8.-9.1 (Bjørn Harald Larsen, Arild Gauteplass, Lennart Wam Hansson mfl.). 1 hunn Storøysundet, Hole 24.-25.3 (Marius von Glahn, Vegard Bunes). 1 hunnf. Miletjern, Nedre Eiker 27.3 (Lennart Wam Hansson, Michael Wam Hansson). 1 hunnf. Svarstadvika, Sælabonn, Hole 30.3-13.4 (Vegard Bunes, Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten mfl.). 1 par Onsakervika, Hole 2.-6.4 (Christian Dalen, Eli Gates, Ken Adelsten Jensen mfl.). 3 ind. Svarstadvika, Sælabonn, Hole 3.4 (Trond Aspelund, Kirsten Trogstad, John Apeland). 1 hunn Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 6.4 (Vegard Bunes). 1 hunn Synneren, Ringerike 8.4-1.5 (Marius von Glahn, Vegard Bunes, Kendt Myrmo mfl.). 1 par Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.-11.4 (Jorunn Villand, Fredrik Stige, Marius von Glahn mfl.). 1 hunn Svendsrudvika, Hole 10.4 (Vegard Bunes). 1 hunnf. Linnestranda, Lier 11.4 (Eirik Kristoffersen). 1 hann Pålgardvatnet, Hol 27.-30.5 (Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass, Trond Bølstad mfl.). 1 hunnf. Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.10 (Steinar Stueflotten, Anders Hals mfl.). 1 hunnf. Pålgardvatnet, Hol 15.-22.10 (Jostein Myre, Per Furuseth, Arild Gauteplass mfl.). 2 hunnf. Linnestranda, Lier 15.10 (Jens Erik Nygård,

Steinar Stueflotten). 3 hunnf. Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.10 (Lars Dolmen, Morten Jagdum, Jens Erik Nygård mfl.). 1 hunnf. Verket, Hurum 21.-23.10 (Eli Gates). 2 hunnf. Fiskumvannet, Øvre Eiker 23.10 (Stig Johan Kalvatn). 1 hunnf. Vikersund bru, Modum 28.10-4.11 (*Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Marius von Glahn).

Arten opptrer årvisst i Buskerud i vinterhalvåret, oktober – april. Sees hyppigst på vårtrekket ultimo mars - primo mai og på høsttrekket i oktober-november. Antall observasjoner har økt igjen de siste årene etter et par svake år i 2011 og 2012.

Antall observasjoner av lappfiskand i Buskerud 2000-2016.

Vaktel *Coturnix coturnix*

* alle funn (- 11/13)

2016: 1 ind. sang Hegstad beitemark, Fiskumvannet, Øvre Eiker 20.5 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Bomenga, Sem, Øvre Eiker 1.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Skallestad V, Skoger, Drammen 9.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Selte, Steinsletta, Hole 11.6 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. sang Hårum, Steinsletta, Hole 19.6 (Marius von Glahn). 1 ind. sang Sørliveien Nord, Steinsletta, Ringerike 19.6 (Marius von Glahn). 1 ind. sang Veisten, Steinsletta, Ringerike 19.6 (Marius von Glahn). 1 ind. Hals, Øvre Eiker 19.-26.6 (Anders Hals). 1 ind. sang Nedberg, Nedre Eiker 20.-22.6 (Steinar Stueflotten, Hans Petter Rømme). 2 ind. Hals, Øvre Eiker 20.7-26.8 (Anders Hals). 1 ind. sang Øvre Haugan, Prestfoss, Sigdal 12.8 (Helge Rivrud mfl.). 3 ind. Hals, Øvre Eiker 27.8-3.9 (Anders Hals). 1 ind. sang Hals, Øvre Eiker 13.9 (Anders Hals).

Arten observeres årlig i nedre deler av fylket fra ultimo mai til ultimo august, mer sjeldent i øvre deler av fylket. Gjennomsnittlig ankomstdato: 29.5. ± 10 dager (23 år). 13.9 er blant de seineste observasjoner som er gjort av vaktel i Buskerud.

[Rapphøne] *Perdix perdix*

* alle funn (8/11 - 2/4) LRSK

2016: 2 ind. stasjonær Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 12.-18.3 *(F) (Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten mfl.). 2 ind. Fiskum-Råen, Darbu, Øvre Eiker 11.11 (Steinar Stueflotten).

Funn av rapphøner i Buskerud dreier seg kun om rømte/utsatte fugler, og er derfor plassert i kategori E. Arten ble sist observert på Unnelsrud i Skoger, Drammen 4.8.2013.

Smålom *Gavia stellata*

* hekkefunn (4), vinterfunn (0)

2016: 1 adult rugende 10.6 skjermet lokalitet Sangefjellet, Ål (Torgrim Breiehagen) og 1 adult m/3 pulli nylig utflytne unger samme sted 25.7 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 hekking (2 pulli) nylig utflytne unger skjermet lokalitet Dagalifjell, Nore og Uvdal 8.7 (Dag Amundsen). 1 par m/1+ unger skjermet lokalitet Dagalifjell, Nore og Uvdal 20.7 (Frode Nordang Bye). 1 hekking (1 pull) nylig utflytne unger skjermet lokalitet Gulsvik, Flå 23.7 (Tore Gunnarsen) og 1 1K nylig utflytne unger samme sted 11.8 (Tore Gunnarsen). 1 hekking (2 pulli) nylig utflytne unger Skurdalsåsen, Hol 4.8 (Jostein Myre).

Arten hekker spredt i nordfylket og sees regelmessig på vårtrekket i Tyrifjorden og langs kysten av Hurum, mer sporadisk i lavlandet ellers i nedre deler av fylket. Hekkefunnene på Dagalifjellet antas å gjelde samme lokalitet. Første observasjon 2016: 3.4, gjennomsnittlig ankomstdato: 14.04. ± 10 dager (20 år).

Storlom *Gavia arctica*

* hekkefunn (2), vinterfunn (0)

2016: 1 par m/2 pulli/nylig utfløyne unger Medvelen, Kongsberg 27.6 (Bjarne Bjerkseth, Runa Bergby, Mariken Kjøhl-Røsand). 1 adult m/mat til 2 1K Synstevatn, Nes 18.8 (Tore Gunnarsen).

Vanlig men spredt og heller fåtallig hekkefugl over det meste av fylket. Storlom er observert flere steder i hekketiden i passende biotop, men bare to hekkefunn er bekreftet. LRSK ønsker innrapportert flere hekkefunn av denne rødlistearten. Sjelden vintergjest.

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis*

* alle funn (- 25/33)

2016: 1 ind. Langebru, Hokksund, Øvre Eiker 6.1-4.2 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. Hovsenga, Ringerike 7.1 (Kendt Myrmo). 1 ind. Håvardøyne, Nesbyen, Nes 11.-29.1 (Per Furusest, Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. Hovsenga NØ, Hovsenga, Ringerike 23.-28.1 (Didrik Løstegård Kristensen). 1 ind. Slemmestad, Røyken 4.2-8.3 (Jostein Myre, Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Storelva, Busund, Ringerike 4.2 (Marius von Glahn). 1 ind. Vestfosselva (Smørgrav-Berg), Bergsvingen, Øvre Eiker 9.2 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Vestfosselva (Smørgrav-Berg), Bergsvingen, Øvre Eiker 9.3-3.4 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen mfl.). 1 ind. Langebru, Hokksund, Øvre Eiker 10.3 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Bomenga, Sem, Øvre Eiker 3.4 (*Jan Trygve Bollerud, Steinar Stueflotten). 1 ind. Linnestranda, Lier 17.4 (Hans Petter Rømme). 1 ind. Linnestranda, Lier 23.8 (Jorunn Villand). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 12.9 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Myrefjorden, Nesbyen, Nes 24.9 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Vassbonn, Bergsjø, Modum 26.9 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.10 (Steinar Stueflotten, Anders Hals, Audun Jahren mfl.). 2 ind. Linnestranda, Lier 9.-19.10 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Eli Gates mfl.). 2 ind. Miletjern, Nedre Eiker 13.10 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Miletjern, Nedre Eiker 16.-22.10 (Jorunn Villand, Jan Erik Haugen, Ole Vignes mfl.). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 20.-30.10 (John Sandve, Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Linnestranda, Lier 31.10 (Jorunn Villand). 2 ind. Engersand, Lier 9.11 (Tore Gunnarsen). 1 ind. Drammenselva i Drammen, Drammen 10.11 (Bjørn W. Penk). 2 ind. Bergsjø, Modum 15.11 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Hovsenga, Ringerike 19.11 (Christian Dalen). 1 adult Sætre brygge, Sætre, Hurum 19.11 (Jens Erik Nygård). 2 ind. Sætrepollen, Sætre, Hurum 27.11 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Geitungholmen, Slemmestad, Røyken 11.12 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Viul, Ringerike 23.12 (Didrik Løstegård Kristensen, Christian Dalen). 1 ind. Tangane, Strandafjorden, Ål 31.12 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).

Regelmessig overvintrende i lite antall i nedre Buskerud, mer sporadisk i øvre deler av fylket som i Hallingdalselva ved Nesbyen, Nes og Strandafjorden, Ål. Antall observasjoner har økt de siste fem årene. Noen av observasjonene dreier seg trolig om de samme individene.

Toppdykker *Podiceps cristatus*

* hekkefunn (8), vinterfunn (2+0)

Hekkefunn 2016: 1 par rugende Kroksund, Sundvollen, Hole 18.5 (Rune Solvang). Hekking (reirbygging, ruging, 5 kull/7+ unger) Fiskumvannet, Øvre Eiker 29.5.-4.9 (Steinar Stueflotten, Lars Dolmen mfl.). 1 par m/2+ pulli Vassbonn, Bergsjø, Modum 9.6 (Borgar Kolstad) og 1 ad. m/2 1K nylig utfløyne unger Bergsjø, Modum 20.6 (Eirik Kristoffersen). 1 par reir 12.6 og 1 adult + 1 1K Damtjern N, Damtjern, Lier 11.9 (Jorunn Villand). 1 hekking (3-4 1K) nylig utfløyne unger Vik, Steinsfjorden, Hole 31.7.-24.8 (John Apeland, Rune Solvang, Oddmund Wold). 1 1K Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 21.8 (John Apeland). 7 ad. + 5 juv (3 kull) Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 28.8 (Steinar Stueflotten). 1 ad. mat til 1 unge Ulvenvannet N, Lier 15.9 (Bård Kyrkjedelen).

Vinterfunn 2016: 1 ind. Kroksund, Sundvollen, Hole 1.-2.1 (Vegard Bunes, Tosten Tøfte, Even Raassum). 3 ind. Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 2.1 (Kendt Myrmo). 1 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 13.2 (Melvin Åsum, Didrik Løstegård Kristensen).

Hekket i 2016 på de faste lokalitetene: Ulvenvannet N (Lier), Damtjern (Lier), Fiskumvannet (Øvre Eiker) (5 kull), Vik og Steinsvika, Steinsfjorden (Hole). Ny vellykket hekking i Vassbonn, Bergsjø (Modum). Førsteobservasjon dette året ble gjort på Sætre (Hurum) 12.3 (Jostein Bærø Engdal m.fl.) mulig overvintring? En mild vinter resulterte i flere vinterfunn vinteren 2015/2016. Store antall i Steinsvika våren 2016, maks. 128 ind. 17.4 (Kendt Myrmo) som er rekord i Buskerud. Jevnlig 30-50 ind. i Nordfjorden (Ringerike) høsten 2016, maks. 60 ind. 15.9. (Jan Olav Nybo, Jan Erik Haugen).

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena*

* alle funn (12/12 - 1/1) LRSK

2016: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.-24.10 *(F) (*Steinar Stueflotten, Lars Dolmen, Simon Rix mfl.).

Sjelden gjest i Buskerud. Arten observeres helst i trekktidene vår (mai) og høst (sep-nov). Siste godkjente høstfunn ble gjort i 2014.

Hornedykker *Podiceps auritus*

* alle funn (- 39/74), derav 5 hekkefunn (1 mislykket, 9 pulli) + 3 par i passende hekkebiotop.

2016: 1 ind. Tyrifjorden v/Tyrifjord VGS, Hole 25.3 (Jens Tøndel Fossum). 1-8 ind. Nordfjorden, Ringerike 9.4-5.5 (Kendt Myrmo, Jon Ludvig Hals, Marius von Glahn mfl.). 1 par Linnesstranda, Lier 9.4 (Pål Gisle, Rolf E. Andersen, Marius von Glahn mfl.). 1-3 ind. Verket, Hurum 12.-16.4 (Eli Gates, Rolf E. Andersen). 1 ind. Hiken, Slemmestad, Røyken 13.4 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Vik, Steinsfjorden, Hole 21.4 (Didrik Løstegård Kristensen). 2 ind. Slevika, Krødsherad 23.4 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 25.-26.4 (Espen Marker, Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson). 2 ind. Strandafjorden, Ål 27.4-9.5 (Torgrim Breiehagen, Per Furusest, Arild Gauteplass mfl.). 1-2 ind. Tingvollfjorden, Ål 29.4-14.8 (Torgrim Breiehagen, Per Furusest, Arild Gauteplass mfl.). 2 ind. Linnesstranda, Lier 30.4 (Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten). 2 ind. Eikredammen, Hemsedal 1.5 (Vegard Finset Fjeldheim, Olav Huso, Magnhild Finset Fjeldheim). 2 ind. Myrefjorden, Nesbyen, Nes 5.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. Kittilsviki, Gulsvik, Flå 6.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 6 ind. Strandafjorden, Ål 8.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. Hammartjedne, Golsfjellet Syd, Gol 8.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Eikredammen, Hemsedal 8.-9.5 (Bent Fjeldheim). 2 ind. Oppsjø, Ål, Ål 8.-10.5 (Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass, Torgrim Breiehagen). 3 ind. Tangevika, Strandafjorden, Ål 14.-16.5 (Asgeir Askeland, Per Furusest). 1 par Fosshaug-Kvannhøgd, Gol 17.5 (Per Furusest). 2 ind. Lite tjern før Raudbekktjernet, Brennflæi NR, Gol 22.-24.5 (Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass). 1 ind. Tangevika, Strandafjorden, Ål 31.5 (Torgrim Breiehagen). 1 adult Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 21.6-15.7 (Christian Dalen, Kendt Myrmo). 1 adult Brennflæi NR, Gol 1.7 (Terje Håheim). 1 adult Lite tjern V for Raudbekktjern, Brennflæi NR, Gol 14.7 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. observasjon Tjern 830 moh V for Fosshaug, Golsfjellet Syd, Gol 14.7 (Torgrim Breiehagen). 2 adult Drammedalshølen, Golsfjellet Syd, Gol 16.7 (Per Furusest). 1 ind. Fiskedammen, Gol 20.7 (Jan Alsvik, Marit Karin Alsvik). 2 ind. Nordfjorden, Ringerike 16.8 (Eirik Kristoffersen). 1 adult Bjørsrudvika, Steinsfjorden, Hole 24.8 (Kendt Myrmo). 2 ind. Steinsfjorden, Hole 28.8 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 30.8-16.9 (Marius von Glahn, Steinar Stueflotten mfl.). 1-5 ind. Nordfjorden, Ringerike 11.9-8.10 (Eirik Kristoffersen, Rune Zakariassen, Kendt Myrmo mfl.). 1 IK Bjørsrudvika, Steinsfjorden, Hole 18.9 (Kendt Myrmo). 1 ind. Linnesstranda, Lier 14.-18.10 (Jorunn Villand, *Steinar Stueflotten, Jens Erik Nygård mfl.). 1 ind. Synneren, Ringerike 15.10 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Bjørsrudvika, Steinsfjorden, Hole 16.10 (Kendt Myrmo). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 22.-24.10 (Melvin Åsum, Jorunn Villand, Eirik Kristoffersen mfl.). 1 ind. Nakkerud, Ringerike 30.10 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 8.11 (Eirik Kristoffersen). Hekkefunn 2016: 1 hekking (1 par) reir, egg/unger Brennoddvikji, Tingvollfjorden, Ål 11.5-14.7 (Torgrim Breiehagen). 1 hekking (2 pulli) pulli/nylig utfløyne unger Lite tjern ved Rv51 845 moh., Gol 22.5-16.7 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass, Per Furusest mfl.). 1 hekking (3 pulli) nylig utfløyne unger Raudbekktjernet, Brennflæi NR, Gol 22.5-14.7 (Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass, Terje Håheim mfl.). 1 hekking (2 pulli) nylig utfløyne unger Torkjellsettjørni, Ål 10.6-27.8 (Torgrim Breiehagen). 1 hekking (2 pulli) pulli/nylig utfløyne unger Lite tjern ved Rv51 851 moh., Golsfjellet Syd, Gol 6.-13.7 (Kjell-Roger Engh, Rune Voie).

Arten sees regelmessig i sørfylket på vårtrekket (medio april - mai) og høsttrekket (august - november). Gjennomsnittlig ankomstdato: 22.4 ± 11 dager (28 år), 25.3 er tidligste registrerte ankomstdato til nå. 2-3 par har hekket på Golsfjellet de siste årene. 3 kull m/3+2+2 pulli påvist i 2016. I tillegg ble det gjort et vellykket (2 pulli) og et mislykket hekkefunn i Ål (Breiehagen og Furusest 2017). Bestanden i fylket synes nå å være stabil på 5-7 par.

Havhest *Fulmarus glacialis*

* alle funn (43/87- 3/4)

2016: 1 ind. ptS Ekrebukta, Filtvet, Hurum 30.1 (Eli Gates). 2 ind. ptS Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 30.1 (Jostein Bærø Engdal, Jorunn Villand). 1 ind. død Brastadjordet, Hurum 19.3 (Tea Turtumøygard). 1 ind. Mølen, Hurum 18.7 (Odd Rygh, Marit Hoff).

Normalt årvisst gjest i Oslofjorden om høsten, men ikke de to siste årene. Ellers sporadiske vinterfunn. Sjelden i sommerhalvåret. Observasjonen ved Mølen 18.7 er eneste kjente juli-funn i Buskerud.

Havhest, Mølen, Hurum 18.07.16.

Foto: Odd Rygh

Havsule *Morus bassanus*

* alle funn (25/49 - 2/2)

2016: 1 ind. Tofteholmen, Hurum 30.9 (Jerry Skogbeck). 1 adult ptSV Vealøs, Hurum 18.11 (Steinar Stueflotten).

Sjelden gjest i Buskerud, som regel observert i forbindelse med høststormer på kysten. De fleste observasjoner blir derfor gjort i september - november, men havsuler kan også besøke indre Oslofjord om vinteren (desember - januar).

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

* alle funn (3/3 - 1/1) LRSK

2016: 1 1K overflygende Strømsløpet, Drammen By, Drammen 28.10 (Bjørn W. Penk, *Noah N. Penk).

Sjelden art i Buskerud, som bare unntaksvis besøker de indre delene av Oslofjorden. Sist observert 1 ind. i Drøbaksundet 2.9.2015. En 1K toppskarv oppholdt seg i indre Oslofjorden ved Fornebu og Nesoddtangen (Akershus) i perioden primo september til medio oktober 2016, og skal også ha blitt sett på Nesoddtangen (Ak) 14.11.16. Trolig var det denne toppskarven som avla Drammen et kort besøk 28.10.

Egretthege *Egretta alba*

* alle funn (13/13 - 4/4) LRSK

2016: 1 ind. Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 30.3 *(F) (*Vegard Bunes, Jens Tøndel Fossum, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 24.-26.4 *(F) (Eirik Kristoffersen, Vegard Bunes, Kendt Myrmo, Marius von Glahn mfl.). 1 ind. Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 24.5 *(F) (Eirik Kristoffersen). 1 adult Linnestranda - Engersandbukta, Lier 4.6 *(F) (*Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten, Jorunn Villand).

Egretthege er blitt observert nesten årlig i Buskerud i seinere år, hyppigst vår og forsommer (ultimo april - ultimo juni). Observasjonen i Svendsrudvika 30.3 er tidligste funn i Buskerud til nå. Fire funn på ett år er også rekord for fylket.

Egretthegre, Linnestranda 04.06.16.

Foto: Jens E. Nygård

Gråhegre *Ardea cinerea*

* hekkefunn (3)

2016: 2 ind. besøker bebodd reir Rud skog, Øvre Eiker 26.3 (Per Øystein Klunderud). 1 par reirbesøk? Todokk SØ skog, Engen kroksjø, Nes 1.4 (Atle Svantevoll via Torgrim Breiehagen). 2 ind. reirbygging Snyta, Ringerike 8.4 (Steinar Stueflotten). 9 pulli/nylig utfløyne unger Rud skog, Øvre Eiker 2.7 (Per Øystein Klunderud). 3 ind. nylig utfløyne unger Snyta, Ringerike 10.7 (Steinar Stueflotten).

Fåtallig hekkefugl i Buskerud, men konkrete reirfunn blir sjelden rapportert. Hekkeklassen på Snyta (Ringerike) og Rud skog (Øvre Eiker), begge i granskog, er kjent fra tidligere. Det var 3-4 reir på Rud skog i 2016. Hekkeklassen på Todokk skog, Nes ble oppdaget i 2015 og skal ha flere reir i tett furuskog.

Vepsevåk *Pernis apivorus*

* hekkefunn (1)

2016: 1 ind. reirbygging Helgelandsmoen, Hole 8.6 (Rune Solvang).

Hekkefunn til vepsevåk blir svært sjelden rapportert. LRSK ønsker at flere slike funn blir rapportert.

Glente *Milvus milvus*

* alle funn (10/10 - 2/2) LRSK

2016: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 1.4 (*Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Hals, Øvre Eiker 3.9 (Anders Hals).

Sjelden gjest som oftest blir observert på vårtrekket i april. Glenter blir nå observert stadig hyppigere i Norge, så også i Buskerud. Med unntak av 2015 er arten blitt sett årlig i fylket siden 2011.

Havørn *Haliaeetus albicilla*

* alle funn (137/153 - 30/30)

2016: 1 adult Linnestranda - Krokstadelva - Solbergmoen, Lier-Nedre Eiker 4.-9.1 (Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand). 1 ind. overflygende Høggkastet, Hole 11.3 (Arild Gautepllass, Hege Kvarstein Gautepllass). 1 ind. over-

flygende Sætre, Hurum 12.3 (Jostein Bærø Engdal, Ragnhild Engdal Jensen). 1 ind. overflygende Verket, Hurum 20.3 (Eli Gates). 1 ind. overflygende Linnestranda, Lier 26.3 (Jan-Erik Nyhuus). 1 adult Fiskumvannet, Øvre Eiker 31.3 (*Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Anders Hals mfl.). 1 adult overflygende Sætrepollen, Sætre, Hurum 9.4 (Vegard Bunes). 1 ind. overflygende Østnestangen, Hurum 10.4 (Marius von Glahn). 1 adult overflygende Averøya, Nordfjorden, Ringerike 21.4 (Marius von Glahn). 1 adult overflygende Langseth, Sætre, Hurum 1.5-29.8 (Jostein Bærø Engdal mfl.). 1 ind. overflygende Øen Turistsenter, Geilo, Hol 2.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 adult Vikersund, Modum 4.5 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 5.5 (Christian Dalen, Didrik Løstegård Kristensen). 1 ind. stasjonær Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 10.-13.5 (Marius von Glahn, Kendt Myrmo). 1 ind. Sandøya, Strandafjorden, Ål 3.6 (Torgrim Breiehagen). 1 adult overflygende Klevahovda, Ål 2.8 (Martin Austad, Marte Bjørnstad Andressen). 1 adult overflygende Mørkvannet Nord, Hurum 18.8 (Jostein Bærø Engdal). 1 3K+ Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 24.8 (Kendt Myrmo). 1 ind. overflygende Sætrepollen, Sætre, Hurum 9.9 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Sandspollen, Hurum 10.9 (Carsten Lome). 1 adult overflygende Sætrepollen, Sætre, Hurum 2.10 (Jostein Bærø Engdal). 1 2K Linnestranda, Lier 8.10 (Jens Erik Nygård). 1 ind. Holmen, Drammen By, Drammen 13.10 (Melvin Åsum). 1 ind. Eikredammen, Hemsedal 14.10 (Vegard Finset Fjeldheim). 1 ind. overflygende Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 15.10 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. overflygende Grytnes, Sætre, Hurum 18.11 (Steinar Stueflotten). 1 adult Breiehagen, Strandafjorden, Ål 27.11 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 adult Tangevika, Strandafjorden, Ål 30.11 (Svein H. Bekekstad). 1 ind. Kvanneskardet, Haugastøl, Hol 15.12 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 adult Strandafjorden øvre, Strandafjorden, Ål 25.12 (Torgrim Breiehagen). 1 adult overflygende Verket, Hurum 31.12 (Eli Gates, John Apeland).

Flest observasjoner blir gjort i fjordstrøka og langs hovedvassdragene i sørlige deler av fylket. 8 av 30 funn er gjort i nordfylket. Flere av observasjonene i Hurum antas å være fugler fra paret som hekker på Håøya i Akershus. Også flere andre observasjoner kan dreie seg om samme individer.

Sivhauk *Circus aeruginosus*

* alle funn (- 25/27), hekkefunn (1)

2016: 1-2 ind. (både hann og hunn jevnlig) Fiskumvannet, Øvre Eiker 27.3-20.8 (Fredrik Stige, Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.). 1 hunn Hårum, Steinsletta, Hole 30.3 (Marius von Glahn). 2 hunn trekkende Averøya, Nordfjorden, Ringerike 21.4 (Marius von Glahn). 1 hunnf. Høystad, Snyta, Ringerike 25.4 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Linnestranda, Lier 25.4 (Jorunn Villand). 1 hunnf. Røsholmstranda, Nordfjorden, Ringerike 5.5 (Christian Dalen, Didrik Løstegård Kristensen). 1 hunn Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 6.5 (Christian Dalen). 1 hunn Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 6.5 (Steinar Stueflotten). 1 hunn Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 8.5 (Didrik Løstegård Kristensen, Christian Dalen). 1 3K+ hunn Steinsletta, Hole 16.5-21.6 (Marius von Glahn, Vegard Bunes, Christian Dalen). 1 2K hunn Linnestranda, Lier 7.6 (Jorunn Villand). 1 3K hann Skjelbred, Øvre Eiker 25.6 (Steinar Stueflotten). 1 4K+ hunn Steinsvika Beitemark, Steinsletta, Hole 10.7 (Marius von Glahn). 1 hann Hals, Øvre Eiker 13.-14.7 (Anders Hals). 1 hunn Linnestranda, Lier 23.7-2.8 (Jan-Erik Nyhuus, Jorunn Villand, Eli Gates). 1 hunn Steinsletta, Hole 27.7 (Marius von Glahn). 1 1K Fiskumvannet, Øvre Eiker 8.8 (Steinar Stueflotten). 1 hunn Røsholmstranda, Nordfjorden, Ringerike 13.8 (Eirik Kristoffersen). 1 adult hunn Linnestranda, Lier 13.-17.8 (Jens Erik Nygård, Jorunn Villand). 1 hunnf. Bønsnes, Hole 21.8 (John Apeland). 1 hunnf. Nordfjorden, Ringerike 27.8-4.9 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Marius von Glahn mfl.). 1 adult hunn Linnestranda, Lier 27.8 (Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten). 1 1K Fiskumvannet, Øvre Eiker 27.8-19.9 (Lars Dolmen, Arild Gauteplass, Steinar Stueflotten mfl.). 1 1K Bergsvingen, Øvre Eiker 27.8 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hamremo, Krødsherad 27.8 (Gunstein Wigemyr). 1 1K Bergsvingen, Øvre Eiker 14.9 (Steinar Stueflotten). 1 hunnf. Onsaker, Hole 15.9 (Jens Tøndel Fossum). Hekkefunn 2016: 1 hekking (2 1K) permanent revir Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 26.4-14.8 (*Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud).

Årviss på vår- og høsttrekket ved Fiskumvannet og i Nordre Tyrifjorden, mer sporadisk ellers. Mange observasjoner ved Fiskumvannet i perioden april-august skyldes et par som gjennomførte vellykket hekking på lokaliteten for først gang. Paret fikk to unger på vingene primo august. Flere av observasjonene i Nordre Tyrifjords-området dreier seg trolig om de samme individene. 27.3 er tidligste registrerte ankomst til Buskerud til nå; gjennomsnittlig ankomstdato: 23.4. ± 12 dager (28 år).

Myrhauk *Circus cyaneus*

* alle funn (- 27/30)

2016: 1 hann Eimå v.b, Hol 20.4 (Arild Gauteplass, *Hege Kvarstein Gauteplass). 1 adult hann Onsaker, Hole 23.4 (Didrik Løstegård Kristensen, Christian Dalen). 1 adult hunn Fiskumvannet, Øvre Eiker 23.4 (Bjørn Pedersen). 1 hunn Synneren, Ringerike 24.4 (Kendt Myrmo). 1 adult hann Flesberg sentrum, Flesberg 24.4 (Christian Pindslé). 1 ind. Tyrifjord videregående skole, Hole 25.4 (Vegard Bunes). 1 hunn trekkende Åsa, Ringerike 7.5 (Marius von Glahn). 1 hann Storemyr, Hol 7.5 (Trond Bølstad). 1 hann Golsfjellet Syd, Gol 8.-24.5 (Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass, Tom Jansson). 1 par i passende hekkebiotop Eimå v.b, Hol 11.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hann Flatvollen, Flå 14.5 (Jan Olav Nybo). 1 hann Torsetbekken, Nore og Uvdal 14.5 (Trond Bølstad). 1 hann Lien, Hol 15.5 (Per Furuset). 1 hann Ustaoset, Hol 17.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1

hunn Hegstad beitemark, Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.5 (Steinar Stueflotten). 1 hann Budalen, Geilo, Hol 2.-4.6 (Trond Bølstad). 1 adult hunn Golsfjellet, Gol 1.7 (Terje Håheim). 1 hann Lauvdalen, Ål 11.7 (Bård Kyrkjedelen, Vegard Kyrkjedelen, Trym Kyrkjedelen). 1 hann Ustaoset, Hol 18.7 (Kjetil Harkestad). 1 adult hann Bergsvingen, Øvre Eiker 27.8 (Steinar Stueflotten). 1 hunn Bergsvingen, Øvre Eiker 6.9 (Arild Gautepllass, Hege Kvarstein Gautepllass). 1 hunnf. Røsholmstranda, Nordfjorden, Ringerike 13.9 (Rune Zakariassen). 3 ind. Urundberget, Hol 13.9 (Arild Gautepllass, Hege Kvarstein Gautepllass). 1 adult hunn Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.9 (Lars Dolmen). 1 hunnf. ptS Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 26.9 (Steinar Stueflotten). 1 hunnf. ptØ Ruken, Ustaoset, Hol 6.10 (Geir Klaveness). 1 hunn Fiskumvannet, Øvre Eiker 6.10 (Bent Ellingsen).

Arten hekker fåtallig i fylkets nordlige deler. Flere observasjoner er gjort i hekketiden i passende hekkebiotoper, men ingen sikre hekkefunn er rapportert i 2016. Funn i juni og juli er skjermet på AO, og angis her bare med område. I nedre deler av fylket observeres arten fåtallig, men regelmessig på vårtrekket (april – mai) og høsttrekket (ultimo august – oktober). Gjennomsnittlig ankomstdato: 19.04. ± 12 dager (37 år).

Steppehauk *Circus macrourus*

* alle funn (4/4 - 2/2) LRSK

2016: 1 3K hann Pålgardvatnet, Hol 15.-16.5 *(F) (Asgeir Askeland). 1 1K hunnf. overflygende Kroktjern, Holleia, Ringerike 17.9 (Wiggo Sandberg).

Sjelden gjest i Buskerud som er blitt stadig vanligere å se i Norge i seinere år, så også i Buskerud. Arten observeres hyppigst på høsttrekket medio august - september, noe sjeldnere på vårtrekket ultimo april - mai, arten ble sist observert over Drammen 28.4.2015.

Steppehauk 3K hann, Pålgardvatnet 15.05.16.

Foto: Asgeir Askeland

Ub. kjerrhauk *Circus sp.*

* alle funn (- 2/2)

2016: 1 ind. ptN Engersand, Lier 25.4 (Tore Gunnarsen). 1 hunnf. kjerrhauk med hvit overgump Holmsbu, Hurum 23.8 (Odd Rygh).

Den ubestemte kjerrhauken ved Engersand 25.4 (kl. 09:05) var trolig en sivhauk da 1 ind. av denne arten trakk forbi Linnestranda samme dag.

Musvåk *Buteo buteo*

* vinterfunn (9/9 - 3/3), spesielle funn (1)

Vinterfunn 2016: 1 ind. Huseby, Lier 13.1 (Rune Zakariassen). 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker 2.12 (Jorunn Villand). 1 ind. stasjonær Skjøel, Øvre Eiker 2.-11.12 (Lars Dolmen, Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. Horgen (ØE) - Nordre Haga, Øvre Eiker 4.-27.12 (Jens Erik Nygård, Eirik Kristoffersen, Terje Spolen Nilsen).

Spesielle funn: 2 børringevåk stasjonær Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 8.9-13.10 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Morten Jagdum mfl.).

Sjelden vintergjest. Musvåken som ble observert i området Bergsvingen-Skjøl flere ganger primo desember, antas å være samme individ. Det samme gjelder individet som ble sett i området Horgen-Nordre Haga utover i desember. Lyse "børringevåker" er tidligere blitt observert et fåtall ganger i Buskerud, hyppigst i Øvre Eiker. Sist sett i Bergsvingen 21.9-6.10.2013. To individer samtidig av denne lyse fargevarianten høsten 2016 var derimot ganske spesielt.

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

* funn i nedre Buskerud (117 - 19/22)

2016: 1 ind. overflygende Klunderud, Øvre Eiker 16.1 (Per Øystein Klunderud). 1 ind. overflygende Fiskumvannet, Øvre Eiker 22.2 (Lennart Wam Hansson). 1 3K overflygende Åssideveien, Øvre Eiker 10.3 (Per Øystein Klunderud). 2 ind. skjermet område 1, Kongsberg 20.3 (Jostein Myromslien). 2 ind. ptS skjermet område 2, Kongsberg 25.3 (Eirik Kristoffersen). 2 adult Fiskumvannet, Øvre Eiker 31.3 (Steinar Stueflotten, Anders Hals). 1 ind. ptN Tranby, Lier 7.4 (Jorunn Villand). 1 5K+ Finnemarka, Øvre Eiker 9.4 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Vestsida, Øvre Eiker 7.5 (Jon Trygve Johnsen) og 12.6 (Lars Dolmen). 1 ind. overflygende Hjarnes, Kongsberg 4.9 (Johs Edvardsen, Odd Frydenlund Steen). 1 ind. overflygende Finnvollaldalen, Kongsberg 17.9 (Johs Edvardsen). 1 4K overflygende Hjarnes, Kongsberg 18.9 (Odd Frydenlund Steen). 1 ind. Øytjern, Øvre Eiker 14.10 (Hans Jørgen Nilsen). 1 ind. Bø, Senning, Kongsberg 8.11 (Joachim Norvik). 1 ind. Steenberg Gård, Nedre Eiker 17.11 (Hans Jørgen Nilsen). 1 1K Hals, Øvre Eiker 19.-29.11 (Anders Hals mfl.). 1 1K Skjøl, Øvre Eiker 11.12 (Anders Hals). 1 3K næringsøkende Rundhaug, Surlikroken, Kongsberg 25.12 (Odd Frydenlund Steen). 1 ind. overflygende Setersbergåsen, Modum 26.12 (Audun Jahren).

Arten hekker spredt i høyere liggende deler av fylket og har i seinere år også etablert seg som hekkefugl i lavlandet i nedre deler av fylket. Slike konkrete hekkefunn/indikasjoner er ikke referert i denne rapporten.

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

* hekkefunn (27)

2016: 1 adult reirbygging SI05a, Sigdal 1.5 (Thor Erik Jelstad). 1 par besøker bebodd reir RO03a, Rollag 8.5-16.7 (Øystein Engen, Thor Erik Jelstad). 1 hunn rugende 8.5 og reir m/2 unger 8.7 ØE06a, Øvre Eiker (Steinar Stueflotten). 1 par rugende 28.5 og reir m/1 unge 10.7 RI07a Krokskogen, Ringerike 28.5 (Steinar Stueflotten). Reir m/2 unger RØ02a, Røyken 1.6-1.8 (Pål Hansen). Reir m/2 unger RI12a, Ringerike 18.6-13.7 (Thor Erik Jelstad). Reir m/3 unger NS04a, Nes 18.6-14.7 (Steinar Stueflotten, Thomas Mørch). Reir m/2 unger FÅ03a, Flå 18.6-20.7 (Steinar Stueflotten, Thomas Mørch). Reir m/2 unger FÅ04a, Flå 18.6 (Thor Erik Jelstad). Reir m/4 unger SI08a, Sigdal 19.6-16.7 (Thor Erik Jelstad). 1 ind. reirbygging ØE05b, Øvre Eiker 23.6 (Steinar Stueflotten). Reir m/1 unge FÅ05b, Flå 1.7-11.8 (Tore Gunnarsen). Reir m/3 unger HU02a, Hurum 6.7 (Steinar Stueflotten). Reir m/1 unge KO07a, Kongsberg 10.7 (Finn Gregersen). 1 adult besøker bebodd reir KR02b, Krødsherad 13.7 (Thor Erik Jelstad). 1 par besøker bebodd reir NU01a, Nore og Uvdal 14.-18.7 (Tore Gunnarsen). Reir m/2 unger FL04a, Flesberg 16.7 (Thor Erik Jelstad). Reir m/2 unger RO01b, Rollag 17.7 (Thor Erik Jelstad). Reir m/2 unger RI21a, Ringerike 17.7 (Agnar Tenold). Reir m/1 unge RO02a, Rollag 17.7 (Thor Erik Jelstad). Reir m/2 unger RI14a, Ringerike 18.7 (Thor Erik Jelstad). Reir m/4 unger RI26a, Ringerike 19.-20.7 (Thor Erik Jelstad). Reir m/2 unger SI04a, Sigdal 21.7 (Anne Sørensen, Merete Wiken Dees). Reir m/2 unger KO12a, Kongsberg 22.-23.7 (Kjell Arild Dokka). Reir m/2 unger RI24a, Ringerike 29.7 (Thor Erik Jelstad). Reir m/2 nylig utflytne unger FL05a, Flesberg 10.8 (Eirik Winsents).

I 2016 ble det gjennomført et nytt fiskeørnprosjektet i Buskerud, fem år etter at det forrige prosjektet ble avsluttet. 27 reir var i bruk i Buskerud, 4 færre enn i 2011. Bare 15 av de 31 reirene som var i bruk i 2011, var fortsatt i bruk i 2016. I tillegg ble flere nye reir påvist inklusiv gjenbruk av et par gamle reir. At så mange reir har gått ut av bruk siden 2011, kan delvis skyldes en svært dårlig hekkesesong i 2015 (pga. vått og kaldt vær i starten på hekkesesongen) med bare 55 % vellykkede hekkinger mot normalt 70 %. 2016 ble derimot et toppår med 81 % vellykkede hekkinger og god ungeproduksjon (2,05 unger per vellykket hekking), ref. Stueflotten mfl. 2016.

Dvergfalk *Falco columbarius*

* vinterfunn (11 - 3/3)

Vinterfunn 2016: 1 ind. Skjelsbekk, Konnerud, Drammen 13.1 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Efteløt, Kongsberg 6.2 (Johs Edvardsen, Inge Slaaen, Børre Østensen). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 26.2 (Lennart Wam Hansson).

Sjelden vintergjest i Buskerud.

Lerkefalk *Falco subbuteo*

* alle funn (295 - 28/32), hekkefunn (1)

2016: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 7.5-19.6 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Lars Dolmen). 1 ind. overflygende Engersand, Lier 18.5 (Tore Gunnarsen). 2 ind. rastende Linnestranda, Lier 20.5 (Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten). 1 ind. overflygende Knivsfjellet, Hurum 28.5 (Thomas Sæther, Ann-Kristin Molværsmyr). 1 adult overflygende Linnestranda, Lier 12.6 (Jens Erik Nygård). 1 ind. overflygende Gunnerud, Nedre Eggedal, Sigdal 14.6 (Tore Gunnarsen). 1 ind. overflygende Breien, Ringerike 17.6 (Marius von Glahn). 1 ind. overflygende Tyrstrand, Ringerike 19.6 (Vegard Bunes). 1 ind. Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 19.6 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Linnestranda, Lier 30.6 (Viggo Eriksen). 1 ind. overflygende Tranby, Lier 14.7 (Jorunn Villand). 1 ind. overflygende Engersand, Lier 19.7 (Tore Gunnarsen, Jan Michaelsen). 1 ind. overflygende Lyngås, Efteløt, Kongsberg 26.7 (Bård Engelstad). 1 ind. Huseby, Lier 30.7 (Bjørn W. Penk, Noah N. Penk). 1 ind. Linnestranda, Lier 10.8 (Jorunn Villand). 1 ind. Verket, Hurum 19.8 (Eli Gates). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 21.8-14.9 (Steinar Stueflotten, Lars Dolmen, Eirik Kristoffersen mfl.). 2 1K overflygende Vitbank, Lier 23.8 (Bjørn W. Penk, Noah N. Penk). 1 ind. Helgelandsmoen, Hole 25.8 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Øyen, Kongsberg 26.8 (Bjørn Lauritzen). 1 ind. Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 28.8 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 28.8-4.9 (Steinar Stueflotten, Marius von Glahn). 1 adult + 1 1K Mo gård, Steinsletta, Hole 31.8 (Jon Ludvig Hals). 1 adult Hjarnes, Kongsberg 4.9 (Johs Edvardsen, Odd Frydenlund Steen). 1 adult Engersand, Lier 7.9 (Tore Gunnarsen). 1 ind. Linnestranda, Lier 10.9 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Damtjern N, Damtjern, Lier 11.9 (Jorunn Villand). 1 ind. Vølstad, Hokksund, Øvre Eiker 14.9 (Bjørn Lauritzen).

Arten er påvist hekkende på ca. tjue lokaliteter i Buskerud, og sees jevnlig i sommerhalvåret i nedre deler av fylket. Flere av observasjonene ved bl.a. Fiskumvannet og i Lier sommeren 2016 dreier seg trolig om de samme individene. Gjennomsnittlig ankomstdato: 4.5. ± 9 dager (29 år), siste observasjon i gjennomsnitt: 20.9. ± 12 dager (22 år).

Jaktfalk *Falco rusticolus*

* alle funn (- 14/14)

2016: 1 adult skjermet lokalitet, Hemsedal 20.2 (Petter Thornes). 1 ind. overflygende Leveld, Ål 25.2 (Kristoffer Bøhn). 1 ind. permanent revir skjermet lokalitet 1, Hol 13.3 (Per Furuseth). 1 2K ptNØ Linnestranda, Lier 1.5 (Rolf E. Andersen). 1 ind. skjermet lokalitet 2, Hol 8.5 (Trond Bølstad). 1 ind. Dagalifjellet, Hol 17.5 (Stein Rui). 1 ind. skjermet lokalitet 3, Hol 1.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. skjermet lokalitet 4, Hol 15.7 (Bård Kyrkjedelen). 1 ind. Solheimstulen, Nore og Uvdal 24.8 (Dag Amundsen). 1 ind. Geiterygghytta, Hol 10.9 (Andreas Gullberg). 1 ind. overflygende Lien, Hol 25.9 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. overflygende Reinsjøfjell, Nore og Uvdal 8.10 (Fredrik Stige). 1 1K Svartsteintjørne, Hol 8.12 (Per Furuseth). 1 adult skjermet lokalitet 3, Hol 15.12 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).

Jaktfalken hekker spredt i fjellet i øvre deler av fylket, og sees bare sjeldent på streif i lavlandet. Observasjoner i hekketiden i aktuelt hekkeområde er skjermet til kommune eller et større fjellområde.

Vandrefalk *Falco peregrinus*

* vinterfunn (29 - 7/7)

2016: 1 ind. overflygende Børreshaugen, Lier 3.1 (Klaus Maløya Torland, Martin Lie Pedersen). 1 hann overflygende Koksrudveien, Hole 8.1 (Vegard Bunes). 1 adult Averøya, Ringerike 30.1 (Didrik Løstegård Kristensen). 1 adult overflygende Stoppen, Lier 3.2 (Moisés Peregrina). 1 ind. overflygende Helgelandsmoen, Hole 4.2 (Marius von Glahn). 1 3K+ overflygende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 18.2 (Tore Gunnarsen). 1 1K overflygende Linnestranda, Lier 10.12 (Reidar Myhre).

Minst 40 par har hekket i Buskerud de siste åtte årene. 2016 var et godt produksjonsår for arten i fylket. Av 47 territorielle par fikk 35 par 88 unger på vingene (Gunnarsen 2017). Arten er heller sjelden å se om vinteren i Buskerud. Noen av de angitte vinterobservasjonene kan dreie seg samme individer.

Vannrikse *Rallus aquaticus*

* alle funn (89/114 - 6/8)

2016: 1 ind. Tårnet, Fiskumvannet, Øvre Eiker 9.4 (Morten Jagdum, Fredrik Stige). 1 ind. Møysund, Linnestranda, Lier 9.4-4.5 (Marius Omland, Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.-31.5 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Ken Adelsten Jensen). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.9-23.10 (Melvin Åsum, Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen mfl.). 1 ind. Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 13.9 (Marius von Glahn). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.-18.9 (Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten, Bjørn W. Penk). 1 ind. Linnestranda, Lier 24.9-6.10 (Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.). 2 ind. Linnestranda, Lier 4.10 (Jens Erik Nygård). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.-18.10 (Lars Dolmen, Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Linnestranda, Lier 30.10-23.11 (Jens Erik Nygård, Jorunn Villand, Bjørn W. Penk mfl.).

Arten observeres årlig i perioden april – november, hyppigst på Linnestranda og Fiskumvannet. Gjennomsnittlig ankomstdato: 7.5. ± 19 dager (18 år). De siste tre årene har arten ankommet allerede primo april.

Vannrikse, Fiskumvannet 09.04.16.

Foto: Morten Jagdum

Myrrikse *Porzana porzana*

* alle funn (49/56 - 5/6)

2016: 1 ind. sang Linnestranda, Lier 27.-28.4 (*Marius Omland, Steinar Stueflotten, Jens Erik Nygård). 1 ind. sang Møysund, Linnestranda, Lier 16.-24.5 (Marius Omland, Steinar Stueflotten). 2 ind. sang Lamyra S, Lamoen, Hole 12.6-9.7 (*Jens Tøndel Fossum, Vegard Bunes, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Miletjern, Nedre Eiker 9.9 (Steinar Stueflotten). 1 IK Linnestranda, Lier 16.-18.10 (*Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Jon Ludvig Hals).

Arten observeres fåtallig (1-2 ind.) nesten årlig i perioden mai-juli i nedre deler av fylket. Gjennomsnittlig ankomstdato: 22.5. ± 11 dager (18 år). 27.4. er tidligste registrerte ankomst i fylket til nå. Rekordmange funn i 2016. Høstobservasjoner er sjeldne, og observasjonen på Linnestranda 16.-18.10. er den seineste i Buskerud så langt. Sommeren 2016 sang det to myrrikser sammen med en elvesanger i flere dager på samme lokalitet på Lamyra S i Hole. En spesiell og unik lydopplevelse for de som var der og hørte på.

Åkerrikse *Crex crex*

* alle funn (95 - 5/5)

2016: 1 ind. sang Svenskerud - Hovde, Vikersund, Modum 7.-22.6 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal mfl.). 1 ind. sang Hallingby vestre, Ringerike 9.6 (Christian Børs Lind). 1 ind. sang Bjørke, Ask, Ringerike 11.6-9.7 (Eirik Kristoffersen, Jens Tøndel Fossum, Jan Olav Nybo mfl.). 1 ind. sang Hagen, Ål 14.6 (Arild Omberg). 1 ind. sang Solumsmoen, Sigdal 23.7 (Tom Håkon Fjeldheim).

Arten observeres fåtallig nesten årlig i nedre deler av fylket. Færre observasjoner de to siste årene. På Solumsmoen i Sigdal skal åkerrikse ha spilt på lokaliteten en måneds tid (pers. medd. A.Jahren). På Svenskerud i Modum ble det gjort avtale mellom kommunen og grunneier om utsatt slått. Observasjoner i nordfylket, som den i Ål 14.6, er sjeldne. Arten ankommer normalt Buskerud ultimo mai, gjennomsnittlig ankomstdato: 27.05. ± 8 dager (19 år).

Sivhøne *Gallinula chloropus*

* hekkefunn (5), vinterfunn (0)

2016: 1 IK Mellomdammen, Sætre, Hurum 6.7 (Steinar Stueflotten). 1 adult observasjon i hekketid, passende biotop Schwartzdammen, Nærnes, Røyken 6.7 (Steinar Stueflotten). 1 par m/2 pulli/nylig utfløyne unger Bråtølkkdammen, Nærnes, Røyken 6.7 (Steinar Stueflotten). 1 hekking (2 pulli) nylig utfløyne unger Solbergstjern, Tyristrand, Ringerike 10.7 (Steinar Stueflotten). 2 par + 4 pulli/nylig utfløyne unger Miletjern, Nedre Eiker 12.7-19.8 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand).

Hekking ble i 2016 påvist på tre av de kjente hekkeplassene i fylket: Mellomdammen, Sætre (Hurum), Miletjern (Nedre Eiker) og Solbergjern (Ringerike). I tillegg hekket arten i to isdammer på Nærnes (Røyken). På Linnestranda, Lier ble det jevnlig sett 1-2 juvenile sivhøner utover i august-september, uvisst hvor disse kom fra. Gjennomsnittlig ankomstdato: 14.4. ± 10 dager (26 år), første observasjon i 2016 var 9.4.

Trane *Grus grus*

* hekkefunn (5), vinterfunn (0)

2016: 1 par rugende Storeskardvatnet, Mørkedalen, Hemsedal 22.5 (Olav Huso). 1 par rugende Pålgardvatnet, Hol 29.5-2.6 (Trond Bølstad, Per Furuseth, Arild Gauteplass mfl.). 1 par rugende Budalsvatnet, Geilo, Hol 2.-19.6 (Trond Bølstad, Torgrim Breiehagen). 1 par i passende hekkebiotop (med unger?) Vesle Lyseren, Lyseren NR, Gol 14.7 (Torgrim Breiehagen). 1 adult + 1 unge Tjernsvollen, Grønhovd, Nes 20.7 (Pål Gisle).

Fåtallig hekkefugl i Buskerud, bestanden er trolig økende. Det er gjort flere observasjoner av traner på passende hekkebiotoper i 2016, men bare observasjonene nevnt ovenfor med bekreftet hekking, derav kun ett funn med observert unge.

Tundralo *Pluvialis squatarola*

* alle funn (41 - 2/4)

2016: 2 ind. (1 ad + 1 1K) Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 23.8 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 1K næringsøkende Averøya, Ringerike 22.-26.9 (Jan Olav Nybo, Ole Vignes, Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten mfl.).

Arten opptrer forholdsvis regelmessig, men fåtallig på høsttrekket (august – medio oktober) i nedre deler av Buskerud, sjeldent ellers.

Tundralo 1K, Averøya 26.09.16.

Foto: S.Stueflotten

Vipe *Vanellus vanellus*

* hekkefunn (16), vinterfunn (0)

2016: 1 hekking (2 pulli) Kjellstad, Lier 16.4-7.6 (Hans Petter Rømme, Finn Gregersen). 2+ par rugende Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 30.4-2.7 (Steinar Stueflotten). 2 par (5 pulli) Jordhaugene, Linnestranda, Lier 4.5-8.6 (Jens Erik Nygård, Jan-Erik Nyhuus mfl.). 2 ind. reir, egg/unger Unelsrudlina, Drammen 11.5 (Kjetil Johannessen). 2 ind. rugende Mælingen, Ringerike 20.5 (Rune Solvang). 1 adult + 1 pull Gullaug kirke, Linnestranda, Lier 6.-12.6 (Steinar Stueflotten, Jens Erik Nygård). 16 adult reir, egg/unger Vitbank/Bærø, Lier 7.6 (Finn Gregersen). 1 hekking (2 pulli) Høvik, Lier 7.6 (Finn Gregersen). 1 hekking (1 pulli) Linnestranda, Lier 8.6 (Finn Gregersen). 3 adult pulli/nylig utflytne

unger åkerlapp Nf Rv.23, Lier 8.6 (Finn Gregersen). 6 adult reir, egg/unger Huseby, Lier 8.6 (Finn Gregersen). 1 hekking (1 pulli) Gilhus, Linnestranda, Lier 8.6 (Jan-Erik Nyhuus). 1 hekking (2 pulli) Jorde Sf kroksjø, Lier 8.6 (Finn Gregersen). 1 hekking (4 pulli) åkerlapp Vf kroksjø, Lier 8.6 (Finn Gregersen). 1 hekking (2 pulli) Jensvoll, Lier 9.6 (Jan-Erik Nyhuus). 1 hekking (2 ind.) varslende, engstelig Hegstad beitemark, Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.-17.7 (Steinar Stueflotten, Melvin Åsum mfl.).

Viper er observert mange steder i egnede hekkebiotoper, men bare de nevnte med bekreftet hekking. I 2016 ble det gjennomført en total kartlegging av vipebestanden i nedre deler av Lier kommune på oppdrag fra Statens veivesen ifm. nytt veiprojekt Rv. 23. Prosjektet påviste overraskende mange (ca. 30) hekkende vipepar i området. Det var flere enn forventet. Men hekkesuksessen målt i antall flygedyktige unger, synes å være lav pga. det intensivt drevne jordbruket i området.

Dverglo *Charadrius dubius*

* hekkefunn (2) + 2 sannsynlige hekkinger

2016: 1 par m/4 pulli/nylig utfløyne unger Dyno-tomta nord, Gullaug, Lier 23.6 (Frode Nordang Bye). 1 hekking (4 pulli) Sundland, Drammen 10.-17.7 (Jan-Erik Nyhuus). 1 ind. varslende, engstelig Skaustubben, Hole 16.6 (Jens Tøndel Fossum). 1 ad. med hekkeadferd i passende biotop Dyno-tomta SØ, Lier 23.6 (Frode Nordang Bye).

Fåtallig hekkefugl i nedre deler av Buskerud. To bekreftede hekkefunn i 2016, pluss 2 sannsynlige hekkinger.

Boltit *Charadrius morinellus*

* alle funn (- 6/13)

2016: 6 ind. næringssøkende Hallingnatten søndre, Nes 14.5 (Jan Olav Nybo). 1 par Bergsvingen, Øvre Eiker 17.5 (Steinar Stueflotten). 1 hunn sang/spill Halnekollen nord, Halnekollen, Hol 21.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Halnekollen, Hol 5.6 (Eirik Kristoffersen). 1 par reir m/3 egg Halnekollen, Hol 18.6 (Steinar Stueflotten). 1 hunn Halnekollen nord, Halnekollen, Hol 24.6 (Arild Gauteplass). 1 hekking (2 pulli) Tindehæe NØ, Hol 25.6 (Jostein Myre). 1 ind. Halnekollen, Hol 1.7 (Knut Eie). 1 ind. varslende, engstelig Vavatn, Hemsedal 6.7 (Bent Fjeldheim).

Arten hekker spredt i høyfjellet i øvre deler av Buskerud, men hekkefunn blir sjelden rapportert til LRSK. Observasjonene på Halnekollen regnes som to funn av 3 ind. Sjelden art på vårtrekket i mai i lavlandet. Gjennomsnittlig ankomstdato: 16.5 ± 5 dager (13 år).

Svarthalespove *Limosa limosa*

* alle funn (14/25 - 1/1) LRSK

2016: 1 ind. Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 10.8 *(F) (Didrik Løstegård Kristensen, Jens Tøndel Fossum).

Arten sees sporadisk i trekketidene vår (medio april - ultimo mai) og høst (august - medio september) i Nordre Tyrifjorden og Fiskumvannet. Arten ble sist sett på Averøya, Ringerike 12.9.2014.

Lappspove *Limosa lapponica*

* alle funn (24 - 2/2) LRSK

2016: 1 ind. Svarstadvika, Sælabonn, Hole 20.4 (*Jens Tøndel Fossum, Vegard Bunes). 1 hann næringssøkende Veslefjorden, Hol 25.7 *(F) (Jostein Myre, Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass).

Arten er sjelden i Buskerud, men observeres nesten årlig i lite antall på trekket. De fleste funn er gjort ved Fiskumvannet og i Nordre Tyrifjorden på vårtrekket i april-mai og høst-trekket i august-september. Observasjonen ved Veslefjorden 25.7 er andre sommerfunnet av arten i Hol kommune.

Steinvender *Arenaria interpres*

* alle funn (29 - 1/1)

2016: 1 IK Tofte brygge, Tofte, Hurum 15.9 (Steinar Stueflotten).

Arten observeres kun sporadisk på trekket, oftest i mai, men ikke årlig. Arten ble sist sett på Fiskumvannet (Øvre Eiker) 11.6.2011. Sjelden art på høsttrekket. Observasjonen på Tofte er kun det andre funnet i september, det første ble gjort på Mølen i 1979.

Polarsnipe *Calidris canutus*

* alle funn (25 - 4/6)

2016: 1 1K næringssøkende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 24.8 (Kendt Myrmo). 1 1K Linnestranda, Lier 26.-27.8 (*Jorunn Villand, Morten Jagdum, Steinar Stueflotten). 2 1K næringssøkende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 11.9 (Jon Ludvig Hals). 2 ind. næringssøkende Averøya, Nordfjorden, Ringerike 15.9 (Didrik Løstegård Kristensen).

Arten opptrer normalt bare sporadisk og i lite antall på høsttrekket (ultimo juli – primo oktober), mens observasjoner på vårtrekket i april-mai er sjeldne. Mange observasjoner i Nordfjorden høsten 2016.

Fjellmyrløper *Calidris falcinellus*

* alle funn (2/2 - 1/3) LRSK

2016: 1 ind. rastende Linnestranda, Lier 24.5 *(F) (Jorunn Villand). 3 ind. rastende Linnestranda, Lier 29.5 *(F) (Jens Erik Nygård, Reidar Myhre, Lennart Wam Hansson mfl.).

Sjelden art på trekket i Buskerud, sist observert 1 ad. Hensjern, Ringerike 30.5.2004. Dette er førstefunn for Linnestranda.

Fjellmyrløper, Linnestranda 29.05.16.

Foto: S.Stueflotten

Tundrasnipe *Calidris ferruginea*

* alle funn (27 - 1/2) LRSK

2016: 2 ind. næringssøkende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 4.9 (Eirik Kristoffersen).

Arten observeres sporadisk i lite antall (typisk 1-3 ind, oftest 1K fugler) på høsttrekket i nedre Buskerud (medio juli - september). Tidlig trekkende individer i juli-primo august er som regel adulte fugler, mens 1K fugler følger utover i august og september. Arten ble sist sett i Buskerud i august 2014.

Temmincksnipe *Calidris temminckii*

* alle funn (- 4/10)

2016: 1 ind. næringssøkende Fløtagutu, Hol 17.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 6 ind. Linnestranda, Lier 18.5 (Jan-Erik Nyhuus, Jorunn Villand). 1 ind. Linnestranda, Lier 25.-26.5 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.). 2 ind. Linnestranda, Lier 27.5 (Jorunn Villand, Tor Gunnar Værnes, Lennart Wam Hansson). 1 ind. næringssøkende Eimå v.b, Hol 27.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. varslende, engstelig Skaupa, Nore og Uvdal 24.-27.7 (Terje Håheim).

Arten hekker sparsomt i øvre deler av fylket, og observeres regelmessig på trekket i nedre deler, hyppigst på vårtrekket (mai), mer sporadisk på høsttrekket (medio august – ultimo september). Ingen observasjoner er gjort på høsttrekket de to siste årene. Få observasjoner i 2016. Gjennomsnittlig ankomstdato: 15.5. ± 6 dager (30 år).

Fjæreplytt *Calidris maritima*

* alle funn (- 4/25)

2016: 2-3 ind. Dyna-Skurven-Kavringen, Slemmestad, Røyken 14.-23.2 (Geir Sverre Andersen, Lennart Wam Hansson, Eli Gates). 3 ind. Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 24.2 (Steinar Stueflotten). 10 ind. næringssøkende Geitungholmen, Slemmestad, Røyken 8.3 (Steinar Stueflotten). 2-7 ind. Dyna, Slemmestad, Røyken 9.-12.4 (Vegard Bunes, John Apeland, Lennart Wam Hansson mfl.). 2-4 ind. næringssøkende Geitungholmen, Slemmestad, Røyken 12.-16.4 (Geir Eriksen, Tom Jansson, Jostein Bærø Engdal mfl.). 2 ind. næringssøkende Ramtonholmen, Ramton, Røyken 12.4 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. Slemmestad, Røyken 13.11 (Eli Gates). 2-10 ind. stasjonær Dyna, Slemmestad, Røyken 26.-29.11 (Jostein Myre, Steinar Stueflotten, Rune Zakariassen mfl.). 2 ind. Dyna, Slemmestad, Røyken 11.12 (Eirik Kristoffersen).

Arten hekker spredt i indre fjellstrøk, men få hekkefunn blir rapportert til LRSK, ingen i 2016. Meget sjelden å se på trekket i nedre deler av fylket. De siste par årene er vi blitt oppmerksomme på at arten trolig overvintrer regelmessig på skjær i Oslofjorden fra november til medio april, bl.a. utenfor Slemmestad, i alle fall i milde vintre. Maks. 10 ind. observert i mars og november 2016.

Dvergsnipe *Calidris minuta*

* alle funn (- 3/5)

2016: 3 ind. næringssøkende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 28.8 (Steinar Stueflotten). 3 ind. næringssøkende Averøya, Nordfjorden, Ringerike 2.9 (Marius von Glahn). 1 ind. Nordfjorden, Ringerike 4.9 (Eirik Kristoffersen, Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass). 1 ind. næringssøkende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 26.9 (Steinar Stueflotten). 1 ind. næringssøkende Averøya, Ringerike 2.10 (Marius von Glahn).

Arten observeres nesten årlig i lite antall på høsttrekket (august – september) i nedre deler av fylket, sjeldnere på vårtrekket (mai-primo juni). Nordfjorden, Ringerike er sammen med Linnestranda, Lier de beste trekklokalitetene for arten. Vi kjenner bare til ett tidligere oktoberfunn i Nordfjorden gjort 8.10.1980.

Ub. dvergsnipe/temmincksnipe *Calidris sp.*

* alle funn (- 1/1)

2016: 1 ind. Søndre Leine, Hole 6.8 (Jens Tøndel Fossum).

Vanskelige observasjonsforhold umuliggjorde sikker artsbestemmelse, men trolig temmincksnipe ifølge observatøren.

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus*

* alle funn (- 2/3)

2016: 1 hann næringssøkende Fjellheim våtmark, Vatsfjorden, Ål 26.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. observasjon i hekketid, passende biotop Syningstøltjørni, Hol 18.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. observasjon i hekketid, passende biotop Fjellheim våtmark, Vatsfjorden, Ål 19.6 (Torgrim Breiehagen). 2 ind. Syningstøltjørni, Hol 4.7 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).

Arten hekker fåtallig flere steder i øvre deler av Buskerud, men sees sjeldent på trekket i lavlandet. Gjennomsnittlig ankomstdato: 23.5. ± 5 dager (21 år).

Sotsnipe *Tringa erythropus*

* alle funn (78 - 2/3)

2016: 1 ind. næringssøkende Nordfjorden, Ringerike 1.-8.5 (*Kendt Myrmo, Marius von Glahn). 2 ind. Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 28.8 (Steinar Stueflotten).

Arten observeres tilnærmet årlig i Buskerud i lite antall på vårtrekket i mai-juni, samt på høsttrekket i august-september. Gjennomsnittlig ankomstdato: 9.5. ± 7 dager (29 år).

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus*

* alle funn (- 6/8) LRSK

2013: 1 ind. funnet død Øvre Skistadvei, Stenshorne, Øvre Eiker medio oktober *(F) (Trude Nilsen).

2016: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.3 (Anders Hals). 3 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 23.4 (Bjørn Pedersen). 1 ind. Linnestranda, Lier 4.10 *(F) (*Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Rolf E. Andersen mfl.). 1 ind. Hønefossen, Hønefoss By, Ringerike 14.10 *(F) (Trond A. Nordby). 1 ind. stasjonær Linnestranda, Lier 16.-25.10 *(F) (*Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. rastende Nakkerud, Ringerike 28.10 *(F) (Eli Bondlid).

Arten observeres hyppigst på høsttrekket fra medio september til medio november. Mer sjeldent på vårtrekket i siste halvdel av april. Fiskumvannet og Linnestranda er de to beste lokalitetene for observasjon av kvartbekkasin på trekket. Gjennomsnittlig ankomstdato: 20.4. ± 15 dager (8 år). 17.3. er tidligste registrerte vårobservasjon til nå.

Rugde *Scolopax rusticola*

* vinterfunn (- 1/1)

2016: 1 ind. næringssøkende Steinvik, Hurum 26.2 (Jostein Bærø Engdal).

Vinterfunn av rugde er sjeldne i Buskerud.

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*

* alle funn (- 13/15)

2016: 1 ind. næringssøkende Breiehagen, Strandafjorden, Ål 6.5 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. sang/spill Ustedalsfjorden, Hol 7.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Steinsletta, Hole 7.-8.5 (Vegard Bunes, Jens Tøndel Fossum, Marius von Glahn). 1 ind. sang/spill, ikke hekking Hegstad beitemark, Fiskumvannet, Øvre Eiker 7.-16.5 (*Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Jostein Bærø Engdal mfl.). 1-2 ind. sang/spill Fløtagutu, Hol 10.-22.5 (Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass, Lennart Wam Hansson mfl.). 1 ind. sang/spill Eimå, Hol 10.-17.5 (Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass). 1 ind. sang/spill Vats, Ål 10.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. næringssøkende Budalsbrøtet, Hol 23.5 (Trond Bølstad). 1 ind. sang/spill Nygard, Hol 1.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 adult Hegstad beitemark, Fiskumvannet, Øvre Eiker 5.6 (Jens Erik Nygård). 1 ind. Øvre Hein, Nore og Uvdal 2.7 (Knut Eie). 1 ind. næringssøkende Hegstad beitemark, Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.9 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Vassetvatnet, Nore og Uvdal 7.10 (Ole-Anton Gunnerød).

Arten hekker spredt i øvre deler av Buskerud og ses sporadisk på vårtrekket (mai) og høsttrekket (ultimo august - primo oktober) i nedre deler av fylket. Gjennomsnittlig ankomstdato: 10.5. ± 8 dager (27 år). Arten kan også spille på trekket som den gjorde på Hegstad beitemark (Øvre Eiker) 7.-16.5.2016.

Polarjo *Stercorarius pomarinus*

* alle funn (9/10 - 1/1) LRSK

2016: 1 2K ptN Linnestranda 21.5 (Rolf E. Andersen, Steinar Stueflotten).

Polarjoer observeres sporadisk i Oslofjorden om høsten (ultimo september-desember), men blir sjelden sett i Buskerud. Vinterfunn og observasjoner på vårtrekket er svært sjeldne.

Storjo *Stercorarius skua*

* alle funn (11/16 - 1/1) LRSK

2016: 1 ind. ptS Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 30.9 (Steinar Stueflotten).

Sjelden gjest i Buskerud som oftest blir observert i Oslofjorden om høsten fra september til november.

Dvergmåke *Hydrocoloeus minutus*

* alle funn (44/96 - 2/2) LRSK

2016: 1 adult rastende Linnestranda, Lier 11.5 *(F) (*Jostein Myre, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.). 1 adult Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.-3.7 *(F) (*Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand).

Arten er blitt observert årlig i lite antall de siste årene. De fleste funnene blir gjort om høsten i august-oktober, mer sporadisk om våren (mai). Sommerfunn i juli og vinterfunn er heller sjeldne.

Dvergmåke adult, Linnestranda 11.05.16.

Foto: Jostein Myre

Krykkje *Rissa tridactyla*

* alle funn (- 9/21)

2016: 1 2K Ekrebukta, Filtvet, Hurum 1.1 (Jostein Bærø Engdal). 1 2K Slottet, Drøbaksundet (Bu), Hurum 30.1 (Eirik Kristoffersen, Lennart Wam Hansson mfl.). Til sammen 10-12 ind. trekkende Filtvet brygge, Hurum 30.1 (Jostein Bærø Engdal, Jorunn Villand, Eirik Kristoffersen, Eli Gates). 3 ind. overflygende Skjæra, Tofte, Hurum 30.1 (Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson). 1 2K Tofte brygge, Hurum 30.1 (Steinar Stueflotten). 2 adult ptSV Breiangen, Hurum 30.1 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. ptS Skjæra, Tofte, Hurum 9.2 (Jorunn Villand). 1 adult ptS Filtvet brygge, Hurum 18.11 (Eli Gates). 1 adult ptN Ekrebukta, Filtvet, Hurum 18.11 (Eli Gates).

Arten forekommer relativt hyppig langs kysten av Hurumlandet i vinterhalvåret fra oktober til februar, spesielt i uværsperioder om høsten, sjelden ellers. Mange observasjoner i Oslofjorden utenfor Hurum i desember 2015 - januar 2016. Mange av de observerte krykkjene i denne perioden dreide seg trolig om de samme individene.

Hettemåke *Chroicocephalus ridibundus*

* hekkefunn (3)

2016: 20 ind. rugende (8-11 reir) Engene 4-16, Drammen By, Drammen 8.5 (Steinar Stueflotten). 10 par reir, egg/unger Holmegrunnen, Røyken 22.6 (Sindre Molværsmyr). 1 par reir, egg/unger Hjelpskjæra, Røyken 22.6 (Sindre Molværsmyr).

Arten har vært i sterk tilbakegang, og LRSK ønsker derfor at flest mulig hekkefunn rapporteres. I 2016 ble det oppdaget at flere par hekker på tak inne i Drammen by (pers. medd. Kenneth Larsen). Tidligere ble det antatt at det bare var fiskemåker som hekket på tak i byen.

Fiskemåke *Larus canus*

* hekkefunn (11) inkl. kolonier

2016: 1 adult rugende Gilhus, Linnestranda, Lier 15.5 (Jens Erik Nygård). 1 ind. reir, egg/unger Kroksund, Sundvollen, Hole 18.5 (Rune Solvang). 1 par rugende Engersand, Lier 4.6 (Jens Erik Nygård). 1 ind. rugende Hovsfjorden, Hol 5.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 par rugende Veslefjorden, Hol 7.+22.6 (Trond Bølstad). 3 par reir, egg/unger Geitungholmen, Slemmestad, Røyken 21.6 (Kjetil Johannessen). 3 par reir, egg/unger Holmegrunnen, Røyken 22.6 (Sindre Molværsmyr). 5 par reir, egg/unger skjær ved Morbergholmen, Røyken 22.6 (Sindre Molværsmyr). 6 adult varslende, engstelig Gullaugodden, Lier 23.6 (Frode Nordang Bye). 1 par varslende, engstelig Reinsjøfjell, Nes 18.7 (Øystein Engen). 1 hekking (2 1K) nylig utfløyne unger Langedrag, Nore og Uvdal 27.-31.7 (Tor Egil Høgsås, Jo Heggset, Marita Sæter).

Arten har vært i tilbakegang i seinere år, og LRSK ønsker derfor at flest mulig hekkefunn rapporteres. Hekking er påvist på 11 lokaliteter med til sammen 21 par i 2016, men total hekkebestand er nok betydelig høyere.

Sildemåke *Larus fuscus*

* vinterfunn (1)

2016: 1 1K individmerket Strømsø, Drammen By, Drammen 26.12 (Sindre Molværsmyr, Carsten Lome).

Sjelden vintergjest i Buskerud. Den unge individmerkede sildemåka (J842Z) på Strømsø i Drammen ble merket på samme sted i september. Den ble sett ved en foringsplass på enden av Strømsøbrua flere ganger gjennom vinteren fram til primo februar 2017.

Grønlandsmåke *Larus glaucooides*

* alle funn (9/9 - 1/1) LRSK

2016: 1 ind. overflygende Drammenselva v/Steinberg, Nedre Eiker 22.5 (*Jens Tøndel Fossum, Erik Fossum).

Sjelden gjest i Buskerud, sist observert 10.4.-8.5.2015. Alle kjente funn er gjort i perioden januar-mai.

Rovterne *Hydroprogne caspia*

* alle funn (5/9 - 1/1) NSKF

2016: 1 adult rastende Linnestranda, Lier 27.6 *(F) (*Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Jostein Myre mfl.).

Arten observeres jevnlig i sommerhalvåret langs kysten av Sør-Norge og er tidligere også funnet hekkende i Østfold. Dette er det 6. godkjente funnet i Buskerud. Arten ble sist sett ved Gråøya i Røyken 30.6.2009. Den voksne rovterna på Linnestranda kunne betraktes på nært hold av flere heldige fuglekikkere. Funnet er ikke formelt godkjent av NSKF ennå, men siden det ikke er tvil om arten tas funnet med i denne årsrapporten.

Rovterne, Linnestranda 27.06.16.

Foto: S.Stueflotten

Makrellterne *Sterna hirundo*

* hekkefunn (3/13 par); funn i nordfylket (0) LRSK

2016: 1 par kurtise Linnestranda, Lier 29.5-4.6 (Jens Erik Nygård, Reidar Myhre, Steinar Stueflotten). 2 par reir, egg/unger Geitungholmen, Slemmestad, Røyken 21.6 (Kjetil Johannessen). 10 par reir, egg/unger Holmegrunnen, Røyken 22.6 (Sindre Molværsmyr).

Arten har vist generell tilbakegang i seinere år, så LRSK ønsker at alle hekkefunn rapporteres. Observasjonen på Linnestranda tyder på en mulig hekking i nærheten (Lierstranda?). De beste hekkeplassene er ikke besøkt i 2016 (ingen sjøfugltelling dette året), så antall hekkende par er nok høyere.

Rødnebbterne *Sterna paradisaea*

* hekkefunn (1); funn i nedre Buskerud (- 1/1) LRSK

2016: 1 adult Linnestranda, Lier 16.5 (*Steinar Stueflotten, Jens Erik Nygård, Bent Ellingsen mfl.). 1 ind. rugende Svartsteintjørne, Hol 18.6 (Steinar Stueflotten).

De fleste observasjoner av rødnebbterner i sørfylket blir gjort i trekktidene mai-primus juni og i august-oktober. Bare ett funn i nedre Buskerud i 2016 er mindre enn normalt. Arten hekker fåtallig i fjellet i nordfylket, men få slike hekkefunn blir rapportert til LRSK.

Lomvi *Uria aalge*

* innlandsfunn (- 1/1)

2016: 1 ind. Nordfjorden Ø, Hole 13.4 (Vegard Bunes).

Sjelden art i innlandet. Som regel er slike observasjoner knyttet til større invasjoner etter stormvær på kysten. Enkelte lomvier kan da bli drevet inn over land og havne i vann og innsjøer. Siste større invasjon var i september 2012. Siste observasjon i Tyrifjorden var 1 ind. utenfor Onsaker, Hole 18.10.2015. Det kan ha vært samme individ som har overvintret i Tyrifjorden, som ble sett 13.4.2016.

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto*

* alle funn ≥ 5 ind. (3), hekkefunn (0)

2016: 9 ind. Steinberg, Nedre Eiker 5.3 (Jorunn Villand). 5 ind. Steinberg, Nedre Eiker 13.-28.3 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand mfl.). 11 ind. stasjonær Steglet, Kongsberg by, Kongsberg 30.12 (Morten Jagdum).

Fåtallig og spredt hekkefugl i Buskerud. F.o.m. 2014 er det bare funn av fem eller flere individer og hekkefunn som refereres i rapporten.

Hubro *Bubo bubo*

* alle funn (- 1/1) LRSK

2016: 1 ferskt spor (fjærfunn) Vikerefjellet, Ringerike 15.8 (Christian Børs Lind).

Det gjøres kun et fåtall observasjoner av hubro i Buskerud hvert år, oftest i vinterhalvåret. Det antas at ca. 5 par fortsatt kan hekke i fylket. Av ni lokaliteter som ble besøkt i Buskerud i forbindelse med en landsomfattende kartlegging av hubro i 2012, ble mulig hekking registrert på kun to lokaliteter (Shimmings mfl. 2013). Året før ble det sjekket hele 36 lokaliteter i fylket uten at det ble påvist aktive hubrot territorier.

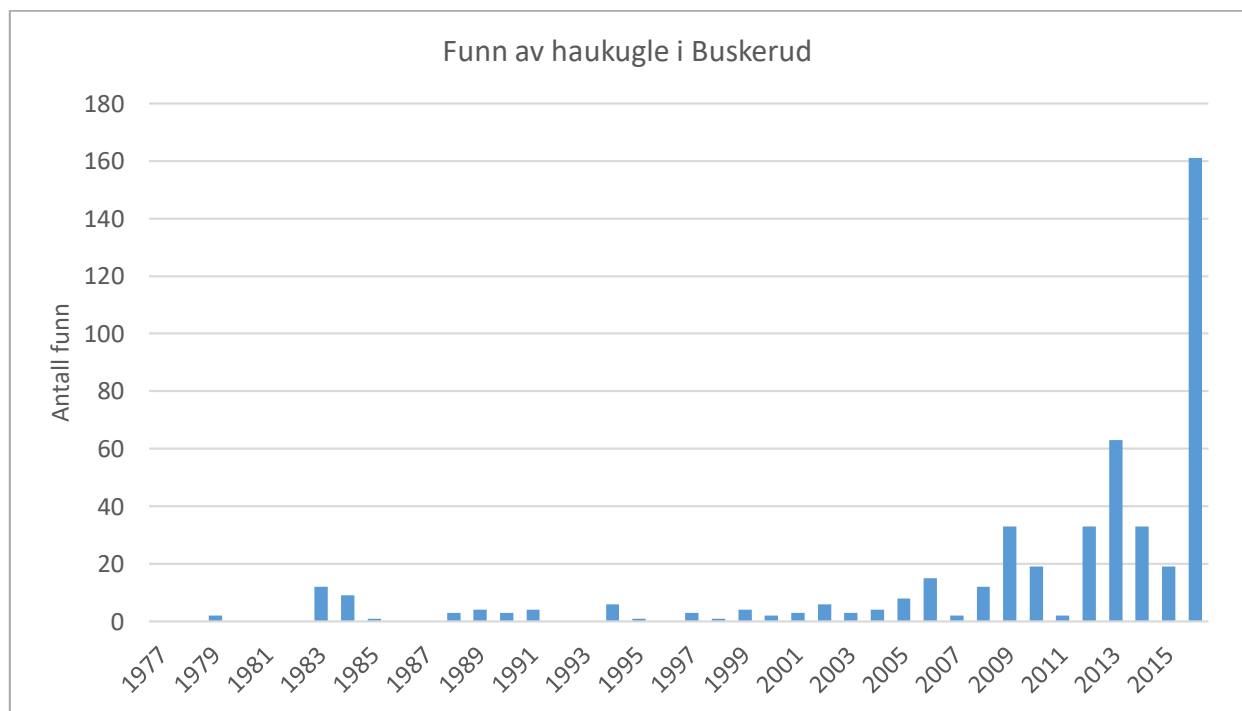
Haukugle *Surnia ulula*

* alle funn H1 (5/5), H2 (156/163)

1. halvår (H1) 2016: 1 ind. stasjonær Linnestranda, Lier 9.-25.1 (Jorunn Villand, Jostein Bærø Engdal, Jan-Erik Nyhuus mfl.). 1 ind. Huseby S, Røyken 14.-18.1 (Simon Rix, Steinar Stueflotten). 1 ind. rastende Grøslund, Skurdalen, Hol 18.1 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Hovlandsfjellet, Modum 19.2 (Jon Trygve Johnsen). 1 ind. Eikredammen, Hemsedal 10.4 (Bent Fjeldheim, Magnhild Finset Fjeldheim).

2. halvår (H2) 2016: DRAMMEN: 2 funn (2 ind.) 11.-22.10, FLESBERG: 7 funn (8 ind.) 21.9-13.10, FLÅ: 5 funn (5 ind.) 11.9-8.10, GOL: 1 ind. Herad 15.10 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass), HEMSEDAL: 14 funn (16 ind.) 22.8-23.12, HOL: 43 funn (43 ind.) 28.8-17.12, HURUM: 7 funn (8 ind.) 28.10-27.12, KONGSBERG: 14 funn (14 ind.) 11.9-29.12, KRØDSHERAD: 1 ind. Norefjell Skisenter og 1 ind. Bøsetra 17.9 (Eirik Kristoffersen), LIER: 1 ind. Myrvoll, Skapertjernveien, Lier 7.9 (via LRSK), MODUM: 7 funn (7 ind.) 30.9-28.12, NES: 5 funn (5 ind.) 28.8-27.12, NORE OG UVDAL: 8 funn (11 ind.) 13.9-27.10, RINGERIKE: 8 funn (8 ind.) 27.8-23.12, ROLLAG: 4 funn (4 ind.) 28.8-23.10, RØYKEN: 1 ind. Sagbakken, Åros 28.12 (Odd Rygh, Marit Hoff), SIGDAL: 3 funn (3 ind.) 25.9-9.10, ØVRE EIKER: 18 funn (18 ind.) 24.9-31.12, ÅL: 5 funn (5 ind.) 3.9-24.11.

Høsten 2016 hadde vi trolig en av de største invasjonene av haukugler i Sør-Norge noen sinne, minst like stor som invasjonen i 1983-84. Pga. svært mange observasjoner (221) er funnoversikten for 2. halvår komprimert til antall funn i aktuell observasjonsperiode per kommune. Alle kommuner unntatt Hole hadde observasjoner av haukugle i 2016. Første høstfunn: 1 ind. Hemsedal Skisenter, Hemsedal 22.8 (Bent Fjeldheim). Trolig omfattet denne invasjonen mellom 10.000 og 20.000 individer totalt i Sør-Norge, derav trolig 2000-4000 individer i Buskerud ifølge en kartlegging utført av Svein Dale (Dale 2017). Telemark, Buskerud og Oppland var de tre fylkene med størst tetthet av haukugler under denne invasjonen. Disse haukuglene antas ifølge Svein Dale å ha sin opprinnelse i nordlige Fennoskandia, der arten hadde en spesielt god hekkeseason i 2015.

Funn av haukugle i Buskerud siste 40 år. Merk at rapporteringsomfanget har økt mye etter lanseringen av Artsobservasjoner i 2008 og har vært betydelig høyere de siste 20 årene enn det var på 1980-tallet.

Lappugle *Strix nebulosa*

* alle funn (10/10 - 1/2) LRSK

2016: 2 ind. Grenssetra Ø, Krødsherad 5.9 *(F) (Bente Kristin Nyhagen).

Meget sjelden art i Buskerud, sist observert i 2012. Flest observasjoner er gjort i mars og november. Observasjonen ved Grenssetra er den første i september og første kjente funn i Krødsherad. Observatøren opplyste at den ene av lappuglene skal ha kommet med en mus til den andre, noe som kan indikere at det var en adult sammen med en juv. I følge Cramp et.al. 1985 blir ikke ungene uavhengige av foreldrene før etter 130-150 dager.

Hornugle *Asio otus*

* hekkefunn (2), vinterfunn (16 - 1)

2016: 1 ind. Frøyshov, Røyse, Hole 27.2 (Vegard Bunes). 1 hekking (3 pulli) nylig utflytne unger Bergshaugen, Bergsvingen, Øvre Eiker 12.-21.6 *(F) (Kaja Elena Klunderud, Steinar Stueflotten). 1 hekking (2 pulli) nylig utflytne unger Lamyra NR, Ringerike 18.6-21.7 (Marius von Glahn, Jens Tøndel Fossum).

Arten hekker vanligst i gode smågnagerår. I seinere år er det årlig gjort 1-4 hekkefunn av arten i Buskerud. I 2016 ble tiggende unger observert på to lokaliteter. Vinterfunn er relativt sjeldne i Buskerud.

Jordugle *Asio flammeus*

* hekkefunn (0), vinterfunn (7 - 1)

2016: 1 ind. Halshaugen, Hals, Øvre Eiker 23.12 (Anders Hals).

Arten observeres årlig i fylket og hekker spesielt i gode smågnagerår. Vinterfunn er derimot sjeldne.

Nattravn *Caprimulgus europaeus*

* alle funn (- 28/38)

2016: 1 adult Berger, Rødbyvannet, Hurum 20.5 (Jostein Bærø Engdal). 1 adult sang/spill Knivsvikåsen, Rødbyvannet, Hurum 20.5 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. sang/spill Rødbykollen, Hurum 20.5-7.6 (Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten). 3 ind. sang/spill Tørrbekk, Eikeren, Øvre Eiker 23.5-11.6 (Steinar Stueflotten, Anders Hals, Lars Dolmen mfl.). 2 ind. sang/spill Myrene, Kana, Hurum 26.5-23.6 (Jostein Bærø Engdal, Odd Rygh, Eli Gates mfl.). 2 ind. sang/spill Storekleiv, Eikeren, Øvre Eiker 27.5-15.7 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Lennart Wam Hansson mfl.). 1 ind. sang/spill Blåfjellhytta, Røyken 27.5 (Anders Kvammen). 1 ind. sang/spill Knivsvik, Hurum 29.5 (Odd Rygh). 1 ind. sang/spill Haukåsen, Hurum 29.5 (Odd Rygh). 1 ind. sang/spill Teigen, Hurum 1.6 (Eli Gates). 1 ind. Mølla, Hurum 1.6 (Eli Gates). 1 ind. sang/spill Svartvannskollen, Rødbysetra, Hurum 7.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Prekestolåsen S, Rødbysetra, Hurum 7.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Marikollen, Tronstad, Hurum 8.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Karikollen, Knattvold, Hurum 8.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Haraldsfjellet, Hurum 8.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Rødåsen, Hurum 8.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Haukåsen, Holmsbu, Hurum 8.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Åsskogen, Knivsvik, Hurum 8.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Graveråsen N, Hurum 8.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Trevardeåsen, Hurum 8.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Dalenåsen, Hurum 8.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Rørvik, Hurum 8.6 (Steinar Stueflotten). 2 ind. sang/spill Ormeleina, Hernes, Røyken 8.6 (Steinar Stueflotten). 2 ind. sang/spill Sand, Røyken 8.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Gjerpenåsen, Drammen 9.6 (Steinar Stueflotten). 2 ind. sang/spill Sandsbakken, Røyken 12.6 (Jørn Aspnes). 3 ind. sang/spill Rødbysetra, Hurum 18.6 (John Apeland, Harald Bolstad, Hans Petter Rømme). 3 adult sang/spill Nåbyvannet, Hurum 18.6 (Frode Nordang Bye, Kjell Isaksen). 3 adult sang/spill Skoklevann søndre, Hurum 18.6 (Frode Nordang Bye, Kjell Isaksen). 1 ind. sang/spill Lauvbråten, Eikernveien, Øvre Eiker 15.7 (Steinar Stueflotten).

De fleste funn er gjort på tidligere kjente lokaliteter, de fleste i Hurum. Flere av observasjonene kan dreie seg om samme individer. Blåfjellhytta i Røyken er ny lokalitet for arten. Observasjonen i Gjerpenåsen, Skoger er den første i dette området siden juni 2000. Gjennomsnittlig ankomstdato for nattravn i Buskerud: 16.5. ± 12 dager (20 år).

Isfugl *Alcedo atthis*

* alle funn (67 - 4/4)

2016: 1 ind. Storsand, Drøbaksundet (Bu), Hurum 18.1 (Steinar Stueflotten). 1 ind. overflygende Sætrepollen, Sætre, Hurum 8.9 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Tårnet, Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.9 (Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten). 1 hann næringsøkende Linnestranda, Lier 4.10-6.11 (*Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Bent Ellingsen mfl.).

Antall observasjoner har økt igjen de siste årene, etter noen dårlige å i kjølvannet av de kalde vintrene i 2010 og 2011. Flest observasjoner er gjort om våren (april-mai) og høsten (august-oktober). Linnesstranda og Sætrepollen har pekt seg ut som de beste lokalitetene for arten. Observasjonen på Fiskumvannet 17.9. er den første i Øvre Eiker siden 2006.

Hærfugl *Upupa epops*

* alle funn (38 - 3/3)

2016: 1 ind. næringssøkende på plen i Ustedalen 192, Geilo, Hol 20.4 (Hans Zinsli mfl.). 1 ind. næringssøkende på gårdsplass i Vestsidevegen, Kongsberg 13.9 (Finn Hagen). 1 ind. Kirksæthers Rideskole, Lundegata 24, Vestfossen, Øvre Eiker 3.-4.11 (Terje Bendiksby mfl.).

Arten observeres kun sporadisk i Buskerud, men er sett nesten årlig i de siste årene. De fleste funn blir gjort om våren (ultimo april – mai) og høsten (medio sep-primò nov). Hærfuglen i Lundegata 24 i Vestfossen var muligens skadet i høyre vinge, men kunne fly. Den forsvant etter et kraftig snøfall 5.11.

Hærfugl, Vestfossen 04.11.16.

Foto: Terje Bendiksby

Sanglerke *Alauda arvensis*

* vinterfunn (1)

2016: 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker 28.2 (Jens Tøndel Fossum).

Arten er sjelden å se i Buskerud om vinteren. De fleste observasjoner gjelder tidlig ankomne fugler på vårtrekket som observasjonen i Bergsvingen 28.2. Det foreligger kun 3 egentlige vinterfunn i Buskerud observert tidligere enn 15.2.

Fjellerke *Eremophila alpestris*

* alle funn (- 8/24)

2016: 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker 4.5 (Lars Dolmen). 1-3 ind. sang Halnekollen, Hol 21.5-1.7 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass, Eirik Kristoffersen mfl.). 2-4 ind. sang Halnekollen nord, Halnekollen, Hol 21.5-24.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 5 ind. varslende, engstelig Tindehæ NØ, Hol 25.6 (Jostein Myre). 3 ind. varslende, engstelig Tindehæ S, Hol 25.6 (Jostein Myre). 1 par mat til unger Tuvestølen, Tuva, Hol 8.7 (Knut Inge Fuglesten, Eirik Jacobsen, Jørn Nesvold). 1 ind. Halnekollen nord, Halnekollen, Hol 28.8 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 4 ind. Nysetlægregret, Rallarvegen, Hol 10.9 (Brage Bærheim). 2 ind. Linnesstranda, Lier 17.10 (Ken Adelsten Jensen).

Arten hekker spredt i høyfjellet i nordfylket. Sees bare sjelden på trekket i lavlandet. Gjennomsnittlig ankomstdato: 30.4. ± 12 dager (12 år). Sjelden på høsttrekket i oktober-november. Ny art for Linnesstranda og Lier. Observasjonen i Bergsvingen 4.5. er første funn i Øvre Eiker siden 2008.

Skjærpiplerke *Anthus petrosus*

* alle funn (- 7/14)

2016: 1 ind. Coop, Tofte, Hurum 28.1-8.3 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Skjæra, Tofte, Hurum 10.-11.3 (Odd Rygh, Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1-3 ind. næringssøkende Verket, Hurum 22.-30.3 (Eli Gates, John Apeland). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Coop, Tofte, Hurum 23.3 (Steinar Stueflotten). 1 ind. rastende Linnesstranda, Lier 24.3 (Jorunn Villand mfl.). 3-4 ind. næringssøkende Hovsfjorden, Hol 28.-29.3 (*Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass, Per Furuseth). 1-2 ind. Tofte, Hurum 29.3-10.4 (Marius von Glahn). 1 ind. Geitungholmen, Slemmestad, Røyken 9.4 (Vegard Bunes). 1 ind. Bogen, Hurum 8.9 (Eli Gates). 1-2 ind. Coop, Tofte, Hurum 23.9-1.10 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Jorunn Villand). 1 ind. næringssøkende Skjæra, Tofte, Hurum 18.10-12.11 (Patric Gullström, Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Coop, Tofte, Hurum 27.11-27.12 (Jorunn Villand, Jostein Bærø Engdal).

Arten hekker enkelte år på kysten av Hurumlandet og sees ellers fåtallig på trekket vår (medio mars - april) og høst (oktober-november). Skjærpiplerker kan også overvintre på kysten av Hurum enkelte år som i de fire siste vintrene. Innlandsobservasjoner i midt- og nordfylket på vårtrekket, som det på Hovsfjorden 28.-29.3, forekommer relativt ofte. Gjennomsnittlig ankomstdato: 30.3. ± 10 dager (21 år). Observasjonen på Linnesstranda 24.3. er 3. funn for lokaliteten, sist sett her 1.4.2007.

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros*

* alle funn (22 - 1/1) LRSK

2016: 1 hann Hemsedal Skisenter, Hemsedal 7.6 (Bent Fjeldheim).

Sjelden gjest i Buskerud, men er observert årlig de siste fem årene. De fleste observasjoner blir gjort på vårtrekket i april-mai, mer sjeldent på høsttrekket medio september-oktober. Sommerfunn i juni er heller sjeldne. Gjennomsnittlig ankomstdato: 23.4 ± 14 dager (16 år).

Svartstrupe *Saxicola rubicola*

* alle funn (8/8 - 1/1) LRSK

2016: 1 hann Bergsvingen, Øvre Eiker 18.4 *(F) (Eirik Kristoffersen).

Sjelden gjest i Buskerud som oftest blir observert på vårtrekket (ultimo mars - april). Gjennomsnittlig ankomstdato: 5.4 ± 17 dager (7 år).

Ørkensteinskvett *Oenanthe deserti*

* alle funn (0/0 - 1/1) NSKF

2016: 1 adult hann Hegstad beitemark, Fiskumvannet, Øvre Eiker 19.10 *(F) (*Erlen Landsverk, Jan Landsverk, Jostein Myre mfl.).

(Arten hekker i Nord-Afrika og gjennom Sentral-Asia til Mongolia i øst. Tilfeldig gjest i Europa, kun påtruffet 27 ganger i Norge per 2014). Ny art for Buskerud og kun det andre funnet av arten på Østlandet. Far og sønn Landsverk hadde tatt turen til Fiskumvannet for bl.a. å få med seg gråstrupedykkeren som var sett der de siste dagene da Erlen fikk øye på den sjeldne gjesten straks de hadde parkert bilen. Bombevarsleren gikk og mange tok turen til Fiskumvannet denne dagen for å se den ekstremt sjeldne arten her på Østlandet. Funnet er ikke formelt godkjent av NSKF ennå, men da det er godt fotodokumentert og ingen tvil om arten, tas det med i denne rapporten.

© Jostein Myre

Ørkensteinskvett adult hann, Hegstad beitemark 19.10.16.

Foto: Jostein Myre

Duetrost *Turdus viscivorus*

* vinterfunn (5/5 - 3/3)

2016: 1 ind. Lillenga, Tronstad, Hurum 9.1-29.2 (Jostein Bærø Engdal, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Folkestad skole, Kana, Hurum 9.-27.12 (Steinar Stueflotten, Odd Rygh, Jostein Bærø Engdal mfl.). 1 ind. Lillenga, Tronstad, Hurum 11.12 (Odd Rygh, Marit Hoff).

Det var først i desember 2014 at vi ble oppmerksomme på at duetroster overvintrer på lokaliteter med misteltein i Hurum. Også i 2016 ble arten sett på de faste lokalitetene ved Tronstad og Folkestad skole.

Gresshoppesanger *Locustella naevia*

* alle funn (34 - 1/1)

2016: 1 ind. Hegstad beitemark, Fiskumvannet, Øvre Eiker 3.9 (Jon Ludvig Hals).

Arten observeres nesten årlig i Buskerud, hyppigst i mai-juni. Fiskumvannet har vært beste lokalitet for arten. Gjennomsnittlig ankomstdato: 28.5. ± 8 dager (17 år). Det ble ikke gjort noen observasjoner i den vanlige nattsangerperioden denne sommeren. Observasjonen på høsttrekket 3.9. er den seineste som er registrert i Buskerud.

Elvesanger *Locustella fluviatilis*

* alle funn (6/6 - 1/1) LRSK

2016: 1 ind. sang Lamyra S, Lamoen, Hole 18.6-9.7 *(L) (*Harald Bolstad, John Apeland, Jens Tøndel Fossum mfl.).

Sjelden art i Buskerud, sist observert ved Fiskumvannet i juni 2013. Elvesangeren på Lamyra S sang hver natt i hele tre uker på samme sted som to myrriksler. Det ga en sjelden og unik lydopplevelse for de mange som besøkte lokaliteten i denne perioden.

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*

*alle funn (- 2/2)

2016: 1 ind. sang Hegstadmyra, Fiskumvannet, Øvre Eiker 23.5 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 21.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).

Arten er relativt sjelden, men observeres årlig i lite antall. De fleste observasjonene blir gjort i mai-juni, mer sporadisk om høsten i august-september. Gjennomsnittlig ankomstdato: 18.5. ± 6 dager (25 år).

Myrsanger *Acrocephalus palustris*

* alle funn (- 19/24)

2016: 1 ind. sang Vestfosselva v/Berg-Sørby, Bergsvingen, Øvre Eiker 27.5-7.6 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten). 3 ind. sang Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 27.5-20.6 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen mfl.). 1 ind. sang Elektroveien, Prestaker, Hokksund, Øvre Eiker 1.-2.6 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand). 1 ind. sang Miletjern, Nedre Eiker 1.6 (Steinar Stueflotten). 2 ind. sang Storengene, Hurum 1.-8.6 (Eli Gates, Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Bomenga, Sem, Øvre Eiker 2.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Borgestad, Hole 3.6 (Marius von Glahn). 1 ind. sang Hårum, Steinsletta, Hole 3.-19.6 (Marius von Glahn, Eirik Kristoffersen). 1 ind. sang Linnestranda, Lier 3.-24.6 (*Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Jens Erik Nygård mfl.). 1 ind. sang Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 5.-6.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Rudstua, Fiskumvannet, Øvre Eiker 6.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Flåtan nordre, Skoger, Drammen 8.-28.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Borge, Skoger, Drammen 9.-29.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang Øvre Skurdalsstøløne, Hol 10.6 (Jostein Myre). 1 ind. sang Lore, Steinsletta, Hole 11.6 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Juveren, Ringerike 11.6 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. sang Fønnebjorden V, Nore og Uvdal 11.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 3 adult hann sang Linnestranda, Lier 11.-25.6 (Jens Erik Nygård). 1 ind. Rødbyvannet, Hurum 18.6 (John Apeland, Harald Bolstad, Hans Petter Rømme). 1 ind. Måsnesmyra, Fiskumvannet, Øvre Eiker 3.9 (Jon Ludvig Hals).

Arten ankommer Buskerud i slutten av mai, gjennomsnittlig ankomstdato: 26.5. ± 7 dager (29 år). Arten hekker flere steder i fylket, men konkrete hekkefunn blir sjelden påvist. Funn i øvre deler av fylket, som de i Hol og Nore og Uvdal, er sjeldne.

Munk *Sylvia atricapilla*

* vinterfunn (30- 2/2)

2016: 1 hann næringssøkende Hans Strøms v 3, Krokstadelva, Nedre Eiker 4.12 (Hans Jørgen Nilsen). 1 hunnf. næringssøkende Breiehagen, Strandafjorden, Ål 28.12 (Torgrim Breiehagen).

Enkelte individer kan overvintre i milde vintre, og arten opptrer da ofte på foringsplasser. Vinterfunn i nordfylket, som det på Breiehagen, er sjeldne.

Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus*

* alle funn (4/4 - 1/1) LRSK

2016: 1 ind. næringssøkende Fuglesangveien, Åsa, Ringerike 20.9 (Marius von Glahn).

Meget sjelden gjest på høsttrekket i Buskerud, sist observert på Linnestranda (Lier) 22-23.9.2015. Funnet på Åsa er det andre kjente fra Ringerike. Det første ble gjort på Averøya NR 4.10.1975, som også var det første funnet av arten i Buskerud.

Skjeggmeis *Panurus biarmicus*

* alle funn (14/150 - 3/12) LRSK

2016: 8 ind. Linnestranda, Lier 4.10 *(F) (*Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Bent Ellingsen). 1 ind. lökkelyd, øvrige lyder Linnestranda, Lier 14.10 (Jorunn Villand). 3 ind. overflygende Linnestranda, Lier 19.10 (Eli Gates).

Arten observeres bare sporadisk i nedre Buskerud hyppigst om høsten i oktober. De fleste funn er gjort på Linnestranda (Lier). Arten ble sist observert på Fiskumvannet i november 2014.

Tornskate *Lanius collurio*

* hekkefunn (2)

2016: 1 hann varslende, engstelig Tveithavna, Tveitenkollen, Kongsberg 16.6 (Tore Gunnarsen). 1 adult hunn m/mat til 1 1K Gopletjern, Ringerike 24.7 (Martin Austad, Marte Bjørnstad Andressen).

Vanlig, men heller fåtallig hekkefugl i Buskerud. Arten er observert på flere egnede hekkebiotoper, men bare to bekrefte hekkefunn er rapportert. LRSK ønsker at flere hekkefunn rapporteres.

Varsler *Lanius excubitor*

* alle funn (- 59/62)

2016: DRAMMEN: 1 ind. Gulliksrud 14.12 (Kjetil Johannessen). FLESBERG: 1 ind. Ulland, Ulland 4.-14.10 (Ivar Lien). FLÅ: 1 ind. Trøstheim 11.3 (Rune Zakariassen). HEMSEDAL: 1 ind. Lio 27.2-3.3 (Olav Huso). 1 ind. Flåmyri, Hemsedal 26.-27.4 (Vegard Finset Fjeldheim). 1 ind. Fagersetvatnet 4.10 (Bent Fjeldheim). 1 ind. Søre Finset, Finset 17.11 (Vegard Finset Fjeldheim, Stine Bang). HOL: 1 ind. Haugatølviki, Haugastøl 4.1 (Jan Erik Berglihn). 1 ind. Eimå v.b 27.1-15.4 (Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass). 1 ind. Ankerhusstølen 27.2 (*Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass). 1 ind. Solli, Geilo 28.3-2.4 (Asgeir Askeland). 1 ind. Veslefjorden 11.-17.4 (Trond Bølstad). 1 ind. Årset-Fosshagen, Geilo 26.6 (Arild Gauteplass). 1 ind. Fjellset 27.7-8.8 (Jostein Myre, Asgeir Askeland). 1 ind. Grøslund, Skurdalen 17.10 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Svartsteintjørne 3.11 (Per Furuseth). 1 ind. Eimå v.b 6.11 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Veslefjorden 7.11 (Trond Bølstad). HOLE: 1 ind. Steinsvika-Stein, Steinsletta 23.3-1.4 (Marius von Glahn, Vegard Bunes). 1 ind. Svendsrudvika, Sælabonn 12.4 (Marius von Glahn). HURUM: 1 ind. Slottet, Drøbaksundet (Bu) 9.1 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Myrene, Kana 3.2 (Odd Rygh). 1 ind. Engeneveien N, Sætre 29.2 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Sagene 12.3 (Melvin Åsum). 1 ind. Torstvedt 27.11 (Jostein Bærø Engdal). KONGSBERG: 1 ind. Efteløt 6.2 (Johs Edvardsen, Inge Slaaen, Børre Østensen). 2 ind. Hjarnes, Passebekk 2.10-19.11 (Odd Frydenlund Steen, Bjørn Roar Skullestad, Helge Midtgard). 1 ind. Bakke, Komnes 15.10 (Odd Frydenlund Steen, Johs Edvardsen). 1 ind. Hvitvingfossdeltaet 18.10 (Rolf Kristoffersen). 1 ind. Kongsberg golfbane 19.10-29.12 (Bjørn Lauritzen). 1 ind. Pyttesletta, Hvitvingfoss 19.11 (Odd Frydenlund Steen). LIER: 1 ind. Linnestranda - Lier stasjon - Linnestranda 14.1-6.2 (Steinar Stueflotten, Bjørn Pedersen, Jorunn Villand mfl.). 1 ind. Reistad, Reistadlia 12.3 (Jorunn Villand). 1 ind. Linnestranda 13.3 (Jorunn Villand). 1 ind. Engersand 5.4 (Tore Gunnarsen). 1 ind. Engersand 1.-19.10 (Tore Gunnarsen). 1 ind. Linnestranda 22.-29.11 (Jorunn Villand). 1 ind. Horn 11.12 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Engersand 15.12 (Tore Gunnarsen). 1 ind. Egge 24.12 (Jorunn Villand). NEDRE EIKER: 1 ind. Ulverud, Solbergelva 13.2-6.3 (Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson). 1 ind. Herstrøm 12.3 (Melvin Åsum). RINGERIKE: 1 ind. Hønen, Ringåsen, Norderhov 15.1 (Marius von Glahn). 1 ind. Averøya 30.1 (Didrik Løstegård Kristensen). 1 ind. Busund bru 31.1 (Vegard Bunes, Inna Pak). 1 ind. Storelva, Helgelandsmoen 4.2 (Marius von Glahn). 1 ind. Tanbergmoen 6.2-1.3 (Kendt Myrmo, Marius von Glahn). 1 ind. Busund bru 14.3 (Marius von Glahn). 2 ind. Sandsæter 26.3 (Marius von Glahn). 1 ind. Juveren 13.10 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Viul 20.11 (Christian Dalen). 1 ind. Vaker 23.-28.12 (Didrik Løstegård Kristensen, Christian Dalen, Marius von Glahn). 1 ind. Sørumsund 26.12 (Christian Dalen). 1 ind. Røsholmstranda, Nordfjorden 28.12 (Kendt Myrmo). ØVRE EIKER: 1 ind. Klommestein 9.2 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Måsnemyra-Tårnet-Hegstad-Hegstad beitemark, Fiskumvannet 17.2-10.4 (Lennart Wam Hansson, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Klommestein 8.3 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskum gamle kirke, Fiskumvannet 9.4 (Bjørn Lauritzen). 1 ind. Bergsvingen 27.8 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 12.-30.9 (Anders Hals). 1 ind. Flesaker-Tårnet-Hegstad-Hegstad beitemark-Rudstua, Fiskumvannet 17.9-25.12 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Morten Jagdum mfl.). 1 ind. Fjerdingstad N 8.11

(Svein Tangen). 1 ind. Hokksund flyplass, Hokksund 25.12 (Jorunn Villand). ÅL: 1 ind. Steintjørni V 27.8 (Torggrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 2 ind. Store Rikla SØ 27.8 (Arnfred Antonsen). 1 ind. Hestodden, Strandafjorden 23.10 (Arild Gautepllass, Hege Kvarstein Gautepllass). 1 ind. Halldalslie 13.12 (Arild Gautepllass, Hege Kvarstein Gautepllass). 1 ind. Oppsjø, Ål 31.12 (Arild Gautepllass, Hege Kvarstein Gautepllass).

Fåtallig og spredt gjest i vinterhalvåret (september-april), hyppigst i nedre deler av Buskerud. Fåtallig hekkefugl spesielt i midtre og øvre deler av fylket. Rekordmange rapporterte observasjoner de to siste årene. Disse er gruppert kommunevis for bedre oversikt.

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes*

* hekkefunn (2)

2016: 2 ind. reirbygging Sollihøgda, Hole 16.3 (Michael Hundeide). 1 ind. varslende, engstelig Ringåsen, Ringerike 31.5 (Terje Spolen Nilsen, Vegard Bunes, Gunvor Bollingmo mfl.).

Arten hekker årlig i nedre deler av fylket, men sikre hekkefunn blir sjelden rapportert.

Kornkråke *Corvus frugilegus*

* alle funn (- 19/61)

2016: 1 ind. Gilhus, Linnestranda, Lier 1.1 (Jorunn Villand). 1 ind. Mile Avfallspllass, Mjøndalen, Nedre Eiker 24.1-25.3 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten). 2 ind. Strømsø, Drammen By, Drammen 11.-25.2 (Steinar Stueflotten, Tore Gunnarsen). 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker 8.3 (Anders Hals). 1 ind. Fossesholm, Vestfossen, Øvre Eiker 23.3 (Jorunn Villand). 1 2K+ Steinsvika Beitemark, Steinsletta, Hole 1.4 (Marius von Glahn, Jostein Bærø Engdal). 1 2K Slottet, Drøbaksundet (Bu), Hurum 2.4 (Steinar Stueflotten). 1 adult Mørk, Sjøstad, Lier 9.4 (Marius von Glahn). 7 ind. Hemsedal Skisenter, Hemsedal 11.4 (Bent Fjeldheim). 1 ind. Stadum, Røyse, Hole 24.4 (Didrik Løstegård Kristensen, Christian Dalen). 2 ind. ptSV Fiskumvannet, Øvre Eiker 24.4 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Hafnor, Hole 25.4 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.10 (Anders Hals). 1 ind. Linnestranda, Lier 7.10-1.11 (Jorunn Villand, Ellen Askum, Steinar Stueflotten). 1 ind. Steinsletta, Hole 8.10 (Eirik Kristoffersen). 2 adult Langebru, Hokksund, Øvre Eiker 9.10 (Steinar Stueflotten). 15 ind. ptN Fiskumvannet, Øvre Eiker 9.10 (Steinar Stueflotten). 1 adult Håvardsøyne, Nesbyen, Nes 15.10 (Arild Gautepllass, Hege Kvarstein Gautepllass). 8 ind. Åker, Hokksund, Øvre Eiker 21.10 (Christoffer Mikalsen). 8 ind. Torespæren, Øvre Eiker 22.10 (Christoffer Mikalsen). 3 ind. Spæren, Øvre Eiker 23.10 (Stig Johan Kalvatn). 16 ind. Huseby, Lier 30.10-3.11 (Jens Erik Nygård, Jorunn Villand, Bent Ellingsen mfl.). 3 ind. Sommerro, Børreshaugen, Lier 1.11 (Jorunn Villand). 2 ind. Horgen (NE), Nedre Eiker 2.11 (Eirik Kristoffersen). 3 ind. Lier stasjon, Lier 2.-5.11 (Rune Zakariassen, Jorunn Villand, Jens Erik Nygård). 7 ind. Lier stasjon, Lier 3.11 (Bjørn W. Penk). 3 ind. Amtmannsvingen, Lierstranda, Lier 6.11 (Jorunn Villand). 1 adult Linnestranda, Lier 6.11 (Steinar Stueflotten). 3 ind. Bergerhaugen, Steinsletta, Ringerike 7.11 (Marius von Glahn). 2 ind. Jensvoll, Lier 18.11 (Noah N. Penk). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Linnestranda, Lier 1.12 (Jorunn Villand).

Arten observeres årlig i Buskerud - primært i vinterhalvåret fra oktober til april, de fleste i trekketidene vår (medio mars - medio mai) og høst (oktober). Normalt sees bare enkeltindivider eller noen få individer sammen, da ofte sammen med vanlige kråker. Mange observasjoner i 2016. Observasjonene i Øvre Eiker i oktober regnes som 1 funn av maks. 17 ind. og observasjoner i Lier i oktober-november som 1 funn av maks. 16 ind.

Svartkråke *Corvus corone*

* alle funn (9/9 - 2/2) LRSK

2015: 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker 7.3 (Anders Hals).

2016: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 28.-31.3 (*Melvin Åsum, Eirik Kristoffersen). 1 ind. Frognøya, Tyrifjorden, Hole 12.4 (Vegard Bunes).

Sjelden art i Buskerud som oftest blir observert om våren i mars-april. Svartkråker kan lett forveksles med unge kornkråker, og det blir nesten årlig rapportert om mulige svartkråker som ikke kan godkjennes pga. mangelfulle beskrivelser.

Stillits *Carduelis carduelis*

* hekkefunn (2)

2016: 2 ind. reirbygging Klunderud, Øvre Eiker 26.3 (Per Øystein Klunderud). 2 ind. reirbygging Ryggen, Hurum 7.4 (Eli Gates).

Arten hekker sparsomt i nedre deler av Buskerud og observeres jevnlig i hekketiden i passende hekkebiotoper, men konkrete hekkefunn blir sjeldent rapportert.

Tornirisk *Carduelis cannabina*

* hekkefunn (1), vinterfunn (0)

2016: 1 par reirbygging Gullaug, Lier 8.7 (Jorunn Villand).

Fåtallig hekkefugl, men konkrete hekkefunn blir sjelden rapportert. Paret på Gullaug forberedte kanskje kull nummer to?

Brunsisik *Carduelis cabaret*

* funn \geq 10 ind. (4)

2016: 10 ind. næringsøkende Breiehagen, Strandafjorden, Ål 16.1 (Torgrim Breiehagen). 55 ind. næringsøkende Breiehagen, Strandafjorden, Ål 30.1 (Torgrim Breiehagen). 15 ind. overflygende Linnestranda, Lier 16.9 (Jorunn Villand). 13 ind. ringmerket Sør-Hydalen, Hemsedal 18.9 (Bent Fjeldheim, Magnhild Finset Fjeldheim).

Arten blir observert til alle årstider og antas å være minst like vanlig som gråsisik i lavlandet i hekketiden, men kan ofte være vanskelig å skille fra gråsisik i felt. F.o.m. 2014 er det bare flokker på minst 10 ind. som refereres i denne rapporten.

Polarsisik *Carduelis hornemanni*

* alle funn (- 3/3) LRSK

2016: 1 ind. næringsøkende Eimå v.b, Hol 4.1 *(F) (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. næringsøkende Eimå v.b, Hol 30.1 *(F) (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. næringsøkende Eimå v.b, Hol 5.2 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 1K hunn ringmerket Søre Finset, Hemsedal 16.10 (Bent Fjeldheim).

Sjelden vintergjest i Buskerud (medio oktober-april). Ingen observasjoner i nedre deler av fylket i 2016. Bilder viser to forskjellige individer på foringsplassen til Hege og Arild Gauteplass på Eimå i Hol i angitt periode.

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera*

* alle funn (- 3/3) LRSK

2016: 1 hann lokkelyd, øvrige lyder Mogrenda, Hol 14.2 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. overflygende Drammenstjern, Øvre Eiker 25.7 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Verkenmåsan øst, Røyken 28.8 (Svein Dale).

Sjelden gjest i Buskerud som stort sett bare blir observert i invasjonår slik tilfellet har vært de tre siste årene 2013-2015. Observasjonen på Verkenmåsan i Røyken er det første kjente funnet av arten i kommunen.

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

* alle funn (- 22/28)

2016: 1 hann sang Fiskum gamle kirke, Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.5 (Morten Jagdum). 1-4 ind. sang Tårnet-Hegstad-Rudstua, Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.5-3.7 (Jorunn Villand, Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten mfl.). 1-2 ind. sang Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.5-20.6 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Lennart Wam Hansson). 1 hann sang Veikåker, Krødsherad 19.-28.5 (Per Furuset, Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass mfl.). 2 ind. Tyrifjordveien, Hole 20.5 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. sang Linnestranda, Lier 20.5 (Jorunn Villand mfl.). 1 hann sang Hornstua, Horn, Lier 21.5 (Tore Gunnarsen). 1 ind. sang Miletjern, Nedre Eiker 21.5 (Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen). 1 ind. sang Røyseng, Sørumsund, Ringerike 25.5 (Marius von Glahn). 1 ind. sang Hovsengtjernet, Ringerike 26.5 (Didrik Løstegård Kristensen). 2 ind. sang Meren grustak, Lier 27.5 (Jorunn Villand). 1 ind. sang Hestebeite Hakavollvn., Lier 27.5 (Jorunn Villand). 1 adult hann Lierelva Åmotveien, Lier 27.5 (Jorunn Villand). 1 ind. sang Muggerud, Nordfjorden, Ringerike 29.5 (Jens Tøndel Fossum). 1 hann sang Bjørnsrud, Modum 31.5 (Marius von Glahn). 1 ind. sang Voldenkryssset, Kongsberg 1.6 (Kjeld Erik Rasmussen). 1 ind. sang Tveiten, Modum 1.6 (Jon Trygve Johnsen). 1 hann sang Tveithavna, Tveitenkollen, Kongsberg 16.6 (Tore Gunnarsen). 1 ind. sang Lamoen, Hole 18.6 (John Apeland, Harald Bolstad). 1 hann Hals, Øvre Eiker 19.6 (Anders Hals). 1 ind. sang Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.7 (Steinar Stueflotten). 1 ind. ringmerket Hals, Øvre Eiker 20.7 (Anders Hals). 1 ind. ringmerket Søre Finset, Finset, Hemsedal 5.8 (Bent Fjeldheim, Magnhild Finset Fjeldheim).

Fåtallig hekkefugl i Buskerud. Mange funn på nye lokaliteter også i 2016. Gjennomsnittlig ankomstdato: 19.5. \pm 6 dager (36 år). Funn i nordfylket som det på Søre Finset, Hemsedal 5.8, er heller sjeldne.

Konglebit *Pinicola enucleator*

* alle funn (- 3/51)

2016: 30 ind. næringssøkende Lamberstølen, Hol 9.1 (*Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 hunnf. rastende Borofjelltjenn, Sigdal 29.10 (Audun Jahren). 20 ind. overflygende Vidvangshøgda syd, Ringerike 13.12 (Rune Zakariassen).

Konglebiten opptrer tidvis invasjonsartet i Sør-Norge. De fleste funn i Buskerud er gjort i perioden oktober-februar. Få observasjoner de siste tre årene.

Kjernebiter *Coccothraustes coccothraustes*

* hekkefunn (2)

2016: 1 reir, unger hørt Tranby kirke, Lier 21.5 (Moisés Peregrina). 2 adult + 1 1K mat til unger Hellemovegen 24, Geilo, Hol 21.7 (Erik Kristiansen).

Fåtallig hekkefugl i Buskerud med en bestand i vekst. Arten er meget vanskelig å påvise hekkende, ikke minst med reirfunn. Hekkefunn blir derfor oftest påvist ved adult fugl som mater utfløyne unger. Hekkefunn i nordfylket som det på Geilo, er sjeldne.

Sivspurv *Emberiza schoeniclus*

* vinterfunn (2/8 - 1/3)

2016: 2 ind. Linnesstranda, Lier 4.1 (Jorunn Villand). 2-3 ind. Linnesstranda, Lier 25.-26.1 (Jorunn Villand). 1 ind. overflygende Linnesstranda, Lier 10.2 (Jorunn Villand).

Sjelden vintergjest i Buskerud. Siste vinterfunn ble gjort vinteren 2012/2013, også det på Linnesstranda.

Ikke godkjente funn

Tundrasnipe *Calidris ferruginea* LRSK - Ringerike 11.06.16 (mangler beskrivelse)

Steppehauk *Circus macrourus* LRSK - Lier 19.09.16 (mangler beskrivelse)

Rødnebbterne *Sterna paradisaea* funn i nedre deler av fylket LRSK - Lier 02.06.16 (mangler beskrivelse)

Polarsisik *Carduelis hornemanni exilipes* LRSK - Ål 16.02.16 (mangler beskrivelse)

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera* LRSK - Øvre Eiker 14.08.16 (mangler beskrivelse)

Funn som inntil videre er plassert i kategorien «avventes»

Rovterne *Hydroprogne caspia*, Lier 27.6. NSKF (funnet er publisert i denne årsrapporten)

Ørkensteinskvett *Oenanthe deserti*, Øvre Eiker 19.10 NSKF (funnet er publisert i denne årsrapporten)

Hvithodespurv *Emberiza leucocephalos*, Øvre Eiker 15.3. NSKF

Svartbrynlatross *Thalassarche melanophris*, et funn i Hurum 29.9. skal være innsendt til NSKF, men uten bruk av korrekt sjeldenhetsskjema på AO.

Rettelser til LRSK-rapport 2015

-

Referanser

- Breiehagen, T. og Furuset, P. 2017. Horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud 2016. Buskskvetten 33 (<http://www.nofbuskerud.net/buskskvetten.html>), 10 s.
- Cramp, S. (Chief Editor) 1985. Handbook of the Birds of Europe the Middle East and North Africa – The Birds of the Western Palearctic. Volume IV, p. 561-571.
- Dale, S. 2017. Density, numbers and origin of Northern Hawk Owls *Surnia ulula* in southern Norway during the 2016 irruption. *Ornis Norvegica*, Vol. 40, 13 p.
- Gunnarsen, T. 2017. Vandrefalk i Buskerud 2016. Utbredelse og hekkestatus. Buskskvetten 33 (<http://www.nofbuskerud.net/buskskvetten.html>), 14 s.
- Shimmings, P., Øien, I.J., Ranke, P.S., Oddane, B. & Steen, O. F. 2013. Resultater fra NOFs landsdekkende kartlegging av hubro i 2012. NOF-notat 2013-14. 14 s
- Stueflotten, S. 2015. Sjeldne fugler i Buskerud 2014. Buskskvetten 31 (<http://www.nofbuskerud.net/buskskvetten.html>), 37 s
- Stueflotten, S. 2016. Sjeldne fugler i Buskerud 2015. Buskskvetten 32 (<http://www.nofbuskerud.net/buskskvetten.html>), 36 s.
- Stueflotten, S., Jelstad, T.E., Klunderud, P.Ø. og Sørensen, A. 2016. Fiskeørnprosjektet 2016 – Buskerud, Sande og Svelvik. Buskskvetten 32 (<http://www.nofbuskerud.net/buskskvetten.html>), 18 s.

LRSKs innrapporteringsliste

Koder:

Krever beskrivelse:

X	Observasjoner skal rapporteres til LRSK med utførlig beskrivelse. NSKF bak koden indikerer at NSKF skal godkjenne funnet.
---	---

I tillegg kommer alle arter som ikke tidligere er registrert i Buskerud og/eller Norge. Dette gjelder også vinterfunn av flere trekkfuglarter. Bare fotodokumenterte hybrider blir innlemmet i årsrapporten.

Beskrivelse ikke nødvendig:

x	Observasjoner skal rapporteres til LRSK
H	Hekkefunn skal rapporteres til LRSK.
S	Sommerfunn skal rapporteres til LRSK.
V	Vinterfunn skal rapporteres til LRSK.
I	Innlandsfunn skal rapporteres til LRSK.
N	Funn fra nedre deler av Buskerud skal rapporteres til LRSK.
Ø	Funn fra øvre deler av Buskerud skal rapporteres til LRSK
≥ n	Flokker på ≥ n individer skal rapporteres til LRSK

Versjon 2017, gyldig fra 01.01.2017

X	Dvergsvane
SH	Sangsvane
X	Svartsvane
x	Sædgås
X	<i>Sædgås underarter</i>
V, ≥1000	Kortnebbgås
x	Tundragås
X	<i>Tundragås underarter</i>
x	Stripegås
x	Snøgås
VH	Hvitkinggås
x	Ringgås
X	<i>Ringgås underarter</i>
X NSKF	Niland
X NSKF	Rustand
V	Gravand
x	Knoppand/Moskusand
X	Brudeand
x	Mandarinand
H	Brunnakke
X NSKF	Amerikablesand
x	Snadderand
X	Amerikakrikkand
X NSKF	Rødfotand
x	Stjertand
x	Knekkand
X NSKF	Blåvingeand
x	Skjeand
X NSKF	Rødhodeand
x	Taffeland
VH	Bergand
I	Ærfugl
X	Stellerand
x	Havelle
VH	Svartand
VH	Sjørre
x	Lappfiskand
X NSKF	Stivhaleand
x	Vaktel
X NSKF	Rødhøne
X NSKF	Berghøne
X	Rapphøne
X NSKF	Gullfasan
VH	Smålom
VH	Storlom
X	Islom
X	Gulnebbom
x	Dvergdykker
VH	Toppdykker
X	Gråstrupedykker
x	Horndykker
X NSKF	Svarthalsdykker
X NSKF	Svartbrynalbatross
X NSKF	Gråhodealbatross
x	Havhest
X	Grålire
X	Havlire
X	Stormsvale
x	Havsule
H	Storskarv
X	Toppskarv

X NSKF	Rørdrum
X NSKF	Silkehegre
X	Egretthege
H	Gråhege
X NSKF	Stork
X NSKF	Bronseibis
X NSKF	Skjestork
H	Vepsevåk
X	Svartglente
X	Glente
X NSKF	Båndhavørn
x	Havørn
x	Sivhauk
x	Myrhauk
X	Steppehauk
X NSKF	Enghauk
H	Hønehauk
V	Musvåk
V	Fjellvåk
N	Kongeørn
X NSKF	Steppeørn
H	Fiskeørn
V	Tårnfalk
X NSKF	Aftenfalk
V	Dvergfalk
x	Lerkefalk
x	Jaktfalk
V	Vandrefalk
x	Vannrikse
x	Myrrikse
x	Åkerrikse
H	Sivhøne
VH	Trane
X	Avosett
V	Tjeld
x	Tundralo
VH	Vipe
H	Dverglo
x	Boltit
H	Småspove
H	Storspove
X	Svarthalespove
X	Lappspove
x	Steinvender
x	Polarsnipe
VH	Brushane
X	Fjellmyrløper
X	Tundrasnipe
x	Temmincksnipe
x	Sandløper
V	Myrsnipe
x	Fjæreplytt
x	Dvergsnipe
x	Svømmesnipe
X	Polarsvømmesnipe
x	Sotsnipe
X	Kvartbekkasin
V	Rugde
x	Dobbeltbekkasin
X	Polarjo
X	Tyvjo

X	Fjelljo
X	Storjo
X	Dvergmåke
X	Sabinemåke
x	Krykkje
H	Hettemåke
X	Svartehavsåke
H	Fiskemåke
V	Sildemåke
X	Grønlandsmåke
X	Polarmåke
X NSKF	Dvergterne
X NSKF	Rovterne
X	Svartterne
X	Splitterne
XØ/H	Makrellterne
XN/H	Rødnebbterne
I	Lomvi
X	Polarlomvi
I	Alke
x	Teist
I	Alkekonge
x	Lunde
X NSKF	Steppehøne
VH/XØ	Skogdue
≥ 5	Tyrkerdue
X	Turteldue
X	Hubro
X	Snøugle
x	Haukugle
X	Slagugle
X	Lappugle
VH	Hornugle
VH	Jordugle
x	Nattravn
x	Isfugl
X NSKF	Bieter
X NSKF	Blåråke
x	Hærfulg
H	Gråspett
X	Hvitryggspett
H	Dvergspett
X NSKF	Dverglerke
X NSKF	Topplerke
X	Trelerke
V	Sanglerke
x	Fjellerke
V	Heipiplerke
X	Lappiplerke
x	Skjærpiplerke
X	<i>Sørlig gulerle</i>
X	<i>Engelsk gulerle</i>
V	Vintererle
V	Linerle
X	<i>Svartryggerle</i>
V	Jernspurv
H	Nattergal
X NSKF	Sørnattergal
X	Svartrødstjert
X	Svartstrupe
X NSKF	Svartstrupesteinskvet

X NSKF	Ørkensteinskvet
V	Ringtrost
V	Måltrost
V	Duetrost
x	Gresshoppesanger
X	Elvesanger
x	Sivsanger
X	Busksanger
x	Myrsanger
X NSKF	Trostesanger
X	Hauksanger
V	Munk
X NSKF	Østsanger
X NSKF	Fuglekongesanger
X	Gulbrynsanger
V	Gransanger
X	<i>Sibirgransanger</i>
X NSKF	Rødtoppfuglekonge
X	Dvergfluesnapper
X NSKF	Halsbåndfluesnapper
X	Skjeggmeis
XØ	Løvmeis
X	Lappmeis
X	Pirol
X NSKF	Rødhalevarsler
H	Tornskate
x	Varsler
N	Lavskrike
H	Nøttekråke
X	<i>Sibirnøttekråke</i>
x	Kornkråke
X	Svartkråke
X	Rosenstær
X NSKF	Gulirisk
H	Stillits
VH	Tomirisk
VH	Bergirisk
H, ≥ 10	Brunsisik
X	Polarsisik
X	Båndkorsnebb
H	Grankorsnebb
H	Furukorsnebb
x	Rosenfink
x	Konglebit
H	Kjernebiter
V	Lappspurv
X	Hortulan
X	Vierspurv
X	Dvergspurv
V	Sivspurv
X NSKF	Svarthodespurv
X NSKF	Lazulispurv
X	Hybrider (fotodok.)

Skarver og storkefugler i Buskerud

Steinar Stueflotten, Damenga 19, 3032 Drammen, e-post: sstuef@broadpark.no

Familien skarver omfatter kun to arter i Buskerud: storskarv og toppskarv, mens storkefugler her omfatter følgende sju arter: rørdrum, silkehegre, egretthegre, gråhegre, stork, bronseibis og skjestork. Bare storskarv og gråhegre er vanlige arter i fylket, de andre er alle sjeldne til svært sjeldne arter. Denne beskrivelsen summerer opp den kunnskapen som LRSK for tiden har om disse artenes forekomst i fylket.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Storskarven har en nær kosmopolitisk utbredelse, men mangler i Sør-Amerika og store deler av Nord-Amerika. I Norge opptrer arten med to underarter – en nordlig/atlantisk og en sørlig. Den atlantiske underarten *P.c.carbo*, som helt til det siste har vært enerådende i norske farvann, hekker på klipper og skjær langs kysten fra Frøya i Sør-Trøndelag og helt nord til Sør-Varanger. Det viktigste hekkeområdet er gruntvannsområdene på Trøndelags- og Helgelandskysten. De nyeste beregningene viser en nasjonal hekkebestand for atlantisk storskarv på 21.000 par (Shimmings og Øien 2015).

I seinere år har den sørlige underarten mellomskarv *P.c.sinensis* begynt å hekke i Sør-Norge med kolonier langs kysten fra Østfold til Rogaland. Den etablerte seg som hekkefugl her først på slutten av 1990-tallet. Mellomskarven kommer opprinnelig fra områder lenger sør i Europa der den tidligere var sterkt etterstrebet som skadefugl. Men bestandene på kontinentet har økt kraftig i nyere tid og underarten har spredt seg nordover til bl.a. Danmark, Sverige og Norge. Mellomskarven reetablerte seg som hekkefugl i Danmark fra 1938 (Dybbro 1976) og Sverige fra 1948 (Svensson mfl. 1999). Underarten hekket for første gang i Norge ved Orrevannet på Jæren i 1996. På Øra i Fredrikstad har bestanden økt kraftig etter etableringen i 1997 og teller nå ca. 1000 par (ref. SEAPOP). Total norsk bestand er anslått til 2.500 par. Mellomskarven hekker som regel på øyer langs kysten. Reirene legges både i trær og på bakken. Reirtrærne dør etter hvert pga. avføringen fra skarvene.

Et storskarvpar produserer i gjennomsnitt 2,5 unger pr. år, men bare omkring 30 % av ungene overlever sitt første leveår. Hos voksne skarver er den årlige overlevelsen omkring 80 % (Svorkmo-Lundberg mfl. 2006). De fleste storskarvene er fire år gamle før de kan gjennomføre vellykket hekking.

En stor andel av de atlantiske storskarvene overvintrer langs norskekysten, mens ca. ¼ overvintrer lenger sør i Europa. Også de fleste norske mellomskarvene overvintrer i Mellom- eller Sør-Europa.

Rastende storskarv ved Verket, Hurum 8.7.2014.
Foto: E.Gates

Forekomst i Buskerud

Status: Den atlantiske underarten *P.c.carbo* opptrer årlig på vårtrekket i Buskerud, mer sporadisk ellers. Mellomskarven er derimot vanlig å se hele året både langs kysten og innover i vann og vassdrag spesielt i nedre deler av fylket så lenge det er isfritt. Mellomskarven har i seinere år også etablert seg som hekkefugl i Buskerud.

Bestand: Det er rimelig å anta at det årlig vårtrekket av atlantiske storskarver over Buskerud, er et gammelt fenomen som har pågått i lang tid (se nedenfor). Dette dreier seg om storskarv på gjennomtrekk mot hekkeområdene lenger nord i landet. Før 1990 var det mindre vanlig å se rastende storskarver, men på slutten av 1990-tallet økte antall observasjoner av stasjonære storskarver i fylket. Dette var storskarver som oppholdt seg i vårt område i store deler av året. Avlesning av fargeringsmerkede individer som rastet på Linnestranda i Lier, viste at dette var mellomskarver fra hekkekolonier i Danmark og på Øra i Fredrikstad. Disse koloniene økte kraftig i størrelse på slutten av 1990-tallet. Etter endt hekkesesong trekker mange av disse mellomskarvene, spesielt ungfuglene, nordover på næringssøk langs kysten og videre langt innover langs vassdragene på Østlandet.

Storskarven er nå vanlig å se i Oslofjorden hele året, men heller fåtallig om sommeren. Siden bestanden fortsatte å øke kraftig utover på 2000-tallet, var det

ventet at arten også ville etablere seg som hekkefugl i Oslofjordområdet, og i 2008 ble arten for første gang påvist hekkende i Buskerud på Saltskjær i Hurum. I 2013 hekket også 1 par på Sundbyholmene i Røyken, og i 2017 ble en ny koloni på 5 par funnet på Vealøs i Hurum (ref. Artsobservasjoner). Kolonien på Saltskjær har økt fra 2-3 par i 2008 til ca. 25 par de siste tre årene (2015-2017). Reirene er her plassert i lave trær øverst på holmen.

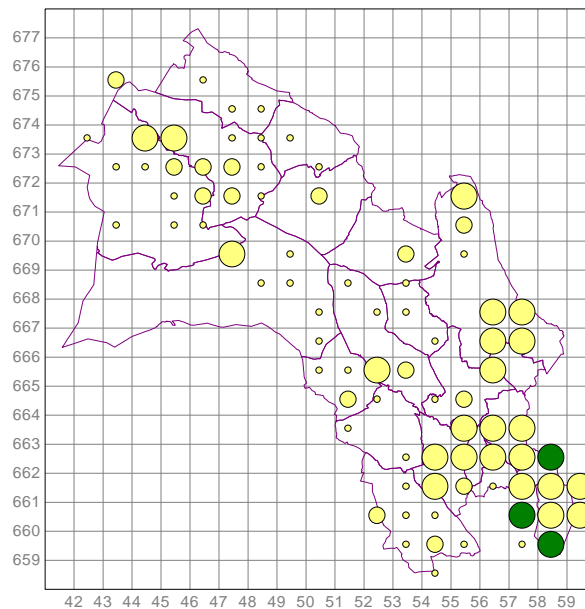
Storskarven foretrekker grunne sjøområder med rike fiskebestander. Den søker næring ved å dykke ned mot bunnen, oftest på bare noen få meters dyp. Hos oss fisker storskarvene som regel alene, men de kan også samle seg i store flokker der det er konsentrasjoner av fisk. Da kan skarvene drive fiskestimene foran seg og dykke samtidig. Matseddelen er meget omfattende og består av flere arter fisk på typisk 100-300 gram, men opptil 700 gram kan forekomme. Storskarven er en meget effektiv fiskepredator som bare bruker en liten del av dagen til næringssøk. Størstedelen av tiden sitter den på sine faste hvileplasser og fordøyer maten (Svorkmo-Lundberg mfl. 2006). Arten er derfor avhengig av trygge hvile- og overnattingsplasser, og kan fly flere mil mellom fiske- og overnattingsplassene. Hvileplassene ligger på holmer, skjær, sjømerker o.l. i fjordstrøka, og på holmer, steinblokker, staker o.l. i innsjøer og langs større vassdrag. På Linnestranda hviler skarvene ofte på døde trær og røtter ute i elveutløpet, samt på grusgrunnene ved lavvann. De sitter også ofte i utvalgte trær på østsida av Gullaugbukta. Andre eksempler på slike hvileplasser i trær fins på en holme i Drammenselva ved Steinberg, Nedre Eiker og på Flesakertangen ved Fiskumvannet, Øvre Eiker.

Rastende mellomskarver på Linnestranda, Lier 31.8.2017. Foto: M.Åsum.

Større konsentrasjoner av rastende/hvilende storskarv fins bl.a. på skjæra ved Vealøs utenfor Tofte, Hurum. Her er det vanlig å se 10-30 ind. store deler av året, maks. 60 ind. 2.4.2016 (S.Stueflotten). På Saltskjær i Drøbaksundet kan en jevnlig se opptil 10-30 rastende storskarv i vinterhalvåret, maks. 54 ind. 18.1.2015 (J.Bærø Engdal). Også på Linnestranda er det vanlig å se 20-40 rastende ind. seinsommer og høst, maks. 98 ind. 25.10.2014 (J.Apeland). Dette er storskarver som samler seg fra et stort område i Drammensfjorden og Drammenselva for felles hvile og overnatting.

Storskarv

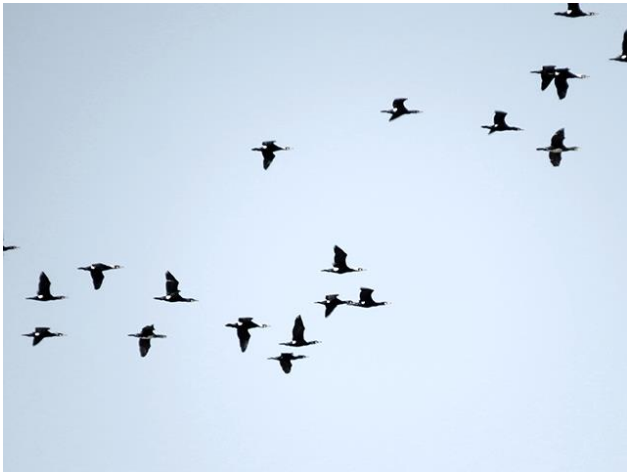

Utbredelse for storskarv i Buskerud. Grønne prikker iht. Atlas-prosjektets hekketkoder. Store gule prikker: maks. antall ≥ 30 ind., indikerer ruter med trekklokaliteter, mellomstore prikker: maks. antall 5-29 ind. indikerer ruter med trekklokaliteter eller gode rasteplasser, små prikker: maks. antall < 5 ind.

Storskarv er observert i alle fylkets kommuner. Kartet ovenfor viser hvor i Buskerud både stasjonære, rastende og trekkende storskarv er observert. Høyeste kjente funn av rastende storskarv i fylket: 1 ind. 1150 moh på Vestredalsvatnet, Hol 11.7.2010 (M. Myromslien) og 1 ind. 1150 moh på Ørteran, Hol 11.9.2017 (A.Gauteplass, H.Kvarstein Gauteplass).

Pga. de økte bestandene av fiskespisende mellomskarver på Østlandet, er det i seinere tid framsatt flere krav om desimering av bestanden fordi den påstås å være årsak til reduserte fiskebestander, noe NOF har tatt sterk avstand fra.

Vårtrekk: Hovedtrekket til atlantiske storskarver går nok nordover langs Norskekysten, men hver vår i april går det også et stort trekk av storskarv over Østlandet fra overvintringsområdene lenger sør i Europa til hekkelassene langs kysten lenger nord i Norge. Dette trekket passerer også nedre deler av Buskerud og fortsetter videre mot N og NV over fjellet på vei ut mot kysten. Det dreier seg trolig om minst 2.000-4.000 ind. som passerer gjennom fylket hver vår. De fleste skarvene i disse flokkene er voksne fugler i hekkedrakt, såkalte «hvitlåringer». På 2000-tallet har vårtrekket startet i slutten av mars. Gjennomsnittlig startdato: 30.3. \pm 10 dager (24 år). Hovedtrekket passerer i første halvdel av april. Storskarven trekker i flokker på typisk 10-150 ind., men flokker på opptil 200-300 ind. er observert flere ganger. Største enkeltflokk var ca. 400 ind. ptN over Røyse, Hole 8.4.2005 (V.Ree).

Storskarv ptN over Verket, Hurum 29.3.2014 med mange «hvitlåringer» i flokken. Foto: E.Gates

Storskarv har en flygehastighet på ca. 60 km/t, mens effektiv trekkhastighet er anslått til ca. 45 km/t da skarveflokkene under veis gjerne sirkler for å vinne høyde før trekket fortsetter videre mot N-NV.

En av hovedtrekkrutene går inn Drammensfjorden, opp Lierdalen, over Tyrifjorden og videre mot N og NV i retning Sperillen/Valdres eller Krøderen/Hallingdal. Andre følger en rute lenger vest over Fiskumvannet/Øvre Eiker mot Tyrifjorden, eller lenger øst inn Oslofjorden og over Fornebu. Flokker på trekk over fjellet er sett både over Dagalifjellet, Nore og Uvdal (60 ind. ptNØ 11.4.2010), over Kleppstølen i Skarvheimen, Hol (42 ind. ptN 29.3.2014) og Bukkestein i Skarvheimen, Ål (6 ind. 27.4.2014). Det hender at enkelte individer faller av på trekket, og dukker opp som rastende storskarver i vann og vassdrag i øvre deler av fylket.

Dette vårtrekket av storskarv over innlandet fra Oslofjorden til Trøndelag, er nå et velkjent fenomen. Vi må anta at dette har pågått i lang tid, selv om det ikke er nevnt noe om dette i litteraturen før i seinere år. Haftorn (1971) nevner f.eks. ingenting om et slikt vårtrekk over land. Forveksling med gåsetrekk kan være en mulig forklaring. Hans Strøm (1784) nevner imidlertid noen ukjente, svarte sjøfugler med lys buk som trakk mot nord over Eiker 3.4.1783. Dette var ganske sikkert storskarv.

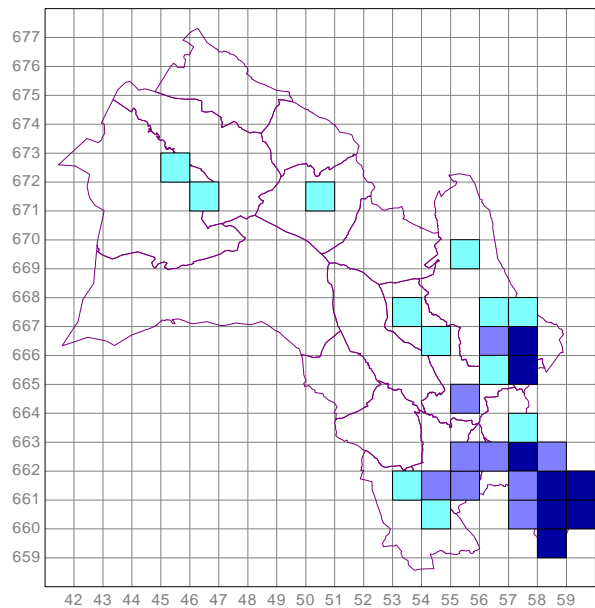
Høsttrekk: Også om høsten i september-oktober, kan en se småflokker på vei mot sør over Buskerud. Dette trekket er imidlertid ikke så markert og regelmessig som vårtrekket, og omfatter sjelden mer enn 30 ind. i flokkene, men flokker på 50-80 ind. er sett noen ganger, maks. 112 ind. over Fiskumvannet 5.10.1997 (J.L.Hals). Verdt å nevne er også 50 ind. ptS over Dagalifjellet 9.10.2010 (G.B.Gade).

Robert Collett oppgir at enslige storskarver ble observert i Eikeren og Tyrifjorden om høsten i september-oktober 1876-1891 (Haftorn 1971). Dette kan ha vært storskarver som har falt av på høsttrekket for så å raste på disse innsjøene. Dette skjer nok også i våre dager, men nå er det nok mer sannsynlig

at det er mellomskarv som dukker opp i innsjøer, skogsvann og vassdrag i innlandet, og ikke atlantisk storskarv på gjennomtrekk. For det er først i de siste 20 årene at dette fenomenet er blitt vanlig som en direkte følge av at mellomskarv fra koloniene lenger sør, etter endt hekkesesong, sprer seg nordover på næringsøk inn i fjorder, vann og vassdrag på Østlandet. Størst antall av slike stasjonære mellomskarver har vi i perioden august - primo november, og blant disse dominerer ikke-kjønnsmodne ungfugler.

Vinter: Mange storskarver forlater nok Buskerud etter hvert som vann og vassdrag fryser til. Arten er derfor mindre tallrik om vinteren enn om høsten, men er fortsatt vanlig å se i fjordstrøka og på enkelte steder i isfrie vassdrag helt opp til øvre deler av fylket. Kartet nedenfor viser 10x10 km ruter der det er observert storskarv i vintermånedene desember-februar.

Storskarv (vinter)

Vinterutbredelse for storskarv i Buskerud. Mørkeblå ruter: maks. antall ≥ 15 ind., mellomblå ruter: maks. antall 5-14 ind. og lyseblå ruter: maks. antall < 5 ind.

Arten er relativt fåtallig om vinteren, og normalt sees bare 1-5 ind. sammen, sjelden mer enn 15 ind. i fjordstrøka. Enkelte ganger er det på noen lokaliteter observert opptil 40-45 ind., maks. 54 ind. Storskjær i Drøbaksundet 18.1.2015 (J.Bærø Engdal).

Fram til vinteren 2005/2006 var det sjelden å se overvintrende storskarv i Drammensvassdraget. Enkelt-individer ble bl.a. sett i Steinsfjorden, Hole i desember 1997, 1999, 2001 og 2003, ved Strømsø i Drammen i januar 1999, og ved Vikersund, Modum 13.2.2003. Den 27.1.2006 ble det sett hele 10 ind. i Drammenselva nedstrøms Mjøndalen. Antallet økte så kraftig vinteren 2006/2007 da det i Steinsfjorden alene ble sett over 40 ind. (42 ind. 27.12.2006 (B.O.Tveit) og 47 ind. 12.1.2007 (K.Myrmo)) (Artsobservasjoner, Larsen mfl. 2008). Så mange individer i innlandet om

vinteren er uvanlig. Det normale i seinere år er nok heller 1-15 ind. i Tyrifjords-området og nedre deler av Drammensvassdraget, samt 1-5 ind. i Eikeren/Fiskumvannet så lenge det er isfritt. Følgende vinterfunn i midtre og øvre deler av fylket bør nevnes spesielt:

- 2 ind. Killingstrømmen, Ringerike 26.02.02 (B.H.Larsen).
- 1 ind. Holsfjorden, Hol 28.12.06 (P.Furuseth).
- 1 ind. Holsfjorden, Hol 18-21.02.12 (P.Furuseth mfl.).
- 1 ind. Hovsfjorden, Hol 22.02.12 (A.Gauteplass, H.Kvarstein Gauteplass).
- 1 ind. Noresund og 1 ind. Skinnesund, Krødsherad 19.12.15 (E.Kristoffersen).
- 1 ind. Myrefjorden, Nesbyen, Nes 14.01.17 (P.Furuseth).

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Toppskarven har en begrenset utbredelse knyttet til Atlanterhavs- og Middelhavs-kystene i Europa og Nord-Afrika. I Norge hekker toppskarven ytterst på kysten fra Rogaland til Sør-Varanger. I det siste har den også etablert seg i Vest-Agder. Toppskarven hekker i kolonier, men disse er løsere organisert og som regel mindre enn hos storskarven. Reirene legges i bratt steinur og i bergsprekker. Den norske hekkebestanden er anslått til 28.000 par (Shimmings og Øien 2015).

Toppskarven er en ren marin art som foretrekker friskt Atlanterhavsvann, og den blir derfor, i motsetning til storskarven, sjelden observert inne i fjordene. Arten holder seg ytterst på kysten også om vinteren, enten i nærheten av hekkeområdene eller andre steder langs norskekysten fra Rogaland til Troms. Utenom hekketida observeres toppskarven også regelmessig, men heller fåtallig, langs Sørlandskysten østover til de ytre delene av Oslofjorden. De fleste observasjonene blir her gjort i september-oktober. Arten er sjelden å se inne i Oslofjorden og er derfor en meget sjelden art i Akershus og Buskerud.

Når toppskarven hviler, sitter den alltid på bakken på holmer, skjær og steinblokker, aldri oppe på staker, sjømerker, i trær o.l. som storskarven.

Forekomst i Buskerud

Status: Sjelden gjest som helst påtreffes om høsten i september-oktober.

Godkjente funn (LRSK):

- 1 ind. Haraldstangen, Hurum 8.10.1995 (L.T.Poppe).
- 1 ind. på trekk sammen med 20 storskarv over Snyta, Ringerike 24.6.1999 (K.Myrmo).

- 1 juv Drøbaksundet (Bu) 02.09.15 (K.Adelsten Jensen).
- 1 juv Strømsøløpet, Drammen 28.10.16 (N.N.Penk, B.W.Penk).

Toppskarv juv på Småskjær i Drøbaksundet (Ak) 29.8.2015, seinere sett i Buskerud. Foto: K.Bøhn

Den juvenile toppskarven som ble observert i Drøbaksundet i månedsskiftet august/september 2015, ble først sett rastende på Småskjær i Frogn, deretter næringsøkende mellom Slottet og Storskjær i Hurum. Ungfuglen som ble observert i Drammen i oktober 2016, var trolig samme individ som hadde hatt fast tilhold i indre deler av Oslofjorden ved Fornebu og Nesoddtangen i Akershus fra primo september til medio oktober 2016. Den skal også ha blitt sett på nytt ved Nesoddtangen 14.11.2016 (ref. Artsobservasjoner).

Rørdrum *Botaurus stellaris*

Rørdrummen er utbredt i et bredt belte fra De britiske øyer gjennom den tempererte delen av Europa og videre østover gjennom sentrale deler av Russland og helt til Stillehavskysten. I Europa hekker arten så langt nord som til de sørlige delene av Sverige og Finland. De nordlige og østlige bestandene er trekkfugler, men mange fugler trekker ikke før de blir presset sørover av kulde og is. I strenge vintrer er det derfor mange som sulter i hjel i stedet for å trekke sørover til varmere strøk. Dette fører til at bestandene i nord, som i Sverige og Finland, fluktuerer mye.

Arten foretrekker vidstrakte sivskoger. Der lever den en svært tilbaketrukket og anonym tilværelse og er derfor vanskelig å oppdage. Når den blir forstyrret, kamuflerer den seg ved å vende den stripe under-siden til, og strekke hals og hode rett opp. Om våren har hannen en særegen «sang», som kan minne om en tåkélur. Lyden kan høres på flere kilometers avstand. Rørdrummens viktigste føde er fisk og amfibier.

Arten er sjelden i Norge, men den kan observeres til alle årstider, hyppigst om våren. Flest observasjoner er gjort langs kysten av Sørvestlandet og i fylkene Vestfold, Akershus og Østfold. Første kjente funn i

Norge var 1 ind. fanget på Herefoss nordvest for Arendal 15.11.1881 (Haftorn 1971). Antall observasjoner har økt en god del utover på 2000-tallet.

Forekomst i Buskerud

Status: Meget sjelden gjest.

Godkjent funn (NSKF):

- 1 ind. Drammenselva v/Eikerstua, Horgen, Øvre Eiker 31.10.1988 (T.Schandy).

Dette funnet er det eneste kjente av rørdrum i Buskerud.

Silkehegre *Egretta garzetta*

Silkehegra har en vid utbredelse i tempererte og tropiske deler av Sør-Europa, Sør-Asia, Afrika og Australia. I Europa hekker arten fra Portugal, Spania og England i vest til Svartehavs-området i øst. Arten hekker kolonivis i grunne sumpsjøer, laguner og langs større elver. Reirene legges i lave treklynger og vidjekratt. De fleste silkehegrene i Europa er trekkfugler som overvintrer i Nord-Afrika, mens en mindre andel er kortdistansetrekker som overvintrer i Middelhavsområdet. Arten ble jaktet hardt på 1800-tallet pga. de fine fjærene som ble brukt til hattepynt. Arten ble som følge av dette utryddet i deler av Europa. Rundt 1950 ble silkehegra fredet i Sør-Europa, og antallet begynte å stige igjen. Arten er nå i kraftig ekspansjon.

Arten er en sjelden gjest i Norge i sommerhalvåret. Første funn ble gjort på Åndalsnes i juni 1971, og arten ble ansett som meget sjelden på 1980- og 1990-tallet. Antall observasjoner økte mye utover på 2000-tallet, og enkeltindivider observeres nå årlig i Norge, hyppigst om våren i mai og i perioden medio juli til primo september. Antall observasjoner har økt kraftig de to siste årene og per 2014 er det godkjent 89 funn av arten.

Forekomst i Buskerud

Status: Meget sjelden gjest.

Godkjent funn (NSKF):

- 1 ind. Tangevika-Grandane-Sandøyne, Strandafjorden øvre, Ål 26-27.5.2015 (*A.Askeland, T.Breiehagen, P.Furuset mfl.).

Silkehegra i Strandafjorden ble oppdaget av Asgeir Askeland i 11-tida 26.5. Siden dette var en ny art for Buskerud, var det mange fuglekikkere som dro til Strandafjorden for å se denne sjeldne gjesten. Fuglen ble sist sett på Sandøyne om kvelden 27.5. Gitt artens økte forekomst i Norge, så bør det være gode muligheter for flere nye funn i Buskerud i kommende år.

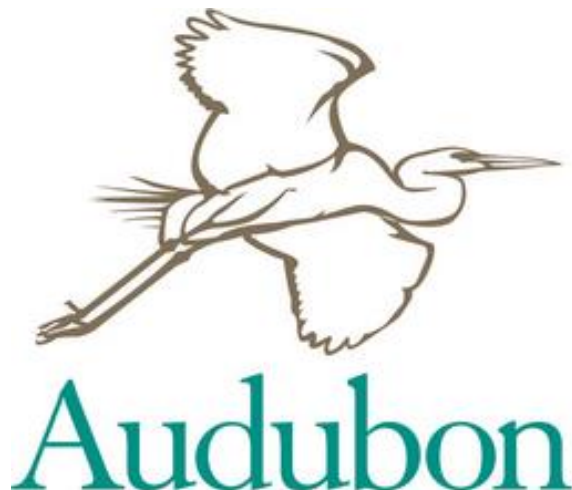

Silkehegre ad Tangevika, Strandafjorden, Ål 26.5.2015. Foto: A.Askeland

Egretthege *Egretta alba*

Egretthege har en vid utbredelse i tempererte og tropiske områder over store deler av verden. I Europa hadde arten tidligere en sørøstlig utbredelse fra Østerrike og Balkan i vest til sørlige deler av Russland i øst. Etter 1980 har den europeiske bestanden økt kraftig. Arten har spredt seg mot vest og nord og har i seinere år hekket for første gang i hele 13 nye land inklusiv England og Sverige i 2012 (Lawicki 2014). Egretthege hekker kolonivis i store, grunne sumpsjøer helst med store takrørsbelter. Arten er delvis trekkfugl som overvintrer i Middelhavs-området eller Afrika. Etter 2000 har vinterbestandene i Vest- og Sentral-Europa økt betydelig. Det samme har antall observasjoner i Nord-Europa.

Egretthege ble som silkehege, tidligere jaktet hardt på og drept i milliontall for skinn og fjær brukt til hattepynt. Men fredninger utover på 1900-tallet førte til at de europeiske bestandene tok seg opp igjen. Det kan i den forbindelse nevnes at egretthege i 1953 ble valgt som symbol for National Audubon Society som ble dannet i 1905 delvis med formål å hindre at fugler ble drept pga. fjærene sine.

Audubon

Egretthegra er en sjelden gjest i Norge, men den er blitt observert årlig etter 1983 i stadig økende antall, hyppigst om våren i april-medio juni og mer sporadisk om høsten fra september til primo oktober. Førstefunnet i Norge ble gjort i Harstad i juni 1970. Antall observasjoner har økt kraftig de siste par årene.

Ad egretthegre Fiskumvannet, Øvre Eiker 22.5.2005 som her viser fram sine flotte egrettfjær.
Foto: S.Stueflotten

Forekomst i Buskerud

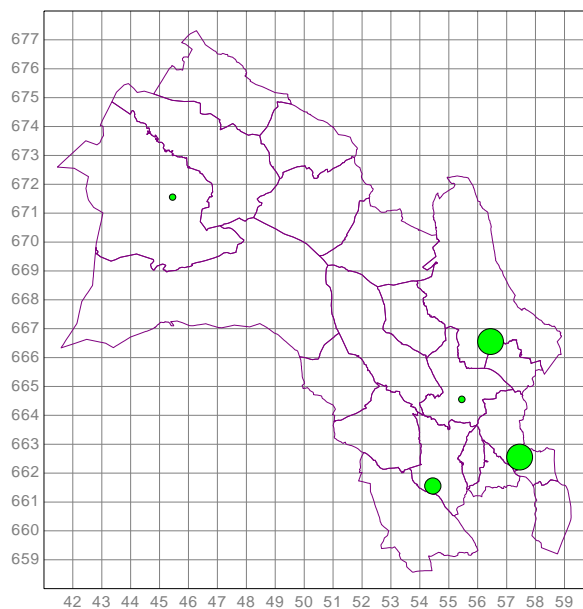
Status: Sjelden gjest i sommerhalvåret. De fleste observasjoner er gjort vår og forsommer.

Godkjent funn (NSKF/LRSK fra 2012):

- 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.6.1987 (A.Hals).
- 1 ind. Karlsrudtangen, Ringerike 30.6.1998 (T.Vang, mfl.).
- 1 ind. Karlsrudtangen, Ringerike 10-11.6.2000 (V.Bunes, K.Knudsen mfl.).
- 1 ind. Karlsrudtangen, Ringerike 17.6.2000 (V.Bunes, T.Wexhal Andersen).
- 1 ind. Vassbonn, Bergsjø, Modum 25-30.4.2005 (K.Myrmo, J.L.Hals).
- 1 ad. Fiskumvannet, Øvre Eiker 22.5.2005 (S.Stueflotten, B.Ellingsen, J.T.Bollerud).
- 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 23.5.2008 (T.Holtskog).
- 1 ind. Synneren, Ringerike – Sælabonn, Hole 1.5.2011 (*J.Tøndel Fossum, K.Myrmo, R.Solvang, mfl.)
- 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 9.6.2011 (P.Ø.Klunderud, T.Graversgaard, S.Stueflotten).

- 1 ind. Linnestranda, Lier 29.8.2011 (J-E.Nyhuus).
- 1 ind. Veslefjorden, Hol 22.6.2012 (O.Hassel).
- 1 ad. Karlsrudtangen-Juveren, Ringerike 27.4.2014 (V.Ree, B.Wilson Hagen, J.Tøndel Fossum, mfl.).
- 1 ind. ptSØ Linnestranda, Lier 7.9.2014 (J.Villand).
- 1 ad. Linnestranda, Lier 23.6.2015 (J.Villand, S.Stueflotten).
- 1 ind. ptN Linnestranda, Lier 11.7.2015 (J-E.Nyhuus).
- 1 ind. Sørums V – Sælabonn, Hole 30.3.2016 (V.Bunes, J.Tøndel Fossum, S.Stueflotten, mfl).
- 1 ind. Karlsrudtangen, Ringerike 24-26.4.2016 (V.Bunes, K.Myrmo, D.Løstegård Kristensen mfl.).
- 1 ind. Karlsrudtangen, Ringerike 24.5.2016 (E.Kristoffersen).
- 1 ad. Linnestranda-Engersandbukta, Lier 4.6.2016 (J.E.Nygård, S.Stueflotten mfl.).
- 1 ad. Linnestranda, Lier 29.5.2017 (J.Villand).

Egretthegre

10x10 km ruter med funn av egretthegre i Buskerud.
Store prikker: ≥5 funn, mellomstore prikker: 2-4 funn og små prikker: 1 funn.

Enkeltindivider av egretthegre er i seinere år blitt observert nesten årlig i Buskerud, hyppigst i tidsrommet ultimo april - ultimo juni. Tidligste vårfunn ble gjort i Hole 30.3.2016. Arten er sjelden å se om høsten i august-september. Karlsrudtangen, Linnestranda og Fiskumvannet peker seg ut som de beste lokalitetene for arten. De to observasjonene i juni 2000 dreide seg muligens om to forskjellige individer da de hadde litt ulikt utseende ifølge observatør.

Gråhegre *Ardea cinerea*

Gråhegra har en vid utbredelse i Europa og Asia, men mangler i ørkenstrøk og i de nordligste områdene inklusiv Island. Arten hekker dessuten i sørlige og østlige Afrika. I de nordlige og østlige hekkeområdene i Europa er arten trekkfugl, i de sørlige og vestlige standfugl. I Europa er arten vanligst i Nord- og Mellom-Europa. Norge utgjør det nordligste hekkeområdet for arten.

I Norge er gråhegra hovedsakelig en kystfugl med en hovedutbredelse fra Vest-Agder til Helgeland. Den hekker mer spredt langs Sørlandskysten til ytre Oslofjord og Østfold, samt stedvis oppover langs dalførene på Østlandet, mer sporadisk nord til Troms. Bestanden i Norge er økende, og gråhegra har utvidet utbredelsesområdet sitt i Norge betydelig etter andre verdenskrig. Arten har spredt seg både nordover, østover og inn i landet sammenlignet med kartet til Haftorn (1971).

Gråhegra er en typisk kolonihækker, men kan også hekke som enkeltpar på nyetablerte lokaliteter. Det vanligste er kolonier på 10-50 par, men kolonier på opptil 200-300 par er kjent. Kolonier i utkanten av utbredelsesområdet som på Østlandet, er mindre, gjerne bare 1-10 par. Den norske totalbestanden er anslått til 5.000-10.000 par (Shimmings og Øien 2015). Koloniene plasseres oftest i trær, enten i bratte fjellsider eller i skogholt, gjerne nær sjø eller vann. Furu og gran er de mest brukte reirtrærne. I treløse kyststrøk kan reiret legges direkte på bakken.

Gråhegra ankommer normalt hekkeplassene allerede i mars, og eggleggingen skjer fra mars og utover. Normal kullstørrelse er 4 egg, men eggtapet er ofte høyt, og omlagte kull er vanlige. Rugetiden er 25-28 dager og ungene er flygedyktige etter ca. 50 dager (Gjershaug mfl. 1994). Gråhegra vender ofte tilbake til de samme hekkelokalitetene flere år på rad, og kan også bruke det samme reiret flere ganger med litt oppussing. Etter hekkingen sprer gråhegrene seg utover i alle retninger på næringssøk. Arten lever hovedsakelig av fisk, men spiser også frosk, fugleunger, insekter, mus og andre smådyr.

De voksne gråhegrene overvintrer på tradisjonelle steder både langs kysten og i ferskvann i Sør-Norge, mens mange ungfugler trekker ut av landet bl.a. til De britiske øyer. Arten er ømfintlig for strenge vintrer og bestanden kan derfor variere en del fra år til år.

Forekomst i Buskerud

Status: Gråhegra er en fåtallig, men årviss hekkfugl i Buskerud. Utenom hekketida er arten vanlig å se på næringssøk og som rastende flere steder både langs kysten og oppover langs hovedvassdraga i fylket. Mange gråhegrer forlater Buskerud om vinteren, men en del individer kan også overvintrer så sant isforholdene tillater det.

Ad gråhegre i Vollebukta, Verket, Hurum 27.2.2017.
Foto: E.Gates

Bestand: Alle kjente kolonier i Buskerud er små med typisk 1-5 par. Totalt hekker det neppe mer enn 15-20 par i fylket, fordelt på kanskje knapt 10 lokaliteter. Første sikre hekkfunn var et reir med 2 unger i Slåttahølen på Geilo, Hol i juli 1988 (Jim Convery), men den kan ha hekket her allerede i 1986.

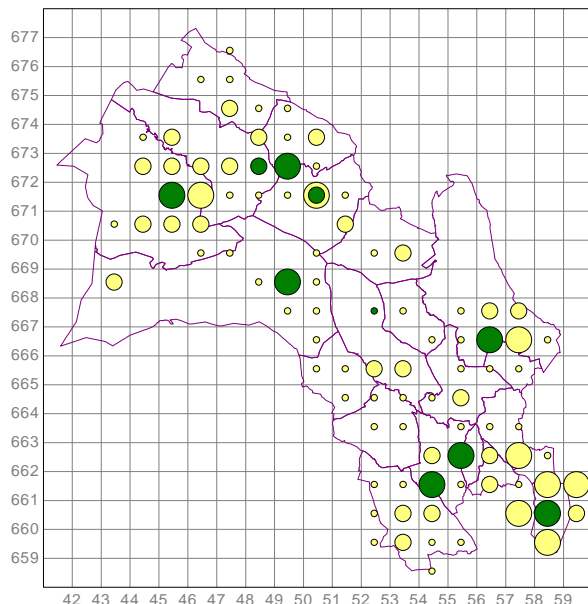
Reirene er normalt plassert høyt oppe i store gran- og furutrær, men i 2002 bygde et gråhegrepar reir på toppen av et gammelt skjærereir bare 4 m over bakken i et stort vidjekratt i Miletjern, Nedre Eiker, men denne hekkingen ble mislykket.

Det fins få historiske opplysninger om gråhegras forekomst i Buskerud. Haftorn (1971) opplyser at streifindivider jevnlig ble sett på Ringerike og i Eiker på slutten av 1800-tallet, og at arten var årviss på Ådalen på 1950-tallet. Men det var først utover på 1980-tallet at arten ble et fast innslag i fylkets fuglefauna.

Utbredelses-kartet på neste side viser 10x10 km ruter med hekkelokaliteter registrert etter 1990 i grønt. Det er 7 ruter med påvist hekking, 2 ruter med sannsynlig hekking og 1 rute med mulig hekking, mens tilsvarende kart per 1989 (Gjershaug mfl. 1994) bare har en rute med sannsynlig hekking og 9 ruter med mulig hekking. Øvrige ruter med observasjoner uten hekkeindikasjon er vist i gult. Som vi ser, er arten nå observert over store deler av fylket. Litt overraskende er det kanskje at det ikke er registrert noen funn i Ådalen, Ringerike etter 1990. Dette skyldes nok heller mangelfulle undersøkelser enn fravær av arten i dette området.

Høyeste kjente funn av gråhegre i Buskerud er gjort 1210 moh ved Langesjøen V på Hardangervidda, Nore og Uvdal 2.8.1978 (O.Såtvedt). Ellers er det gjort flere funn i høydebeltet 1100-1200 moh andre steder på Hardangervidda, og rundt 1100 moh ved Stolsvannsmagasinet i Skarvheimen/Nordfjella (Hol og Ål).

Gråhegre

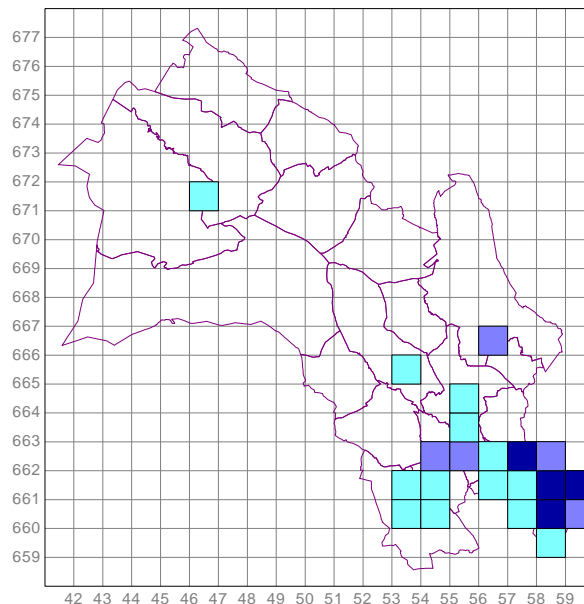

Utbredelse til gråhegre i Buskerud etter 1990. Grønne prikker iht. tidligere Atlas-hekkekoder. Gule prikker: andre observasjoner; store gule prikker: maks. antall ≥ 10 ind., mellomstore prikker: maks. antall 3-9 ind. og små prikker: 1-2 ind.

Vårtrekk: Noe egentlig vårtrekk kan vi neppe snakke om når det gjelder gråhegra, men antall individer øker markert utover i mars og når en topp i april-medio mai. Dette er gråhegrer som vender tilbake til hekke- og beiteplassene sine etter overvintring lenger sør og vest i Norge og Europa. Det er sjelden å se mer enn 10 ind. sammen om våren, maks. 15 ind. ved hekkolonien på Snyta, Ringerike 18.4.2015 (V. Bunes). Verdt å nevne er også 21 ind. på Karlsrudtangen, Ringerike 21.6.2014 (V. Bunes).

Høsttrekk: Etter endt hekkesesong sprer gråhegrene seg ut på gode fiske- og rasteplasser. På noen utvalgte lokaliteter kan en da se flokker på opptil 15-25 ind. De største konsentrasjonene finner vi normalt i Sætrepollen, Hurum. Her kan en i perioden august – primo oktober jevnlig se flokker med opptil 30-40 ind., maks. 57 ind. 22.8.2015 (L. Wam Hansson). Noen store flokker observert på andre lokaliteter i fylket: 25 ind. Saltkjær, Hurum 17.9.2005 (S. Stueflotten), 24 ind. Vealøs, Hurum 10.9.2017 (S. Stueflotten), 18 ind. Linnestranda, Lier 22.10.2016 (N.N. Penk, J.E. Nygård) og 16 ind. Storskjær, Hurum 25.11.2012 (J. Bærø Engdal). Utover i oktober og november avtar antall observerte gråhegrer igjen. Mange, særlig ungfugler, antas da å forlate fylket til fordel for mer gunstige overvintringsplasser lenger sør og vest i Norge og Europa.

Gråhegre (vinter)

Vinterutbredelse for gråhegre i Buskerud. Mørkeblå ruter: maks. antall ≥ 5 ind., mellomblå ruter: maks. antall 2-4 ind. og lyseblå ruter: 1 ind.

Vinter: En del gråhegrer blir igjen i nedre deler av Buskerud gjennom vinteren så sant isforholdene tillater det. Kartet ovenfor viser ruter med vinterfunn av gråhegre i Buskerud. Funnene er konsentrert til nedre deler av fylket. Kun ett vinterfunn er gjort i øvre deler av fylket: 1 ind. Kleivi, Strandafjorden øvre, Ål 31.12.2008 (E. Breie). Vinterstid sees normalt bare 1-2 ind. sammen, og sjelden mer enn 4-5 ind. I særlig kalde vintrer, som i januar-februar i årene 2009-2011, er gråhegra knapt å se i Buskerud. I seinere år med milde vintrer er rastende flokker på opptil 10-12 ind. observert flere ganger i desember, bl.a. på Linnestranda i Lier (maks. 13 ind. 1.12.2014 (J. Villand)) og Storskjær i Hurum (maks. 14 ind. 1.12.2015 (A. Hals)).

Gråhegre på Linnestranda, Lier 29.12.2014.
Foto: J. Villand

Stork *Ciconia ciconia*

Storken har sin hovedutbredelse i Europa med 90 % av verdensbestanden. Arten hekker i Sentral- og Øst-Europa, samt i Portugal og Spania. Andre hekkeområder fins i NV-Afrika, Midtøsten og i tempererte deler av Asia. Bestanden har gått sterkt tilbake i NV-Europa etter år 1900, men totalbestanden i Europa teller fortsatt minst 100.000 par. De største forekomstene fins i Øst-Europa, spesielt i Polen. Storken er trekkfugl som overvintrer i Afrika sør for Sahara. I Danmark har arten hatt en katastrofal tilbakegang fra ca. 4.000 par i 1890 til 222 par i 1952, 10 par i 1984 og bare 1 par i 2001–2003 (Skov 2013). I Sør-Sverige (Skåne) var det i 1917 35 hekkende par og i 1947–1954 kun ett par, hvoretter arten forsvant som hekkefugl i Sverige (Svensson mfl. 1999). Sverige har nå startet et reintroduksjonsprosjekt med oppdrett av stork i fangenskap. En viktig årsak til bestandsnedgangen i Europa antas å være det moderne jordbruket og tap av egnede habitater.

Storken foretrekker åpent jordbrukslandskap med lav vegetasjon, både tørr og fuktig grasmark, beitemark, våtmark og strandenger. Arten har en variert mat-seddel og spiser både insekter, mark, reptiler, amfibier, fisk og smågnagere. Storken bygger store kvistreir på bygninger og andre menneskeskapte strukturer, samt i høye frittstående trær. Arten har gitt opphav til mange myter og overtro. Den mest kjente er historien om at det er storken som kommer med babyer.

Så vidt man vet har storken aldri hekket i Norge, men arten har i perioder blitt observert tilnærmet årlig, og da hyppigst om våren fra april til primo juni. Dette kan best forklares som et resultat av forlenget vårtrekk. Det er registrert over 120 funn i Norge etter 1920.

Forekomst i Buskerud

Status: Sjelden gjest. Alle kjente observasjoner er gjort om våren i perioden medio mars til ultimo mai, hyppigst i siste halvdel av mai.

Godkjente funn (NSKF):

- 1 ind. Lille Rød, Lier 22.5.1981 (T.Schandy, B.V.Oldebråten).
- 1 ind. Skarra, Øvre Eiker 26.5.1981 (A.Hals, L.Sørby, mfl.).
- 1 ind. Buskerud landbruksskole, Modum sommeren 1981 (A.Solum).
- 1 ind. ptS Hønefoss, Ringerike 20.4.1992 (P.Gustavson).
- [1 ind. Prestmoen mellom Tråen og Veggli, Rollag 28.5.1995 (J.Øyberg)].
- 1 ind. Flesberg sentrum, Flesberg 29.5.1995 (E.Moen).
- 1 ind. Synneren-Karlsrudtangen, Ringerike 19-20.5.1999 (*R.M.Klemmestad, V.Ree, A.Gullberg, K.Johannessen mfl.).

- 1 ind. Trollmyra avfalls plass, Ringerike 24-25.3.2009 (K.Myrmo, J.L.Hals).
- 1 ind. Div. lokaliteter Nesbyen, Nes 30.4-6.5.2010 (*B.Jensen, T.Haraldseth, A.Smette, L.R.Fiske, W.Jensen mfl.).
- 1 ind. Grandane-Tangevika, Strandafjorden øvre, Ål 7-8.5.2010 (*P.Furuseth, T.Breiehagen, mfl.).
- 1 ind. Pålerudbyen/Henstjern, Ringerike 12-17.5.2010 (*I.H.Myhre, J.Tøndel Fossum, K.Myrmo, M.Vang mfl.).
- 1 ind. Karlsrudtangen 23-24.5.2010 (S.Stueflotten, E.Kristoffersen, K.Myrmo).
- 1 ind. Heggen, Modum 24.5.2010 (S.W.Elvigen).

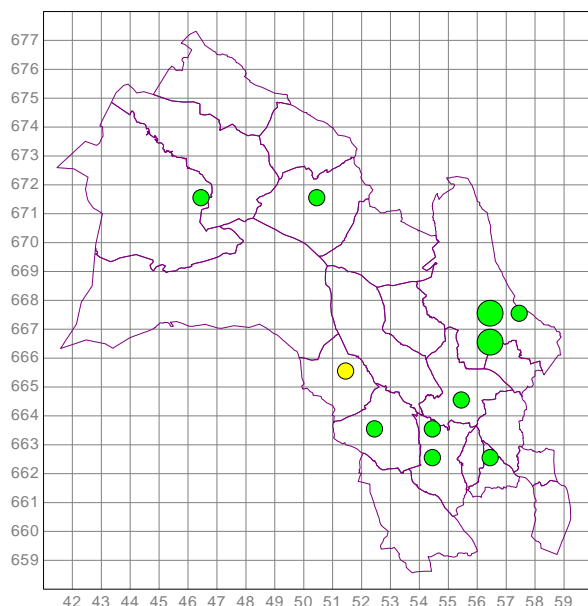

Storken «Sture Stork» da den besøkte Pålerudbyen/Henstjern, Ringerike 17.5.2010. Foto: M.Vang.

Storken som ble observert på flere lokaliteter i 2009 og 2010, er den berømte «Sture Stork». Dette er nok den mest medieomtalte storken i Norge noen sinne. Den overvintret på Heggvin søppelfylling ved Hamar vinteren 2008/2009, selv med 1 meter snø og helt ned i 20 minusgrader på det kaldeste. Dette var første vellykkede overvintring av stork i Norge. Etter å ha tilbrakt vinteren på Hamar, dukket den opp på Trollmyra avfalls plass på grensa mellom Ringerike (Bu) og Jevnaker (Op) 24.3.2009. Dette er uvanlig tidlig for stork i Buskerud, men skyldes nok de noe spesielle omstendighetene rundt overvintringen til denne storken. «Sture Stork» skal ha blitt observert flere steder i Sør-Norge i 2009. Den skal imidlertid ha overvintret ved Orust i Bohuslän vinteren 2009/2010, men allerede i mars 2010 var den tilbake i Sør-Norge, der den bl.a. ble observert på flere lokaliteter i Buskerud i perioden 30.4.-24.5.2010. Deretter ble den sett i Bærum 26.5. før den dro ned til Jæren hvor den oppholdt seg resten av sommeren til ut i slutten av september. Storkene som ble observert i Lier,

Øvre Eiker og Modum i 1981, må antas å ha vært samme individ. Det samme gjelder observasjonene i Rollag og Flesberg 28-29.5.1995. Funnet i Rollag er ikke behandlet av NSKF, men er tatt med her da det skal ha blitt publisert med bilde i lokalavisa (vist med gul prikk i utbredelseskartet).

Stork

Funn av stork i Buskerud. Store prikker: ruter med mer enn 1 funn, mindre prikker: 1 funn.

Bronseibis *Plegadis falcinellus*

Bronseibisen har en vid kosmopolitisk, men flekkvis utbredelse i tempererte og tropiske strøk av verden. I Europa har arten sin hovedutbredelse i SØ-Europa, og med noen få hekkende par i spredte kolonier vestover til Italia og Sør-Frankrike. I seinere år har arten også etablert en hekkekoloni i Sør-Spania, og det ser ut til å være en økende tendens til at fugler derfra overvintrer i Storbritannia og Irland (ref. Wikipedia). Etter avsluttet hekkesesong og før det egentlige høsttrekktet, sprer ungfuglene seg ut i alle retninger over store områder. De fleste europeiske bronseibiser overvintrer i Afrika sør for Sahara.

Bronseibiser er knyttet til våtmarksområder og fins både på ferskvanns- og brakkvannslokaliteter. Den lever av mindre vanddyr som insekter, snegler, skjell, krepsdyr, m.m. Bronseibisen hekker i kolonier på alt fra noen få par til flere tusen par, da som regel sammen med ulike hegrefugler og dvergskarv. Den europeiske bestanden er anslått til 28.300-37.700 par (BirdLife International 2015). I Europa har bestanden av bronseibis vist nedgang i store deler av det tjuende århundret, spesielt i perioden 1970-1990. Hovedårsaken til denne nedgangen er drenering og annen ødeleggelse av våtmarksområdene som arten er avhengig av for hekking og næringsøk.

Bronseibis er en sjelden gjest i Norge. Første kjente funn er 1 ind. skutt ved Bodø i 1835 (Haftorn 1971). Per 2014 foreligger et kun 21 godkjente funn av arten. De fleste er gjort om høsten i september og oktober. Alle funn på Østlandet er eldre funn fra 1800-tallet og 1920-åra. Det er ikke gjort nye funn på Østlandet etter dette. Antall observasjoner av bronseibis ellers i Norge har økt igjen etter 2000. Dette er funn som er gjort langs kysten fra Aust-Agder til Troms.

Forekomst i Buskerud

Status: Ekstremt sjelden sommergjest.

Godkjent funn:

- 1 ind. ved Drammen by, Drammen juli 1862 (Collett 1868, Haftorn 1971).

Denne bronseibisen ble sett av Robert Collett ved Drammen i juli 1862, dato er ikke angitt. Dette var funn nr.5 av arten i Norge.

Skjestork *Platalea leucorodia*

Skjestorken er som bronseibisen, en fugleart i ibisfamilien. Den har en vid palearktisk utbredelse fra Vest-Europa og videre østover i et bredt sammenhengende belte fra SØ-Europa gjennom sentrale deler av Asia, samt India og deler av Afrika. De europeiske hekkeområdene ligger spredt med vestlige utposter i Nederland og SV-Spania, og en hovedutbredelse som strekker seg fra Ungarn og Hellas og videre østover til Det kaspiske hav. Arten hekker nå også i England, Tyskland og Danmark. Skjestork blir ganske ofte sett i Sør-Sverige, mer sjeldent i Norge, men er aldri funnet hekkende her. Den europeiske bestanden er anslått til 10.200-15.200 par og er økende (BirdLife International 2015). De europeiske skjestorkene overvintrer langs Middelhavskysten både i Sør-Europa og Nord-Afrika. Arten foretrekker store, grunne våtmarksområder, og matsekkelen består av ulike vanddyr som insekter, mark, krepsdyr, frosk, småfisk m.m.

Skjestorken er en sjelden sommergjest i Norge. Første kjente funn er 1 ind. skutt på Jæren i 1832 (Haftorn 1971). Per 2014 foreligger det bare 26 godkjente funn i Norge. De fleste observasjoner er gjort i trekketidene vår (medio mai-medio juni) og høst (medio september – primo november).

Forekomst i Buskerud

Status: Ekstremt sjelden sommergjest.

Godkjent funn (NSKF):

- 1 ind. 2K+ Breidvik, Pålbufjorden, Nore og Uvdal juni 1979 (L.Haga).

Dette var det 8. funnet av arten i Norge. Denne skjestorken hadde tilhold på lokaliteten ved Pålshufjorden fra pinsa 1979 (primo juni) og i ca. 14 dager framover.

Referanser

- BirdLife International (2017). Species factsheet: *Plegadis falcinellus*.
- BirdLife International (2015). European Red List of Birds. <http://www.birdlife.org>
- Collett, R. 1868. Norges fugle, og deres geographiske udbredelse i landet. Vidensk.-Selsk. Forhandlinger for 1868.
- Cramp, S. (Ed) 1985, Handbook of the Birds of Europe the Middle East and North Africa, Volume I. Oxford University Press.
- Dybbro, T. 1976. De danske ynglefugles udbredelse. Dansk Ornithologisk Forening. 293 s.
- Gjershaug, J.O., Thingstad, P-G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.) 1994. Norsk fugleatlas. NOF, Klæbu, 552 s.
- Haftorn, S. 1971. Norges Fugler. Universitetsforlaget. 862 s.
- Hagemeyer, W.J.M. and Blair, M.J. (Ed) 1997. The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T&A D Poyser, London.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2008. Overvåking av overvintrende vannfugl i nedre del av Drammensvassdraget i Buskerud: Oppsummeringer etter overvåkningsperiodene 1990-2000 og 2003-2007. Buskskvetten 24: 20 s.
- Lawicki, L. 2014. The Great White Egret in Europe: population increase and range expansion since 1980. British Birds 107, Jan 2014, p. 8-25.
- SEAPOP <http://www.seapop.no/no/arter/great-cormorant.html>
- Shimmings, P. & Øien, I. J. 2015. Bestandsestimater for norske hekkefugler. NOF-rapport 2015-2. 268 s.
- Skov, H. 2013. White Stork census 2004/05 in Denmark. In: NABU (2013). White Stork populations across the world – Results of the 6th International White Stork Census 2004/05. Berlin.
- Strøm, H. 1784. Physisk-Oeconomisk Beskrivelse over Eger Præstegield.
- Svensson, S., Svensson, M. & Tjernberg, M. 1999. Svensk fågelatlas. Vår Fågelvärld, supplement 31, Stockholm.
- Svorkmo-Lundberg, T., Bakken, V., Helberg, M., Mork, K., Rør, J.E. & Sæbø, S. (red.) 2006. Norsk VinterfuglAtlas. NOF, Trondheim, 496s.
- Tucker, G.M. and Heath, M.F. 1994. Birds in Europe: their conservation status. Cambridge, U.K., BirdLife International.

Stormfugler i Buskerud

Steinar Stueflotten, Damenga 19, 3032 Drammen, e-post: sstuef@broadpark.no

Stormfugler omfatter her arter tilhørende albatrossfamilien, stormfuglfamilien, stormsvalefamilien og sulefamilien. Følgende sju stormfugler er observert i Buskerud: svartbrynalbatross, gråhodealbatross, havhest, grålire, havlire, stormsvale og havsule. I tillegg foreligger det to mulige/usikre observasjoner av gulnebblire og storlire. Siden Buskerud mangler kystlinje mot åpent hav, er alle disse artene sjeldne eller svært sjeldne arter. Havhest og havsule er de to stormfuglartene som oftest blir observert i fylket. Denne artikkelen summerer opp den kunnskapen som LRSK for tiden har om disse artenes forekomst i Buskerud.

Svartbrynalbatross

Thalassarche melanophris

Svartbrynalbatrossen er en av de største stormfuglene med tilhold i havområdene på den sørlige halvkule der den hekker på isolerte øyer. Den største kolonien fins på Falklandsøyene. Arten er den vanligste av albatrossene og er en tilnærmet årlig streifgjest i Nord-Atlanteren.

Svartbrynalbatrossen er oppført som en sterkt truet art på IUCNs rødliste pga. stor reduksjon i bestanden.

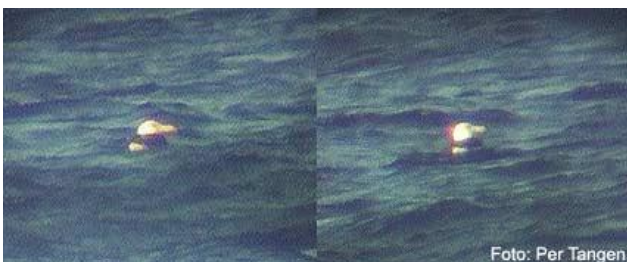
Sjelden streifgjest i norske farvann med kun 17 godkjente funn per 2014. Hyppigst observert om høsten, og med kun ett vinterfunn ultimo februar.

Forekomst i Buskerud

Status: Meget sjelden gjest.

Godkjente funn (NSKF):

- 1 ind. Breiangen v/Mølen, Hurum 29.9.2016 (S.Andersen, O.Fagerbakke mfl.). Oppdaget utenfor Møringa, Horten (VF), trakk inn fjorden i retning Hurumlandet. Funnet er ikke ferdigbehandlet av NSKF per desember 2017.
- 1 ad. Filtvet, Hurum 11.11.2001 *(V) (P.Buertange). Fuglen ble oppdaget ute på fjorden mellom Krokstrand (Ak) og Filtvet (Bu). Den drev langsomt nordover og ble sist sett i flukt på Buskerud-sida av fjorden.

Videoklipp av svartbrynalbatrossen observert mellom Krokstrand (Ak) og Filtvet (Bu) 11.11.2001. Foto: Per Tangen

[Gråhodealbatross

Thalassarche chrysostoma]

Gråhodealbatrossen er en utpreget stormfugl med tilhold på den sørlige halvkule. Arten blir meget sjelden observert nord for 40° sør. Spontan forekomst på den nordlige halvkule ansees derfor som lite sannsynlig for denne arten.

Forekomst i Buskerud

Status: Ett antatt ikke-spontant funn fra 1837.

Godkjent funn som E-art (NSKF):

- 2 ind. skutt på det islagte Fiskumvannet, Øvre Eiker i april 1837 (Haftorn 1971). Det ene individet (adult) ble innsendt av professor W.Boeck, og er oppbevart på Naturhistorisk museum i Oslo (utstoppet ind. ref. NHMO-BI-50411). Det andre individet ble skutt i stykker og ble ikke tatt vare på. Man tror at fuglene ikke har kommet til landet på egen hånd, men er blitt medbrakt dit fra den sørlige halvkule av sjøfolk (Cramp and Simmons 1977, Schandy 2003). Andre funn fra Europa er ikke med sikkerhet kjent.

Den utstoppa gråhodealbatrossen tilbake på isen på Fiskumvannet i februar 2001. Foto: Tom Schandy.

Havhest *Fulmarus glacialis*

Havhesten er en utpreget stormfugl knyttet til nordlige havstrøk. Den hekker i spredte kolonier langs kystene rundt Nord-Atlanteren fra Bretagne, Frankrike i sør til Novaja Semlja, Svalbard, Island og Grønland i nord. I nordlige farvann av Stillehavet hekker en annen underart.

I Norge hekker havhesten i og ved fuglefjell og sjøfuglkolonier fra Vest-Agder til Finnmark. Første påviste hekking i Norge var på Runde i Møre og Romsdal ca. 1920. Bestanden økte raskt og arten spredte seg etter hvert til andre kolonier langs kysten. Den norske bestanden var trolig på sitt høyeste på 1990-tallet med 7000-8000 par. Etter det har hekkebestanden gått kraftig tilbake og teller i 2015 bare 500-1000 par, i tillegg hekker >1.000.000 par på Svalbard og Jan Mayen (Shimmings og Øien 2015). Pga. den sterke tilbakegangen i en begrenset populasjon, er havhesten oppført på rødlista som sterkt truet.

Koloniene på fastlandet blir som regel besatt i løpet av april. Havhesten legger bare ett egg i løpet av mai som ruges i ca. 50 dager. Arten hekker ikke før den er 6-12 år gammel. Til gjengjeld kan arten oppnå en høy alder på i gjennomsnitt 16-18 år (Gjershaug mfl. 1994, Cramp and Simmons 1977), i noen tilfeller trolig opp mot 50 år.

Havhesten kan forflytte seg over store avstander og kan utenom hekketiden observeres langs store deler av norskekysten, med forekomst nær land spesielt når det er sterk pålandsvind.

Forekomst i Buskerud

Status: Sjelden art som helst påtreffes i forbindelse med uværsperioder i vinterhalvåret fra september til februar, men den er observert i Buskerud i alle årets tolv måneder. Første kjente funn ble gjort ved Hurumlandet primo oktober 1967 (Haftorn 1971). Per 2017 er det kjent 49 funn av havhest i Buskerud.

Havhest ved Mølen, Hurum 18.7.2016. Foto: O.Rygh

Normalt observeres bare 1-2 ind., sjelden mer enn 3 ind. samtidig. Noen høye antall: 5 ind. Storsand, Hurum 12.2.2000 (ukjent via LRSK), et 10-talls ind. i Drøbaksundet (Bu), Hurum 21.9.2004 (H.E.Karlsen), 7 ind. Drøbaksundet, Hurum 24.9.2007 (E.Gates) og 5 ind. ptS Ekrebukta, Hurum 31.12.2013 (E.Gates, J.Apeland).

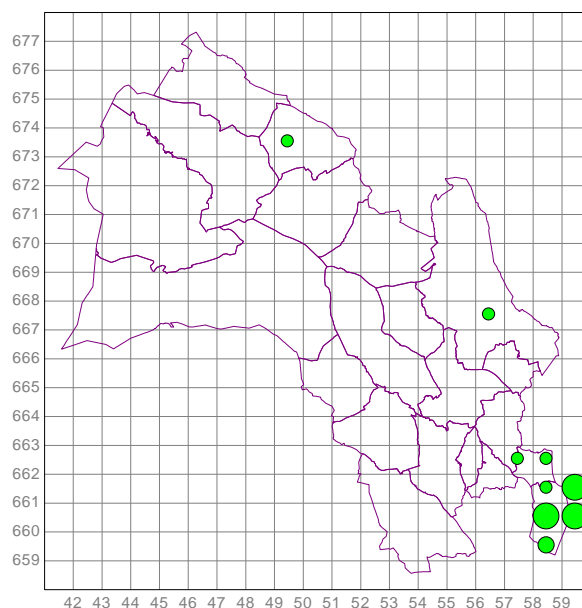
Arten forekommer i to fargemorfer en lys og en mørk med flere mellomformer. I Buskerud er det bare kjent observasjoner av den lyse morfene. Den mørke er vanligst lengst nord i Atlanteren.

En sjelden gang kommer enkelte individer på avveier i dårlig vær, og kan da havne i innlandet.

Innlandsfunn i Buskerud:

- 1 ind. død, Brastadjordet Vf Filtvet, Hurum 19.3.2016 *(F) (T.Turtumøygard).
- 1 ind. Hensmoen, Ringerike 22.6.2002 (J.Lønner mfl.). Havhesten ble funnet utmattet og avmagret på E16 ved Hensmoen av Jørn Lønner. Den ble hentet av K.Myrmo, ringmerket og satt ut ved Hurum av V.Bunes og K.Myrmo.
- 1 ind. Hemsil, Gol 12.6.1998 *(F) (K.O.Klepp). Havhesten satt på et berg nede ved elva Hemsil. Etter ca. 30-40 min reiste den videre med elva nedover mot Hallingdalselva og forsvant.
- 1 ind. død, Lierstranda, Lier 15.4.1993 (L.T.Poppe, T.Sigurdson).

Havhest

10x10 km ruter med funn av havhest i Buskerud.
Små prikker: 1-2 funn, mellomstore prikker: 3-9 funn
og store prikker: ≥10 funn.

Grålire *Puffinus griseus*

Grålira er en art i stormfuglfamilien med tilhold i kalde farvann på den sørlige halvkule der den hekker på øyer i sørlige oseaner. Arten vandrer liksom flere andre stormfugler fra den sørlige halvkule i sirkel over Nord-Atlanteren i sommersesongen og opptrer da årvisst langs nordeuropeiske kyster på høsten, særlig etter sterke vestlige vinder.

Observeres årlig i norske farvann, hyppigst om høsten fra august til oktober, mer sjelden ellers. Sees hos oss oftest langs Vestlandet. Meget sjelden art i indre Oslofjorden.

Forekomst i Buskerud

Status: Meget sjelden gjest.

Godkjente funn (LRSK):

- 1 ind. ptS Filtvet, Hurum 17.1.2015 (E.F.Roualet). Ble observert på begge sider av fylkesgrensa.
- 1 ind. ptN Filtvet, Hurum 27.10.2013 (P.Buertange, Ø.Hagen). Ble observert på begge sider av fylkesgrensa.
- 1 ind. Sundbyholmene, Røyken 25.8.1974 (R.E.Andersen, P.O.Syvvertsen).

Havlire *Puffinus puffinus*

Havlira, også kalt færøylire eller smålire, er en art i stormfuglfamilien som holder til i Nord-Atlanteren. Den hekker på øyer og i bratte kystområder på Island, Færøyene, De britiske øyer, Azorene, Madeira og sparsomt i NV-Frankrike, samt på småøyer utenfor kysten av Massachusetts og Newfoundland. De fleste overvintrer langs østkysten av Sør-Amerika. To andre nærstående arter, middelhavslire og balearlire, hekker i Middelhavet.

Havlira er den vanligste og minste lirearten som regelmessig opptrer fåtallig langs norskekysten, men den er ikke funnet hekkende hos oss. De fleste funn er gjort i sommerhalvåret fra mai til oktober. Sjelden gjest i indre Oslofjorden om høsten i september og oktober, som regel i forbindelse med uværperioder med sterk vind fra S/SV.

Forekomst i Buskerud

Status: Meget sjelden gjest.

Godkjente funn (LRSK):

- 1 ind. Storskjær, Drøbaksundet, Hurum 25.9.2007 (E.Gates).
- 1 ind. Østnestangen, Hurum 19.5.2007 (J.L.Hals)
- 1 ind. Tofte, Hurum 31.10.2000 (J.L.Hals).

Stormsvale *Oceanodroma leucorhoa*

Stormsvale er en art i stormsvalefamilien som hekker tallrikt på øyer i Nord-Atlanteren, samt i nordlige deler av Stillehavet fra Japan til Aleutene. Den øst-atlantiske bestanden er ganske liten og klart mindre enn bestanden til den nærstående arten havsvale i samme område. Stormsvale hekker på isolerte øyer i nordvestlige Storbritannia, Irland, Færøyene, Island og Norge. Den er en liten, pelagisk, overflatebeitende sjøfugl.

Arten ble påvist hekkende for første gang i Norge på Røst i 1989, men det var indikasjoner på hekking her flere år tidligere. Arten er nattaktiv. For å unngå predasjon må fuglene ankomme og forlate koloniene i mørke. Stormsvale hekker derfor seint og starter ikke eggleggingen på Røst før i august. Den legger bare ett egg som ruges i hele 40 dager, og ungene forlater ikke kolonien før seint på høsten, noen ikke før i desember. Den norske bestanden er anslått til 500-1000 par (Shimmings og Øien 2015). Stormsvale er rødlistet som nær truet pga. liten sårbar bestand i Norge og som sårbar globalt på IUCNs rødliste.

Stormsvale er meget sjelden gjest i indre Oslofjorden med kun et fåtall kjente funn i perioden september-desember. Av ukjent årsak er arten vanligere her enn den mer tallrike havsvale ellers i norske farvann.

Forekomst i Buskerud

Status: Meget sjelden gjest.

Godkjent funn (LRSK):

- 1 ind. ptS Drøbaksundet (Bu), Hurum 30.11.2011 (E.Gates).

Arten havsvale er ikke observert i Buskerud.

Havsule *Morus bassanus*

Havsula er en nordatlantisk art i sulefamilien med tilknytning til åpne havområder. Arten hekker langs østkysten av Canada, på Island og langs vestkysten av Europa fra Frankrike i sør til Finnmark i nord. Den nordatlantiske bestanden har vært i sterk vekst siden begynnelsen av 1900-tallet.

Havsula er den største norske stormfuglen med et vingspenn på hele 170-190 cm. Den første norske kolonien ble påvist på Runde i 1946. Siden har arten spredt seg til nye kolonier langs kysten nordover til Finnmark. Den norske bestanden er anslått til 5700 par (Shimmings og Øien 2015). Havsula hekker først når den er 5 år gammel. Den legger bare ett egg. Karakteristisk for arten er stor spredning i eggleggingstidspunkt innen kolonien. Midt i hekkesesongen kan man derfor finne ulike utviklingsstadier fra nylagte egg til halv voksne unger, noe som

innebærer at de siste ungene ikke forlater kolonien før langt ut i september. De fleste nordeuropeiske havsulene trekker i vinterhalvåret sørover i Atlanteren til havområdene utenfor Vest-Afrika. Men arten forekommer også regelmessig langs store deler av norskekysten om vinteren, om enn i noe varierende antall (Svorkmo-Lundberg mfl. 2006).

Havsula observeres tilnærmet årlig i lite antall i indre deler av Oslofjorden fra september til januar, oftest i tilknytning til uværsperioder med sterk vind fra S/SV, sjelden ellers.

Forekomst i Buskerud

Status: Sjelden gjest som helst påtreffes i perioden fra september til januar, som regel i forbindelse med uværsperioder med sterk vind fra S/SV i Skagerak. I tillegg foreligger det tre funn fra perioden mai-juli.

Normalt observeres bare 1-2 ind., sjelden mer enn 3 ind. samtidig. Høye antall: 15 ind., både voksne og ungfugler, utenfor Tofte, Hurum 16.10.1983 (P.O. Syvertsen, Ø.Syvertsen), 7 ind. trekkende forbi Mølen, Hurum 29.10.2013 (S.Rix), 20 ind. trekkende mellom Tofte (Bu) og Jeløya (Øf) 12.9.2017 (S.Rix, R.Zakariassen). Totalt er det kjent ca. 30 funn av havsule i Buskerud.

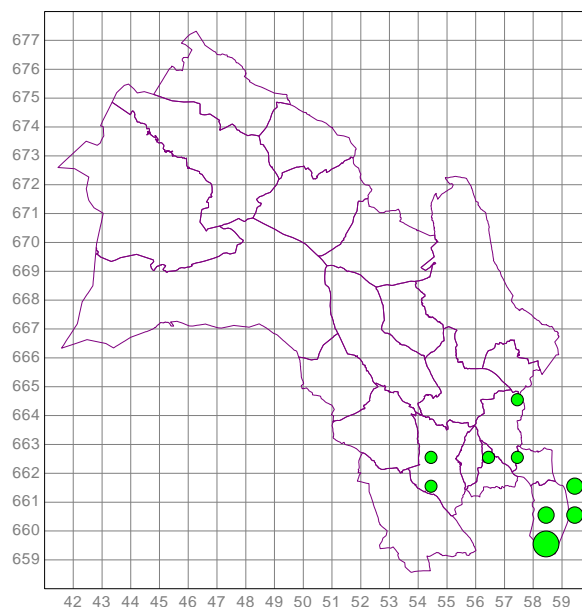
Havsule, Filtvet, Hurum 31.12.2013. Foto: E.Gates

En sjelden gang kommer enkelte individer på avveier i dårlig vær, og kan da havne i innlandet.

Innlandsfunn i Buskerud:

- 1 ad. død, Gilhusodden, Lier 22.12.2006 (R.E.Andersen).
- 1 ad. Sylling, Lier 3.10.1999 (K.A.Solberg). Havsula ble tatt hånd om, matet med fisk og en uke seinere satt ut på fjorden ved Tofte.
- 3 ad. + 1 1K Furua, Fiskumvannet, Øvre Eiker 5.10.1991 (A.Hals).
- 1 ind. overflygende Vestfosselva, Øvre Eiker 4.10.1991 (E.Klunderud).
- 1 ind. Sørum, Lier 29.6.1990 (P.Fjelltun).
- 1 ind. Stordammen, Konnerud, Drammen, trolig i oktober 1983 (O.E.Bakken).

Havsule

10x10 km ruter med funn av havsule i Buskerud.

Små prikker: 1-2 funn, mellomstore prikker: 3-9 funn og store prikker: ≥ 10 funn.

Supplement

I tillegg til de artene som er omtalt ovenfor, foreligger det en mulig/usikker observasjon av gulnebblire og et mulig/usikkert funn av storlire i fylket, se nedenfor.

Gulnebblire *Colonectris diomedea*

Gulnebbliira er en av de store lireartene, på størrelse med en havhest, men ikke så kompakt som denne. Det fins to underarter av gulnebbliira, en østatlantisk ua. *borealis* som i Europa hekker på Kanariøyene, Madeira og Azorene, og en ua. *diomedea* som hekker i Middelhavet. Det er usikkert hvilken av disse underartene som oftest besøker norskekysten. Gulnebbliira er en sjelden art i Norge med kun 40 godkjente funn per 2014. Arten er hyppigst observert i perioden ultimo mai til primo oktober. Meget sjelden gjest i Oslofjorden.

1 ind. ble observert i Oslofjorden utenfor Hulvik i Vestby (Ak) 27.9.2005 (P.Gylseth, M.Klann). Funnet er godkjent av NSKF. Denne gulnebbliira ble sett fly mot Tofte, men det er ikke registrert eller godkjent noe funn i Buskerud. Det ansees likevel som sannsynlig at denne lira var innom vårt fylke denne dagen.

Storlire *Puffinus gravis*

Storlire er, som navnet antyder, en av de største lireartene. Arten hekker kun på noen få øyer i Sør-Atlanteren. Utenom hekketiden trekker storlirene nordover til de nordatlantiske havområdene. Arten blir da observert en sjelden gang langs kysten av Sør-Norge. Per 2014 foreligger det 55 godkjente funn av storlire i Norge, de fleste stammer fra perioden juni-november. Meget sjelden gjest i Oslofjorden.

1 hunn ble skutt i Drøbaksundet 22.11.1936 (Haftorn 1971, Wollebæk 1937). Belegget ble innlevert som gave fra tolloppsinsmann Einar Wilhelmsen til Naturhistorisk museum i Oslo (ref. NHMO-BI-50272). Storlira oppholdt seg i en flokk med alker (pers. medd. Jan Terje Lifjeld). I tilgjengelige kilder er det ikke angitt på hvilken side av fylkesgrensa fuglen ble skutt, men siden belegget er registrert med funnsted Drøbak, er det mest sannsynlig at dette skjedde på Akershus-sida av fjorden. NSKF har godkjent funnet i Akershus.

Ingen av disse to lireartene er inkludert i den offisielle artslista for Buskerud pga. de usikre funnomstendighetene.

Referanser

- Cramp, S. and Simmons, K.E.L. (Eds) 1977. The Birds of the Western Palearctic, Volume I. Oxford University Press.
- Gjershaug, J.O., Thingstad, P-G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.) 1994. Norsk fugleatlas. NOF, Klæbu, 552 s.
- Haftorn, S. 1971. Norges Fugler. Universitetsforlaget. 862 s.
- Hagemeijer, W.J.M. and Blair, M.J. (Ed) 1997. The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T&A D Poyser, London.
- Schandy, T. 2003. Mysteriet om gråhodealbatrossen. Buskskvetten 8: 23-25.
- Shimmings, P. & Øien, I. J. 2015. Bestandsestimater for norske hekkefugler. NOF-rapport 2015-2. 268 s.
- Svorkmo-Lundberg, T., Bakken, V., Helberg, M., Mork, K., Røer, J.E. & Sæbø, S. (red.) 2006. Norsk VinterfuglAtlas. NOF, Trondheim, 496s.
- Wollebæk, A. 1937. Fuglenotiser. Naturen 61, s. 31-32.

Fuglelivet i Linnestranda naturreservat. Rapport 2016

av Jens Erik Nygård

I 2016 ble det sett 163 arter, noe som er ny rekord for et enkelt år. Det ble sett 4 nye arter, fjellmyrløper, polarjo, rovterne og fjellerke, dermed er det 223 registrerte arter på Linnestranda.

Observasjonsarbeidet

Besøket på Linnestranda var meget godt også i år. Det ble rapportert 2869 arter i år mot 2641 i fjor.

Observatørene

Observatørene er listet i rekkefølge etter hvor mange arter de har innrapportert fra Linnestranda. Navneforkortelse er også gitt. Informasjonen er hentet fra Artsobservasjoner.no.

1. Jorunn Villand (JVI), Lier 141
2. Steinar Stueflotten (SST), Drammen 138
3. Jens Erik Nygård (JEN), Gullaug 134
4. Lennart Wam Hansson (LWH), Solbergmoen 106
5. Rolf E. Andersen (REA), Tranby 97
6. Bjørn W. Penk (BPE), Lier 86
7. Jostein Bærø Engdal (JBE), Sætre 84
8. Eli Gates (EGA), Klokkarstua 81
9. Melvin Åsum (MÅS), Krokstadelva 81
10. Bent Ellingsen (BEL), Drammen 79
11. Rune Zakariassen (RZA), Lommedalen 68
12. Eirik Kristoffersen (EKR), Vikersund 67
13. Jan-Erik Nyhuus (JNY), Lier 63
14. Jan Olav Nybo (JON), Oslo 63
15. Ken Adelsten Jensen (KAJ), Skedsmokorset 56
16. Jan Erik Haugen (JEH), Oslo 55
17. Ellen Askum (EAS), Oslo 55
18. Pål Gisle (PGI), Heggedal 53
19. Reidar Myhre (RMY), Oslo 52
20. Tor Gunnar Værnes (TGV), Slepden 50
21. Lars Dolmen (LDO), Kongsberg 47
22. Jonas Langbråten (JLA), Vanse 44
23. Leif Bjørn Lunde (LBL), Vigrestad 44
24. Noah N. Penk (NPE), Gullaug 42
25. Simon Rix (SRI), Oslo 39
26. Hege Kvarstein Gauteplass (HGA), Geilo 39
27. Arild Gauteplass (AGA), Geilo 39
28. Bård Kyrkjedelen (BKY), Asker 38
29. Lars-Erik Vollebæk (LVO), Drammen 37
30. Kjell Jostein Woldvik (KWO), Klæbu 36
31. Morten Jagdum (MJA), Kongsberg 36
32. Hilmar Røthing (HRØ), Bryne 35
33. Svein Gjelle (SGJ), Heimdal 34
34. Ole Vignes (OVI), Oslo 34
35. Brit Eldrid Barstad (BBA), Heimdal 34
36. Marius von Glahn (MvG), Hønefoss 32
37. Odd Rygh (ORY), Rissa 30
38. Andreas Hessvik-Trøite (AHT), Drøbak 28
39. Vegard Finset Fjeldheim (VFJ), Hemsedal 26
40. Bent Fjeldheim (BFJ), Hemsedal 26
42. Olav Huso (OHU), Hemsedal 26
43. Per Furuset (PFU), Hovet 26
44. Ketil Knudsen (KKN), Oslo 26
45. Michael Wam Hansson (MWH), Krokstadelva 26
46. Martin Lindal (MLI), Drammen 26
47. Jens Tøndel Fossum (JTF), Hønefoss 25
48. Frode Nordang Bye (FNB), Svelvik 25
49. Christian E. Pettersen (CPE), Leikanger 24
50. Jo-Inge Vidal (JIV), Lakselv 24
51. Jostein Myre (JMY), Asker 22
52. Peter Boysen (PBO), Vestfossen 22
53. Andreas Winnem (AWI), Trondheim 21
54. Trond Øigarden (TØI), Aurdal 21
55. Arild Omberg (AOM), Risør 21
56. Tosten Tøfte (TTØ), Brandbu 19
57. Trond Aspelund (TAS), Enebakk 18
58. Kirsten Trogstad (KTR), Enebakk 18
59. Leif Fage (LFA), Borøy 17
60. Kai Månsson (KMÅ), Stockholm 17
61. Eli Sørensen (ESØ), Bergen 17
62. Gunstein Wigemyr (GWI), Biri 16
63. Kevin Wam Hansson (KWH), Solbergmoen 16
64. Vegard Bunes (VBU), Røyse 14
65. Jon Ludvig Hals (JLH), Geithus 14
66. Kari Mathilde Engdal (KME), Sætre 12
67. Kjetil Johannessen (KJO), Oslo 11
68. Karen Haugland (KHA), Oslo 10
69. Geir Midnes (GMI), Kinsarvik 10
70. Sven Inge Marcussen (SMA), Tvedestrand 9
71. Runar Mauritzen (RMA), Oslo 9
72. Nicolai Wam Hansson (NWH), Krokstadelva 9
73. John Apeland (JAP), Lillehammer 8
74. Jan Landsverk (JLA), Akkerhaugen 8
75. Erlend Landsverk (ELA), Nordagutu 8
76. Even Raassum (ERA), Brandbu 7
77. Hans Petter Rømme (HPR), Reistad 7
78. Bjørn Pedersen (BJP), Skien 7
79. Elias Landsverk (ELA2), Akkerhaugen 7
80. Øivind Syvertsen (ØSY) 6
81. Jørn Aspnes (JØA), Gvarv 6
82. Anders Hangård (AHA), Nøtterøy 6
83. Aleksander Landsverk (ALA), Akkerhaugen 6
84. Per Ole Syvertsen, Mo i Rana 6
85. Stian Landsverk (SLA), Akkerhaugen 6
86. Isak Landsverk (ILA), Akkerhaugen 6
87. Bjørnar Olsen (BOL), Horten 5
88. Bjørn Erik Paulsen (BEP), Ølen 5
89. Kjell Isaksen (KIS), Oslo 5
90. Erik Brekkå Rosberg (ERO), Vedavågen 4
91. Jan Rosberg (JRO), Veavågen 4
92. Audun Jahren (AJA), Åmot 4
93. Borgar Kolstad (BKO), Åmot 4
94. Moisés Peregrina (MPE), Tranby 3
95. John Sandve (JSA), Nesoddtangen 3
96. Kristoffer Bøhn (KBØ), Fjellstrand 2
97. Marius Omland (MOM), Gullaug 2
98. Terje Nielsen (TNI), Fredrikstad 2
99. Audun Skrindo (ASK), Oslo 1
100. Jerry Skogbeck (JSK), Ski 1
101. Tore Westgård (TWE), Slepden 1
102. Trude Hessvik-Trøite (THT), Drøbak 1
103. Viggo Eriksen (VER), Lommedalen 1

104. Finn Gregersen (FGR), Kongsberg 1
105. Geoffrey Acklam (GAC), Stabekk 1
106. Odd Grimm Torstensen (OTO), Gullaug 1

Sum: 2869

Takk til alle som har tatt en tur innom Linnesstranda og som bidrar med verdifulle observasjoner.

Grenser for området

Grensene for observasjonsområdet vil bli revidert for å bringe sammen observasjoner som nå er lagt til områdene Gullaug og Linnes. Det er området som i dag er innen synsvidde fra Linnesstranda og som overlapper med denne. Fra 2017 vil de bli inkorporert i rapporten og fra 2018 lagt som underområder til Linnesstranda.

Resultater

Det ble observert 163 arter, mot 158 i fjor. Det er en solid ny rekord antall arter på et år. 4 nye arter ble lagt til lista, fjellmyrløper (Jorunn Villand m.fl.), polarjo (Rolf Andersen, Steinar Stueflotten), rovtterne (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten) og fjellerke (Ken Adelsten Jensen)

Ellers kan nevnes observasjoner av egretthege, jaktfalk, myrrikse, polarsnipe, dvergmåke, haukugle, isfugl, skjærpiplerke. Sannsynlig hekking av vende Hals og boksanger. Vandrefalk hekking i tilliggende område.

Artsgjennomgang

KNOPPSVANE

Status: 1–2 par er hekkende årlig, og den kan sees hele den isfrie perioden.

2016: Ble observert på 177 dager fordelt på hele året. Største antall var 61 ind 20.8 (JEN). Hekking ble ikke registrert i 2016 heller.

SANGSVANE

Status: Sees årlig i lite antall tidlig vår og sein høst.

2016: Ble observert på 7 dager i perioden 10.3 til 4.4. En høstobservasjon, hørt 6.11 (JEN). Største antall 6 ind 10.3 og 4.4 (JVI m.fl.).

DVERGSVANE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2010.

SÆDGÅS

Status: Sjelden. Sist sett i 2012.

KORTNEBBGÅS

Status: Passerer Linnesstranda i store flokker om våren, færre blir observert om høsten. Noen flokker raster, men de fleste flyr over for å raste på Tyrifjorden.

2016: Ble observert på 20 ulike dager i perioden 24.3–11.5 og 4.10–27.10. Dette er tangering av tidligste observasjon fra 2012. Beste trekkdag var 10.4, da det passerte flokker med totalt ca. 1250 individer. Kun mindre flokker ble sett på høsten. Utenom trekktiden ble ett ind sett 1. juni i elvemunningen (JVI).

TUNDRAGÅS

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2015.

GRÅGÅS

Status: Observeres med jevne mellomrom. Dette er lokalt hekkende grågjess som for det meste holder til langs Drammenselva. Økende tendens til observasjon av trekkende flokker.

2016: Ble observert på 48 dager i perioden 3.3–5.6 og 29.7–24.9. Største antall var 150 ind trekkende over mot Oslofjorden 24.9 (JEN, SST).

STRIPEGÅS

Status: Sjelden.

2016: 1 ind ble observert 4.6 (LEV, RMY). Det er 5. observasjon på lokaliteten.

HVITKINNGÅS

Status: Årviss i lite antall.

2016: 3 ind overflygende 29.3 (JVI), 3 ind overflygende 2.5 (JVI), inntil 11 ind 20.5 (JVI, LWH, SST), 2 ind 27.5 (JVI) og 1 ind 6.7 (JVI).

KANADAGÅS

Status: Har blitt noe mindre vanlig de siste år, kanskje på grunn av forsøk på å fjerne arten fra norsk fauna. Har hekket ett år.

2016: Ble observert på 24 dager i periodene 4.3–8.4 og 24.8–8.10. 1 vinterobservasjon av 17 ind 15.12 (JVI). Største antall var 36 ind 29.8 (JVI).

RUSTAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.

GRAVAND

Status: Økende forekomst, forsøker å etablere seg som hekkfugl på Linnesstranda, få vellykkede hekkinger er registrert.

2016: Arten sett på 50 dager i perioden 10.3–23.6. Største antall var 12 ind 27.3. Forsøk på å etablere hekking, men intet resultat i år heller.

MANDARINAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1999.

BRUNNAKKE

Status: Fåtallig i trekketidene, i tilbakegang?

2016: Ble observert på 42 dager fra 3.4–8.11.

Største antall var 30 ind 1.5 (LWH). Et bedre år for brunnakken.

SNADDERAND

Status: Nesten årlig forekommende.

2016: Ett par 30.4 (JVI, LWH, SST) og 2 hanner

18.6–20.6 (JEN, JNY, MÅS, ORY, REA, SST).

KRIKKAND

Status: Meget vanlig i trekketidene. Nå også etablert som hekkefugl.

2016: Ble sett på 140 dager i perioden 24.3–24.11.

Største antall var 100 ind 1.5 (JLA, LBL). Reir ble funnet på østsiden av elva, hekking for tredje år på rad. Unger ble imidlertid ikke sett.

AMERIKAKRIKKAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

STOKKAND

Status: Meget vanlig i den isfrie perioden. Årlig hekkende 1-3 par.

2016: Ble observert 202 dager fra 16.2–29.12.

Største antall var 160 ind 6.11 (JEN, SST). Hekking ble påvist også i 2016.

STJERTAND

Status: Årviss i lite antall i trekketidene.

2016: 1 ind 2.5 (REA) og 2 ind 7.5 (SST).

KNEKKAND

Status: Årviss i lite antall.

2016: Ett par 1.5 (JEN, JBE, REA, SST m.fl.)

SKJEAND

Status: Årviss i lite antall

2016: 2 hanner og 3 hunner 30.4 (JVI, LWH, SST), 1 hann 1.5 (BPE, HPR, JBE, JEN, JLA, KTR, LBL, NPE, REA, SST, TAS), ett par 5.5 (SST), et par kurtiserende 12.5 (MÅS) og ett par 5.6 (JEN, JNY, HRØ).

TAFFELAND

Status: Sjelden i trekktiden. Sist sett i 2012.

TOPPAND

Status: Meget vanlig i trekketidene, i størst antall på høsten.

2016: Ble sett på 81 dager i perioden 7.3–30.11 + 1 ind 1.1. Største antall 70 ind 30.4 (SST).

BERGAND

Status: Nesten årviss i lite antall, hovedsakelig om høsten.

2016: Ble sett på 21 dager i perioden 24.9–14.11.

En flokk på 12 ind 14.11 (JVI) er største antall noensinne!

ÆRFUGL

Status: Sjelden.

2016: 4 ind som hvilte på grunna 6.4 (SST) var kun 6. obs på Linnestranda.

HAVELLE

Status: Sjelden.

2016: 1–3 ind stasjonære fra 5.11–15.11 (JEN, JVI, SST m.fl.)

Foto: Jens Erik Nygård

SVARTAND

Status: Årviss trekkgjest i lite antall.

2016: 2 ind ble sett 29.4 (LWH, SST), 10 ind 1.5 (JBE, JEN, SST), 7 ind 3.5 (SST). Om høsten maks antall 25 ind 30.10 (JEN), for øvrig 2 ind stasjonære i hele november.

SJØORRE

Status: Sjelden.

2016: 6 ind ble sett 16.10 (JEN). Dette er 8. observasjon av arten på Linnestranda.

KVINAND

Status: Meget vanlig i trekketidene, også sett i hekketida. Mulig hekkefugl.

2016: Ble observert på 135 dager fordelt på hele året. Største antall var en flokk på 50 ind 8.4 (JVI, LWH). Ingen tegn til hekking i 2016.

BØFFELAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2010.

LAPPFISKAND

Status: Sjelden, men ser nå ut til å være nesten årlig.
2016: 1 ind 11.4 (EKR) og 2 ind 15.10 (JEN, SST), alle hunnfargede.

SILAND

Status: Vanlig om våren, økende forekomst.
Hekkende enkelte år.

2016: Observert på 77 dager i perioden 19.3–16.10.
Største antall var 11 ind 26.5 (JEN).

LAKSAND

Status: Vanlig på vår- og høsttrekk.

2016: Observert på 124 dager i perioden 4.3–15.6 og 7.8–29.12 pluss 1.1–2.1. Største antall 37 ind 24.9 (JEN, SST).

FASAN

Status: Tidligere vanlig og sannsynlig hekkefugl. Nå i tilbakegang.

2016: 1 hunn 29.1 på foring i hage og 1 hunn 19.3 (JEN, REA).

SMÅLOM

Status: Årvisst på trekk i lite antall.

2016: 1 ind 27.4 (EGA), 1 ind 1.5 (LWH), 1 ind trekkende mot NV 4.5 (REA) og 1 ad + 1 1K stasjonær fra 12.10–24.10 (BEL, JVI, JEN, JLH, JON, SRI, MÅS m.fl)

STORLOM

Status: Årlig i lite antall, oftest om våren.

2016: 1 ind 29.4 (SST), 1 ind 4.5 (JVI, REA), 1 ind 8.6 (LWH) og 1 ind 25.8 (EKR).

GULNEBBLOM/ISLOM

Status: Meget sjelden, sett 1 gang i 2006.

DVERGDYKKER

Status: Nesten årvisst i lite antall, oftest senhøstes.

2016: 1 ind 17.4 (HPR), 1 ind 23.8 (JVI), 1–2 ind stasjonært fra 9.10–19.10 (EGA, BEL, JVI, SST m.fl) og 1 ind 31.10 (JVI).

TOPPDYKKER

Status : Vanlig på trekk, vår og høst.

2016: Observert på 82 dager i perioden 19.3–6.11.
Største antall 11 ind 12.4 (JEN).

HORNDYKKER

Status : Årvisst i lite antall.

2016: 2 ind 9.4 (PGI, MvG, REA m.fl), 2 ind 30.4 (JVI, LWH, SST) og 1 ind 14–18.10.5 (JEN, JVI, SST).

GRÅSTRUPEDYKKER

Status : Meget sjelden. Sist sett i 2009.

HAVSULE

Status : Meget sjelden. Funnet død i 2006.

STORSKARV

Status: Forekommer i en lokal ikke-hekkende populasjon av mellomskarv (*Phalacrocorax carbo sinensis*) og overtrekkende flokker av nordlig storskarv (*P. c. carbo*) som sees på vårtrekk.

2016: Observert på 198 dager fordelt over hele året, bortsett fra februar måned. Største antall var 170 ind på trekk 7.4 (SST). Vårtrekket varte i hovedsak fra 27.3–13.4, men det ble ikke registrert noen stor trekkdag.

GRÅHEGRE

Status: Kan sees på Linnestranda store deler av den isfrie perioden, som oftest 1–2 ind.

2016: Ble observert på 136 dager fordelt over hele året, bortsett fra februar. Største antall var 18 ind 22.10 (JEN, NPE).

EGRETTHEGRE

Status: Sjelden.

2016: 1 ind 4.6 (JEN, SST) rastet i flere timer i elvemunningen. Dette er observasjon nr 6 på Linnestranda.

Foto: Jens Erik Nygård

GLENTTE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2014.

SIVHAUK

Status: Fåtalig trekkfugl, økende forekomst.

2016: 1 ind 25.4 (JVI), 1 2K ind overflygende 7.6 (JVI), 1 ind 23.7–2.8 (EGA, JNY, JVI), 1 ind 13.8–17.8 (JEN, JVI) og 1 ind 27.8 (JEN, SST).

MYRHAUK

Status: Sjelden. Sist sett i 2015.

VEPSEVÅK

Status: Sjelden, men nå nesten årlig.

2016: 1 ind trakk nordover langs åsen 24.5 (SST).

HØNSEHAUK

Status: Regelmessig observert i lite antall, oftest i trekketidene og i vinterhalvåret.

2016: Observert på 23 dager i perioden 14.1–2.5 og 17.9–1.12. Trolig et fåtall stasjonære individer som sees flere ganger. Både voksne og 1K individer er registrert.

SPURVEHAUK

Status: Vanlig rovfugl på Linnestranda.

2016: Ble sett på 72 dager spredt over hele året, bortsett fra i hekketiden, 1–2 ind, både voksne og ungfugler er sett.

MUSVÅK

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2016: Observert på 38 dager i perioden 4.3–14.10.

FJELLVÅK

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2016: 1 ind 31.3 (MÅS) trekkende forbi.

FISKEØRN

Status: Regelmessig fiskende i sommerhalvåret.

2016: Observert på 26 dager i perioden 11.4–18.8, ett eller to ind.

HAVØRN

Status: Sjelden.

2016: 1 ad. ind fløy opp fra Jordhaugene 9.1 (JVI) og fløy mot elvemunningen og utover fjorden. Det var 6. observasjon av arten på Linnestranda og det tidligste noensinne. 1 ind overflygende ved Jordhaugene 26.3 (JNVY) og 1 ind 2K ble sett forlate elvemunningen den 8.10 og fly lavt utover fjorden (JEN).

TÅRNFALK

Status: Årviss i lite antall på trekk vår og høst. Nå mulig hekking på Gullaug.

2016: Ble sett på 16 dager fra 10.4–8.7, flere ganger næringsøkende. 10. april er tidligste observasjon noensinne. Også i år observasjoner i hekketid som kan tyde på etablering av hekking i nærheten. Alltid enkeltindivider observert.

DVERGFALK

Status: Årviss i lite antall.

2016: 1 ind 4.3 (JVI), ny tidligrekord, 1 hunn 2.4 (LWH, REA), 1 hann 8.4 (LWH, JVI), 1 ind 24.5 (JVI) og 1 ind 13.9 (SST).

LERKEFALK

Status: Årviss i lite antall.

2016: 2 ind hvilende i trærne i elvemunningen 20.5 (JVI, LWH, SST), 1 ind flygende langs åsen 12.6 (JNY), 1 ind jaktende 30.6 (VER), 1 ind 10.8 (JVI) og 1 ind 10.9 (SST).

JAKTFALK

Status: Meget sjelden.

2016: 1 ind 2K på trekk NØ 1.5 (Rolf E. Andersen). Det er tredje observasjon av arten på lokaliteten.

VANDREFALK

Status: Årviss i lite antall siden 2006. Fra 2016 hekkende i Gullaugberga.

2016: Ett par etablerte seg med vellykket hekking i Gullaugberga. Voksne og senere 3 ungfugler ble sett jevnlig fra fugletårnet i perioden 9.4 til 10.12. Se rapporten [Vandrefalk i Buskerud](#) for flere detaljer. Vinterfunn: 1 1K overflygende 10.12 (RMY).

JERPE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1998.

ORRFUGL

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1996.

VANNRIKSE

Status: Har etablert seg som hekkefugl og regelmessig på høsten.

2016: Tilstede i Møysund også denne våren med permanent revir, men vellykket hekking ble ikke konstantert. På høsten var 1-2 ind tilstede i elvemunningen 24.9 - 23.11.

MYRRIKSE

Status: Sjelden.

2016: 1 ind syngende i Møysund 27–28.4 (JEN, MOM, SST) og 1 ind syngende samme sted 16–24.5 (MOM, SST). 1 1K ind ble sett 16–18.10 (JLH, JVI, SST). Her er både tidligste og seneste observasjon av arten i Buskerud noensinne!

ÅKERRIKSE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2006.

SIVHØNE

Status: Tidligere hekkefugl, nå oftest stasjonære ind på høsten.

2016: Det ble gjort observasjoner av 1–5 ind på 48 dager i perioden 31.7–9.11, trolig en stasjonær familiegruppe, både voksne og 1K ind ble sett nesten daglig.

SOTHØNE

Status: Årviss i lite antall i trekktidene.

2016: Ett ind 19.3 (JEN, LWH, REA), 1 ind 6.4 (JVI), 1 ind 23.5 (JVI, MÅS), Det ble gjort observasjoner av 1–3 ind på 73 dager i perioden 5.7–1.11, deriblant en 1K, ble sett nesten daglig. I juli ble observert et individ med grønn fargering A163 (JVI) som var merket som pullus på Østensjøvannet.

TRANE

Status: Nesten årviss på trekk i lite antall. Sist sett i 2015.

TJELD

Status: Vanlig om våren.

2016: Observert på 37 dager i perioden 24.3–2.7. Største antall var en flokk på hele 39 ind 19.5 (JVI, SST). Paring observert flere ganger, men ingen annen indikasjon på hekking i år.

AVOSETT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2009.

DVERGLO

Status: Vanlig på trekk. Hekket i 2013 og hekker trolig årlig på egnede lokaliteter i nærheten.

2016: Observert på 68 dager i perioden 10.4–25.8. Største antall var 6 ind 7.5 (SST) og inne på Dynoområdet ble det observert et par med 4 unger 23.6 (FBY).

SANDLO

Status: Vanlig. Har gjort hekkforsøk og hekker trolig på egnede lokaliteter i nærheten.

2016: Observert på 90 dager fra 19.3–13.10. Største antall 15 ind rastende 22.5 (SST).

HEILO

Status: Nesten årviss på trekk i lite antall, sees oftest på jordene.

2016: 26 ind ved Jordhaugene 1.5 (JBE, LWH), 25 ind på trekk sørover 4.8 (JVI) og 3 ind på trekk sørover 20.8 (JEN).

TUNDRALO

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2010.

VIPE

Status: Meget vanlig, hekkefugl i jordbrukslandskapet.

2016: Observert på 107 dager fra 5.3–22.10. De fleste var trukket bort i løpet i august, fuglene i oktober var etternølere. Største antall var 32 ind 1.4–6.4 (JEN, JVI, SST). Hekking av minst 8 par ble påvist ved Jordhaugene og flere tilstøtende jorder. Bestanden ble kartlagt som følge av trusler i forbindelse med veiutbygging.

Foto: Jens Erik Nygård

POLARSNIFE

Status: Sjelden.

2016: Ett 1K ind sammen med flere andre vaderarter den 26.8 (JVI, MJA) og 27.8 (SST) i elvemunningen.

SANDLØPER

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2015.

DVERGSNIPE

Status: Nesten årlig i lite antall på trekk. Sist sett i 2015.

TEMMINCKSNIFE

Status: Årlig i lite antall på trekk.

2016: 6 ind rastende 18.5 (JNY, JVI), 1 ind 25–26.5 (JVI, SST m.fl.) og 2 ind 27.5 (JVI, LWH, TGV)

Foto: Jan-Erik Nyhuus

TUNDRASNIPE

Status: Sjelden. Sist sett i 2010.

FJELLMYRLØPER

Status: Meget sjelden.

2016: 1 ind 24.5 (JVI) og 3 ind 29.5 (JNY, LWH, RMY, SST). Førsteobservasjon på Linnestranda!

Foto: Jens Erik Nygård

FJÆREPLYTT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1995.

MYRSNIPE

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2016: Observert på 22 dager i periodene 18.5–30.6 og 22.7–19.10. Største antall 26 ind. 26.8 (JVI).

BRUSHANE

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2016: Observert på 23 dager i periodene 8.5–30.6 og 15.8–11.9. Største antall var 14 ind 22.8–26.8 (JVI, MJA).

SVØMMESNIPE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2013.

POLARSVØMMESNIPE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2010.

KVARTBEKKASIN

Status: Nesten årlig rastende om høsten..

2016: 1 ind 4.10 (BEL, JVI, REA, SST) og 1 ind stasjonær 16.10–25.10 (BWP, JON, JEN, JVI, SST).

ENKELTBEKKASIN

Status: Vanlig på trekk. Hekker trolig årlig.

2016: Observert på 37 dager fra 29.3–11.11. Største antall var 6 ind 29.3 (JBE). Sannsynlig hekking også i år.

DOBBELTBEKKASIN

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2007.

RUGDE

Status: Nesten årlig i lite antall. Regelmessig rugdetrekk innenfor reservatet ble registrert i 2008.

2016: 1 ind i sumpen øst for Dynodammen 28.4 (BEL).

SMÅSPOVE

Status: Årviss på trekk i lite antall, nesten utelukkende på vårtrekk.

2016: 1 ind rastende 8.4 (JVI, LWH) er tidligste observasjon noensinne, 14 ind 30.4 (LWH, SST) er et høyt antall, 1 ind 1.5–3.5 (JVI, LWH, SST), 1–4 ind 5.5–17.5 (JEN, JVI, MÅS, SST) og 1 ind 26.6 (JEN).

STORSPOVE

Status: Vanlig på trekk, oftest om våren.

2016: Observert på 22 dager i perioden 4.4–26.6, ingen høstobservasjoner. Største antall var 18 ind 20.4 (BWP) og 25.4 (REA).

SVARTHALESPOVE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2003.

LAPPSPOVE

Status: Sjelden. Sist sett i 2014,

SOTSNIPE

Status: 1–2 ind observeres nesten årlig. Sist sett i 2015.

RØDSTILK

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2016: Observert på 27 dager i perioden 7.5–27.7. Største antall 6 ind 24.6 og 25.7 (begge JNY).

GLUTTSNIPE

Status: Vanlig på trekk

2016: Observert på 61 dager i perioden 29.4–1.9. Største antall var 23 ind 7.5 (JEN).

SKOGSNIPE

Status: Vanlig, sannsynlig hekkefugl.

2016: Observert på 60 dager fra 25.3–19.8. 25. april er ny tidligrekord. Største antall var 6 ind rastende 4.4 (JVI, LWH). Sannsynlig hekking også i år.

GRØNNSTILK

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2016: Observert på 22 dager i perioden 6.5–26.6 OG 19.7–14.8. Største antall 9 ind 7.5 (SST).

STRANDSNIPE

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2016: Observert på 102 dager i perioden 9.4–13.9. Største antall var 8 ind rastende 4.8 (JVI). Sannsynlig hekking også i år.

STEINVENDER

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

Ubestemt FJELLJO/TYVJO

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1995.

POLARJO

Status: Meget sjelden.

2016: 1 ind 21.5 (REA, SST). Første observasjon på Linnestranda og kun 10. observasjon i Buskerud!

DVERGMÅKE

Status: Meget sjelden.

2016: 1 adult ind rastende 11.5 (BWP, JMY, JBE, JVI, SST). Første siden 2009!

Foto: Jostein Myre

HETTEMÅKE

Status: Meget vanlig.

2016: Ble observert på 140 dager i perioden 11.3–3.11. Største antall var 60 ind 24.4 (JEN). Flere individmerkede fugler er sett, deriblant J2PC som sist ble sett på Linnestranda i 2013 (SST).

FISKEMÅKE

Status: Meget vanlig i den isfrie perioden. Hekker av og til på bøyer utenfor Gilhusodden eller på industritak.

2016: Observert på 127 dager i perioden 7.3–26.11. Største antall var 260 ind 8.4 (JVI, LWH). Funnet hekkende på hustak ved Gilhus 15.5 (JEN). 6 ind varslende, engstlig på Gullaugodden 23,6 (FBY). Hekking på Dyno-området?

SVARTEHAVSMÅKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2013.

SILDEMÅKE

Status: Vanlig i sommerhalvåret.

2016: Ble observert på 103 dager i perioden 25.3–10.9. Største antall var 60 ind 8.6 (LWH) og 23.6 (MÅS). Flere individmerkede fugler har blitt observert, deriblant J8RK, som har overvintret på søppelfylling i Madrid de siste to vintrene (SST).

GRÅMÅKE

Status: Meget vanlig året rundt.

2016: Ble observert på 170 dager i perioden 1.1–9.12. Største antall var 210 ind 25.5 (JEN). Det ble observert mange individmerkede fugler, bl.a. den engelsk-merkede gråmåke med oransje ring FX1T ringmerket av North Thames Gull Group i London 11.02.2012. Samme fugl ble også ble observert på Linnestranda i 2015 (SST).

GRØNLANDSMÅKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2015.

POLARMÅKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2012.

SVARTBAK

Status: Meget vanlig i den isfrie perioden.

2016: Ble sett på 165 dager, fordelt over hele året. Største antall var minst 35 ind 25.5 (JEN).

SPLITTERNE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.

SVARTTERNE

Status: Meget sjelden. Sist observert i 2009.

ROVTERNE

Status: Meget sjelden.

2016: 1 adult ind rastende på grunnene i elvemunningen 27.6 (JVI, JMY, JLH, SST) var første gang på Linnestranda og 6. observasjon i Buskerud.

Foto: Jostein Myre

MAKRELLTERNE

Status: Vanlig i sommerhalvåret. Sporadisk hekkende.

2016: Ble sett på 65 dager i perioden 30.4–27.7. Største antall var 6 ind 25.5 (SST). Sannsynlig hekking i Gilhusbukta også i år.

RØDNEBBTERNE

Status: Nesten årviss i lite antall.

2016: 1 adult ind 16.5 (BEL, JEN, MJA, SST).

LOMVI

Status: Nesten årviss opptreden i lite antall.

2016: 1 ind stasjonært fra 2.10–14.10 (BFJ, JEN, MLI, PFU, REA, SST m.fl.)

ALKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2007.

ALKEKONGE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2012.

BYDUE

Status: Forholdsvis vanlig, oftest ved Gilhus. Observasjoner fra fugletårnet mot Drammen havn blir utelatt.

2016: Observert på 33 dager i perioden 1.1–8.10. Største antall 15 ind ved Gilhus 12.1 (SST).

SKOGDUE

Status: Årlig i lite antall. Sist sett i 2015.

RINGDUE

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret. Hekkefugl.

2016: Ble sett på 138 dager i perioden 10.3–22.10. Største antall var 450 ind trekkende 2.10 (JEN). Hekking ble påvist også i 2016.

TYRKERDUE

Status: Var vanlig på 70-tallet, nå sjelden.

2016: 2 ind overflygende 24.3 (AOM). Dette er tidligste observasjon noensinne.

GJØK

Status: Sees eller høres nesten årlig. Sist hørt i 2014.

KATTUGLE

Status: Sjelden. Sist registrert i 2005.

HORNUGLE

Status: Sjelden. Sist sett i 1979.

JORDUGLE

Status: Sjelden. Sist sett i 2012.

HUBRO

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

HAUKUGLE

Status: Meget sjelden.

2016: 1 ind stasjonært fra 9.1 (JVI) til 25.1 (JNY). Den kunne observeres og fotograferes på nært hold og ble besøkt av et utall fuglekikkere og fotografer i den perioden den var her. Dette er andre observasjon på Linnestranda.

Foto: Jens Erik Nygård

TÅRNSEILER

Status: Vanlig i sommerhalvåret

2016: Ble sett på 50 dager i perioden 21.5–23.8. Største antall var 150 ind i 3 flokker trekkende mot S 13.8 (JVI).

ISFUGL

Status: Sjelden, men regelmessig forekommende på Linnestranda. Sannsynlig hekking enkelte år i Lierelva.

2016: 1 ind stasjonær fra 4.10 (BEL, JEN, JVI, SST) til 6.11. Fuglen ble sett på 12 dager i perioden og mange besøkende fuglefolk fikk se den.

VENDEHALS

Status: Nesten årlig passerende på trekk. Mulig hekkende i 2016.

2016: 1 ind stasjonært og syngende i perioden 2.5–20.6. (FBY, JBE, JEN, REA, RMY m.fl.). Ble hørt nesten daglig fra østsiden av Dynodammen.

GRÅSPETT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2010.

GRØNNSPETT

Status: Var vanlig på Dynos område, av og til i reservatet, ser ut til å gå tilbake.

2016: 1 ind 13.1 (JVI), 22.7 (JVI), 23.7 (JEN), 14.8 (EKR, JEN, JON, KAJ), 15.8 (JVI), 20.8 (JEN), 25.8 (JVI) og 27.8 (JEN). Alle kun hørt. 13. januar er tidligste noensinne.

SVARTSPETT

Status: Sees eller høres årlig. Økende antall observasjoner.

2016: 1 ind hunn 14.1 (JVI), 1 ind 31.1 ved Dynodammen (LWH, JVI), 1 ind hørt 17.8 i Møysund (JVI), 1 ind 19.8 (JVI), 1 ind hørt 1.10 (JEN, SST), 1 ind hørt 2.10 (JEN, JNY, REA), 1 ind sett nordvest for tårnet 30.10 (JEN) og 1 ind hørt 15.11 (JVI).

Foto: Lennart W. Hansson

FLAGGSPETT

Status: Meget vanlig. Hekkefugl.

2016: 1–3 ind observert på 87 dager fordelt på hele året. Sannsynlig hekking.

HVITRYGGSPETT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1973.

DVERGSPETT

Status: Vanlig, hekkefugl. I tilbakegang.

2016: Ble observert på 33 dager fra 25.1–11.7. Ingen høstobservasjoner og aldri mer enn ett ind! Kun 1 hekkeindikasjon, varslende, engstelig (ORY).

TRETÅSPETT

Status: Meget sjelden. Sist observert i 2011.

SANGLERKE

Status: Vanlig, hekkefugl i jordbrukslandskapet. I tilbakegang.

2016: Ble observert på 30 dager i perioden 4.3–8.10. Største antall var 6 ind ved Jordhaugene 29.3 (JBE) og trekkende mot S over fugletårnet 2.10 (JEN, REA). Vellykket hekking ble ikke sikkert påvist i 2016 heller.

FJELLERKE

Status: Meget sjelden. Første observasjon av arten i 2016!

2016: 2 individer rastet kort på grunna utenfor fugletårnet 17.10 (KAJ).

SANDSVALE

Status: Vanlig i sommerhalvåret.

2016: Observert 33 dager fra 4.5–23.7. Største antall var minst 100 ind 24.5 (JVI).

LÅVESVALE

Status: Vanlig i sommerhalvåret. Hekkefugl.

2016: Observert 82 dager i perioden 10.4–14.10. Største antall var 50 ind 22.5 (JEN) og 25.8 (JVI). Transport av reirmateriale observert (JVI). Hekking sannsynlig.

TAKSVALE

Status: Vanlig i sommerhalvåret. Hekkefugl.

2016: Observert 37 dager i perioden 7.5–8.9. Største antall var 20 ind 17.6 (JBE). Hekking i ett! reir på låven på Gilhus (JEN).

TREPIPLERKE

Status: Sjelden på Linnestranda, til tross for at den er vanlig i skogområder i nærheten. Sist sett i 2014.

HEIPIPLERKE

Status: Vanlig på trekk vår og høst.

2016: Observert på 13 dager i periodene 1.5–4.5 og 11.9–16.10. Største antall var 40 ind på jordet ved Gilhusodden 28.9 (JVI). Et dårlig år for heipiplerke.

SKJÆRPIPLERKE

Status: Meget sjelden.

2016: 1 ind rastende i iskanten på Gilhusodden 24.3 (JVI, LWH). Første observasjon siden 2007 og kun tredje observasjon på Linnestranda.

GULERLE

Status: Vanlig på trekk, fortrinnsvis om høsten.

2016: 4 ind 14.5 (JEN), 2 ind overflygende 15.5 (JEN), 2 ind overflygende 17.5 (JVI), 1 ind 19.8 (JVI), 1 ind hørt 20.8 (JEN), 3 ind 21.8 (JVI), 2 ind 23.8 (JVI), 3 ind 26.8 (JVI) og 1 ind 11.9 (JEN).

De fleste observasjonene gjøres på jordet ved Gilhusodden. Et dårlig år for gulerle.

VINTERERLE

Status: Årviss på trekk i lite antall. Passerer på vei til og fra hekkeplassene i Lierdalen.

2016: 1–3 ind observert på 12 dager i periodene 26.3–21.10.

LINERLE

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2016: Observert 147 dager i perioden 29.3–16.11. Største antall var 70 ind på jordet ved Gilhusodden 24.8(JVI). Gjorde forsøk på hekking på en stor rot ute på grunnene i elvemunningen. Hekking i låven på Gilhus (JEN).

SIDENSVANS

Status: Streiffugl som besøker oss årlig i vinterhalvåret avhengig av mattilgang.

2016: Ble observert på 28 dager i periodene 6.1–4.3 og 20.10–24.11. Største antall var 25 ind 11.1 (JVI) og 22.10 (EGA).

FOSSEKALL

Status: Nesten årviss på trekk. Passerer på vei til og fra hekkeplassene i Liervassdraget.

2016: 1 ind ble observert 21.1 (JVI), 18.10 (JVI, SRI, SST), 19.10 (EAS), 23.10 (JEN, JNY), 24.10 (JVI), 31.10 (JVI), 6.11 (SST), 11.11 (JVI) og 16.11 (JVI).

GJERDESMETT

Status: Vanlig, men varierende i antall, hekkende i gode år.

2016: Observert på 105 dager fordelt over hele året. Største antall var en familie på fem 28.7 (JVI). Fugl med mat til unger ble observert 5.6 (KWO). Hekking ble dermed påvist også i 2016.

JERNSPURV

Status: Vanlig i lite antall om våren, hekkefugl.

2016: Observert 51 dager i perioden 31.3–15.10, hovedsakelig om våren. Største antall var 2 ind mange ganger. Sannsynlig hekking.

RØDSTRUPE

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2016: Observert 189 dager i fordelt på hele året. Største antall var 8 syngende hanner over hele området 7.5 (JEN). Hekking ble påvist også i 2016.

NATTERGAL

Status: Vanlig i hekketiden, trolig årlig hekkende.

2016: Ble observert på 42 dager i perioden 9.5–4.7. Største antall var 3 ind flere ganger. Par og kurtise ble observert (SST). Hekking dermed sannsynlig også i 2016.

BLÅSTRUPE

Status: Fåtallig på trekk.

2016: 1 ind 11.8 (JNY) og 1 ind 17.10 (SST). Seneste observasjon i Buskerud noensinne!

RØDSTJERT

Status: Sjelden. Sist sett i 2015.

BUSKSKVETT

Status: Tidligere hekkefugl, nå sjelden.

2016: 1 ind 29.7-30.7 (JEN, JNY) og 1 ind 18.9 (JEN), begge i takrøret ved fugletårnet.

STEINSKVETT

Status: Årviss i lite antall.

2016: 1 hunn 30.4 (JVI), 1 ind 5.5 (JEN, SST) og 1 ind 12.5 (JVI).

RINGTROST

Status: Sjelden. Sist sett i 2013

SVARTTROST

Status: Vanlig, hekkefugl.

2016: Ble observert 198 dager fordelt over hele året. Største antall var 8 ind 30.3 (JVI). Sannsynlig hekking.

GRÅTROST

Status: Meget vanlig, hekkefugl i stort antall.

2016: Ble sett på 167 dager fordelt over hele året. Største antall var 50 ind ved Jordhaugene 4.5 (LDO) og 19.9 (JVI). Arten hekket som vanlig med mange par.

MÅLTROST

Status: På trekk i lite antall. Nyetablert hekkefugl.

2016: Ble observert på 56 dager i perioden 4.4–7.7 og 25.8–14.10. Største antall var 4 ind 10.4 (TGV). 2 syngende hanner høstes over lengre tid på våren, så hekking er sannsynlig.

RØD Vingetrost

Status: Meget vanlig, hekkefugl i stort antall.

2016: Observert på 95 dager fra 20.3–2.10. Største antall var 20 ind 15.4 (RZA) og 22.5 (JEN). Som vanlig flere hekkende par.

Duetrost

Status: Sjelden. Sist sett i 2013.

Gresshoppesanger

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1997.

Sivsanger

Status: Sees nesten årlig på trekk. Sist sett i 2015.

Busksanger

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

Myrsanger

Status: Vanlig. Årlig hekkende i lite antall.

2016: Syngende hann på myra bak tårnet i perioden 3.6–25.6 uten at hekking ble påvist. 3 hanner ble hørt den 18.6 (JEN).

Rørsanger

Status: Vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.

2016: Ble observert på 87 dager i perioden 7.5–11.9. Største antall var 6 ind tre ganger. Fugl med mat for unger ble observert 6.6 (JNY).

Foto: Jan-Erik Nyhuus

Gulsanger

Status: Vanlig om våren, hekkefugl.

2016: Ble observert på 38 dager i perioden 9.5–4.7. Største antall var hele 5 syngende hanner 22.5 (JEN). Hekking ble påvist.

Møller

Status: Årviss i lite antall, oftest om våren.

2016: Observert på 15 dager i perioden 5.5–26.6 og 26.7–22.10. Største antall var 2 syngende hanner 7.5 (JEN) og 16.5 (JEN, SST).

Tornsanger

Status: Årviss i lite antall om våren. Hekkefugl enkelte år.

2016: Observert på 12 dager i perioden 13.5–22.7. Største antall 2 ind ved Gilhus 15.5 (JEN). Mulig hekking.

Hagesanger

Status: Vanlig, hekkefugl.

2016: Ble observert på 36 dager fra 5.5–26.7. Største antall var 2 ind flere ganger. Hekking ble påvist.

Munk

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.

2016: Ble sett 71 dager fra 27.4–5.10. Største antall var 6 ind 7.5 og 21.5 (begge JEN). Sannsynlig hekking.

Bøksanger

Status: Sjelden, men økende?

2016: Syngende hann i bjørkeskogen bak Dynodammen fra 7.5–14.5 (BEL, JEN, SST). Den 25.6 ble et par observert (JEN). Mulig hekking!

Foto: Jens Erik Nygård

GRANSANGER

Status: Vanlig på trekk. Har også etablert seg som hekkefugl.

2016: Ble observert på 127 dager fra 30.3–28.10. Største antall var 6 ind 28.8 (JEN). Hekking påvist i 2016.

LØVSANGER

Status: Meget vanlig, hekkefugl

2016: Ble observert 94 dager fra 22.4–19.9. Største antall var 15 ind 4 ganger i slutten juli og begynnelsen av august. Hekking ble påvist også i 2016.

GULBRYNSANGER

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2015.

FUGLEKONGE

Status: Sjelden.

2016: 1 ind 6.4 (AHT)

GRÅFLUESNAPPER

Status: Vanlig i lite antall om våren. Sannsynligvis årlig hekkende.

2016: Ble observert på 17 dager i perioden 11.5–3.9. Største antall var 4 ind 25.5 (KKN). Hekking ble påvist også i 2016.

SVARTHVIT FLUESNAPPER

Status: Tidligere vanlig i lite antall om våren. Nå sjeldnere.

2016: 1 syngende hann 15.5 (JEN), 2 ind 7.6 (JVI) og 1 hunn 18.6 (MÅS).

SKJEGGMEIS

Status: Sjelden.

2016: 8 ind 4.10 (BEL, JVI, SST), 1 ind hørt 14.10 (JVI) og 3 ind 19.10 (EGA).

STJERTMEIS

Status: Sees sporadisk i små familieflokker i vinterhalvåret. Hekker enkelte år?

2016: 1 ind hørt 17.1 (BPE), 3 ind 7.10, 4 ind 19.10 (EAS), 3 ind 31.10 (JVI) og minimum 15 ind overflygende 23.11 (JVI).

LØVMEIS

Status: Vanlig hele året, men kan være nokså stillferdig og usynlig i perioder. Hekkefugl.

2016: Observert på 102 dager i periodene 1.1–18.6 og 1.9–29.12. Største antall 4 ind (familie) 18.6 (JEN) og 28.10 (RMA).

GRANMEIS

Status: Sjelden besøkende fra marka i nærheten.

2016: 1 ind 19.10 (EGA).

SVARTMEIS

Status: Sjelden, men økende antall observasjoner.

Sist sett i 2015.

BLÅMEIS

Status: Meget vanlig året rundt, hekkefugl.

2016: Observert på 209 dager spredt over hele året. Største antall var 30 ind 2.1 (LWH, MWH) og 13.10 (BEL).

KJØTTMEIS

Status: Meget vanlig året rundt, hekkefugl.

2016: Ble observert på 191 dager spredt over hele året. Største antall var 20 ind 17.1 (EAS). Hekking ble påvist også i 2016.

SPETTMEIS

Status: Vanlig, hekkefugl

2016: Ble observert på 142 dager fordelt over hele året. Største antall 4 ind flere ganger. Sannsynlig hekking.

TREKRYPER

Status: Vanligst i vinterhalvåret, men har også vært påvist hekkende flere ganger.

2016: Ble observert på 17 dager 16.1–28.6 og 2.11–29.12. Største antall var 2 ind flere ganger. Mulig hekking.

Foto: Jens Erik Nygård

TORNSKATE

Status: Nesten årvisst i lite antall. Sist sett i 2015.

VARSLER

Status: Årvisst i lite antall i vinterhalvåret.

2016: 1 ind 14.1–6.2 sett flere steder i lokalområdet (BPE, JVI, LWH, MWH, SST) og 1 ind 22.11–29.11 (JVI).

NØTTESKRIKE

Status: Årvisst i lite antall.

2016: 1 ind 25.5 (KKN), 3 ind 16.9 (JVI), 1 ind 18.9 (JEN), 1 ind 27.9 (SST), 1 ind 30.9 (JVI), 1 ind 2.10 (JEN), 2 ind 8.10 (JEN, SST) og 1 ind 8.11 (JVI).

SKJÆRE

Status: Meget vanlig året rundt, hekkefugl

2016: Observert på 163 dager fordelt over hele året. Største antall var 22 ind i Møysund 4.3 (JVI).

NØTTEKRÅKE

Status: Årvisst i lite antall.

2016: 1 ind 27.8 (JEN, SST), 6 ind overflygende 29.8 (JVI), 1 ind 3.9 (BPE, SST), 1 ind 1.10 (JEN) og 1 ind 2.10 (REA).

KAIE

Status: Kan overnatte på Gilhusodden i store flokker vinterstid sammen med kråker. Næringsøkende i distriktet om vinteren. Økende hekkebestand i distriktet.

2016: Observert på 75 dager i periodene 1.1–15.6 og 20.8–28.12. Største antall var 1000 ind overflygende 24.11 (JVI).

KORNKRÅKE

Status: Vinterstid i lite antall, økende forekomst blant kråker og kaier.

2016: 1 ind 1.1 (JVI), 1 ind 7.10 (EAS, JVI), 1 ind 12.10 (JVI), 1 ind 1.11 (SST), 1 adult 6.11 (SST) og 1 ind 1.12 (JVI).

KRÅKE

Status: Meget vanlig, hekkefugl. Kan overnatte på Gilhusodden i store flokker vinterstid sammen med kaier. I seinere år har de overnattet ved Gulsbogen.

2016: Ble observert på 186 dager fordelt over hele året. Største antall var 255 ind 23.11 (BPE). Reirbygging ble observert 25.3 (JVI).

RAVN

Status: Vanlig, for det meste overflygende

2016: Ble observert på 28 dager spredt over det

meste av året. Største antall var 14 ind flygende langs åsen 25.9 (JEN). Ble observert i Gullaugberga et par ganger i hekketida.

STÆR

Status: Vanlig, hekkefugl.

2016: Observert på 67 dager i perioden 13.3–13.12. Største antall var 130 ind 15.8 (JVI). Hekking ble påvist.

GRÅSPURV

Status: Vanlig, hekkefugl.

2016: Observert på 56 dager fordelt over hele året. Største antall var 40 ind 16.1 (VBU). Arten er underrapportert, finnes i bebyggelsen året rundt. Hekking ble påvist.

PILFINK

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2016: Observert på 168 dager fordelt over hele året. Største antall var 30 ind flere ganger. Hekking ble ikke rapportert, men er årlig hekkende bl.a. i pumpestasjonen ved Gullaug skole.

BOKFINK

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.

2016: Observert på 108 dager i perioden 14.3–19.10. Største antall var 10 ind flere ganger. Hekking ble påvist.

BJØRKEFINK

Status: Årlig på trekk i lite antall.

2016: 15 ind 15.2 (JVI), 2 ind 24.3 (AOM), 1 ind 16.4 (JEN), 40 ind 2.10 (JEN, REA), 8 ind 8.10 (JEN), 1 ind 15.10 (JEN, SST) og 1 ind 27.10 (JVI). Et dårlig år for bjørkefinken.

GRØNNFINK

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2016: Ble observert på 111 dager spredt over hele året. Største antall var 200 ind overflygende fra øst mot vest 14.12 (JVI). Nest største antall noensinne!

STILLITS

Status: Vanlig, hekkefugl.

2016: Ble observert på 59 dager i perioden 15.1–16.12. Største antall var 6 ind 28.8 (JEN). Reirbygging ble observert 16.5 (JVI).

GRØNNISISIK

Status: Vanlig i vinterhalvåret, kan ha invasjonstypet forekomst, noen år også om sommeren. Hekking er sannsynlig enkelte år.

2016: Ble observert på 65 dager i periodene 1.1–25.5 og 14.7–29.12. Største antall var 100 ind 10.10 (JVI).

TORNIRISK

Status: Årviss i lite antall. Hekker enkelte år.

2016: Observert på 26 dager i periodene 10.4–12.6 og 23.8–2.10. Største antall var 66 ind 27.9 (SST). Sannsynlig hekking.

BERGIRISK

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2016: 20 ind 24.9 (JEN, SST), 2 ind 26.9 (KMÅ) og 5 ind trekkende mot S 20.10 (SRI).

GRÅSISIK

Status: Vanlig i vinterhalvåret. Se kommentar under brunsisik.

2016: Observert 15 dager i periodene 1.1–14.1 og 2.8–18.12. Største antall var 40 ind 20.10 (SRI).

BRUNISISIK

Status: Denne er utskilt fra gråsisik som egen art, ble tidligere betegnet som underart cabaret. Vanskelig å skille fra gråsisik, fører til noen feilregistreringer mellom disse to artene. Hekkefugl.

2016: Observert på 39 dager i perioden 1.1–2.11. Største antall var minst 15 ind overflygende 16.9 (JVI). Reir ble funnet 28.4 (KJO) og parring ble observert 29.4 (JVI). Mating av unger ble observert 5.7 (JNY), trolig denne arten, ikke gråsisik som den ble registrert som.

GRANKORSNEBB

Status: Sjelden. Sist sett i 2015.

ROSENFINK

Status: Passerer på trekk, har etablert seg med forsøk på hekking et par år.

2016: 1 syngende hann hørt 20.5 (JVI, SST).

DOMPAP

Status: Vanlig i vinterhalvåret.

2016: Observert på 42 dager i periodene 1.1–7.3 og 2.10–29.12. Største antall var 11 ind 16.12 (JVI).

KJERNEBITER

Status: Årviss tilstede, sannsynlig hekkende de fleste år.

2016: 1–2 ind observert på 9 dager i perioden 3.4–5.6.

LAPSPURV

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2015.

SNØSPURV

Status: Sjelden.

2016: 1 ad hann ble jaktet av dvergfalk og trolig drept for fugletårnet 4.3 (JVI).

GULSPURV

Status: Vanlig, hekkefugl. I tilbakegang?

2016: Ble observert på 97 dager spredt over hele året, bortsett fra august. Største antall var 30 ind 4.3 (LDO). Mulig hekking.

HORTULAN

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1993.

SIVSPURV

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.

2016: Vinterobservasjoner: 2 ind 4.1 (JVI), 3 ind 25.1–26.1 og 1 ind overflygende 10.2 (JVI). For øvrig ble arten observert på 143 dager i perioden 13.3–2.11. Største antall var 35 ind 17.9 (JEN). Hekking ble påvist i 2016.

PATTEDYR:

Rådyr 1-2 ind stasjonære 26.5–12.6 ved Gilhusodden (JEN, LWH)

Klatremus 4 ind ved Dynodammen 2.2 (JVI), 1 ind ved fugletårnet 7.2 (LWH).

Storskogmus? 1 ind 28.10 (EAS)

Småskogmus 1 ind 29.10 (JEN)

Bever 1 ind 11.6 (JEN).

Mink ble rapportert på 10 dager spredt over det meste av året.

Rødrev 1 ind 12.2 (LWH) og fersk møkk 18.8 (JVI).

**Organ for Norsk Ornitologisk Forening
Avdeling Buskerud**